SCÓLELE SATESCI

ÎN

ROMĂNIA

ISTORICULŬ LORŬ DE LA 1830—1867

CU ANESAREA

TUTORŬ DOCUMINTELORŬ RELATIVE LA CESTIUNE,

DE

B. A. Urechia,

Directore generale alŭ ministerului instrucțiuneĭ publice și alŭ culteloru.

»Et quum summa miremur inferiora tamen probemus.«

BUCURESCI

TIPOGRAFIA NAȚIONALE. INTREPRINDETOR C. N. RADULESCU

1868

www.digibuc.ro

SCÓLELE SATESCI

ÎN

ROMĂNIA

ISTORICULŬ LORŬ DE LA 1830—1867

CU ANESAREA

TUTORŬ DOCUMINTELORŬ RELATIVE LA CESTIUNE,

DE

B. A. Urechia,

Directore generale alŭ ministerului instrucţiuneĭ publice şi alŭ cultelorŭ.

»Et quum summa miremur inferiora tamen probemus.«

BUCUREŞCI
TIPOGRAFIA NAŢIONALE, INTREPRINDETOR C. N. RADULESCU
1868

www.digibuc.ro

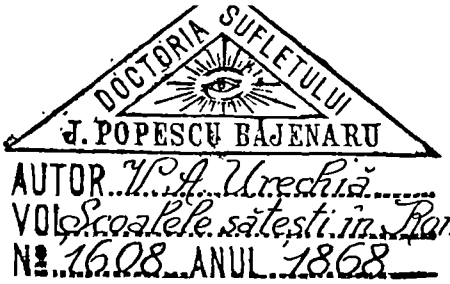

Ne propunemŭ a face istoria scólelorŭ nóstre sătescĭ de la 1830 pănĕ astâ-dĭ. — Vomŭ face acéstă istoriă *sinè studio et ira*, pentru că, înlăturându totŭ felulŭ de preocupaţiunĭ politice séŭ personale, noĭ suntemŭ decişĭ a deschide cu cea maĭ mare nepărtinire, anquetă asupra împrejurărilorŭ care aŭ activatŭ orĭ întârdiatŭ desvoltarea instrucţiuneĭ şi educaţiuneĭ săténuluĭ Românŭ în acestŭ periodŭ de timpŭ.

Sine studio et ira va fi, repetimŭ, anqueta nóstră, pentru că nu ne propunemŭ de a afla *culpabililĭ, ci de a învĕţa de la trecutŭ, procederile bune, de le vomŭ afia, la organisarea învĕţămêntuluĭ sătenescŭ* séŭ décă sunt în trecutŭ *scâderĭ* în acéstă privinţă, să le descoperimŭ, spre vindecarea lorŭ pe viitorŭ. —

V. A. Urechiă.

www.digibuc.ro

CAPITOLULŬ I.

Istoria scólelorŭ săteşcĭ în aceştĭ 37 de anĭ din urmă, o împărţimŭ în următórele perióde:

I. Dela 1830 la 1833
II. — 1833 — 1837
III. — 1838 — 1847
IV. — 1847 — 1855
V. — 1855 — 1867

Diviḑiunea acésta ce stabilimŭ în istoria scólelor săteşcĭ nu este arbitrariă, ci, cum se va vedea maĭ la vale, indicată de eveniminte, care aŭ adusŭ uă influinţă séŭ prefacere maĭ însemnată în mersulŭ învĕţămêntuluĭ popularŭ.

*

Dela 1830—1837.

Regulamintele organice ale Muntenieĭ şi Moldoveĭ nu aŭ creatŭ învĕţemêntulŭi de la sate.

Regulamentulŭ Muntenieĭ la secţiunea 4 cap. 8 art. 306 se ocupă numaĭ de scólele începătóre pentru ambe secsele de prin *capitalele judeţelorŭ*

Regulamentulŭ Moldoveĭ şi elŭ, şi încă în termenĭ maĭ puçinŭ limpeḑĭ, la anesa lit. F. Secţiunea I-a, art: 66, abea indică decisiunsa de a se înfiinţa *scolĭ începetóre prin capitalele judeţelorŭ* (veḑĭ şi art. 420), ba încă nicĭ nu cere pentru tóte judeţele scolĭ ci numaĭ pentru Romanŭ, Huşĭ, Galaţĭ, Focşanĭ, Berladŭ şi Botoşénĭ.

*

— Pe cândŭ Statulŭ nu avea nicĭ uă îngrijire de învĕţătura sătenilor îngrijaŭ óre de ea scolĭ private? —

Nu era maĭ respândită instrucţiunea privată în acéstă clasă a naţiuneĭ decumŭ n'o rĕspândise statulŭ în puterea regulamintelor organice. Instrucţiunea privată şi încă în cea maĭ înjosită stare, abia esista prin unele oraşe şi dóră prin unele case private. Ea era, în şcólele private, pusă nu numaĭ sub privegherea Eforieĭ scólelor, déră încă în Muntenia, Regulamentulŭ organicŭ aliniatu III al art. 364, otâria ca instrucţiunea privată, să fie privighétă şi în privinţa metódelor de învăţămêntŭ. —

Aşa dérĕ istoricul scólelorŭ din sate pentru anĭ dela 1830 la 1833 este resumatŭ în aceste puncte:

a) Regulamintele organice ale principatelor nu aŭ avutŭ în vedere de locŭ înfiinţarea scólelor sătescĭ.—

b) N'a esistatŭ în România (Moldova şi Muntenia) dela 1830—1833 învĕţĕmentŭ pentru sătenĭ.

*

Décă ar fi de lipsă doveḑĭ în sprijinulŭ conclusiunelorŭ de susŭ, amŭ putea aduce o sumă de acte oficiale din accştĭ anĭ.

Aşa de esemplu, ca se citămŭ câteva: In 12 August 1831 Preşedintele Plenipotenţiarŭ alŭ Divanuluĭ Muntenieĭ, Adjutantul General D-lŭ Chiselev, adresézĕ Eforieĭ Scólelor epistola cu Nr. 80 (anesa Nr. 1) prin care cere Eforieĭ raportŭ de situaţiunea învăţemântuluĭ în ţérĕ.

La acéstă cerere Eforia respunde cu raportulŭ seŭ Nr. 24 din acelaşĭ anŭ 1831—24 Septembre, (anesa Nr. 2) din care se constată că la finea anuluĭ 1831 nu era nicĭ în gândulŭ cuĭva înfiinţarea de şcolĭ pentru sătenĭ. Eforia pe atuncĭ se preocupa: cu aşeḑarea scóleĭ primare din Şerban-Vodă, (locaşulŭ dela St Sava fiindŭ în reparaţiune după bóla holereĭ când servise de spitalŭ); cu reparaţiunea localuluĭ scóleĭ din Craiova şi cu încrărĭ pentru pregătirea de locale în cele-l-alte oraşe judeţiane. — In istoria ce ne propunemŭ a publica, a scólelor primare judeţiane, vomŭ proba cu acte oficiale că pecatulŭ de naşcere a învĕţămêntuluĭ primarŭ judeţianŭ a statŭ în lipsa de pregătire de învăţĕtorĭ înḑoştraţĭ cu cunoşcinţĭ maĭ întinse [1]) câtŭ şi de localurĭ apropriate cu trebuinţele uneĭ şcóle. — Lipsa de cărţĭ didactice era o a treĭa causă a rĕuluĭ. In vedere cu acéstă lipsă, Eforia scólelor scrise către Profesoriĭ şcóleĭ Naţionale în 1831, *Noembre* 23 *sub Nr.* 32 (Veḑĭ anesa Nr. 3) „ca eĭ se „se îndeletnicéscă a alcătui fieşcare în parte unŭ „cursŭ prescurtŭ de tóte acele şciinţĭ ce este nea„pĕrată trebuinţă se le înveţe candidaţiĭ profesorĭ „ce vor merge pe la judeţe şi aceste alcătuirĭ *să le înfăţişeze gata până la 15 a viitóreĭ luni Decembre.* — *Mirabile dictu!* se cerŭ cărţĭ didactice de la Noembre 23 până la 15 Decembre!

---

1) Ce-l dreptulŭ în 1831 Octombre se înfiinţă unŭ cursŭ de pregătire de profesoriĭ scóleĭ Naţionale din Bucnreşcĭ, déră pregătirea se mărginĭ numaĭ la învăţarea sistemeĭ lancasteriane, mulţămindnse a se cere dela candidaţiĭ de Institutorĭ primarĭ abiĕ următórele cunoşcinţĭ: »Gramatica, Geografia politicéscă, teoria numerilor întregĭ şi a frângerilor şi catehismul» (veḑĭ anesa Nr. 3 lit. a. b). Trebuinţa de professorĭ şi localurĭ o constată şi însaşĭ Eforia în raportulŭ séŭ către D-lŭ Chiselev:" Plusieurs ont deja éte trouvés, ḑice raportulŭ Eforieĭ, de localurĭ, les autres le seront sous peu, mais le besoin de professeurs se faisant sentir pour ces differents établissements d'éducation primaire, L'ephorie s'occupe en ce moment de l'établissement à Bucharest d'une école normale d'enseignement mutuel, qui ouvrira dans peu ses cours.

www.digibuc.ro

Naturalminte cererea Eforiei o satisfăcu, în parte, numaĭ trecerea a ₫ecĭ de anĭ! — D-lŭ Efor Stirbeĭ in discursulŭ ce ţinu la obştésca adunare in 11 fevruarie 1833 la ocasiunea desbaterilorŭ uneĭ nouĕ legĭ scolare, recunóşce că greutăţile cele maĭ marĭ ce a întâmpinatŭ Eforia la întocmirea Şcólelor, aŭ fostŭ lipsa profesorilor şi lipsa de încăperĭ trebuincióse. — (Veḑĭ anesa No. 4)

Scăderile ce în trécătŭ semnalarămŭ la organisarea scólelor primare judeţiane. d'ar fi fostŭ vorbă se se organiseze scólele sătescĭ în acelaşĭ timpŭ, ar fi fostŭ aceléşĭ de nu şi maĭ marĭ, căcĭ pe la sate nu s'arŭ fi aflatŭ învĕţĕtorĭ nicĭ cu cunoşcinţele aşa de slabe cerute dela Institutoriĭ din oraşele judeţiene, éră locale necĭ de închiriétŭ!

CAPITOLULU II.

Dela 1833 *până la* 1837.

In cursulŭ anuluĭ 1832, Eforia scólelor vĕḑêndŭ greutăţile ce întimpină la înfiinţarea scólelor, creḑu a le învinge prin facerea uneĭ nouĕ legĭ a scólelor şi decĭ Preşedintele Divanuluĭ, D-lŭ Chiselev, trimise obşteşceĭ Adunărĭ în desbatere unŭ asemene projectŭ de lege. Pregătitŭ de Eforie. In Martie, acestŭ projectŭ era deja votatŭ de Adunare, dar şi acéstă lege noŭă ca şi acé vechiă din Regulamentul Organicŭ, nu prevedé nimicŭ pentru şcólele săteşcĭ, orĭ care fie de altmintrele îmbunătăţirile dobândite prin ea pentru scólele judeţene.

Zŏstrea didactică a scólelor unŭ anŭ dupre publicarea noueĭ legĭ, era abia:

Carte de silabire şi cetire.

Catehismŭ. Aritmetică de I. Pop, Gramatică de I. Pop. Geografie de Aron Florianŭ, Caligrafie de A. Pop.

Retorică.

Evangeliile.

Cât pentru puçina rĕdicare a niveleĭ instrucţiuneĭ prin oraşe, — ce le considerămŭ ca punctŭ de purcedere a şcólelor comunale, — de la 1833 la 1837, póto sta de dovadă însăşĭ dificultatea cu care se găséŭ candidaţĭ cariĭ plătiţĭ cu 100 leĭ pe lună, se urmeze treĭ lunĭ de ₫ile cursulŭ normalŭ de la scóla naţionale din Bucureşcĭ, ca apoĭ să devină. cu aşa de puţină ostenélă, învĕţătorĭ de capitale de judeţe. Acéstă lipsă de candidaţĭ o constată în 1832 şi apoĭ în maĭ multe alte rĕnduriĭ Eforia ₫icĕndŭ prin circulara sa din Iulie 4 acelŭ anŭ că de şi: „în multe rĕnduriĭ aŭ publicatŭ prin gazete condi„ţiunile prin care se priimèscŭ candidaţĭ de profes„sorĭ, totuşĭ numĕrulŭ de candidaţĭ ce se află la învĕţă„tură, nu este îndestulŭ a împlini locurile vacante". „(Anesa No. 5) — Să se noteze bine că nu se cerea de câtŭ câte unŭ învĕţetorŭ séŭ celŭ multŭ câte doĭ pentru fie-care judeţŭ. — Ce ar fi fost dér d'ar fi luatŭ guvernulŭ otărirea se înfiinţeze şi scolĭ de fete prin acele judeţe şi apoĭ scolĭ prin comunele rurale? Se se vĕḑă în Anesa No. 6 ce puţină instrucţiune era p'atuncĭ de lipsa unuĭ învĕţătorŭ de oraşŭ! abea i se ceré materia de douĕ séŭ treĭ clase primare şi ânche şi aceste reduse la lectură, Gramatică, Geografiă şi din Aritmetică: întregiĭ şi frangerĭ! (Anesa No. 6.)

CAPITCLULŬ III.

Întorcendu-ne acum privirea asupra învĕţiămêntuluĭ primarŭ din scolile sătescĭ de dincolo de Milcovŭ (Moldova) de la 1830 încŏce, aflămŭ că în 1832 Epitropia învĕţiăturеĭ publice înfiinţà primele şésse scóle începĕtóre din capitale de judeţe, érŭ în 8 Noembriu 1834 se aşeḑiă o şcólă publică pentru crescerea fetelorŭ, lucru la care dincóce de Milcovŭ se gândiră fórte tarḑiu. — In 1835 Iuliu 16 se promulgă uă nouă organisaţiune a învĕţiămentuluĭ superiorŭ, în urmarea căreia se'nfiinţâ academia ₫isă Michailénă. — În anulŭ 1838 era o miiă şépte-₫ecĭ şi optŭ de scolarĭ la tóte scólele începetóre de peste Milcovŭ; éră de la înfiinţarea acestorŭ scóle până la 1838 urmase la 'nvĕţiătura începătóre şésse miĭ cincĭ sute şépte ₫ecĭ şi optŭ (6578) de scolarĭ. — Cărţile scolastice, lucrate peste Milcovŭ până la 1838, se refereau maĭ cu sémă la programulŭ gimnasiuluĭ. — Între anniĭ 1829 şi 1832 aŭ fostŭ publicate *Gramatica* şi *Sintasa* luĭ George Seulescu, *Antêile cunoscinte*, de acelaşĭ; *Geografia* mică de Basiliu Fabianu, *Catihismul, ânteile cunoscinte romano-francese.*

Pe la 1835 apărŭ mica *Geografiă a patrieĭ* de pitarulŭ Popescu Scribanu şi vre o 22 de cărţĭ diverse, traducţiunĭ ect. care înavuţiră litteratura romană. — In 1838 se publică prima chartă românéscă a Europeĭ de D. George Asaky, prima ₫icemŭ, după ace a luĭ Cantemir.

In acesta'şĭ tempŭ, pe cândŭ bărbaţi intelligenţĭ se ocupaŭ cu pregătirea de cărţĭ şi de scolĭ, epi-

www.digibuc.ro

tropia învețiăturei publice înḑóstră scolile cu localurĭ cumpărate pentru dênsele. Ḑece de asemenea case erau cumpărate până în 1838. Dérŭ, cu tóte îmbunătățirile realisate pentru 'nvĕțiătura primară din orașe și cea superióră, nu este mai puținŭ adevĕratŭ că în anii de la Regulamentulŭ organicŭ până la 1837, peste Milcovŭ nu aflămŭ nicĭ uă lucrare pentru 'nființarea de scolĭ sătescĭ

D. Colson în „*Etat présent et de l'avenir des Principautés Danubiennes,*“ vorbesce despre scólele din acestŭ periodŭ de timpŭ cu lauda pentru cele din Moldova.

CAPITOLULŬ IV.

De la 1837 până la 1847.

Anulŭ 1838 este demnŭ de a fi însemnatŭ între ceĭ bunĭ aĭ culturei naționale, căcĭ în acestŭ annŭ se agită maĭ întêiŭ întrebărĭ despre organisațiunea învĕțământuluĭ sătescŭ. — Intr'adevĕrŭ, prima lucrare ce aflămŭ în dosare, relativă la înființarea acestuĭ învĕțământŭ, este, prin o coincidință admirabile, datată din *24 Ianuarie 1838.* — · La óra în care scriemŭ aceste rânduri (24 Ianuar 1868) sună alŭ 30-le anŭ deplinŭ decândŭ unŭ ministru din lăuntru séŭ Vorniculŭ celŭ mare, D-luĭ M. Ghica, provocâ cu adresa sa No. 117 (anesa No. 7 și 8) pre Eforia școlelor ca să înființeze scolĭ sătești.—

Intențiunea era patriotică și laudabile; vomŭ vedea însĕ cumŭ esecuțiunea a fostŭ eronată, ne fiindŭ pregătitŭ nicĭ unulŭ din elemintele constitutive uneĭ scoli: Necĭ localŭ, necĭ învĕțĕtorĭ, necĭ mobilierŭ, necĭ cărțĭ și maĭ c'amŭ putea ḑice necĭ elevĭ. —

Departamentulŭ din lăuntru, fără să cugete la acestea tóte, ordonă, *purement et simplement*: „Să se „înființeze prin tóte satele scolĭ, urmându a lorŭ „învĕțătură numaĭ în vreme de iérnă, adică de la „1-iŭ Noembre și până la finitul luĭ Martie ca în lu„nele cele-l-alte să se îndeletnicéscă pentru adju„torarea părințilorŭ la lucrarea pămĕntuluĭ “

Singurulŭ mizlocŭ de realisare a scólelorŭ sătești, ce recomandă Vornicia mare din 1838, este înțelegerea ocârmuitorilorŭ cu proprietarĭ moșiilor.

Asupra acesteĭ memorabile de altmintrele adresă a onor. ministru din lăuntru, Eforia otărĕsce:

„Se se respundă Cins. Vornicĭĭ că Eforia cu deose„bită mulțămire a vĕḑutŭ poruncile date pre la „județe de cătră C. Vornicie pentru punerea în „lucrare a legiuireĭ ce privesce la întocmirea scó„lelorŭ de prin sate.[1]) Pentru acésta să se scrie și „din partea Etorieĭ o circulară către toțĭ ocarmu„itorĭĭ, cari să se străduéscă cu tótă rîvna în în„deplinirea mĕsurilorŭ ce s'aŭ luatŭ pentru scólele „de prin sate, și acum deocamdată să se înțelégă „cu proprietarĭĭ moșiilorŭ ca să otărască casa în„tru care are a se ține scóla, séŭ să chibzuéscă „mizlóce pentru cladirea uneĭ încaperĭ intradinsŭ „pentru acésta. Prin acésta slujbă Eforia deose„bitŭ că va cunósce meritulŭ și vrednicia fiă-că„ria ocărmuirĭ, va avea și dovédă de rĕvna pen„tru folosulŭ obștescŭ, îndeplinindŭ cu esactitate „acéstă santă îndatorire ce este pusă asupră-le.

„Deosebitŭ să se scrie și profesorilorŭ după la județe ca să îngrijéscă de acum a căuta tinerĭ țeranĭ *feciorĭ de popă* séŭ alțiĭ, care se primésca a urma în scólă **câtă-va vreme** pentru ca să se deprindă cu inveățăturile începătóre și apoĭ se fie datorĭ a ține școlă în vre un sat. Pentru acésta înțelegênduse cu DD. Ocârmuitorĭ vorŭ puté găsi asemenĭ tinerĭ prin sate dintre cântăreți séŭ grămătici ce sunt pe la biserică.

(Veḑĭ și naintarea lucrărilor dupe acéstă resoluțiune în anesele 9, 10, 11, 12 și 13.

*

Cu adresa No. 511 din Februarie 14, 1838, Eforia a informatŭ și pre logofeția băsericéscă de regula ce a făcutŭ în privința scólelorŭ de la sate și a rugat'o să facă și din partea logofeției cuviincióse poftirĭ atât st. metropoliĭ, st-lorŭ episcopĭ, câtŭ și către cuviosiĭ egumenĭ aĭ monastirilorŭ Românescĭ și Grecescĭ, ca, dupe înțelegerea ce vorŭ avea cu ocârmuirile, să otărésca case pentru scóle prin satele moșiilorŭ séŭ să chipzuéscă fără întârḑiere înlesnirile cuviincióse pentru cladirea unorŭ asemenea încăperĭ de școle; și pentru a se încredința maĭ bine aceĭ cantareți séŭ feciorĭ de preoți de folósele ce aŭ să dobandéscă ca nisce învĕțătorĭ prin sate, să se scrie de la St așediământurĭ de se va găsi cu cale de sunt logofeți și către profesoriĭ plășilorŭ ca să îngrijéscă a îndemna pre aceĭ tinerĭ, și a se înțelege și cu profesoriĭ pentru acésta.

In Maĭ 25 1838, Eforia se adresa cu Nr. 501 către Marea Vornicia (anesa 14), spre aĭ vestì că a primit raporturĭ de la comitetele scólelorŭ normale

1) Nu era o legiuire ci o *vorbă* scăpată în regulamentŭ, ḑicendu-se că țîrcovnicii pentru léfa ce vorŭ primi se învețe și copiiĭ sătenilorŭ.

www.digibuc.ro

(din județe), prin care se face cunoscută că la *unele* de acele scóle carĭ aŭ ĭnceputŭ a se aduna candidaţĭ de inveţătorĭ dintre ţircovnicĭĭ dupe la sate spre a se deprinde acolo acum în véră cu invăţăturile începetóre, şi în ţérna viitóriă să ĭncépă a aduna copiĭ la învăţătură în scólele ce se găsescŭ a se aşeda pe la sate. Eforia apoĭ arétă că i se adaugă de comitete „că acestĭ candidaţĭ de învăţătorĭ se plângŭ »că nu potŭ şedé la învăţătură **câte duoe lunĭ** „precum cere trebuinţa, din pricină că n'aŭ de chel„tuélă ca să-şĭ întreţie hrana de tóte ţilelele.“

Eforia cere Mareĭ Vornicĭĭ ca, pe lângă aceĭ **doĭ leĭ**[1]) ce s'a otărîtŭ a se da învetătorilorŭ de sate de la fie-care familiă, să li se dea cheltuéla mâncăreĭ din cutia satuluĭ pe vreme de **duoe lunĭ, în care vorŭ fi datorĭ a urma învăţăturile la scóla normale din orașulŭ de căpeteniă alŭ judeţuluĭ în fie-care véră.**

*

In 1838, Martie 8. Logofetia Băsericéscă cu adresa Nr. 713, cere Eforieĭ programa de învĕţăturile şi de orênduelele ce are a se urma în scólele sătescĭ (Anesa Nr. 15.)

La acésta, Eforia respunde cu adresa Nr. 263 Martie 21 1838 (Anesa Nr. 16) ca invĕţăturile în scólele sătescĭ aŭ a fi:

„**Cetirea**, dupe tabele care vorŭ coprinde numaĭ maxime morale şi religióse şi care **sunt a se tipări într'adinsŭ în data ce va se aşeda tipografia colegiuluĭ, care se aştépta a sosi de la Paris peste duoe saŭ treĭ lunĭ.**

Scrierea dupe modelurĭ de caligrafiă ce **aŭ a se tipari** într'adinsŭ maĭ îndestulătóre şi maĭ potrivite cu trebuiuţă ţeranilorŭ.

Catihisul legeĭ crestinescĭ.

Aritmetica elementara, în sfîrşitŭ

Lucrarea câmpuluĭ şi economia.

Aceste invĕţăturĭ aŭ a se tipări iărăşĭ în table ca să nu aibă ţeranii greutate cu cumpărăturĭ de cărţĭ.

Pentru scriere, adaoge eforia, care costă cheltuéla, se vorŭ întrebuinţa place de pétră de care se găsescŭ în munţiĭ D-luĭ Log. Alex. Filipescu, care a promisŭ a dărui peutru asemenea usŭ o sumă mare de table.

*

In Maĭ 13 cu Nr. 466 şi 467 Eforia scrie profesorilorŭ din Buzeŭ şi Giurgiŭ (anesa Nr. 17) mulţămindule că s'a pusŭ pe lucru, de a pregăti candidaţi învĕţătorĭ

„Lecţiile ce vorŭ trebui să se dée acestor inveţatorĭ, ţice eforia, vorŭ fi: cetirea pe tablele lancastrice după regula acestuĭ metodŭ, scrierea caligrafică, din aritmetică cele 4 lucrărĭ în numere frangeróse. catechismulŭ şi tóte rugăciunile religieĭ câte sunt maĭ de căpetenie la închinaţiune şi la slujba băsericéscă; să înveţe şi câte-va cântărĭ bisericescĭ *pe cât se va puté.*“

Eforia spre acest scopŭ trămite ţece esemplare din o carte de rugăciunĭ tipărite ad hoc.

Treĭ ţile dupe acéstă adresă, Eforia scrie (în 16 Mai 1838, Nr. 468—495) celorŭ alalţĭ profesorĭ din judeţe, de a grăbì la adunarea şi pregătirea de candidaţĭ. Eforia dâ programulŭ de maĭ susŭ, alătură cartea de rogaţiunĭ (20 parale buuc) cere în fine lista candidaţilor adunaţĭ, din ce sate? versta? etc. cu diverse lămurirĭ relative la eĭ

*

Prin Circulara din Iuniŭ 10, 1858 cu Nr. 556 571, se ordonă facerea esamenelor de fine a anuluĭ tutor profes. scólelorŭ de prin judeţe

*

Iu Iunie 14, 838 Efor. scrie prof. din Cerneţĭ Nr. 628, Giurgiŭ (626) Buzeŭ (627) şi Craiova (625) ca în vacanţa de acum a scólelor încetâudŭ învĕţăturile până la 15 August, urméză ca şi candidaţiĭ de învăţătorĭ pe la sate să se slobódă acum ţupe esamenŭ la casele lorŭ. „Se scrie D-le (ţice Eforia acestor profesorĭ) înse că sloboţindu-ĭ pre acestia candidaţĭ se-ĭ îndatorescĭ ca la 15 August, deodată cu deschiderea scólelor începetóre se vie iarăşĭ în scólă ca se urmeze învĕţăturile până la 1 Octombre, cândŭ atuncĭ aŭ a se întórce la sate ca se dée şi eĭ învĕţătură copiilor ce se vorŭ aduna acolo.“

*

In Iuliu avu locŭ la Bucurescĭ esamenele scólelor pe 1837—38. La acéstă ocasiune se rostiră discursurile aci anesate sub Nr. 18.

Din discursul D-luĭ Poenariu Director al scólelor apare ca în 1837-8 încă nu se înfiinţase scolĭ sătescĭ dér că s'aŭ adunatŭ candidaţĭ la scólele următóre:

1) Aveaŭ şi câte duoe chile bucate din magazia de rezervă.

www.digibuc.ro

La Buzeŭ	45
Mehedinţĭ	55
Dolju	72
Caracal	80
Gorjŭ	170

„Acestĭ candidaţĭ, ţice D. P. Poenaru, aleşĭ dintre paraclisieriĭ băsericilorŭ dupe la sate, viindŭ la scólele naţionale de prin judeţe aŭ a urma acolo câte-va lunĭ învĕţăturile începĕtóre spre a se maĭ desevêrşi **la ţitire şi la scriere** şi a se deprinde cu metodulŭ lancastricŭ, **singurul mizlocŭ prin care se potŭ înfiinţa scolĭ prin sate,** fără d'a fi siliţĭ părinţiĭ copiilor se între în cheltuelĭ cu cumpărătórea cărţilor, care arŭ fi neapăratŭ trebuitóre la alt-felŭ de metoduriĭ de învĕţătură."

D. Poenaru adaogă că: „după ce se vorŭ deprinde ast-felŭ învĕţătoriĭ la scólele de la judeţe, acum în lunile de vĕră, se vorŭ orêndui pe la satele lorŭ a ţine scóla în lunile de ĭérnă şi aşa în **iarna viitória** se nădejduesce că, în maĭ susŭ numitele **cinci** judeţe, se vor afla deschise peste 400 scolĭ."

*

Aşa darŭ în iarna dintre 1838—9 numaĭ să *nădăjduia* a se înfiinţa scolĭ sătescĭ şi numaĭ în 5 judeţe, ca la 400 scolĭ, numĕru la care nu respundŭ citrele candidaţilorŭ aretaţĭ că se adunaseră la scólele normale din acele judeţe.

*

La Iuliu 19, 1838, cu oficiulŭ No. 543, Domnulŭ A. D. Ghica mulţămesce pentru esamene şi pentru lucrările relative la scolile satescĭ, naintate de ministeru din launtru: (Anesa No. 19.)

„Şefulŭ acestuĭa aŭ înfiinţatŭ*) prin satele acestuĭ principatŭ scóle, unde în vreme de ĭérnă copiĭ satenilorŭ se vorŭ învĕţa de către ţîrcovnicĭ la carte şi cântărĭ. Iarŭ în vreme de vĕră aceştĭ ţîrcovnicĭ se adună la scólele aşedate prin capitalele judeţelorŭ spre a se deprinde şi la metodicescele învĕţăturĭ începătóre şi cu acéstă până acumŭ numaĭ în judeţile Mehedinţĭ, Doljŭ, Romanaţĭ, Gorjŭ şi Buzeŭ se vĕdŭ *adunaţĭ 424 de ţîrcovnicĭ.*" [1])

1) Nu se înfiinţase ânchĕ, cum s'a vĕdutŭ, ci naintase lucrărĭ Eforica şi acelŭ ministeriŭ spre adunarea candidaţilorŭ.

In 15 Iuliu 1838, cu adresa No. 669, Eforia scólelorŭ areta Vornicieĭ marĭ că numaĭ la judeţile Gorjŭ, Mehedinţĭ, Romanaţĭ, Doljŭ, Buzeŭ, ocărmuitoriĭ aŭ adunatŭ candidaţi la scólă „iarŭ la „alte judeţe nu se scie din ce pricină s'a lăsatŭ „cu totulŭ în nelucrare aceste folositóre întocmirĭ." Judeţele aceste sunt Muscelul, Dâmboviţa, Argeşul, Oltul, Rimnicul-Seratŭ, Secueniĭ, Teleorman, Ialomiţa, Vlaşca şi *„maĭ cu sémă Ilfovulŭ de la care necĭ respunsŭ măcarŭ s'a dată Eforieĭ."* Eforia cere repeţirea ordinelorŭ de adunare a candidaţilorŭ şi de întocmire a caselorŭ. „Căcĭ la 15 Augustŭ profesoriĭ sunt porunciţi a fi gata a primi pre aceĭ candidaţĭ şi a începe cu denşiĭ deprinderea la învĕţăturile ce le vorŭ trebui şi apoĭ la 1 Octom. să se întórcă la casele lorŭ ca să încépă îndată a ţine scólă pentru copiiĭ satenilorŭ (Anesa No. 20.)

*

Cu adresa Nr. 713 din Aug. 4, 1838, Eforia anunciă departamentuluĭ din lăuntru că ţircovniciĭ ceĭ maĭ mulţĭ nu vor se se facă învĕţătorĭ şi că decĭ satele fură silite a căuta alţĭ tinerĭ din satele lor ş'aĭ trimite la scólă. Eforia cere apărarea lorŭ de dărĭ şi se se scrie şi proprietarilorŭ de moşiĭ ca să scutéscă pe învĕţătorĭ de prin sate măcarŭ numaĭ de clacă déca nu şi de dijmă, fiindŭ-că D-lorŭ aŭ a lua cea maĭ mare parte la folosulŭ ce va isvorî din aceste aşedăminte obştescĭ.

Tot-odată Eforia stăruesce se se împlinéscă leulŭ nu numaĭ de la sătenĭ ci şi de la toţĭ şedĕtoriĭ din satŭ fără osebire, căcĭ ceea ce se adună e pucinŭ şi nu se potŭ găsi învăţătorĭ maĭ aleşĭ cu aşia sumă mică. (Anesa Nr. 21.[1])

*

In Sept. 9, 1838, Eforia scolelor scrie profesor. scólelor din capitalele judeţelorŭ (anesa Nr. 22) cu Nr. 844—858, că spre a învĕţa candidaţiĭ cântările băsericescĭ se dea fie-care câte 2 leĭ o dată pentru tot-déuna pe tótă vremea care se va afla acolo la scólele normale. Cu acestĭ banĭ profesoriĭ se angageze un cântăreţŭ bunŭ cu plată.

*

In Sept. 1838, cu No. 904 Eforia vestesce departa-

1) In 14, Aug. 1838 se trimite pentru *învĕţarea* candidatilorŭ la judeţe caligrafiĭ cu plată 20 parale.

www.digibuc.ro

mentuluĭ din lăuntru că sunt adunaţi [1]) *un mare numer de candidaţi* [2]) care se pregătescŭ a fi învĕţătorĭ pe la scóle comunale. Eforia mizlocesce să li se respundă lefile; propunênd ca bani strânşi de la satŭ să se păstreze la ocârmuire, şi ea să respundă lefile dupe deslegările Eforieĭ.

*

D'abia în Sept. 16, 838, **iérna** cugetă Eforia la importanţa localuluĭ de scólă şi atuncĭ cu adresa No. 901, comunică Vornicieĭ diu lăuntru planu modelu [3]) care se-lŭ împarte pe la tóte satele *unde este să se facă scólă.* Acestŭ planŭ fu tipăritŭ în 2000 esemplare şi trămite Eforia Vornicieĭ 1800 ca se le împartă câte 100 pe la ocărmuire spre a se pune în lucrare clădirea de scólă pe cătŭ se va puté maĭ potrivitŭ cu acestŭ modelŭ.

*

Mĕsura propusă de Eforie pentru leĭ o primesce Vornicia cu adresa No. 1544, din Sept. 27 1838.

Eforia vestesce atuncĭ otărîrea la profesorĭ şi le cere catagrafiă de candidaţĭ cu indicarea şi a plăşiĭ, satulŭ unde este orenduitŭ învĕţătorŭ şi No. caselorŭ din satŭ.

*

Propunerea de planŭ de casa de scólă nu are resultatŭ, câcĭ cu adresa No. 1605 din Oct. 4, 1838 Ministru din lăuntru respunde Eforieĭ că „acumŭ tocmaĭ asupra apropiereĭ ĭerneĭ" se vede în neputinţa a îndeplini asemenea cerere. — (Anesa No. 23).

*

Eforia înse la 20 Sept. 1838 cu adresele cătră profesoriĭ scolelorŭ din judeţele Craiova, Cernetŭ, Tergu-jiuluĭ, Caracal, Rămnicu-Vâlci, Slatina, Câmpu-lungŭ, Pitescĭ, Giurgiu, Ploescĭ, Călăraşĭ, Tergovişte a, Buzeulŭ, Brăila, Vălenĭĭ de munte, Focşanĭ le trimite planulŭ de scólă, vestindule că prin departamentulŭ din lăuntru s'a trămisŭ şi la ocărmuire câte 100, spre zidire de scolĭ pe la sate dupe elŭ.

*

In sept. 16, 1838, cu circulara No. 973—982, (anesa No. 24,) se institue revizoratulŭ scólelorŭ comunale, câte unulŭ de plasă, dintre *învĕţătoriĭ ceĭ maĭ deprinşĭ* şi maĭ deştepţĭ în slujba lorŭ ...

Pe câtŭ tempŭ acela era în revizie, scóla o ţinê unuĭ ajutorŭ dintre candidaţĭ, adică la scóla unde era învĕţătorulŭ şi revizorŭ, se otărâ câte 2 învĕţătorĭ; plătindu-se din suma strânsă $^2/_3$ celuĭ I şi $^1/_3$ celuĭ de ajutor.

Eforia dă instrucţiuni revisorilor de plasă; Eforia apoĭ aşĕdă gradele de scolĭ şi le numesce:

a) La sate, scolĭ comunale.

b) Cele din plasă a învĕţătoruluĭ revizor: preparande.

c) Cele din judeţe, *normalĭ.*

d) Din Craiova, centrale.

e) Din Bucurescĭ, complementare.

Eforia termină recomandându profesorilorŭ să nu slobódă pe la sate candidaţiĭ până la alte ordine, căcĭ n'aŭ eşit ânchĕ tabelele lancastrice din tiparŭ, şi fiindŭ că aceste table se deosebescŭ óre-cum de acele vechĭ va fi trebuinţă să se arete învĕţătorilorŭ în 2 séŭ treĭ ţile, metodulŭ dupe care aŭ a se întrebuinţa.

*

In fine la Oct. 14, cu circulara No. 1030—1053 (1107, veţĭ ca la art. 24). Eforia scrie (veţĭ anesa No. 25), către ocârmuirĭ că fiindŭ timpulŭ de trămisŭ candidaţiĭ pe la sate, Ea a scrisŭ profesoruluĭ scóleĭ normale judeţiane să-ĭ slobódă se mérgă a deschide scólă la satele hotarîte lorŭ, şi că d'aceea s'aŭ trămisŭ profesoruluĭ .fie-căruia câte 50 trupurĭ table lancastrice ca să dea câte unŭ trupŭ fie-căruia învĕţătorŭ.

Eforia scrie dar ocârmuireĭ ca se aşeţe pre învĕţătorĭ pe la sate, séŭ în încăperile de *scólă ce vorŭ fi făcutŭ* [1]), *séŭ în casele de sfatŭ, séŭ în orĭ care altă încăpere* [2]) vremelnicesce până ce la viitórea primă-véră se vorŭ face într'adinsŭ încăperĭ pentru scólă [3]).

---

1) S'a vĕdut ca în 15 August abia începuseră cursurile de pregătire şi ca în 15 Iuliu 1838, Eforia areta că numaĭ în 5 judeţe se adunaseră candidaţiĭ... Ce carte maĭ putuseră învĕţa eĭ de la 15 August la 16 Sept.!?...

2) Din 5 judeţe!...

3) Adresa alipite la dora § 170 din Ianuarie 838.

1) Necĭ o sciinţă nu era sosită că vre o casă se clădisă în vre unŭ satŭ şi se trămise învĕţătorĭ!

2) Altă dată ceré case dupe *planŭ modelŭ*; ce descepţiune!!.

3) Ele nu s'aŭ făcutŭ! —

www.digibuc.ro

*

Écă pentru locale.

Despre *capacitatea* invĕţătorilorŭ ce' acumŭ aŭ să plece la sate, vorbesce însaşĭ Eforia scólelorŭ iu circulara No. 1111—1126 din 28 Oct. 1838, către profesorĭ de judeţe, în care ţice că „După „băgarea de sémă. ce a făcutŭ la învĕţătura can„didaţilorŭ de prin sate, a vĕţutŭ că unia..... „sunt atâtŭ de **nedestoĭnicĭ şi neprimitorĭ „de învĕţătura** încâtŭ orĭ câtă vreme se vorŭ „ţine în scólă nu vorŭ **putea lua cea maĭ pu„cina înţelegere** de învĕţăturile ce li se pre„daŭ.“ (Anesa No. 26.)

Acésta vĕţêndŭ Eforia, scrie profesorilorŭ ca candidaţiĭ ce vorŭ fi **óre cum**[1]) **pregatiţĭ** să-ĭ slobódă la sate, ca să încépă a da învĕţătură la copiiĭ satelor lor; iar ceĭ ce se vor fi aretat nedestoinicĭ şi nepriimitorĭ de învĕţătură, séŭ pentru că sunt bĕtrânĭ, séŭ pentru că aŭ mintea tâmpită, se-ĭ depărteze cu totulŭ din numĕrulŭ candidaţilor.“

*

In Oct. 7. (Anesa Nr. 27) s'a adresatŭ sub Nr. 1013—1023 şi în 14 Oct. la profesoriĭ din Rîmnicu-Vâlceĭ, Văleni de Munte, Focşanĭ, Câmpulungu iarŭ la Giurgiu, la 24 Octombre, circulara sub Nr. 1055—1058 prin care Eforia trămite tabele lancastrice spre a se da la candidaţiĭ *maĭ deprinşĭ* la învĕţătură, ca se mérgă se încépă a învĕţa copiiĭ pe la satele **unde se vorŭ fi** gătitŭ pentru acésta încăperĭ, séŭ unde vorŭ fi case de Sfatŭ.

„Pentru câţĭ dintr'acestĭ candidaţĭ, adaogă Eforia, sloboţiţĭ acum se vorŭ afla într'o plasă, D-ta veĭ da (scrie profesoruluĭ) către sub ocârmuirea plăsi unŭ deosebitŭ adresŭ carele va fi însocitŭ cu porunca cinst. Ocârmuirĭ, şi cu lista de numele acelora şi de satulŭ în care aŭ se ţie scóla Veĭ da deosebitŭ în mâna fieşcărue şi câte unŭ înscrisŭ dupe modelulŭ alăturat. Pre candidaţiĭ ceĭ maĭ slabĭ la învĕţătură şi maĭ alesŭ pre aceia în acărora sate nu se vorŭ afla nicĭ case de sfatŭ, séŭ vre o altă încăpere de scólă, se-ĭ maĭ opriscĭ în şcóla normală, spre deprindere, câtă vreme veĭ socoti de trebuinţă.“

1) Eca acelŭ trecutŭ sublimŭ alŭ învĕţăturilor!

Eforia maĭ cere ânchĕ catalogŭ generale de toţĭ candidaţiĭ dupe la scolĭ.

*

In Oct. 31, 1838, prin circulara sub No. 1166—1180, către profesoriĭ din judeţe, Eforia reguléză împărţirea lefilorŭ la învĕţătoriĭ sătescĭ de 2 orĭ pe anŭ; care lefĭ să li se dea d'a dreptulŭ de sătenĭ. De aceea Eforia scrie profesorilorŭ ca să îndatoreze pre fie care candidatŭ să facă catagrafiă, dupe modelulŭ datŭ, (Numele şi pronumele — *de ce tréptă?* **de are copiĭ:** băeţĭ, de anĭ; fete de anĭ. De a plătitŭ? Băgarĭ de sémă) de toţĭ enoriaşiĭ sătenĭ ce se vorŭ fi aflândŭ în satŭ...

„Asemenea catagrafiă se va face de 2 orĭ pe anŭ, una la St. Demetrie, şi alta la St. George, ca să se adaoge în listă prisósele enoriaşilorŭ... şi să se scadă aceĭ ce vorŭ muri séŭ vorŭ cădea în nedestoĭniciă de a puté plăti baniĭ otărîţĭ.

Eforia otărésce ânchĕ „ca léfa să. nu aibă a o primi învĕţătorulŭ decâtŭ dupe semestre încheiate, ca să nu se aducă pagubă sătenilorŭ, cândŭ trebuinţa arŭ fi să se îndeparteze vre unŭ învĕţătorŭ.“ (Anesa No. 28.)

Acéstă circulară e motivată de adresa No. 1737 din 22 Oct. 1838, a Vornicieĭ marĭ către Eforiă. Anesa No. 29.)

*

Cu adresa din 12 Noemb. 1838, sub No. 1950, Vornicia mare, (auesa No. 30), vestesce Eforiĭ că a datŭ ordine ocârmuitorilorŭ „ca prin înţelegere cu D-niĭ proprietarĭ aĭ satelorŭ pe unde se vorŭ aşeţa scóle... să facă punere la cale a li se da lemnele trebuitóre şi a se îndatora părinţiĭ copiilor ca să le transporteze cu rêndulŭ de la locŭlŭ ce li se va arĕta.“

Acéstă dispositiune Eforia, cu circulara No. 1236—1251 din Noemb. 14, 1838, o comunică profesorilorŭ din judeţe spre vestire la învĕţătorĭ.

*

Câte-va ţile apoĭ Eforia cu circulara către profesoriĭ din judeţe, No. 1305—1320, cere catalogulŭ candidaţilorŭ cu însemnare, pe lângă altele de:

1. In ce casă se aşéţă scóla? De e casa sfatuluĭ séŭ înadinsŭ? séŭ *de e chiar casa în care lo-*

www.digibuc.ro

cuesce învĕtătorulŭ şi câtă este mărimea aceĭ încăperĭ?

2. Numele proprietarilorŭ satuluĭ, ca să scie Eforia cu cine are a conrespunde la trebuinţă.

De la 14 la 18 Noemb. 1838, Eforia maĭ trămite table şi prima dată *abecedare* dupe tabela alcătuită, ca să se dea în mânile copiilorŭ, care vor fi se înveţe cetirea la table, spre a se deprinde şi pe la casele lor la acéstă învĕţătură.

Aceste cărţĭ nu se dedeaŭ gratis.

*

In 18 Novembre 1838, cu adresa Nr. 1988 Vornicia mare comunică Eforieĭ ordinulŭ ce a dat ocârmuirilor de scutire a învĕţătorilor de clacă etc. de la proprietari carĭ se vede eraŭ departe d'a protege toţĭ scólele nascende (anesele Nr. 31),

*

In Decembre 2, 1838, cu adresa No. 1189 Eforia mizlocesce la Vornicia Mare, repetindu-ĭ coprinsulŭ circulăreĭ către profesoriĭ din judeţe cu No. 1013..., ca Vornicia să ordone şi din parte-ĭ ocârmuirilorŭ ca până ce la véra viitóre se vorŭ zidi într'adinsŭ case pentru scóle, să se slobódă vremelnicesce *casele de sfatŭ* spre a se ţiné într'ânsele scólele satelorŭ, şi a nu se întârdia d'a se începe învĕţăturile comunale de către maĭ susŭ arĕtaţiĭ candidaţĭ. (Anesa No. 32).

CAPITOLULŬ V.

Dupe ce înşirarămŭ cu cea maĭ mare fidelitate tóte lucrările relative la înfiinţarea în 1838 spre 1839 a scólelor comunale ruralĭ în Muntenia, vomŭ aduce pentru uniĭ din aniĭ următorĭ numaĭ resultatele anuale constatate ca date de scólele aceste.

Aşia în 1839, la solemnitatea distribuireĭ premiilorŭ pe 1838—9 cetimŭ în discursulŭ rostitŭ de D. Poenaru [1]):

„Pentru scólele comunale ce s'aŭ legiuitŭ a se întocmi pe la sate, după ce s'aŭ luatŭ mĕsurile aretate în anulŭ trecutŭ, adunânduse *câţi-va* candidaţĭ de învĕţătorĭ dintre ţircovnici, ce s'aŭ găsitŭ pe la sate, li s'a făcutŭ pe véră **óre-care** deprindere la învĕţătură în scólele normale de prin judeţe, şi în ièrna trecută acestĭ candidaţĭ aŭ făcutŭ scolĭ în satele lorŭ ocupânduse *ceĭ maĭ mulţĭ cu îndestulă* aplicare la învĕţătura copiilor sătenĭ. Astfelŭ s'aŭ aflatŭ în ièrna trecută întocmite 1975 scolĭ comunalĭ, unde aŭ urmatŭ la învĕţătură peste 33000 copiĭ".

Amŭ căutatŭ se aflămŭ actele pe care venerabilulŭ Directore alŭ Eforieĭ s'a întemeiatŭ însemnândŭ aceste cifre de 1975 *scolĭ*, şi de 33000 scolarĭ, cândŭ în Noembriŭ 1838 nu eraŭ ânchĕ nicĭ **dece** înfiinţate, şi în Decembriŭ se cerea abia casele desfatŭ pentru scóla, dar n'amŭ aflatŭ păstrate asemenea acte la dosare. Noĭ credemŭ că aceste cifre eraŭ póte luate cu aprocsimaţiune, ca *posibile*, dar ânchĕ realitatea nu eraŭ ele...

Ca să vĕdă fiă-cine marea parte ce *optimismulŭ* reclamă din cifrele aceste, noĭ punemŭ aci (anesa No. 33,) unŭ actŭ din 1840, adică dupe trecerea ânchĕ a unuĭ *anŭ*, în care scolile necesariamintre urmaŭ să fiă maĭ în bună stare decâtŭ în 1839. Este raportulŭ No. 16, din 16 Maiŭ, 1840, alŭ D-luĭ prof. Jorju, din Bucurescĭ, însărcinatŭ cu reviziunea scólelorŭ din judeţulŭ Ilfovŭ, adecă a judeţuluĭ-*modelŭ*.

Eĭ bine! diu acestŭ răportŭ se vede că în judeţulŭ acesta era 50 scolĭ. Din aceste, revizorele constată:

a) In *privirea localuluĭ*: că numaĭ **doue** sunt în stare maĭ bună, că cele-lalte sate séŭ nu aŭ case, şi învĕţătorĭ **nu aŭ începutŭ** séŭ învĕţà în tinda caseĭ învĕţătoruluĭ, séŭ în case în cea maĭ próstă stare... Abià o singură casa de scólă din cele doue maĭ bune, e zidită dupe modelu în 1840!..

b) Necĭ o scólă cu mobilierŭ (cu băncĭ numaĭ una dóră!) d'aceea revizorulŭ adaoge tristuluĭ refrenŭ la fiă-care satŭ: **„Pentru scóla necĭ o rostire!"** — La multe lipsiaŭ şi tablele lancastrice.

c). Candidaţiĭ ceĭ maĭ mulţĭ nu cautŭ de scólă, şi d'abià **unulŭ** l'a aflatŭ învĕţêudŭ pe scolarĭ *adunarea*; cetire fórte slabă şi maĭ preste totŭ lipsă de învĕţătura de scriere, neavêndŭ scolariĭ cele trebuitóre!

Écă oficiale constatată starea scólelorŭ sătescĭ în 1840. No. de 1974 scolĭ şi de 33,000 scolarĭ trebui se mângâe auzulŭ nostru; resultatele reale înse niĭlŭ întristară!

*

Unŭ anŭ dupe aceea nu mergéŭ maĭ bine scolele. Cu raportulŭ D-luĭ revizorŭ-profesore Jorjŭ,

1) Vedĭ Curierul Românescŭ Nr. 111 anul X Vinerĭ 7 Iuliu 1838

www.digibuc.ro

No. 10 din Martiŭ 14, 1841, D-lui constată Eforiei că:

„După scirile aduse de revisoriĭ plăşilorŭ... învĕţătura copiilorŭ din satele acestuĭ judeţŭ... merge **prea slabŭ**, atâtŭ **din lipsa încaperilorŭ câtŭ şi din nedarea celorŭ trebuincióse...** (Anesa No. 34.)

*

In Sept. 25, 1841, ânchĕ nu se îndreptase rĕulŭ. Acelaşĭ D. profesore adreséză la acéstă dată sub No. 52 altŭ raportŭ în care spune categoricŭ că în cele *maĭ multe sate* nu sunt âuchĕ scolĭ şi că pe unde s'aŭ începutŭ a se face, s'aŭ făcutŭ aşa de rele că nu potŭ servi cu necĭ unŭ chipŭ de scólă. (Anesa No. 35).

*

O mare piedecă la progresulŭ învĕţătureĭ sătenilorŭ era acelŭ perpetuŭ „*Va-et-vient*“ alŭ candidaţilorŭ şi désa lorŭ schimbare.

Acésta este nevoitŭ în 1842, Maĭ, unŭ anŭ dupe raportulŭ maĭ susŭ adusŭ, s'o recunóscă şi revizorulŭ profesorŭ D. V. Jorjŭ.

„Désa schimbare a candidaţilorŭ de învĕţătorĭ aduce cea **mai mare piedică** în îmbunătăţirea scólelorŭ sătescĭ, fiindŭ că din ceĭ ântêiŭ trămişĭ abia a patra parte se maĭ află ânchĕ candidaţĭ şi din ceĭ schimbaţĭ neîncetatŭ se totŭ schimbă şi cu acestŭ chipŭ necĭ odată nu vomŭ avé nădejde că vomŭ puté avé învĕţătorĭ deprinşĭ.“

*

In Maiŭ 29, 1842, sub Nr. 50 raportéză revizorele către Eforiă că:

„Cea maĭ mare parte din învĕţătorĭ şi candidaţĭ aŭ împlinitŭ cu rĕvnă îndatoririle... dérŭ **mulţĭ** din eĭ din nenorocire aŭ întêmpinat multe stânjinirĭ **cu ne facerea anche a încaperilorŭ**, şi din cele făcute ne-fiindŭ potrivite cu trebuinţa; cu lipsa de băncĭ şi semi-cercurĭ; cu nedarea copiilorŭ şi cu neîntîmpinarea lemnelor în vreme de frigŭ. Asemenea uniĭ din eĭ avendŭ dinŭ înlesnirĭ n'aŭ învĕţatŭ copiĭ numaĭ din *îndărătnicia* lorŭ.“ Câte scolĭ, dér, maĭ eraŭ bune?...

*

S'a făcutŭ în aniĭ dupe urmă mare laude de sistema din 1838, de a învĕţa pre candidaţĭ prin scólele din oraşe. Écă în ce modŭ limpede se arétă în 1842 Maĭ 26, sub Nr. 54, de D. V. Jorjŭ profesorŭ de Ilfovŭ cătŭ de puţinŭ profitaŭ de asemenea învĕţătură ḑişiĭ candidaţi:

„Târḑia venire a candidaţilorŭ în scólă şi desele lipsirĭ face[1]) ca se *trécă anulŭ* fără a urma ceĭ maĭ mulţĭ **o luna întréga** în scóle, şi cu acest chip **nu vomŭ** puté agiunge se avemŭ mulţĭ învĕţătorĭ deprinşĭ, pentru că viindŭ aprópe de vremea otărîtă d'a se sloboḑi la satŭ, şi maĭ lipsindŭ, ajungŭ uniĭ de urméză numaĭ o septămână şi **alţiĭ nu vinŭ nicĭ cumŭ**...“

(dosaru Nr. 198).

*

Definitivemintre în 1842 Iuniŭ 20, revizorele profesorŭ de Ilfovŭ raportéză că în Ilfovŭ sunt nominale 126 scolĭ cu 2164 elevĭ, dérŭ în realitate 100 candidaţĭ maĭ ţinŭ în case private, rele, câte câţi-va băeţi.

*

Necĭ la Septembre 1842, nu eraŭ luate mĕsurĭ pentru locale, fără de care esistinţa scólelor era o închipuire numaĭ. La acéstă dată earăşĭ ca şi în 1839, 1840, 1841, revizorele profesore de Ilfovŭ raportéză Eforieĭ sub Nr. 69 (Septembre 1842) că:

„Intre piedecele ce opresc învĕţătura copiilorŭ sătenĭ, lipsa de **locale este una pré însemnata**, fiindŭ-că după ce **anchĕ pona acum nu s'a făcutŭ în cea maĭ mare parte** apoĭ şi cele **isprăvite fiindŭ rĕŭ făcute** şi lasându-se **neispravite s'aŭ derĕpènatŭ**“ (anesa Nr. 36).

*

Anulŭ 1843 n'a adusŭ îndreptare. In Septembre 22 acelŭ anŭ cu raportulŭ Nr. 52, revizorele cere zidirea scólelorŭ, şi arétă că cele ce sunt, snnt prea micĭ şi nepotrivite âncâtŭ încape abea treĭ băncĭ şi cercurile nu se potŭ lăsa în josŭ, căcĭ cadŭ preste băncĭ. Vedeţĭ anesa Nr. 37.

Aceeaşĭ constatare şi în 1843 că: „desele schimbărĭ ale candidaţilorŭ ce neîncetatŭ urméză aduce

---

1) Vedemŭ ânchĕ pe mulţi denunciaţi că nu s'aŭ maĭ arĕtatŭ pe la scólele normale, după numirea lor la sate...

www.digibuc.ro

mare stînjinire învĕţăturei.“ Acésta constată revizorele în 1843 Octombre 9 cu raportul Nr. 69, adăogêndŭ: „iar ceĭ maĭ mulţĭ iaŭ aice (în scóla judeţuluĭ) maĭ întêiŭ condeiulŭ[1]) şi fiindŭ şi toţĭ de curĕnd şi neaveudŭ vreme a se deprinde în caĭ **cevaşĭ** la cetire şi scriere, cumŭ vorŭ puté (esclama demnulŭ profesore) învĕţa eĭ pre bieţiĭ copiĭ?

*

In 1843 Septembre 30 dupe ordinulŭ Eforieĭ se rendnescŭ sub-revizorĭ de plăşi. (Raportu No. 92 din Oct. 29, 1843).

*

Anulŭ 1844 este óre maĭ bunŭ pentru scolele sătescĭ?

Totŭ starea scólelorŭ sătescĭ din Ilfovŭ, va respunde pentru tóte judeţele.

In (anesa No. 38) raportulŭ No 128 din Maiŭ 31 alŭ revizoruluĭ profesorŭ de Ilfovŭ se vestesce Eforieĭ „**Ticalósa stare**“ materiale a scólelorŭ „maĭ tóte casele fiindŭ nepotrivite **aŭ trebuinţa** atâtŭ pentru mărime, **forma**, **catu** şi pentru materialŭ, căcĭ **unele aŭ** începutŭ de acum a se dărima.“

In multe sate în locŭ de a se clădi scóle din noŭ, s'a cumpăratŭ dărămăturĭ de case de la sătenĭ şi proprietarĭ.

„**Orĭ ce meremetŭ** se va chipzui a se face acestora va fi de prisosŭ afară de vr'o câteva case şi aceste nu aŭ mărimea potrivită..... **şi dér ca se póta acestŭ judeţŭ avé scolĭ**..... să se dee casele ce suntŭ făcut de case de sfatŭ..... şi **se se cladésca scolĭ** din noŭ..... celelalte ce suntŭ numaĭ urdite cu parĭ bătuţĭ în pămêntŭ şi încă neîngrădite, să se dărîme şi să se prefacă potrivite cu trebuinţa.“

*

Décă este înse se credemŭ cifrele date de Eforia la ocasiunea împărţireĭ premiilorŭ şi pre maĭ mulţĭ annĭ, apoĭ învĕţătura sătenilor aŭ statŭ astfelŭ:

In 1841 — 1986 scolĭ şi 47,516 scolarĭ
„ 1842[2]) — 2213 „ — 48,711 „
In 1843 — 2203 scolĭ şi 43,079 scolarĭ
„ 1846 — 2324 „ — 47,688 „
„ 1847 — 2309 „ — 48,545 „

*

Ca să se vĕdă cum aceste cifre sunt eronate, arŭ trebui să aducemŭ aci semele de plata lefilorŭ, statele de presinţă a învĕţătorilorŭ, candidaţilorŭ din fiăcare judeţŭ. Noĭ cercetarămŭ aceste state de presinţă, singurele care fură maĭ conforme cu realitatea şi ânchĕ!... Eĭ bine declarămŭ fără cea maĭ mică témă de contraḑicere temeĭnică, că necĭ pentru ½ din cifrele aruncate pe tabelele anualĭ imprimate pentru distribuţiunea premielorŭ nu fură scolĭ şi scolarĭ în realitate..... Unŭ esemplu-doue vorŭ arĕta acésta.

In tabela pe 1846 se ḑice că judeţulŭ Prahova avé 169 scolĭ sătescĭ. Cum avé 169 scolĭ cândŭ revizoriĭ în statele de presinţa făcute de eĭ pe luna Apriliŭ, state în care trecéŭ şi sumele cuvenite la scolile unde nu eraŭ învĕţătorĭ, în acele state, ḑicemŭ, arétă limpede şi verde că nu esistară în 1846 trilunia Apriliŭ—Iuniŭ, nu 169, nu 100, ci numaĭ 75 scolĭ şi anume: 27 în plasa Filipescilorŭ, 17 în plasa Câmpuluĭ, 16 plaiulŭ Prahoveĭ şi 15 în plaiulŭ Têrşoruluĭ! = 75. Se se scadă acum din aceste 75 scolile cele vacante dupe însăşĭ lista aceluiaşĭ revizore-profesore (7), şi vorŭ remânea 68 scolĭ. Cum era decĭ posibilŭ ca 68 scolĭ să aibă 2355 scolarĭ?... Punendŭ de fiă-care o mizlociă de 15 scolarĭ putéŭ fi în judeţulŭ Prahova 68×15=1020 scolarĭ celŭ multŭ, cu cifra mizlociă esagerată, căcĭ eraŭ şi suntŭ şi aḑĭ scolĭ sătescĭ care aŭ numaĭ câte 7—10 scolarĭ.

Totŭ asemenea este, de esemplu, în judeţulŭ Mehedinţĭ, unde tabela pune 263 scolĭ şi 5026 scolarĭ. Lista lefilorŭ probă din contra că n'a esistatŭ de câtŭ 165 scolĭ şi ânchĕ cu scădere de 19 vacante, adecă 156 scolĭ. Judecese de No. scolarilorŭ! D'arŭ fi posibile să punemŭ câte 20 de scólă ânchĕ nu ne-amŭ urca decâtŭ la cifra de 3120, éră nu de 5026 scolarĭ!

1) Şi dupe o lună, une orĭ o sĕptămână, era trămişĭ la sate se înveţe eĭ pre copiĭ!!

1) În un discursŭ ce D. Poenaru ţinu la 1842 la împărţirea premiilorŭ, pre care D-lŭ bine voi a ni-lŭ comunica, aflamŭ înse cifrele 2107 scolĭ şi 41,639 copiĭ... Care este cifra esactă?

www.digibuc.ro

CAPITOLULŬ VI.

De la 1847 *pînă la* 1855.

Annulŭ 1847 veḑu nascerea uneĭ noue legĭ pentru instrucţiunea publică. [1]) Nu potemŭ aprecia cu înlesnire motivele acesteĭ noue legĭ. Celle ce se scriéŭ şi se ḑicéŭ despre scólele sătescĭ p'atuncĭ arŭ poté proba că aceste scolĭ nu eraŭ de locŭ corespondĕtóre cu sacrificiele pentru dênsele; e destulŭ să amintimŭ că unŭ bărbatŭ ca D. Eliade Rădulescu scrié în Curierulŭ romanescŭ din 1840: cum că învĕţătura în scólele românescĭ *era fórte scăḑută*, aşa că, ḑice D-luĭ, cu *greŭ arŭ fi găsitŭ cineva unŭ scolarŭ, care să scie scrie* cu o ortografiă *óre care, hotărîtă şi chipsuită.*"

Ne tememŭ cu tóte astea că nu nivela cea josnică a instrucţiuneĭ din scolĭ, ci motive de natură maĭ puţinŭ patriotică, aŭ preşeḑutŭ la confecţionarea acesteĭ legĭ. Intr'adevĕrŭ legiuirea din 1847 promulgată cu officiulŭ din 21 Februariŭ No. 169 nu putea avea pretensiunea în 10 articole ale séle să coprindă maĭ multŭ decâtŭ legiuirea din 1833, în 250! Atâta numaĭ potemŭ constata în favórea acesteĭ noue legĭ scolastice, că prevede, cumŭ nu prevĕḑuse legea din 1833, câte-va articole în favórea scólelorŭ sătescĭ şi annme art. 3 şi 8.

Până la data legiuireĭ din 1847, cum s'a vĕḑutŭ din actele maĭ susŭ aduse, întemeierea scólelorŭ sătescĭ reḑema pre unŭ alineatŭ, fureşiatŭ de nu scimŭ ce sufletŭ generosŭ, la art. 362 secţiunea III-a din Regulamentŭ, articolŭ care s'a modificatŭ prin legiuirea din 1833 asupra protopopilorŭ şi preoţilorŭ. In acestŭ articolŭ se hotăria în favórea cântăreţilorŭ de pe la băsericile din sate dreptulŭ de a primi pe totŭ annulŭ: „Din magazia de reservă a satuluĭ câte duoe chile bucate pentru hrana lorŭ şi câte duoĭ leĭ pe annŭ de fie care enoriaşiŭ sătenŭ..... ênsă cu îndatorire d'a 'nvĕţa copiĭ satuluĭ carte şi cântărĭ."

Noua lege din 1847, mărgini învĕţătura prin scolile sătescĭ la *cetire, scriere, catihisulŭ şi cele d'anteiŭ operaţiunĭ aritmetice.* (Veḑĭ art 3 din lege). In dispositiunea Eforieĭ din 1848 Martie 21 era prevĕḑută şi învĕţătura *lucrăriĭ cămpuluĭ* şi *Economia caseĭ*, va să ḑică, în 1847, o scădere legalŭ întemeiată constatarămŭ în nivela instrucţiuneĭ şi educaţiuneĭ sătenilorŭ.

1) Veḑĭ Anesele Nr. 39.

Insuficiinţa legiuireĭ celeĭ noue din 1847 promulgată de Domnitorulŭ George Dimitrie Bibescu, o recunoscu acesta chiar în acelaşĭ annŭ; căcĭ în Septembriŭ 9 promulgă cu officiulŭ seŭ No. 32, unŭ felŭ de Regulamentŭ, complectătorŭ şi esplicătorŭ legiuireĭ. Relativmintre la scolile sătescĭ (*Veḑĭ anesa Nr. 40.*) art. 2, ḑice „că se vorŭ înfiinţa scolĭ în tóte satele care vorŭ avea unŭ numĕrŭ de familiĭ de la 50 în susŭ. Se potŭ ţinea de aceste scolĭ şi în satele allŭ cărorŭ numĕrŭ de familiĭ va fi maĭ micŭ de 50, cândŭ vre unŭ asemenea satŭ, nefiindŭ depărtatŭ de altulŭ decâtŭ celŭ multŭ cu vre 1000 stănjinĭ, se voru putea uni ca să ţiă doue séŭ treĭ sate o singură scólă...

Art. 3 alŭ officiuluĭ stabiléză programulŭ învĕţăturilorŭ în scolile sătescĭ (*Veḑĭ Anesa Nr. 41.*) — Art. 5 otărésce timpulŭ de învĕţătură în scólă la sate de la 1 Octombriŭ — 23 Apriliŭ. —

Art. 6, 7, 8, 9 reguléză revisiunea scolară. — Programele anecsate la acestŭ officiŭ şi anume celŭ cu litera A împarte scóla sătéscă în treĭ despărţirĭ (*Veḑĭ anesele Nr. 42.*)

*

Revoluţiunea din 1848 trebuia naturalminte să se preocupe de reorganisarea învĕţămêntuluĭ în ţĕră. Pe cândŭ în Moldova ea ocasiona închiderea Academieĭ şi a maĭ tutorŭ scólelorŭ orăşenescĭ, în partea de dincóce a Românieĭ, Locotenînţa domnéscă institua o comisiune însărcinată „cu întocmirea organisăreĭ instrucţiuneĭ publice". Deja cu decretulŭ Locotenînţiĭ No. 505 din 1848 Septembre 2 s'a adaosŭ la scólele din Radu-Vodă şi cea din Crajova câte unŭ alŭ treilea institutorŭ pentru Cl. IV. (Veḑĭ anesa la dosar No. 484 din 1848). — Desideratulŭ guvernamentuluĭ provisorŭ alŭ republiceĭ române nu se realisă, căcĭ, cum se sciă, durata acelluĭ guvernamentŭ nu i dede timpŭ a 'şĭ împlini misiunea ce 'şĭ împusese. Şi era multŭ de făcutŭ, căcĭ în realitate maĭ nimicŭ nu esista în învĕţămêntulŭ sătescŭ: Nu esista locale de scóle, dovédă circulara Eforieĭ din acelŭ annŭ Iuliŭ 7, cu No. 748—761, prin care recunósce trebuinţa de a se clădi din noŭ încăperĭ de scólĭ prin tóte satele judeţelorŭ (Veḑĭ anesa No. 43); nu esistaŭ maĭ multŭ învĕţătorĭ, séŭ celŭ pucinŭ, indivizĭ demnĭ de acestŭ nume.

www.digibuc.ro

*

In Noembriŭ 1, 1848, după căderea guvernamentuluĭ revoluţiuneĭ, o reacţiune fără de marginí lovi învĕţămentulŭ în genere, érŭ pe cellŭ sătescŭ în particularŭ. După ce cu circulara No. (anesa No. 44) Eforia scrise câtră Prefecţiĭ de judeţe că: „Luându departamentulŭ acumŭ sciinţă că candidaţiĭ învĕţătorí de satŭ .... atâtŭ pe vremea trecutelorŭ eveneminte aŭ fostŭ de celle maĭ sistematice căpeteniĭ a feluritelorŭ rĕsbunătóre şi turburătóre mişcărĭ spre a revolta pe toţĭ ceĭ înclinaţĭ cu dênşiĭ .....“ apoĭ ḑice c'a aflatŭ cumŭ că aceĭ învĕţătorí nu încetézĕ „îndemnările scandalóse de a întreprinde verí ce mizlóce netrebnice ca să propoveduiéscă şi să adncă în rătăcire pe locuitorí, urmare cu totulŭ împrotiva duhuluĭ şi cugetuluĭ părintescŭ alŭ oblăduireĭ,“ conchide apoĭ acé autoritate scolară că prefecţiĭ să cerceteze şi pe candidaţiĭ carií iar afla că aŭ luatŭ cea maĭ mică parte în *acele lucrărĭ şi urmărĭ nepravelnice* „séŭ că maĭ întreprindŭ prin tainice mizlóce asemenea cugetărĭ... pre aceia numaĭ decâtŭ să 'í îndepărteze.“

Asemenea persecuţiunĭ sunŭ numaĭ începutulŭ noueĭ sisteme introduse în ţérră.

Nu se încheiă luna Noembriŭ 1848 şi Eforia cu circulara Nr. 1053—1067 ordonă tuturorŭ cărmuirilorŭ judeţene (Veḑĭ anesa No. 45) să închidă immediatŭ tóte scolile şi de oraşŭ şi de satŭ: »atâtŭ pentru lipsa localităţilorŭ de scóle, câtŭ şi pentru aceea a profesorilorŭ carí se depărtézĕ din posturile lorŭ.“ — Eforia otărésce în fine ca să nu se maĭ adune ceĭ 2 leĭ de familiă pentru plata învĕţătureĭ, érŭ reservele din acéstă dare să se trămiţă la casa eĭ.

Acéstă mesură Eforia o supune totŭ în aceeaşĭ ḑi cu raportulŭ seŭ No. 1072 Noembre 1, la aprobarea căimăcămieĭ.

CAPITOLULU VII.

De la Noembriŭ 1848 până la 1855 a fostŭ totŭ interesulŭ ca să se piérḑă şi puţinulŭ capitalŭ ce se adunase de instrucţiune şi educaţiune în anniĭ din urmă. Este admirabile purtarea corpuluĭ învĕţătorescŭ în acestĭ tempĭ. Dosarele abia păstrézĕ probe regretabile de umiliaţiune şi abjurare, de la unulŭ séŭ doĭ individĭ ḑişĭ profesorĭ! Tăcemŭ numele lorŭ pentru onórea familielorŭ ce arŭ poté avé aceia.

*

In acelaşĭ annŭ 1848 Noembriŭ 25 sub No. 1104, Eforia scólelorŭ încheiă unŭ jurnalŭ (Veḑĭ anesa No. 46) prin care dă a înţelege între altele că urméză a se ocupà cu organisarea din noŭ a învĕţătureĭ publice Este organisare şi organisare! — Intre acestea, ca să aibă aerŭ că face ceva pentru scóle, Eforia cu raportulŭ seŭ N. 1199 către căimăcămiă, ceru aprobarea de a însărcinà pe unií din profesorí ca, în lipsa de clase, scolile fiindŭ închise, să compună fiă care în specialitatea sea câte o carte destinată pentru învĕţătura publică, cu condiţiune să li să urmeze leíle ce aŭ avutŭ în trecutŭ până la deschiderea scólelorŭ. (Veḑĭ anesele No. 47 şi 48). Chipzuirea Eforieĭ supuindusse sfatuluĭ administrativŭ estraordinarŭ, acesta nu o aprobă, ci cerŭ (Veḑĭ anesele 49 şi 50) că Eforia să ĭ' supună maĭ întâiŭ lista profesorilorŭ cu aretarea cărţilorŭ ce se însărcinézĕ a face (anesa No. 51). Acéstă cerere Eforia a îndeplinit-o în Ianuariŭ 28, 1849 cu raportulŭ No. 58 către ministerulŭ Culteloră.

Numaĭ în 10 Maiŭ, 1849, Eforia primi de la logofeţia băsericéscă (anesa 52) adresa No. 2644, prin care vestesce aprobarea prin decretulŭ căimăcămieĭ No. 1916, a chipzuiriĭ Eforieĭ relativă la ocupaţiunea profesorilorŭ carí n'aŭ clase, cu scrierea de cărţĭ didactice.

In Maiŭ 20, annulŭ 1849, Eforia temêndu-se, pare, nu cum-va se vor fi ţinêndŭ încă scolĭ pe la sate, (anesa No. 53 scrie prin circulara No. 380—396 către prefecţĭ ca să închidă tóte casele de scólă şi se pecetluéscă în ele tóte mobilele de scólă.

*

In deşertŭ amŭ aduce aci maĭ multe documinte relative la învĕţămêntulŭ sătescŭ între anniĭ 1848 şi 1855 în ţéra Românéscă; ele tóte sémănă şi din tóte conchidemŭ la următórele: prigouire în contra învĕţătorilorŭ în genere, încetare complectă a literatureĭ didactice, încetarea tuturorŭ scolilorŭ în genere şi pe câtŭ va tempŭ în specialŭ a scólelorŭ începĕtóre sătene.

www.digibuc.ro

CAPITOLULU VIII.

In Moldova, însă, Domnulŭ Gregorie Ghica, numise în acestŭ tempŭ o comisiune speciale pentru redactarea unuĭ regulamentŭ alŭ instrucţiuneĭ publice. Acestŭ regulamentŭ deveni la 1850 lege şi o lege care va onorà d'apururea domnia luĭ Grigore Ghica, căcĭ ea stabilea gratuitatea instrucţiuneĭ publice pentru orĭce Românŭ, (§. I), prevedea stabilirea de scolĭ de *Agricultură*, (§. III), *Industriă* şi *Meseriĭ*, (§. IV), făcea din învĕţătură o condiţiune de admisibilitate la funcţiunile publice (§. IX), se ocupa de cărţile didactice ca elementŭ primordialŭ în scólă (§. X), şi în specialŭ pentru învĕţătura satelorŭ pentru ântêia dată se legiuea peste Milcovŭ că: în satele fiă-căreia plăşĭ şi în apropierea centruluĭ celuĭ maĭ împoporatŭ (§. XVI) se va stabili o scólă elementară; că în fine programulŭ scóleĭ sătescĭ va coprinde: *Religiunea*, *Lectura*, *Scrierea*, *cele 4 regule*, *cunoscinţele practicĕ de faceră de contractŭ*, *petiţiunĭ*, etc., în fine cunoscinţele relative la industria agricolă şi domestică, la *arpentagiŭ*, la *mĕsurĭ*, etc. etc. (§. XVII). — Acéstă lege a luĭ Grigore Ghica, stabilea într'unŭ modŭ indirectŭ şi obligativitatea instrucţiuneĭ publice, otărându la §. 20 că: „locuitoriĭ vorŭ puté trămite copiiĭ lorŭ la scólele ce le vorŭ veni maĭ la îndemână, şi nu vorŭ fi necĭ de cumŭ obligaţĭ să-ĭ facă a se duce la acele ale oraşelorŭ, déca se află alta maĭ aprópe de locŭ şi déca le vine maĭ bine va să dică, cu alte cuvinte, locuitoriĭ avéŭ numaĭ voia aŭ alege scóla dérŭ nu şi *de a nu da* copiĭ la învĕţătură.

*

De la 1850 până la 1855 guvernămêntulŭ moldavŭ s'a occupatŭ cu reorganisaţiunea după noua lege, a învĕţiămêntuluĭ secundarŭ şi primarŭ de oraşe. Numaĭ în 1855 se avîzâ în Iaşĭ la organisarea scólelorŭ sătescĭ. — In 1838 unŭ zelosŭ ministru din lăuntru, cum s'a vĕdutŭ, scrié cărmuitorilorŭ muntenĭ să facă scolĭ sătescĭ prin tóte satele, puţinŭ preocupându-se de sunt pregătiţĭ învĕţătorĭ, localurĭ şi cărţĭ (!)

In 1855 în Iaşĭ se procese d'altmintrelea. Cândŭ fu vorba de organisarea scólelorŭ sătescĭ maĭ ântêiŭ se preocupară de învĕţătorĭ şi de publicarea de cărţĭ; în locŭ de a decreta 2000 de scolĭ *pe hărtie*, în Noembriu 1855 se institui conformŭ § 81 din lege, o scólă speciale pentru pregătirea de învĕţătorĭ sătescĭ, unde se primiră scolarĭ absoluţĭ de 4 classe primare şi în curgere de unulŭ sĕŭ duoĭ anĭ li se predară sciinţele naturale, repetiţiunĭ din religiune, gramatica etc. pedagogia şi didactica, esercitându-se totŭ de o-dată scolariĭ la predare în scóla începĕtóre alipită de institutulŭ normalŭ.

Se comparămŭ într'unŭ tabloŭ sinopticŭ capacitatea învĕţătorilorŭ din ambele provinciĭ române:

In Muntenia	**In Moldova**
Cunoscintele cerute de la candidatiĭ de învĕtătorĭ.	*Cunoscintele cerute de la candidatiĭ de învĕtătorĭ.*
1) *Cetirea*	[1]) *Patru classe primare în care trebuia se se învete:*
2) *Scrierea*	1) *Lectura.*
3) *Patru regulĭ de aritmetică*	2) *Scrierea.*
4) *Eleminte de geografiă generale*	3) *Catihismul şi istoria Săntă, vechiulŭ şi noulŭ testament.*
5) *Doue lunĭ de dile practică pentru metóda lancastrică*	4) *Gramatica română şi dictando.*
	5) *Geografia, specialminte a Românilorŭ.*
	6) *Aritmetica 'ntrégă, esercitiĭ de calculŭ.*
	7) *Cunoscinta mĕsurilorŭ, greutătilorŭ şi moneteloră.*
	8) *Lectura şi scrierea în limba latină.*
	9) *Estracte istorice de biografiĭ şi isloria terriĭ pe scurtŭ.*
	10) *Esercitiĭ de memoriă.*
	10) *Unŭ anŭ de studiŭ teoreticŭ şi practicŭ în institutulŭ normaiŭ.*

Diferinţa dintre capacitatea cerută de la învĕţătoriĭ sătescĭ din Muntenia şi aceea a învĕţătorilorŭ sătescĭ din Moldova este astă-dĭ esplicaţiunea cea maĭ lămurită a ridicateĭ nivele a scólelorŭ din satele de peste Milcovŭ. Pucine, dér maĭ bune!

1) Vedĭ § 25 din lege.

www.digibuc.ro

CAPITOLULU X.

De la 1855 *până* 1867.

La începutulŭ annuluĭ 1855 aflămŭ în ţérra românéscă înaintite unele lucrărĭ doviditóre a uneĭ salutare reacţiunĭ în favórea scólelorŭ sătescĭ desfiinţate în 1848.

Incă din 7 Februariu 1855 Departamentulŭ credinţeĭ comunică Eforieĭ scólelor sciinţă că Domnulŭ Stăpănitorŭ, asupra referatuluĭ aceluĭ Departamentŭ cu No. 148, însocitŭ de alŭ Eforieĭ scólelorŭ cu No. 1409 din 13 Decembre 1854 „atingătorŭ de remăşiţele ce pretindea din contribuţiunile a câte 2 leĭ de familiă aĭ candidaţilorŭ de sate, (anesele No. 54) a bine voitŭ a aprobă re'nfiinţarea de scolĭ sătescĭ. — Departamentulu credinţeĭ rógă dér Eforia să grăbéscă a organisa în scurtŭ tempŭ scóle sătescĭ.“

*

Eforia procede după vechiulŭ obiceiŭ; ea nu se preocupă decâtŭ în modŭ *fórte secundarŭ* de localŭ şi de învĕţătorĭ, ci asupra adreseĭ provocătóre a Ministruluĭ credinţeĭ decide: să se céră Visterieĭ sciinţă de numĕrulŭ satelorŭ şi târgurilorŭ din fiăcare judeţŭ care aŭ familiĭ în No. de 100 şi maĭ multŭ (anesa No. 55).

Vistieria trămite în 28 Febrnariŭ 1855 cu adresa No. 1288 listele cerute, iarŭ Eforia încheiă asupra adreseĭ acestia resoluţiunea: „Cândŭ se vorŭ deschide scólele se va luă în băgare de sémă alăturata listă.“

*

Episcopulŭ de Rômnicŭ, între acestea, audindŭ de lucrările pentru organisarea de scolĭ sătescĭ, cere de la Domnitorŭ învoire ca să deschidă scolĭ sătescĭ preoţiĭ pe la sate. — Eforia vestesce în 23 Apriliŭ 1855 acestuĭ Episcopŭ că se învoiesce preoţilorŭ de la unele sate, *ce după cercetare 'i va socoti capabilĭ*, să deschidă scóle de sate, în care să facă studiele însemnate în acestŭ programŭ:

CLASA I-a.

1) Silabire, Cetire, şi Scriere.
2) Invĕţătura pe din afară a rugăciunelorŭ.
3) Deprindere la scrierea numerilorŭ aritmetice.
4) Principiĭ de numĕratŭ şi calculŭ din gândŭ.

CLASA II.

1) Cetirea.
2) Scriere după modelŭ de Caligrafiă şi dictando.
3) Presçurtare din Istoria sântă.
4) Eleminte de Aritmetică: Celle 4 lucrărĭ cu numere întregĭ.
5) Catihismulŭ.

Eforia vestesce prin circularea sea din 1855 Maiŭ 6 No. 637—641 câtre comitetele scolare din *Gorjŭ*, *Doljŭ*, *Mehedinţĭ*, *Vîlcea*, şi *Romanaţĭ* învoirea dată unora preoţĭ de a deschide scóle prin sate.

Déră Episcopia nu urmăria simplu deschiderea scólelorŭ, ci remunerărĭ pentru preoţĭ. Ea cere prin adresa No. 608 din Maiŭ 16, 1855 lefe pentru preoţiĭ ce aŭ să deschidă scolĭ sătescĭ. — La acésta cerere Eforia respunde în Iuniŭ 3 cu adresa No. 849 că: „Nu are mizlóce spre a face remuneraţiĭ preoţilorŭ şi că a socotitŭ că sfinţia lorŭ preoţiĭ, luândŭ sarcina instrucţiuniĭ copiilorŭ din sate, aŭ voitŭ a îndeplini o datoriă crestinéscă.“

Nu avemŭ sciinţă că în urma unuĭ astfelŭ de respunsŭ să se fi înfiinţatŭ scolĭ sătescĭ de preoţĭ. Unŭ singurŭ raportŭ de la administratorulŭ de Mehedinţĭ cu No. 7386 din Iuniŭ 11, 1855, arĕtă că deputaţiĭ satuluĭ *Broscarĭ* şi *Bânju mare* întrébă: „cine să plătéscă preoţilorŭ dascălĭ lefile? Părinţiĭ copiilorŭ ce aŭ copiĭ la scólă séŭ toţĭ la o laltă, şi câte câtŭ? şi de trebue să se repare casa de scólă şi de cine?“ — La acestŭ raportŭ Eforia respunde: că „acelorŭ scóle nu li se dă nicĭ o subvenţiune din partea Eforieĭ, nicĭ în privirea remuneraţiuneĭ preoţilorŭ, nicĭ în privirea reparaţiuneĭ caselorŭ de scólă. (Veţĭ respunsulŭ Eforieĭ cu No. 1185 din Augustŭ 1, 1855).

*

Maĭ duoĭ annĭ trecuse de cândŭ se ordonase înfiinţarea de scolĭ sătescĭ şi nimica în realitate nu se dobândise. Acésta îndemnă, se pare, pe Domnitoru ca în Septembriu 1855 să maĭ restrêngă numerulŭ scólelorŭ, pe hârtiă projectate, hotărândŭ ca în locŭ de a se înfiinţà scolĭ prin tóte satele, să se deschidă: „*scolĭ centrale sătescĭ prin fiă care judeţŭ, pe unde dorinţa se va aretà şi trebuinţà va dovedì.*“

Eforia, care la începutulŭ annuluĭ ceruse de la Vistierie listă de satele din ţérră, întrebă acumŭ

www.digibuc.ro

cu circulările No. 1315—1330 pe comitetele scolastice: „Câte sate fruntașe se află în coprinsulŭ aceluĭ județŭ, și ce populațiă are fiă-care și la care din elle după părerea comitetuluĭ, arŭ fi maĭ de neapărată trebuință a se înființa de o camŭ dată scólă comunală?“ - - In fine urmărindŭ de la comitete adunarea listelorŭ satelorŭ, Eforia deschide în Septembriu 24, 1855, publicațiunĭ în Vestitorulŭ Românescŭ pentru concursu de ocuparea scólelorŭ sătescĭ. —

Étă în extenso publicațiunea Eforieĭ:

„Conformŭ înalteĭ Marieĭ séle resoluțiunĭ, dată la raportulŭ onoratuluĭ departamentŭ alŭ credinței cu No. 148 din annulŭ următorŭ și alŭ acesteĭ Eforiĭ cu No. 149, din 13 Decembriu annulŭ trecutŭ, urmândŭ a se deschide scolĭ sătescĭ centrale prin fiăcare județŭ, se publică că la 1 Decembriu viitorŭ se va deschide la Eforiă concursŭ pentru institutoriĭ ce sunt a se numi la aceste scolĭ. Cunoscințele ce se vorŭ cere de la concurințĭ sunt:

1) Cetire,
2) Scriere,
3) Religiune, Istoria santă și Catihismulŭ,
4) Eleminte de Gramatica română,
5) Din Geografiă: divisiunele principale ale globuluĭ și maĭ în specialŭ geografia țĕrreĭ cu cunoscințe istorice.
6) Aritmetica: cele 4 lucrărĭ, numere complesĭ, sistema greutățilorŭ și mĕsurilorŭ din țĕrră.
7) Cunoscințĭ de plugăriă și din geometriă, aplicațiune la mĕsurătórea pogónelorŭ.

*

In Octombriŭ 22, acelașĭ anŭ 1855, departamentulŭ credinţiĭ scrie Eforieĭ cu adresa No. 6075, (anesa No. 56) că: „câtŭ însă pentru mĕsura luată ca prin concursŭ să se alégă învĕțătorĭ acelorŭ scolĭ (sătescĭ), departamentulŭ nu este de părere, pentru că onorata Eforiă cunósce însăși cu câtă dificultate se găsescŭ concurințĭ pentru posturĭ de profesorĭ, unde folósele suntŭ maĭ marĭ, în vreme ce pentru învĕțători de sate **nu o se se gasésca necĭ o-data**; prin urmare este rugată onorata Eforiă ca, luândŭ în considerațiune aceste împrejurărĭ, anume neapărata trebuință ce este de a se înființa câtŭ maĭ curêndŭ acele scolĭ, să bine-voéscă a depărta orĭ-ce piedicĭ arŭ mizloci câtŭ maĭ în grabă punerea lorŭ în lucrare și a se mulțămi acum la începutŭ ca candidațiĭ de învĕțătorĭ să trécă unŭ esamenŭ prin care să se verifice décă sunt capabilĭ de însărcinarea lorŭ.“

Premisele adreseĭ D-luĭ Câmpinénu, ministrulŭ credinţeĭ, arŭ fi îndreptățitŭ pe nescine să ascepte alte conclusiunĭ. Rĕŭ a făcutŭ Eforia, ţicea domniasa, de a deschide concursŭ cândŭ bine scie Eforia că nu se găsescŭ decâtŭ cu anevoiă mare profesorĭ de județe, necum să se găséscă învĕțătorĭ pentru sate cu mica léfă ce li se acorda; D-luĭ arŭ fi pututŭ adăogi: cu lipsa de sătenĭ care să fi trecutŭ celŭ puținŭ doue clase primare. Conclusiunea logică era: să se pregătéscă învĕțătorĭ într'unŭ tempŭ datŭ pentru scólele ce eraŭ a se deschide Zelulŭ patrioticŭ împinge pe ministru însĕ să ţică Eforieĭ: luațĭ pe cine s'o întêmpla, daţi-ĭ titlu de învĕțătorŭ și, *fiat-lux*, să se facă scólă. — Eforia se speriă ea însăși de realitatea negativă a concursuluĭ și se grăbi a respunde ministruluĭ Credinţeĭ la adresa maĭ susŭ adusă că: „Eforia are tótă voința de a înființa scóle de sate; că concursulŭ candidațilorŭ n'are de objectŭ decâtŭ a se esamina concurințiĭ décă aŭ calitățile neapăratŭ trebuincióse spre a fi institutorĭ la sate, că prin urmare părerea acesteĭ Eforiĭ și a onoratuluĭ departamentŭ nu sunt neunite, precum se esprimă acelŭ onoratŭ departamentŭ, și că în fine onoratulŭ departamentŭ, fiă încredințatŭ că acéstă Eforiă posede voință... spre a face *totă ce este cu putință din parteĭ* spre înființarea scólelorŭ de sate.“ (Veţĭ adresa Eforieĭ No. 1799, Noembre 23, 1855).

Treĭ ţile după acestŭ respunsŭ, Eforia instituă o comisiune de profesorĭ, compusă de D-nii Massim, George Popu și Alesandru Popu, ca să esamineze candidațiĭ pentru reînființarea scólelorŭ comunale, care candidațĭ vorŭ începe a se înfăcișa la Eforie de la 1 Decembriŭ viitorŭ și resultatulŭ esamenuluĭ să-lŭ comunice Eforieĭ, etc.

*

Resultatulŭ concursuluĭ fu celŭ prevĕdutŭ de ministerulŭ Credinţeĭ. Comisiunea esaminătóre rapórtéză cu adresa înregistrată la No. 1876, din 7 Decembre 1855, că s'a presintatŭ *numaĭ doŭ candidațĭ* [1]), pe carĭ 'ĭ aŭ esaminatŭ după programulŭ

1) Departamentulŭ Credinţeĭ, No. 7378, Decembre 20, 1855, alăturĕ Eforieĭ petiția a 4 junĭ Românĭ care cerŭ să fiă candidațĭ: *Resoluția*: se va respunde că pentru organisarea scólelorŭ de că-

www.digibuc.ro

publicatŭ la concursŭ. Eforia vĕdĕndŭ asemenea resultatŭ, amână pe altă dată pe ceĭ douĭ concurenţĭ şi se otărî se iea o mĕsură maĭ radicală. Ea supuse Domnitoruluĭ cu raportulŭ No. 1910, din 9 Decembre 1855, o chipzuire nouă, următórea: (anesa No. 57).

1) In capitala fiă-căruĭ judeţŭ se va deschide câte o scólă normală pentru învĕţătura candidaţilorŭ învĕţătorĭ de sate,

2) Direcţiunea şi facerea lecţiunilorŭ în fiă-care scólă se va încredinţa unuĭ singurŭ profesorŭ cu onorarŭ de leĭ 500 pe lună.....

3) Numaĭ din satele cu 100 familiĭ celŭ puţinŭ se va lua câte unŭ candidatŭ

4) Alegerea candidatuluĭ se va face de ênsuşĭ profesorulŭ scóleĭ normale de judeţŭ. Acestŭ profesorŭ se va preâmbla spre acestŭ sfârşitŭ în fiă-care satŭ şi va îndemna pe junii ce i se va păré cu bune dispositiunĭ naturale a îmbrăcişa cariera de învĕţătorĭ.

5) Candidaţiĭ nu se vorŭ lua decâtŭ cu bunavoia lorŭ şi numaĭ în vêrstă de la 16 pînă la 20 de annĭ.

6) Candidaţiĭ unuĭ judeţŭ vorŭ urma în scóla normală de la 1 Apriliŭ pînă la 1 Octombriŭ, érŭ de la 1 Octombriŭ pînă la 1 Apriliŭ fiă care candidatŭ va da lecţiĭ în scóla satuluĭ sĕŭ.

7) Profesorulŭ scóleĭ normale va fi datorŭ în cursulŭ celorŭ 6 lunĭ de ièrnă a se preâmbla prin judeţŭ în revisia scólelorŭ de sate, observându şi îndreptându pe candidaţĭ în predarea lecţiilorŭ.

8) Fiă-care candidatŭ va fi datorŭ a urma în scóla normală *cincĕ* annĭ.

Eforia cere în fine ordine către departamentulŭ din lăuntru pentru clădirea de scóle după anesatulŭ planŭ...

*

In 22 Decembre, acelaşĭ annŭ, 1855, secretarulŭ de statŭ cu adresa No. 5058, scrie Eforieĭ alăturându copiă după o adresă a Episcopuluĭ de Rîmnicŭ cu No. 1648, din 8 Decembre, pentru înfiinţarea de scolĭ prin preoţĭ pe la sate, cu resoluţiunea Domnitoruluĭ: „In deaprópe băgare de sémă şi chipzuire a Eforieĭ scólelorŭ.“

Episcopulŭ cerea de la M. S. Domnitorulŭ că „pentru cele câte **ḑece** scolĭ ce aţĭ (Vodă) chipzuitŭ a se înfiinţa în fiă-care judeţŭ să fiă aşedate în satele ce se coprindŭ în alăturata listă „apoĭ indică şi preoţiĭ care se găsiră destoinicĭ de acele scolĭ, şi cere să poruncéscă Domnitorulŭ „*pregătirea încăperilorŭ*, otărîndu-se totŭ de către M. Sa şi *lefile*“; maĭ cere ca totŭ-d'auna ḑisele scolĭ să aibă învĕţătorĭ clericĭ şi să pórte numirĭ de scolĭ *băsericescĕ*. Maĭ adaugă după aceea, să se dea ordinŭ ocărmuitorilorŭ să esecuteze pe cântăreţiĭ şi paracliserĭ, ce nu arŭ înţelege să mérgă de bună voiă la scólă.

Eforia cu raportulŭ No. 75, din 27 Ianuariŭ, 1856, respunde Domnitoruluĭ în privinţa cereriĭ Episcopuluĭ de Rîmnicŭ, că, îndată ce se va aproba raportulŭ eĭ cu No. 1210, din annulŭ trecutŭ, atingĕtorŭ de înfiinţarea scólelorŭ de sate, va chipzui ca, la alegerea institutorilorŭ acelorŭ scóle, să se prefere preoţiĭ carĭ vorŭ avé o capacitate egală cu ceĭ laicĭ, însă preoţiĭ institutorĭ să fiă în privinţa instrucţiuneĭ de a dreptulŭ sub ordinile acesteĭ Eforiĭ, carea îĭ va numi „numaĭ după unŭ esamenŭ ce vorŭ da înaintea comisiuneĭ ce se va rêndui de dênsa şi Eforia va avé dreptŭ a'ĭ distitui totŭ-dé-una câudŭ nu-şĭ vorŭ împlini datoriele de institutorĭ.“

*

Ne e de prisosŭ a mai înşira aci vanele corespondinţĭ urmate între Ministerŭ şi diverse autorităţĭ în curgere de maĭ doĭ annĭ de ḑile. Destulŭ este pentru istoria nostră să arĕtămŭ că trecu şi annulŭ 1855 şi 1856 şi 1857 maĭ totŭ fără să se fi realisatŭ măcarŭ uă scólă sătéscă; numaĭ în acestŭ de pe urmă annŭ reincepu lucrărĭ pentru re'nfiinţarea scolilorŭ sătescĭ.

Prima lucrare ce aflămŭ în dosarele eforieĭ relativă la acéstă afacere este din 19 Ianuariu 1857. Acésta este o adresă a Ministeruluĭ Cultuluĭ şi instrucţiuneĭ publice din Muntenia cu No. 237, care vestesce Eforicĭ scólelorŭ şi'ĭ alătură copiă după oficiul caimacamuluĭ Alexandru *Dimitre Ghica* cu No. 12 din 11 Ianuariŭ 1857 pentru redeschiderea scólelorŭ sătescĭ. Ministerulŭ adaoge Eforieĭ învitare să iea

---

tre Eforiă a făcutŭ la Domnŭ raportulŭ sĕŭ No. şi dupe întărirea acestuĭ raportŭ, Eforia va face cele de cuviinţă. Iar dintre candidaţĭ nu *s'a înfăţişatŭ la Eforiă* decâtŭ doĭ la ḑioa ce era otărîtă pentru esamenŭ, care s'aŭ esaminatŭ îndată, si li-s'aŭ datŭ voiă să se re'ntórcă la locuriĭ lorŭ, că se vorŭ înscinţa despre otărîrea Eforieĭ în a lorŭ privinţă.

(NB. Doĭ din 4 reclamanţĭ sunt tocmaĭ ceĭ deja esaminaţĭ. B.-A. U.)

www.digibuc.ro

dispositiuni pentru aflarea şi alegerea institutorilorŭ trebuitorĭ, anunţănduĭ că elŭ a luatŭ înţelegere cu Ministerulŭ din năuntrŭ pentru reparaţiunea scolelorŭ **ce vor maĭ fi esistând** şi reclădirea celorŭ din noŭ după trebuinţă (anesa No. 57).

Oficiulŭ căimăcamieĭ otăria înfiinţarea scólelorŭ sătescĭ, începĕnd de la satele cele maĭ multŭ populate, şi pentru acestŭ scopŭ ordona Eforieĭ să deschidă concursu pentru esaminarea candidaţilorŭ cari, găsinduse destoinicĭ, să se numéscă institutorĭ, folosinduse Eforia de preoţiĭ băsericilorŭ sătescĭ, aceĭ care la întĭia întocmire a acestorŭ scóle aŭ fostŭ pregătiţĭ (?) a fi învĕţătorĭ.

„Institutoriĭ sătenĭ vor fi îndatoraţĭ să nu lucre véra pămîntulŭ, să mérgă la scóla centrală a judeţuluĭ, unde vorŭ urma subt de aprópe direcţiunea profesoruluĭ **a se împuternici** şi a se desăvîrşi la cele ce ar maĭ fi de lipsă pe timpulŭ ce se va găsi de Eforiă că este de ajuns. Se va publica în tótă ţerra că toţĭ aceĭ care pe viitorŭ vorŭ voi a se înrola între candidaţiĭ de institutorĭ să fiă datorĭ a urma învĕţăturile scóleĭ centrale de judeţŭ şi găsindu-se destoinicĭ, se vorŭ numi institutorĭ în locurĭ vacante. Pînă în primăvara viitóre se vorŭ repara încăperile de scólă ce s'aŭ fost înfiinţatŭ şi care astăzĭ sunt în derăpănare; asemenea unde nu vorŭ maĭ fi esistandŭ asemenea clădirĭ să se îngrijéscă a se găsi încăperile putincióse. Cărţile elementarĭ, ce se vorŭ otărî pentru învĕţătura copiilorŭ de sătenĭ, se vorŭ vinde lor cu celŭ maĭ micŭ preţŭ şi se vorŭ da gratisŭ la ceĭ săracĭ. Fiă care proprietarŭ va fi de aprópe privighietorŭ pentru buna stare a scólelorŭ şi silinţa institutorilorŭ, înţelegendu-se pentru acestŭ sfărşitŭ cu profesorele districtale. — Cărmuitoriĭ judeţelorŭ sunt chiămaţĭ de aci în'ainte a avea cea maĭ mare silinţă la înaintarea învĕţăturieĭ şi moraleĭ în judeţele lorŭ, ca să merite cu denadinsulŭ titlulŭ de preşedinţĭ aĭ comitetelorŭ de instrucţiune publică. Sumele ce se vorŭ aduna pe annulŭ curentŭ şi în viitorŭ din ceĭ câte doi leĭ de familiă, se vorŭ vĕrsa regulatŭ în casa Eforieĭ scólelorŭ rămănĕndŭ de acum înainte în primitiva şi speciala lorŭ destinaţiune. Departamentulŭ Credinţeĭ şi Instrucţiuneĭ publice în înţelegere cu celŭ alŭ trebilorŭ din năuntru, alŭ finanţelorŭ şi cu Eforia scólelorŭ va aduce la îndeplinire ect.„

*

In consecinţă cu oficiulŭ de maĭ susŭ în estractŭ adusŭ, Eforia înainţéză publicaţiuuea (anesa No. 58), prin care între altele spune, spre a putea pe locŭ pune în lucrare patriotica dorinţă a principeluĭ caimacanŭ, „de o cam datăŭ nu va cere la numirea de învăţătorĭ decâtŭ a sci să citéscă şi să scrie, catihismulŭ şi cele 4 lucrărĭ din aritmetică.„ Nivela viitóre a candidaţilorŭ o stabilesce publicaţiunea asfelŭ:

Cetirea, Scrierea, Catihismulŭ, Istoria sântă. — Din geografie: *Divisiunele principale ale globuluĭ, Geografia Europeĭ şi maĭ în specialŭ aceea a tĕrreĭ românescĭ.* — Din aritmetică: *Numerile complese, sistema greutătilorŭ şi mĕsuriloru* din ţĕrră.— Cunoscinţe de plugăriă şi din geometriă aplicaţiune la mesurătórea stînjinilorŭ şi a pogónelorŭ.

*

In urmarea acesteĭ publicaţiunĭ Eforia scólelorŭ încheia în 18 Februariŭ 1857 Jurnalulŭ cu No. 9 (anesa No. 59) prin care otărèsce în vedere cu fondurile 654814, par. 26 anuala contribuţiune a satelorŭ pentru instrucţiune, înfiinţarea a 2,000 scolĭ pentru satele cele maĭ populate.

Intre acestea în 26 Februariŭ 1857 Eforia priimi adresa episcopuluĭ *Filoteiu* de Buzeŭ cu Nr. 357 (anesa No. 60) prin care observă câtŭ de anevoiă este ca candidaţiĭ de învăţiătorĭ să viă spre esaminare la Bucurescĭ şi vestesce că Pr. St. sa a îndemnatŭ pre preoţiĭ eparchieĭ séle să se facă eĭ învĕţătorĭ, decâtŭ cere de la Eforiă să înceviinţeze esaminarea lorŭ în capitala fiă-căruĭ judeţŭ de către profesoriĭ respectivĭ d'acolo.

La acéstă cerere Eforia respunde în Martie 15 cu adresa Nr. 405 cum că va profita la tempŭ de bine-voitórea propositiune a episcopuluĭ.

*

De ce eforia nu profită în dată? Ni se pare că din causă că după publicaţiunile arĕtate, iĕrăşi nu găsi candidaţĭ orĭ-câtŭ de înjositĕ, cumŭ s'a vĕdutŭ, lăssă nivela esamenuluĭ. Acésta o documentéză însuşĭ jurnalulŭ Eforieĭ din 9, Martie 1857 prin care, revenindŭ asupra jurnaluluĭ din Februariŭ, ţice că: *veţĕndŭ că în urma publicaţiilorŭ ce amŭ făcutŭ nu s'aŭ arătatŭ* **maĭ nimenĭ**[1]) *şi attribu-*

1) Veţĭ anesa No. 61.

www.digibuc.ro

indŭ acésta la puţinătatea lefii **maĭ cu sémă,** *redică léfa la 600 de leĭ* pe annŭ plus pogónele etc. şi scade numĕrulŭ de scolĭ **pe hârtie** de la 2,000 la 1,000, otărînd totŭ de o-dată că essaminarea candidaţilorŭ să se facă de institutorii scólelorŭ centrale din judeţe. (Anesa No. 62). Acéstă dispositiune Eforia o suppune la aprobarea domnéscă în 12 Martiu 1857 cu raportulŭ Nr. 378.

In 25, Maiŭ 1857 încă nicĭ după atâtea concesiunĭ făcute în favórea ignoranţeĭ doritorilorŭ de a se face învĕţiătorĭ sătescĭ, nu se găsiseră decâtŭ prea puţinĭ învĕţătorĭ, după cumŭ stă dovĕdă declaraţiunea ce face Eforia către ministerulŭ de interne cu Nr. 737. Atunci cere Eforia de la acelŭ ministerŭ ca să repeteze poruncile către carmuitorĭ pentru găsirea de învĕţătorĭ şi numaĭ la satele unde nu se vorŭ puté găsi să se îndemne a trămite candidatŭ la scóla districtuală, care îndemnare spera Eforia că satele o vorŭ încuviinţa cu tótă a lorŭ mulţămire.

Incâtŭva acéstă mĕsură a reeşitŭ a da pe icĭ colea câte unŭ ignorant candidatŭ de învĕţiătorŭ, déră ca să se vĕdă cumŭ de puţinŭ se realizase înfiinţarea de scolĭ, după atâta tempŭ şi preschimbărĭ de hârtiĭ, vomŭ aduce aci în resumatu raportulŭ revizoreluĭ scólelorŭ sătescĭ din districtulŭ celŭ maĭ aprópe de centru, din districtulŭ óre cumŭ modelŭ. Acestŭ raportŭ arĕtă starea în care s'aŭ găsitŭ fiă-care scólă la 1857 Septembre 18. Dice acestŭ raportŭ, care de bună sémă numaĭ pesimistŭ nu era, că în plasa *Snagovu* se află 25 de scolĭ însă dintr'acéstea abea vre o 11 în stare bună, bine înţelegĕnduse că stare bună era numaĭ că nu ploua într'ênsele. Cele alte, séŭ că nu esistă de locŭ séŭ că, revizorele le adnotézĕ, că suntŭ în próstă stare.

Plasa *Mostiştea* şi *Dâmboviţa* 42 scolĭ, ênsă din acestea 17 nu sunt, séŭ suut în próstă stare, adecă iĕrăşĭ maĭ próste de cumŭ sunt próste cele alte, dovédă póte sta la acésta respunsulŭ ce dă rovizorulŭ în acelaşĭ tabloŭ la întrebările despre *mobilierulŭ* şi învĕţiătoriĭ la aceste scolĭ; elŭ constată că din 67 scolĭ 44 n'aŭ băncĭ, 46 n'aŭ semicercurĭ, 54 n'aŭ table de litere, 55 n'aŭ tabla de socotélă, 48 n'aŭ scaune şi mésă pentru învĕţătorŭ şi 47 n'aŭ învĕţiătorŭ şi pe unde sunt învĕţiătorĭ acestia séŭ că n'aŭ scólă séŭ că n'aŭ mobilierulŭ necesarŭ încâtŭ de la eĭ nu se póte nimicŭ astépta (vedĭ anesa Nr. 64.)

*

Situaţiunea scólelorŭ din judeţulŭ Ilfovŭ, celŭ maĭ apropiatŭ de centrulŭ de unde se dedea impulsiunea, este tristă oglindă şi aceleĭ acelorŭ alte judeţe. Acéstă situaţiune ceru de la Eforiă formarea de instrucţiunĭ pentru revizoriĭ şi învĕţiătoriĭ scólelor sătescĭ (anesa Nr. 65). Acestŭ regulamêntŭ este întocmitŭ în Octombriu 1857. Elŭ impune revizorilorŭ îndatorirea de a învĕţia împreună cu învĕţiătoriĭ sătescĭ cursulŭ învĕţiăturelorŭ din scóla centrală a judeţuluĭ şi anume învĕţiăturile din clasa I, a II, şi a III-a precumŭ şi aplicaţia geometrieĭ la mĕsurătórea pământuluĭ şi mĕsurilorŭ obicinuite în ţérră; eleminte din istoria ţĕrreĭ şi óre care cunosciuţe plugărescĭ. Prin acelaşĭ regulamentŭ se otărésce vêrsta de admisibilitate a scolarilorŭ la sate între 7 şi 15 annĭ, ceĭ care trecu peste 15 annĭ se potŭ primi déră se punŭ pe o bancă deosebitĭ; érŭ la art. 25 din acestŭ regulamentŭ se otărésce că la nicĭ o scólă cumunală de băeţĭ să nu se priméscă în scólă fete.

In fine regulamentulŭ împune metoda lancastriană în scolile comunale.

Poţinŭ se potea definitivminte asceptà de la revisorĭ, luaţĭ totŭ din învĕţătoriĭ de sate, carĭ eraŭ de o egală ignoranţă cu ceĭ pe carĭ urma să i revisuiescă. Décă ne amŭ mulţămi numaĭ cu cifre amŭ constatà la Noembriŭ 16, 1857, după adresa cu No. 2345 către Ministerulŭ financelorŭ pe lângă care Eforia anesézĕ lista tutorŭ învĕţătorilorŭ de sate spre scutire de birŭ, că în tótă Romania de dincóce de Milcovŭ (Muntenia) esistaŭ la acea dată unŭ numĕrŭ de 471 scóle séŭ celŭ puţinŭ de *învĕtătorĭ plătiţĭ.*

CAPITOLULŬ X.

Pe cândŭ în partea de dincóce a Romănieĭ se perdea têmpulŭ din causa uneĭ greşite procederĭ, care întârdia înfiinţarea scólelorŭ sătescĭ séŭ făcea ilusoriă instrucţiunea în celle infiinţate, preste Milcovŭ Ministrulŭ instrucţiuniĭ publice supunea cu raportulŭ No,..... din Maiŭ 1855 (anesa Nr. 66.) la întărirea Domnitoruluĭ unŭ regulamentŭ pentru înfiinţarea scóleĭ preparandale de învĕţătorĭ sătescĭ în Iaşĭ. Incă din 1854 Ministerulŭ pregătise unŭ

www.digibuc.ro

proiectŭ de lege pentru înfiinţarea unorŭ asemenea scolĭ; dérŭ acesta remasese în nelucrare supusŭ fiindŭ încuviinţăriĭ sfatuluĭ administrativŭ. Acéstă întocmire pentru scóla preparandală otărâ admisibilitatea în ea în condiţiunile următóre: Minimum de vîrstă 18 annĭ, maximum 30, Religiunea ortodosă, şi cunoscinţele claselorŭ primare complecte. Beneficiile ce se promiteaŭ învĕţătorilorŭ sătescĭ eraŭ 1,000 leĭ pe annŭ, casă de şedere, lemne, servitorŭ, locŭ de hrană, scutire de birŭ şi dreptulŭ la pensiune.

Pe cândŭ scóla se organisa asfelŭ, ministerulŭ nu uită cestiunea localelorŭ de scólă şi încependŭ maĭ âmtêiŭ pe la moşiile monastirescĭ, stăruia, obligândŭ pe arendaşĭ prin contractŭ, să zidéscă case de scólă după planulŭ anesatŭ (anesa 67).

In 15 Decembre 1855 se avizèză la deschiderea scóleĭ normale. In publicaţiunea ce se face la deschiderea scoleĭ prin foile officiale se ridică nivela de admisibilitate a scolarilorŭ maĭ multŭ decâtŭ instrucţiunile maĭ susŭ citate: »Se vorŭ priimi... cu preferinţă aceĭ tinerĭ carĭ vor fi săvîrşitŭ cursulŭ înferiorŭ la gimnasiĭ séŭ la seminarulŭ din Socola, apoĭ aceia care aŭ săvîrşitŭ cursulŭ învĕţăturelorŭ primare, iarŭ pentru aceĭ tinerĭ carĭ daŭ dovedĭ de capacitate şi n'aŭ apucatŭ a desevîrşi încă până acumŭ cursulŭ complectŭ alŭ învĕţăturelorŭ primare se vorŭ luà mĕsurĭ ca pe lângă cele alte obiecte să pótă sevîrşi acelŭ cursŭ în clasele primare de la Treĭ-Icrarchĭ.«

Prin instrucţiunele speciale întocmite pentru directorulŭ scóleĭ preparandale, la art. 6 se otărî înfine ca elŭ să fiă obligatŭ a prelucra cursulŭ învĕţăturilorŭ scoleĭ după o carte alésă de consiliulŭ scolarŭ, care prelucrare, aprobată fiindŭ de consiliŭ, se va da maĭ pre urmă la tiparŭ cu chieltuiéla departamentuluĭ, iérŭ până atuncia se vorŭ servi scolariĭ cu manuscripte.

*

In 1856 Octombriu 12 caimacanulŭ Teodorŭ Balşiŭ dă decretulŭ cu No. 33 către departamentulŭ Culteloră şi alŭ instrucţiuneĭ publice de peste Milcovŭ prin care, după o preambulă lungă, constată că nu s'a făcutŭ în Moldova scolĭ sătescĭ şi decĭ pune înainte departamentuluĭ de a lua mĕsurile cele maĭ cuvenite pentru a deschide scólele comunale prin cele maĭ însemnate sate ale clerulŭĭ.

— Asupra acestuĭ decretŭ Ministrulŭ Culteloră otărésce a se scrie tutuloră administratorilorŭ ca în celŭ maĭ scurtŭ timpŭ să dea sciinţă déca, pe la moşiile împosesiete (înarendate) de acestŭ departamentŭ, s'aŭ gătitŭ de D-niĭ posesorĭ casele de scólă precum sunt obligaţĭ prin contractele ce păstréză, *după care să se póta decretà numirea profesorilorŭ*. Totŭ d'o-dată Ministrulŭ, cu ocasiunea acestuĭ decretŭ, propune înfiinţarea uneĭ *ferme-modelŭ* pe o moşiă a cleruluĭ lângă capitală la care să urmese şi scolariĭ din preparandă.

Nu putemŭ a nu sublinia o curiositate din acésta resoluţiune, aceea care propune că scolariĭ preparandalĭ să fiă obligaţĭ a învĕţa *limba germană* ca să pótă înţelege esplicaţiunile la ferma modelŭ, unde avea dorinţă Ministrulŭ să punâ profesorĭ *numaĭ nemţĭ*, sub cuvêntŭ că „dintre Romanĭ nu e nicĭ unulŭ cu acéstă sciinţă (Agricultura), care să primésca de a fi profesorŭ.“

Acéstă straniă dorinţă, evenimintele politice schimbătóre nu permiseră să se realizese. Totuşĭ trebue să observămŭ că pe. cândŭ scóla preparandală se ocupa cu formarea de învĕţătorĭ, ministerulŭ pe d'altă parte nu neîngrijise, cumŭ deja amŭ maĭ spus-o, a se ocupa şi de localele viitórelorŭ scolĭ, obligândŭ de o camŭ dată pre arendaşiĭ statuluĭ ca să le clădéscă.

*

In 21 Augustŭ 1857 eraŭ maĭ mulţĭ candidaţĭ de profesorĭ gata din scóla preparandală. Cu tóte acestea în 1858 Maiŭ, încă nu eraŭ deschise scólele sătene din causă, de bună sémă, maĭ multŭ a evenemintelorŭ politice prin care trecea ţerra, pe lângă aceea că nicĭ localele de scólă nu eraŭ póte înzĕstrate cu tóte necesarele.

In 1857 Noembriŭ, revisorulŭ scólelorŭ cu rap. No. 127 propune că: scolariĭ din scóla preparandală să fiă îndatoraţĭ a urma pe lângă cursulŭ acestorŭ scóle şi pe ale scóleĭ reale sub cuvîntŭ că „objectele ce ce se predaŭ în acéstă şcólă, nu de multŭ înfiinţată, sunt de neapărată nevoiă celorŭ care se destină a fi învĕţătorĭ sătescĭ„—

*

In 1858 Maiŭ 9 Ministerulŭ instrucţiuneĭ publice face raportŭ No. 4670 către caimacamŭ, prin care îĭ anunciă că „unŭ îndestulătorŭ numĕrŭ de

www.digibuc.ro

case de şcóle trebuescŭ a se găti pe la moşiile arendate în véra curentă“ şi cere caimacamului încuviinţareá că, pînă cîndŭ la o nouă imposesuire (arendare) a moşiilorŭ cleruluĭ, cheltuelile scolastice şi léfa învĕţătorilorŭ se vorŭ putea trece în contractele de arendare în sarcina arendatorilorŭ, să pótă răspunde din casa centrală a cleruluĭ asemenea cheltuelĭ, ca şcólele sătescĭ să pótă fi cu chipulŭ acesta deschise la 1 Septembrie viitorŭ,(1858) (anesa No. 68)

In 30 Maiŭ 1858 Ministerulŭ cultelorŭ incheiă unŭ jurnalŭ (anesa No. 69) prin care, după ce enumeră dispositiunele legeĭ şi lucrările înaintate la art. 4 litera A, otărésce ca numaĭ decâtŭ la 1 Septembre 1858 să încépă a funcţiona 8 şcolĭ sătescĭ pe moşiile cleruluĭ, pentru care sunt casele gata.

Ministerulŭ otărĕşce onorariele acestorŭ învĕţătoriĭ la suma de 2,400 leĭ pe annŭ érŭ la litera C stipuléză: „Cursulŭ învĕţăturilorŭ şcólelorŭ acestora (sătescĭ) fiindŭ statornicitŭ pe tempŭ de treĭ annĭ prin § 18 alŭ aşeḑĕmîntuluĭ scolarŭ, iar prin § 19 cerênduse compunerea unuĭ manualŭ de învĕţătura elementară din scólele acestea şi după § 22 o programă specială care să împartă învĕţătura pe annĭ şi ceasurĭ; secţia I-ea (din Ministerŭ) va cere de îndată consiliuluĭ scolarŭ să se ocupe seriosŭ cu gătirea acestorŭ până la 'nceperea lorŭ la 1 Septembriŭ viitorŭ, iar manualulŭ de la §. 19 până la 15 Iuliŭ urmândŭ a se împărţi pe la scólele sătescĭ“

In 10, Iuniŭ 1858 cu oficiulŭ No. 4788 Ministerulŭ scrie direcţiuneĭ scóleĭ preparandale să 'ĭ recomande tineriĭ ce sunt pregătiţĭ spre a se face învĕţătorĭ. Direcţiunea recomandă prin rap. sĕŭ No. 33 din 25 Iuniŭ, 8 tineriĭ ceruţĭ carĭ, cum ḑice, raportulŭ, şi cu vîrsta şi cu sciinţa merită a fi învĕţătorĭ sătescĭ (anesa No. 70).

*

In 18 Iuniŭ 1858 Caĭmacamulŭ încuviinţă cererea Ministruluĭ Instrucţiuneĭ publice cu raportulŭ Nr. 4670, de a se plăti învĕţătoriĭ sătescĭ până la arendarea moşiilorŭ sătescĭ din casa cleruluĭ. (**anesa** No 71).

*

Localele şcólelorŭ eraŭ dérŭ pregătite; învĕţătoriĭ pentru dânsele asemenea. In 1858 August 22 consiliulŭ şcólelorŭ cu raportulŭ Nr. 117 (**anesa** No. 72) aprobă şi *cartea* scolastică necesariă; Ministerulŭ asupra acestuĭ raportŭ otărésce cumpărarea a câte 100 esemplare de fiă-care scólă.

In 1858 Septembre 9 consiliulŭ scolasticŭ cu raportulŭ Nr. 148, făcea o nouă ediţiune de **abecedarŭ** pentru sate maĭ eftină şi maĭ bună.

*

Singurulŭ reŭ în contra căruia aveaŭ a se tângui învĕţătoriĭ de la sate care aveaŭ locale bune, mobilierulŭ necesarŭ şi cartea necesară, era indiferinţa sătenilorŭ de a 'şĭ da copii la învĕţătură (**anesa** No. 73).

Pentru remediarea acestuĭ reŭ consiliulŭ scolasticŭ cu raportulŭ Nr· 61 din Maiŭ 26 annulŭ 1859 opină ca prin organulŭ comitetelor de inspecţiune să facă Ministerulŭ desteptare părinţilorŭ séŭ epitropilorŭ copiilorŭ care absentéză, cumŭ că aŭ sânta datoriă de a 'şĭ trămite copiĭ regulatŭ la scólă (**anesa** No. 74).

Opiniunea consiliuluĭ o comunică ministerulŭ comitetelorŭ şi prefecturelorŭ cu circulara Nr. 4534 şi 4535 (**anesa** No. 75). — Alipimu aci ca anesă lista ce aflămŭ la dosarŭ prin care se socotéŭ ce anume obiecte la data acésta se dădéŭ trebuitóre uneĭ scóle sătescĭ. Acéstă listă va proba cumŭ că se începuse a se înţelege că scóla nu va să ḑică numaĭ muriĭ şi învĕţătorulŭ, 'ci o sumă încă de alte eleminte.

*

Cu tótè aceste condiţiunĭ laudabile, dorinţa de a se face şi maĭ bine aduse pe inspectorulŭ generalŭ alŭ scólelor ca cu raportulŭ Nr. 3 din 1859 Iuniu 23, să propună chiămarea în timpulŭ de vacanţă a învĕţătorilorŭ deja numiţĭ spre a 'şĭ perfecţiona învĕţiătura scienţifică şi pedagogică sub magistri esperţĭ din gimnasiŭ, şi a da apoĭ şi esamenŭ (anesele No. 76)

Acéstă mĕsură propusă de inspectorulŭ scólelorŭ se realisă şi de sigurŭ că contribui în câtŭ va la îmbunătăţirea intelectuală a învĕţiătorilorŭ, carĭ aveaŭ a preda în scolĭ după programulŭ următorŭ:

Clasa I Cetirea, scrierea, numerarea, rugăciunĭ din abecedarulŭ D-luĭ Codrescu şi Gusti.

„ *II.* Adunarea, sub-tragerea, îmulţirea şi împărţirea, tabla luĭ pitagora, scrierea, Istoria Sântă, testamentulŭ vechiŭ şi noŭ pe scurtŭ,

www.digibuc.ro

cunoscinţĭ generale de Geografie, culegerĭ de animale, plante şi minerale; desemnulŭ cu mâna liberă.

III. Catihismulŭ micŭ moralŭ socialŭ şĭ Istoria Sântă, testamentulŭ noŭ; formele gramaticale; Geografia Romanilorŭ; biografia Domnilorŭ Românĭ; cele patru spetiĭ, numere complese şi frante, mĕsurĭ de greutate şi de lungime cu aplicaţiunĭ prin esemple practice, la mĕsurarea suprafeţelorŭ şi a trupurilorŭ; scurtă descriere a animalelorŭ, a plantelorŭ şi a mineralelorŭ folositóre şi necesare la economie şi maĭ cu sémă a acelorŭ care se potŭ cresce, produce séŭ află în patrie; — Probleme practice din agricultură şi din tecnologia chimică, şi compunerĭ practice, precum: Contracte, jalbe, etc. — Desemnulŭ cu mâna liberă.

*

Adăogimŭ aci, înainte de a merge maĭ departe, tabelulŭ generalŭ alŭ scólelorŭ sătescĭ de peste Milcovŭ aşa cum îlŭ aflămŭ în dosarulŭ alcătuitŭ totŭ după cererea nóstră cândŭ ne aflamŭ directore la Ministerulŭ instrucţiuneĭ publice în Moldova. — Acestŭ tabelŭ care pórtă data din 25 Iuliŭ 1859, arétă că la acéstă dată eraŭ înfiinţate 24 scolĭ sătescĭ, din care 20 avéŭ localele lorŭ propriĭ şi numaĭ 4 în case oferite de proprietarĭ; aceste scolĭ avéŭ învĕţătorĭ pregătiţĭ în scóla specială din Treĭ-Erarhĭ, ba chiar la 7 din ele eraŭ numiţĭ învĕţătorĭ cu cunoscinţe de 4, 5 şi 7 clase seminaricescĭ (anesa No 77).

*

In 16 Iuliŭ, 1859, ministerulŭ instrucţiuneĭ publice, spre împoporarea scólelorŭ sătescĭ trămite către profesoriĭ scólelorŭ elementare de prin satele districtelorŭ, următórea circulară cu No. 11,628:

„Fiindŭ în privire că, la maĭ multe scóle s'aŭ simţitŭ că predarea Ceaslovuluĭ şi Psaltireĭ, arŭ fi unŭ îndemnŭ maĭ multŭ pentru locuitoriĭ sătenĭ, spre a-şĭ trămite copiiĭ la învĕţătură.

„Fiindŭ în privire că, dupre mĕsurile acum luate de contopirea învĕţăturilorŭ băsericescĭ cu acele primare ordinare se necesitézĕ chiar cunóscerea acestorŭ cărţĭ pentru aceĭ din eleviĭ laicĭ, carĭ 'şĭ arŭ propune maĭ târdiŭ îmbrăcişarea careriĕ clericale.

„Ministerulŭ, în unire cu socotinţa emisă de consiliulŭ scolarŭ prin raportulŭ No. 225, încuviinţézĕ cetirea acelorŭ cărţĭ în scólele sătescĭ, acolo unde introducerea lorŭ ca cărţĭ de cetire póte maĭ multŭ a îndemna pe copiiĭ sătenilorŭ de a frecventa scólele cu maĭ mare zelŭ.

„Făcêndu-se acésta cunoscutŭ D-téle, rĕmâne singurŭ să chipzuiţĭ dupe împrejurările locale."

*

In 1859 Iuniu 11, adecă cam o lună înainte de circulara maĭ susŭ adusă, ministerulŭ instrucţiuneĭ publice de peste Milcovŭ, pentru întêiaşĭ dată în România se gândi la învĕţătura fetelorŭ sătenilorŭ (anesa Nr. 78). Elŭ încheiă jurnalulŭ prin care: „considerândŭ că ecuilibrarea de inteligenţă între ambele sexe este o garanţiă a buneĭ armoniĭ şi a moralităţeĭ familieĭ; cousiderândŭ că educaţiunea sexuluĭ femeescŭ este cea d'întêiŭ necesitate în regeneraţiunea poporuluĭ, fiindŭ-că ele sunt menite a face din *fiă-care familiă câte o scólă*, unde pe lungă educaţiunea sufletéscă, să pótă da copiilorŭ lorŭ şi primele noţiunĭ desvoltătóre inteligenţeĭ; considerândŭ necesitatea de a se uniformisa câtŭ maĭ multŭ învĕţătura elementară pentru ambele sexe, în interesulŭ armonieĭ şi fericireĭ familieĭ; considerândŭ că şcolariĭ sătenĭ, de partea bărbătéscă atâtŭ dupe regulamentŭ câtŭ şi după esperiinţa anilorŭ din urmă se vĕdŭ că nu potŭ frecventa scolile decâtŭ în tempŭ de iérnă aşa ca cea maĭ mare parte a annuluĭ scola rĕmâne disponibile; considerândŭ că fetele sătenilorŭ sunt maĭ puţinŭ ocupate cu agricultura, în vêrsta de 6 annĭ pînă la 12; considerândŭ că e datoria guvernuluĭ a conlucra la stavilarea sexuluĭ femeescŭ de la muncĭ nepotrivite cu puterile luĭ fisice şi prin urmare dăunătóre sănătăţiĭ publice; — ministerulŭ otărĕsce ca celŭ puţinŭ în timpulŭ cândŭ scóla sătéscă rĕmâne închisă pentru băeţĭ, să fiă deschisă pentru copilele sătenilorŭ de la 6—12 annĭ, pe lungă care şi ĭérna s'arŭ puté asemenea câte-va óre ţiné clasă în doue çile pe fiă ce sĕptămână "

Ministrulŭ ordonă ca să se comunice acestŭ jurnalŭ consiliulŭ scólelorŭ şi să se céră programulŭ şi regulamentulŭ necesarŭ pentru scólele de fete.

Consiliulŭ cu rap. No. 79 din 17 Iuniŭ 1859

www.digibuc.ro

arétă Ministeruluĭ că elŭ cu viă mulţămire şi în unanimitate aprobă mesura, (anesa Nr. 79) otărândŭ ca pentru scólele acestea să se aplice programa şi statutele scólelorŭ filiale din Iaşşĭ (de 2 clase).

Acéstă dispositiune s'a supusŭ de ministerŭ cu referatulŭ No. 4937 Iuniŭ 24 acelaşĭ anŭ la otărîrea şi aprobarea consiliuluĭ de ministri (anesa Nr. 80), cerêndu-i-se a încuviinţa sporirea salariuluĭ învĕţătorilorŭ care arŭ deschide scóle de fete pe la sate de la 2600 la 3000 leĭ, care să se trécă în sarcina arendatorilorŭ moşiilorŭ la o nouă arendare, iérŭ pănă atuncĭ să se plătéscă totŭ din casa cleruluĭ cu începere de la 1 Septembriu annulŭ curentŭ, cândŭ urméză a se deschide scólele pentru fete.

Intărdiere urmă de câte-va lunĭ la aplicaţiunea mĕsurilorŭ maĭ susŭ aretate. In 18 Ian. 1860 consiliulŭ revenindŭ asupra cestiuneĭ, cu rap. No 10 propune că câtŭ privesce tempulŭ câtŭ se cuvine să înveţe fetele în scólă să se lase în buna chibsuinţă a profesoruluĭ „ca adecă să înveţe băeţiĭ înainte de mésă, iérŭ după mésă să înveţe fetele ; iérŭ de cumva profesorulŭ arŭ socotì că arŭ fi maĭ potrivitŭ, atuncĭ póte ca fetele să înveţe împreună cu băieţiĭ în aceleaşĭ óre, punêndu-se însă înaintea D-lorŭ profesorĭ că numaĭ ceĭ însuraţĭ să urmeze a învetza fete de la vîrsta de 10 annĭ în ainte, iérŭ ceĭ neînsuraţĭ numaĭ până la acea de 10 annĭ."

*

In fine, dispositiunele tóte fiindŭ luate, în 1850 Ianuariŭ 29, Ministerulŭ adresă către toţĭ învĕţătoriĭ din sate circulară îndemnătóre de deschiderea scolilorŭ în condiţiunele maĭ susŭ enumerate, anunciindule că de la ziua cândŭ în catalógele scóleĭ se va vedea figurândŭ celŭ puţinŭ cifra de 10—15 eleve, li se va spori salariulŭ la suma de 3000 leĭ pe annŭ.

In Martiŭ acelaşĭ annŭ eraŭ degia înfiinţate 8 scolĭ sătescĭ pentru fete, maĭ tóte cu aprópe numĕtulŭ cerutŭ de Ministerŭ ca condiţiune la sporirea salariuluĭ învĕţătoruluĭ.

*

La esamenile annuale pe 1858—1859 esistaŭ peste Milcovŭ 15 scolĭ de băeţĭ pe la sate după cum se arĕtă în anesa lit. A de la referatulŭ cerut de la secţiunea scólelorŭ şi presentatŭ pretoriuluĭ în 13 Augustŭ 1859 (*veḑĭ anesele* Nr. 81).

*

Fără a maĭ nrmări detaliele annilorŭ 1860 şi 1861 va fi d'ajunsŭ, ca să probămŭ că scolile sătescĭ de peste Milcovŭ n'aŭ statŭ în nemişcare, să spunemŭ că în Ianuariŭ 1862 se înfiinţaseră peste Milcovŭ 64 scolĭ sătescĭ pe moşiile cleruluĭ pămêntenŭ cu unŭ numĕrŭ totalŭ de 2000 elevĭ, cum probézĕ statistica întocmită, dupé direcţiunea ce amŭ fostŭ datŭ noĭ, de secţiunea scólelorŭ şi care apoĭ s'a şi publicatŭ în memoriulŭ presintatŭ ministruluĭ d'atuncĭ de D-nu capŭ alŭ secţiuneĭ. La acéstă dată scóla preparandală avé în internatulŭ eĭ 40 de preparandĭ, dupe ce scosese dejà 4 rêndurĭ de tineriĭ pregătiţĭ şi cariĭ ceĭ maĭ mulţĭ fuseseră denumiţĭ în Bassarabia de curêndŭ revenită Moldoveĭ, érŭ uniĭ şi pe la scólele primare de prin oraşe ca suplininţĭ şi adjuncţĭ.

*

Cu tóte progresele scóleĭ preparandale, ea nu dedea îndestui candidaţĭ de profesorĭ şi acésta vĕḑênd'o ministerulŭ, decise prin ordonanţa No. 39 din 1860, Augustŭ 12, (anesa No. 82) înfiinţarea de 4 scolĭ normale la *Botoşanĭ*, *Bacău*, *Tecuciŭ* şi *Ismailŭ*, menite a primi în elle orĭ-ce persónă de o vêrstă înaintată carele arŭ dori a se pregăti pentru cariera de profesorŭ elementarĕ

Pentru ca să pótă urma la aceste scolĭ cântăreţiĭ de pe la băsericĭ, consiliulŭ de ministriĭ (anesa No. 83) prin jurnalulŭ seŭ diu 26 Augustŭ 1860 otărésce să li se dea din cutiile satelorŭ câte leĭ 30 pe lună. Acéstă dispositiune a consiliuluĭ se supune întărireĭ domnescĭ cu raportulŭ No. 11326 din 19 Septembriu acelaşĭ annŭ (anesa No. 84) şi dobândindu-se aprobarea Domnitoruluĭ, se otărésce în Septembriu 25 deschiderea în luna luĭ Octombriu a celorŭ 4 scolĭ normalĭ (anesa No. 85) şi ca lecţiunile la aceste scolĭ să se ţină în localele scolilorŭ publice primare.

In Noembriu 5, 1860 Domnitorulŭ încuviinţézĕ raportulŭ Ministrulnĭ Instrucţiuneĭ publice No. 13697 (anesa No. 86) prin care, pe cuvêntŭ că în Ismailŭ nu se póte înfiinţa scólă normală din causa lipseĭ de scolarĭ, şi de profesorĭ, cere aşedarea scóleĭ acesteia în locŭ de Ismailŭ la Pétra.

www.digibuc.ro

*

Acéstă incercare de a imita în Moldova procederea guvernămêntuluĭ munténŭ, nu dedu resultate, cum nu deduse reale resultate necĭ în Muntenia. Scóla din Tecucĭ nu se putu înfiinţa [1]), cé din Bacăŭ până în finea Noembriu n'avea decâtŭ *unŭ scolarŭ*, Scóla din Pétra, la 30 Noembriu, avea *treĭ scolarĭ* carĭĭ învĕţaŭ dupe programulŭ anesa No. 87, programŭ care, de arŭ fi avutŭ cine să înveţe dupe elŭ, arŭ fi asiguratŭ totuşĭ o nivelă maĭ ridicată pentru scolile sătescĭ de peste Milcovŭ de cum era în Muntenia. Cu mare anevoinţă se urcă peste câte-va luniĭ numĕrulŭ scolarilorŭ de la Pétra la *ţece* şi la Bacăŭ la *un-spre-ţece* (veţĭ raportulŭ comitetuluĭ de inspecţiune din Bacăŭ No. 13 din 26 Ianuariŭ 1861 şi raportulŭ profesoruluĭ primarŭ din *Pétra* înregistratŭ la No. 12666 din 26 Ianuariŭ).

*

In luna luĭ Martiu aceştĭ candidaţĭ de la scolĭ aŭ cerutŭ a se împrăştia pe la sate şi întrebându atunci ministerulŭ care din candidaţiĭ acestia meritä a fi numiţĭ învĕţătorĭ sătescĭ, s'aŭ aflatŭ resultatele fórte minime, ca să nu ţicemŭ pe alocurea chiar nule. Câţĭ-va însă din aceştĭ candidaţĭ, carĭ maĭ din ainte urmaseră câte o clasă-doue pe la seminare, dobândiră numirĭ pe la scolĭ sătescĭ pentru câte o clasă doue şi câţĭ-va pînă la a treia inclusivŭ.

In definitivŭ scólele normale după sistema muntenă căţură de adoua ţi dupä creaţinne, lipsite de profesorĭ, lipsite de scolarĭ, lipsite de locale speciale etc. Scóla normale din Treĭ Ierarchĭ remase din noŭ singura pepinieră de învĕţătorĭ sătescĭ, pe lunga care, adăogându-se pedagogia şi în clasa IV a seminarielorŭ, se maĭ îmmulţi numĕrulŭ candidaţilorŭ de învĕţătorĭ astfelŭ şi prin elevĭ eşiţĭ din seminariĭ.

*

Unŭ annŭ după înfiinţarea primelorŭ scóle sătescĭ în Moldova, pentru esamenile anualĭ Ministeriulŭ trămitea comisiunĭ esaminătóre, de la care se primiră raporturĭ, mulţămitóre câtŭ pentru modulŭ de predare în acele scolĭ, dér maĭ tóte arĕtându dorinţa de a se vedé maĭ împopulate de cumŭ eraŭ; căcĭ părinţiĭ luaŭ pe fiĭ lorŭ la lucrarea câmpuluĭ şi ĭ împedecaŭ de a merge la scólă (veţĭ anesa No 88) Dămŭ, nu pentru a îndestula o simplă curiositate, ci în interesulŭ adevĕruluĭ, în anesă, unulŭ din raporturile delegaţilorŭ la esamenile scólelorŭ sătescĭ, acela alŭ economuluĭ Constantinu Buţurénu, înregistratŭ la No. 4645, din 26 Angustŭ 1859, (anesa No 89) Aicĭ se va vedé că, décă încă unele case de scóle lasaŭ multŭ de doritŭ, chiarŭ şi în Moldova, starea lorŭ morale însă era, cumu ţice raportorulŭ, *încântătóre*. La acestŭ resultatŭ de bună-sémă a contribuitŭ pregătirea pe base solide a învĕţătorilorŭ câtŭ şi povĕţuirile ce ulterióre li s'a datŭ pentru întreţinerea scolilorŭ şi predarea materieloru după programe. Anesămŭ aci, în interesulŭ istorieĭ, unele din instrucţiunile date în acestŭ respectŭ (anesa No 90).

*

In 1860, scólile sătescĭ de peste Milcovŭ eraŭ la numĕrŭ de 42 dupre cumŭ se constată din budgetulŭ Ministeriuluĭ, care pe acelŭ annŭ propunea înfiinţarea încă a 10 scolĭ noue de la 1 Iuliŭ. Acele scolĭ se înfiinţară şi încă maĭ multŭ decâtŭ 10 căcĭ în 1862 se constată, cum aretarămŭ, esistenţa a 64 scolĭ sătescĭ cu totŭ atâţia profesorĭ şi cu 2000 de scolarĭ. Véţă-se însă cumŭ, în modu oficiale, însuşĭ Ministerulŭ Instrucţiuneĭ publice de peste Milcovŭ constată într'unŭ memorialŭ pentru starea învĕţăturei publice ce posedämŭ în manuscriptŭ (anesa No. 91) cumŭ era în 1859 administraţiunea scolilorŭ sătescĭ şi care eraŭ neajunsurile lorŭ. Ministerulŭ, constatându lipsa de populaţiune prin scolĭ, conchide la necesitatea confecţionăriĭ uneĭ legĭ pentru obligativitatea instrucţinneĭ publice primare.

*

Orĭ câte scăderĭ întâmpinară scólile sătesci de peste Milcovŭ, ele, înzestrate fiindŭ cu învĕţiătorĭ bine pregătiţĭ, merseră sporindŭ, de şi în numĕru multŭ maĭ puţinŭ însemnatŭ, de cumŭ eraŭ sincronistice scolile de dincóce de Milcovŭ (Muntenia).

Organisându-se în 1864—65 revisorĭ pe câte doue judeţe, carĭĭ primiră însărcinarea de a grăbi înfiinţarea de scolĭ sătescĭ, în curêndŭ spori numĕrulŭ lorŭ, maĭ alesŭ în judeţele la care se nemerise revisorĭ activĭ şi inteligenţĭ. Totuşĭ nu este de negatŭ că, décă învĕţătoriĭ acestorŭ scolĭ noue aŭ fostŭ aleşĭ d'în-

1) Veţĭ Relaţiunea statistică de G. R. Melidon, 1862.

www.digibuc.ro

tre preoţi cu câte 4 şi 7 clase seminariceşcĭ şĭ unia celŭ puţinŭ cu câte 4 clase primare, nouele scoli în pripă organizate lasă de doritŭ întru câtŭ privesce materialulŭ adecă localulŭ, mobilierulŭ etc.

Noua lege a scólelorŭ, aplicată în 1865, stabilindŭ obligativitatea instrucţiuneĭ primare dérŭ lăsându asupra comunelorŭ obligaţiunea de a da localu şi mobilieru, a făcutŭ, sarace cumŭ sunt cele mai multe din comune, din marele principiu alŭ obligativităţii o literă în mare parte mórta.

CAPITOLULŬ XI.

Revenindŭ acumŭ la scólile din România de dincóce de Milcovŭ (Muntenia), aflămŭ, în 1863, lucrărĭ (sub Ministrulŭ Odobescu), prin care, condemnându-se vechia procedere în organisarea scólelorŭ sătescĭ, şi în vedere avêndu-se procederea guvernământuluĭ Moldavŭ înainte de unire în acestŭ respectŭ, se propunea în budgetulŭ anualŭ nimic maĭ puţinŭ decâtu supresiunea scolilorŭ sătescĭ de dincóce de Milcovŭ şi creaţiunea în locu le a 450 scoli numaĭ, pentru tótă România[1]) D. Ministru Odobescu ţicea în sprijinulŭ acesteĭ propositiuni, în notele preliminare cap 11 pag. 5, din budgetulu Ministerului, că: „Esperiinţa de maĭ multĭ annĭ a doveditŭ că învĕtatura, or câtŭ de primariă arŭ fi, predată de ómenĭ care nu sciŭ nicĭ ceti nicĭ scrie, nu póte aduce nicĭ unŭ resultatŭ. Se propune dérŭ desfiinţarea acestuĭ modu viţiosŭ de administrare a scólilorŭ sătescĭ.“

*

Dorindŭ binele, ministerulŭ din 1863 nu nemeri calea la elŭ. In locŭ de a suprima scolile trebuia să se îmbunătăţéscă şi organizeze prin treptata înlocuire a învĕţătorilorŭ rĕĭ cu alţiĭ maĭ bunĭ. Mĕsura propusă nu se realisâ sub Ministerulŭ care succedă. — Ast-felŭ, în annulŭ următorŭ 1864 se lasâ a subsiste scólele de dincóce de Milcovŭ în starea lorŭ de maĭ nainte, mulţămindu-se a se da o organisaţiune maĭ complectă institutuluĭ Basiliu Lupu din Iaşşĭ şi a se crea în Bucurescĭ şi Iaşşĭ, dupe metoda mistă, scolĭ modelŭ la care să studieze acéstă metodă revizoriĭ şi apoĭ să se siléscă a o întinde pretutindinea. Se maĭ lua otărârea, în 1865, dupe iniţiativa luată de unĭĭ din revizorĭ şi cu încuviinţarea consiliuluĭ scólelorŭ, de a se supune învĕţătoriĭ la unŭ noŭ esamenŭ pentru a se îndepărta aceĭ carĭ arŭ fi cu totolŭ rĕĭ.

Elaboratele esaminatilorŭ alipite la dosarele respective ale ministeruluĭ staŭ de faţă spre a proba incapacitatea mareĭ majorităţĭ a acestorŭ candidaţĭ. Nicĭ sciinţă de caligrafiă, nicĭ de ortografia cea maĭ elementară, necum sciinţă de istoria ţĕrreĭ, de geografiă etc., nu posedaŭ ceĭ maĭ mulţĭ dintre candidaţi (veţi d. e. dosarulŭ No. 274 din 1865 pentru judeţulŭ Vlaşca).

*

Noua lege a scólelorŭ ridică şi pentru scólele de dincóce de Milcovŭ nivela întelectuală, câci nu se maĭ mulţămesce leginitorulŭ din 1865 cu objectele ce se predară în scolile sătescĭ de la 1838—1848 şi de la 1858—1865, ci (art. 32) cere, pe lângă cetire şi scriere, Catehismu, noţiuni de hygienă, de limbă, de istoria ţerreĭ, de dreptŭ administrativŭ alŭ ţĕrreĭ, de Aritmetica, de sistemulŭ legalŭ alŭ mĕsurilorŭ şi greutăţiloru etc.

*

Realisatu-s'aŭ cerinţele legiĭ din 1865? Mărturimŭ că nu, pentru că, spre a aplica programele nuoĭ în tótă puterea în scolile sătescĭ de dincóce de Milcovŭ, se ceru învĕţătorĭ maĭ calificaţĭ decâtŭ ceĭ actualĭ.

Veţendŭ acéstă scădere D-lu fostŭ Ministru I. Stratu a cerutŭ şi dobânditŭ de la cameră în bugetulŭ ce 'ĭ a presentatŭ pe 1867, însemnata sumă de 1,080,000 leĭ pentru crearea a 300 scolĭ sătescĭ ţise de *modelŭ*, în care, numindu-se învĕţătorĭ calificaţĭ să se pótă realisa cerinţele noueĭ legĭ scolare. Aşia s'a fostŭ procedatŭ şi în 1838 şi în 1858 dincóce de Milcovŭ. Şi de astă-dată, ca şi atuncĭ, se publicară concursurĭ pentru aflarea de învĕţătorĭ capabilĭ şi, totŭ ca şi în 1858, concursulŭ nu dedu bune resultate, de şi se promitea 300 leĭ pe lună léfă unuĭ învĕţătorŭ sătescŭ. Atuncĭ se luă otărîrea de a se pregăti în tempŭ de câte-va sĕptămânĭ în Bucurescĭ, Iaşşĭ, Craiova şi Bĕrladŭ

1) Anuarulŭ pe 1863-64 constată 1867 scolĭ comunale de şi în budgetulŭ proiectatŭ de D. Ministru Tell pe 1863 eraŭ trecute 2200 arŭ în budgetulŭ pe 1864 se vĕdŭ trecute 2096 de scolĭ dincóce de Milcovŭ şi 71 dincolo de Milcovŭ. Tot 71 scolĭ sunt trecute ca existânde peste Milcovŭ şi în budgetulŭ pe 1863.

www.digibuc.ro

pre puținiĭ candidați ce se presentaseră și care se vĕduseră a fi prea slabĭ.

Aceste provisoriĭ scóle normale funcționară unele grațiă buneĭ voințe a maĭ multorŭ D-ni profesoriĭ; și cu câtă carte putură dobândi candidațiĭ din Bucurescĭ, Berladŭ, și Craiova (căcĭ în Iașĭ nu se potu organisa scóla) se supuseră la o nouă încercare de esamenŭ, în urma căreia, cu tótă buna-voință totŭ nu se găsiră candidați demni de a primi ceĭ 300 leĭ pe lună, ci între 100, 150, 200 și pré puținiĭ 250.

Fură deci acești câți-va rênduiți pe la scólele, dise *modelu*, în localurĭ maĭ multŭ séŭ maĭ puținŭ bine condiționate, de bună sémă nicĭ unúlŭ demnŭ de a purta numele de localŭ *modelu*

Acestĭ învĕțătorĭ dișĭ de modelŭ, sunt oblegați a maĭ urma în lunele de véră la scólă. Póte că asfelŭ n maĭ cu timpulŭ vorŭ ajunge în adevĕrŭ învĕțătorĭ capabilĭ. De o-camdată *ceĭ maĭ mulțĭ au de modelu numaĭ léfa* (anesele No. 92 [1]).

*

Crearea în Bucurescĭ a *scóleĭ normale* pentru pregătirea de învĕțătorĭ sătescĭ, datorită inițiativeĭ M. S. Domniторuluĭ, va face în fine posibile treptata îmbunătățire a personaluluĭ învĕțătorescŭ pe la sate.

Ca să avemŭ într'unŭ viitorŭ apropiatŭ scolĭ bune pe la sate, ne maĭ trebue însă localurĭ apropriate cu scopulŭ lorŭ. In mărginirea legiĭ instrucțiuneĭ publice. Ministerulŭ în acesta cestiune n'a pututu face alta decátŭ a adresa, în aniĭ acest a din urmă, necontenite călduróse apeluri la proprietariĭ de moșiĭ și la comune, trămițênduli-se de curêndŭ și o seriă de planurĭ de scólă de diverse mărimĭ ca, după mizlóce și alegere, să zidéscă localulŭ necesariŭ scolei. — Ministerulŭ a venitŭ chiarŭ, de câte orĭ i s'a cerutŭ, în ajutorŭ spre acésta cu materialŭ de lemne. Totuși nu este de speratŭ realisarea acestorŭ zidirĭ până câudŭ statulŭ nu va da ajutoruri de banĭ pe la comune.

Așa s'a urmatŭ și se urméză în Belgia, Prussia etc., pe unde instrucțiunea poporuluĭ a primitŭ în adeverŭ o fórte mare desvoltare.

1) Vedĭ raportulŭ revis G. Melidon prin care arĕtă ca învĕțătorĭ scolilorŭ modelŭ sunt maĭ josŭ ca ceĭ vechĭ din Moldova Vedĭ rezoluțiunele D. Ministru pe maĭ multe suplicĭ alle învĕțătorilorŭ din Bucurescĭ care în suplicĭ aŭ datu probe de nescĭința lorŭ până și de sțabire.

CAPITOLULŬ XI.

Inainte de a termina acéstă esposițiune, simțimŭ de lipsă a face unŭ resumatŭ alŭ observațiunilorŭ nóstre, întemeiate pururea, cum s'a vĕdutŭ, pe documinte. Se constatămŭ deci aci pe scurtŭ situațiunea scólelorŭ sătescĭ în anniĭ 1838, 1847 1848, 1858 și 1864—5 séŭ și 1866—7.

In maĭ multe moduri se póte face acéstă constatare, spre a se afla starea de progresŭ séŭ de scădere a învĕțământului, și a nume:

a) Prin comparațiunea numĕruluĭ scólelorŭ.

b) Prin comparațiunea numĕruluĭ scolarilorŭ.

c) Prin comparațiunea condițiunelorŭ de admisibilitate a învĕțătorilorŭ

d) Prin comparațiunea programelorŭ de învĕțământŭ.

e) Prin comparațiunea numĕrului cărțilorŭ didactice

f) Prin comparațiunea peselorŭ la care revine învețătura unuĭ scolarŭ

*

Să căutămŭ deci a stabili aceste diverse comparațiunĭ între annii maĭ susŭ indicați

TABELA I.

Comparațiunea numĕrului Scólelorŭ

1838—39	1846—7	1848—9	1858	1864 5
1975 Scolĭ. *Notă Vedĭ pag. 7.*	2309	0 Desființate dupe revoluțiune.	1011 Scolĭ în *Muntenia* *Nota* Vedĭ Brosura „Starea Instrucțiuneĭ publice în România de sus, discurs de I. Zalomit. Bucurescĭ 1862. In *Moldova* 15 Scoli". Vedĭ anexa Nr. 81.	1988 1635 dincóce de Milcovŭ și 353 peste Milcovŭ.

www.digibuc.ro

Aşia dérŭ numĕrulŭ scólelorŭ a mersŭ sporindŭ pînă la 1847 inclusivŭ; érŭ dupe desfiinţarea scólelorŭ, dupe căderea guvernuluĭ provizoriŭ din 1848, reînfiinţându-se abiă în 1858—59 scolĭ sătescĭ, ele aŭ mersŭ relativŭ către annulŭ 1858—59 sporindŭ la numĕrŭ pînă la 1867; acestŭ sporŭ este însă în minus în comparaţiune cu annulŭ 1847.

TABELA II.

Comparaţiunea în numĕrulŭ Scolarilorŭ.

1838—39	1846—47	1848—9	1 8 5 8	1864—65 [1]
33000 Scolarĭ în Muntenia. Veḑi pag. 10. *Nota.* In tabloulŭ de starea scólelorŭ din tot principatulŭ, la dosarulŭ din 1834, No. 217, pentru esamene, sunt numaĭ 32521 scolarĭ.	48545 Scolarĭ. Veḑi tabloulŭ despre starea scólelor imprimatŭ pe acest annŭ.	0	22940 In Muntenia. In Moldova circa 300.	61,977. Peste Milcovŭ, 10,693. Dinc.de Milcovŭ 51,284.

Aşa dérŭ numĕrulŭ scolarilorŭ a mersŭ sporindŭ în ambele perióde ale scólelorŭ sătescĭ. Dérŭ cu deosebire a sporitŭ numĕrulŭ scolarilorŭ în periodulŭ alŭ douilea într'unŭ raportŭ multŭ maĭ mângâetorŭ, maĭ alesŭ ţinĕndu-se sémă de nesporirea totŭ de o-dată şi a numĕruluĭ scólelorŭ.

TABELA III.

Comparaţiunea condiţiunilorŭ de admisibilitate a învĕţătorilorŭ.

1838—39	1846—47	1848—49	1858—59	1666—67
Invĕţarea *Cetireĭ şi Scriereĭ* şi deprinderea cu metodulŭ *lancastric* doŭe luni de ḑile. Veḑi pag. 7. Veḑi şi pag. 9 la care se arată că candidaţiĭ eraŭ ne destoinicĭ şi neprimitorĭ de învĕţătură etc. NB. *In Moldova nu esistaŭ scolĭ sătescĭ.*	„Ceĭ maĭ mulţĭ candidaţĭ ieŭ în scóla judeţuluĭ maĭ întîiŭ condeiulŭ şi fiindŭ şi toţĭ de curând şi ne-avênd vreme a se deprinde *nicĭ cevaşi la cetire şi scriere*, cum vorŭ învĕţa eĭ pre bieţiĭ copiĭ? (pag. 12)	0 0	*In Muntenia.* a) Cetire. b) Scriere c) Catehismŭ d) Istoria Sântă e) Geografia Europeĭ şi a ţereĭ Românescĭ f) Aritmetica, numrile complese greutăţĭ şi mĕsurĭ g) Cunoscinţă plugărieĭ şi h) Din geometriă aplicaţiune şi mĕsurĭ. Pag. 19. *In Moldova* *4 Classe de gimnasiŭ şi doĭ anĭ de pedagogiă şi didactică* séŭ celŭ puţinŭ 4 clase primarĭ şi anĭĭ de pedagogiă.	S'a maĭ adaosŭ agricultura, desemnulŭ, igiena, sciinţele naturalĭ, istoria, muzica vocale, dreptŭ administrativŭ, gimnastica, agricultura.

Tabelulŭ acesta vorbesce maĭ elocuinte decâtŭ amŭ puté vorbi noĭ în privinţa progresiveĭ înaintărĭ a niveleĭ intelectuale a învĕţătorilorŭ. Şi décă axioma: *„cum este învĕţătorulŭ aşa e scóla“* nu întêmpină contraḑicere, atunci fiă-cine va conchide cu înlesnire că nivela intelectuale a scólelorŭ ea însăşĭ s'a urcatŭ multŭ în annĭĭ dupe urmă.

1) Luămŭ cifrele din annuarulŭ pe 1864—5; in 1867, cifrele aceste aŭ trebuitŭ se sporéscă, dérŭ âncĕ nu avemŭ în cancelariă adunate cifrele esacte.

www.digibuc.ro

TABELA IV.

Comparaţiunea programelorŭ de învĕţătură.

1838—39	1846—47	1848—49	1858—59	1866—67
Cetirea pe table. *Scrierea caligrafică.* *Aritmetica 4 speciĭ.* *Catihismulŭ legiĭ crescinesci.* *Lucrarea câmpuluĭ şi economia.* *Veḑĭ pag. 6.*	Idem ca 'n 1838—39	0 0	Cl. I) 1. *Cetire, silabire, scriere.* 2. Invĕţătura pe din afară a rugăciunelorŭ. 3. Deprinderea la scrierea numerilor aritmetice. 4. Principiĭ de numĕrătorea calcululuĭ din gând. Cl. II) 1. Cetirea. 2 Scriere după modele de caligrafiă. 3. Prescurtare din istoria sântă. 4. Eleminte de aritmetică. Cele 4 lucrărĭ cu numere întregĭ. 5. Catehismŭ. *In Moldova.* *Clasa I.* Cetirea, scrierea. numerarea, rugăciunĭ din abecedarulŭ D. Codrescu şi Gusti. *Clasa II.* Adunarea, subtragerea, îmulţirea şi împărţirea, tabla luĭ pitagora, scrierea, istoria sântă, testamentulŭ noŭ pe scurtŭ, cunoscinţĭ generale de geografiă, culegerĭ de animale plante şi minerale, desemnulŭ cu mâna liberă. *Clasa III.* Catehismulŭ micŭ moralŭ socialŭ şi istoria sântă, testamentulŭ nuoŭ, formele grâmaticale, geografia românilorŭ, biografia Domnilor Românĭ, cele patru speţiĭ, numerele complecse şi frânte, mĕsurĭ de greutate şi de lungime cu aplicaţiunĭ, prin esemple practice, la mĕsurarea suprafeţelorŭ şi a trupurilorŭ, scurtă descriere a animalelorŭ, a plantelorŭ şi a minerarelorŭ folositóre şi necesare la economie şi maĭ cu sémă a acelorŭ care se potŭ cresce, produce séŭ afla în patrie. — Probleme practice din agricultură şi din tecnologia chimică, şi compunerĭ practice, precum: contracte, jălbĭ, etc. — Desemnulŭ cu mâna liberă.	**PROGRAMA** SCOLELORŬ SĂTESCĬ DIN ROMÂNIA *Despărţirea I.* 1 Cunóscerea literilorŭ, silabirea, cetirea dupe table. 2 Formarea literilorŭ dupe modele. 3 Scrierea numerilorŭ şi calcularea din memoriă asupra celorŭ 4 lucrărĭ aritmetice cu numere întregĭ. 4 Invĕţarea sântelorŭ rugăciunĭ pe de rostŭ. *Despărţirea II.* 1 Citirea şi scrierea caligrafică după modelŭ, şi dictando. 2 Eleminte de catehism partea întâia. 3 Din aritmetică cele patru lucrărĭ cu numere întregĭ. 4 Divisiunea pământuluĭ în contimente şi oceane, din geografie, pe chartă fără tecstŭ. 5 Culegere de animale, plante şi minerale. *Despărţirea III.* 1 Citirea pe cărţĭ băsericesci. 2 Eleminte de catehismŭ partea II şi III-a. 3 Istoria sacră pe scurtŭ. 4 Cele 4 lucrărĭ aritmetice cu numere complese. 5 Geografia Principatelorŭ Române, împărţirea lorŭ, oraşele, riurile, lacurile, munţiĭ, numirea ţerrilorŭ vecine. Tóte aceste maĭ multŭ în unŭ modŭ practicŭ şi cu arĕtare pe chartă. 6 Scrierea caligrafică şi după dictando. *Despărţirea IV.* 1 Memorisaţiune de parabolele din Evangelia cu esplicarea lorŭ morală şi datoriile crestinismuluĭ. 2 Cetirea cu înţelegere din cartea cuprinḑĕtóre a cunoscinţelor relative la economia de câmpŭ şi casnică.
In Moldova nu esistă scoli	Idem			

www.digibuc.ro

Urmare din Tabela IV.

1838 39	1846—47	1848—49	1858—59	1866—67
				3 Memorisaţiuni din biografiile Domnilorŭ români celorŭ mai renumiţi. 4 Părţile cuvêntuluĭ şi formele gramaticale într'unŭ modŭ practicŭ precumŭ şi aplicarea celorŭ mai uşióre regulĭ ortografice în scriere. 5 Impărţirea politică a Europeĭ numaĭ pre chartă. Mĕsurile de greutăţi şi lungime, mĕsurarea pogónelorŭ şi falcelorŭ; cotitulŭ vaselorŭ. 6 Scurta descriere a animalelorŭ folositóre şi necesarie la economia casnică, care sĕ potŭ cresce, produce şi afla în patrie. 7 Caligrafia după modelŭ şi dictando.

In faţa cu acestŭ tabelŭ nu credemŭ să maĭ fiă de lipsă stăruinţă din partea nóstră spre a demonstra ceea ce apare evidentŭ, că învĕţătura sătenuluĭ a mersŭ desvoltându-se şi că în 1867 ea este superióră asupra învĕţăturei annilor din urmă. Póte că anchĕ nu toţi învĕţ. sunt la înălţ. posiţiuneĭ dér paşĭ marĭ în genere s'aŭ făcut.

TABELA V.

Comparaţiunea cărţilorŭ didactice

1838—39	1846—47	1848	1866—67
Tabelele lancastrice se anunţau în Martiŭ 21 că se vorŭ tipări, după ce se va aşeda tipografia Statuluĭ, ce se aşteptă să vină de la Paris peste 2, 3 lunĭ. *Modelele de scriere* se anunţaŭ că nŭ a se tipări. Totusĭ esista *o carte de silabire*; *o aritmetică de D. I. Popp*, *gramatica de I. Popp geografiă de A. Florian*, *prescurtare de Catechimŭ de idem*, *caligrafiă de A. Popp*. Acestea pentru scolile urbane. Maĭ esista *testamentulŭ vechiŭ şi noŭ* tipăritŭ de societatea angl să. Apoĭ : *Abecedarulŭ moralu* de G. Michăescu, *Istoria vechiuluĭ testamentŭ* cu morală de părintele Ion; *datoriile omuluĭ crestinŭ* de S. Marcovicĭ, etc. care în resumatŭ pe 1838—39 dedéŭ în totalŭ. 1 Istoria noŭluĭ testamentŭ. 2 Ist. princ. tĕrreĭ romănescĭ. 3 Manualŭ d silabismŭ. 3 Idem de învĕt. trase din script. 1 Manualŭ de rugăciune. 4 Chetehisme 1 Eleminte de matematică. 1 Eleminte de geometriă cu figurĭ. 1 Geografia mică.	Pe lângă carţile din 1838—39, din care cele maĭ multe epuisate séŭ reediţionate maĭ aflămŭ; Manualŭ de economiă casnică pentru învĕţătura fetelorŭ. Pri tenulŭ t'nerimeĭ. Principiĭ de agricultură. Culegere de totŭ felulŭ de scrisóre. Cursŭ de stilŭ epistolarŭ. Sânta scriptură pe scurtŭ. Istoria principatuluĭ tĕrre românescĭ.	Din cele din urmă şi pe lângă ele: *Tractatŭ de mesurĭ şi greutăţĭ.* 4 *Gramitică române.* 2 Manuducĕtóre pentru învĕţători. Unŭ jurnalu *învĕţiătoriulŭ primarŭ.* 1849 In tempulŭ reacţiuneĭ abé aflămŭ imprimându-se pentru scolă unŭ *abecedarŭ* séŭ *bucóră* şi unŭ manualŭ de *silabismŭ.*	Actualminte numaĭ tipografia Statuluĭ pose'e peste 30 operĭ scolastice. Instrucţiunea primara are la dispositiunea eĭ astă-dĭ minimum : 10 Gramatici române de diverşi autori. 20 Manuale diverse de geografiă. 15 Manuale de aritmetică. 7 Manuale relative la sciinţele naturale. 8 Manuale relative la Istoriă. 5 Manuale pentru desemnulŭ liniarŭ. etc. etc. Érŭ cândŭ e vorba de abecedare şi cărţi de lectură, numĕrulŭ lorŭ covîrsesce numerile maĭ susŭ. aduse pentru alte cărţi şi aci nu amintimŭ despre cărţile care se adresézăŭ numaĭ la învĕţătorĭ şi institutorĭ.

Lăsămŭ ca conclusiunele acesteĭ tabele să le tragă înşiĭ antagonistiĭ, déca maĭ suntŭ, aĭ învĕţământuluĭ nostru primarŭ.

www.digibuc.ro

TABELA VI.

Costulŭ în termenĭ mediĭ alŭ învĕţăturei sătene pentru unŭ scolarŭ.

In 1838—9 pentru unŭ scolarŭ.	1848—9	1866—7
45 leĭ vechĭ aprosimativŭ, socotindu-se termenele midlociŭ de 20 scolarĭ de scólă; éră spesele reducându-se la aceste: a) 500 léfă din căte 2 leĭ de familiă. b) 200 scutire de **birŭ**, beilicurĭ, clacă şi c) 200 în bucate din pătulele de reservă. *Deci:* **900** leĭ vechĭ aforă de localŭ, lemne, séŭ beilicurĭ, spese de clasă.	Scólele sunt închise.	**13** leĭ vechĭ şi fracţiune. In budgetŭ sunt trecuţĭ 850,800 leĭ pentru scólele sătescĭ. Acéstă sumă împărţită pe No. 61,977 scolarĭ, avemŭ cifra de 13 leĭ maĭ susŭ arĕtată. Şi aci însă nu se socotesce casa, lemnele, mobilierulŭ scóleĭ, spesele lunariĭ.

Aşa déră, pe căndŭ în 1838—39 costa învĕţătura unuĭ sătén căte 45 leĭ pe annŭ şi învĕţătura aceea erea aşa de slabă, în 1866—67 ea costă, dérŭ îmbunătăţită considerabilŭ, numaĭ 13 leĭ, adecă ca 1, 3 $^{6}/_{13}$, decĭ maĭ atreĭa parte.

Se nu se crédă însă că acesta este costulŭ celŭ dupe urmă alŭ învĕţăturei saténuluĭ; amesuratŭ cu câtŭ scólile se vorŭ îmbunătăţi şi popora, se va modifica acestŭ preţŭ, deră, pânŏ căndŭ nu vorŭ fi zidite localele şi provedute cu mobilierulŭ şi aparatele necesariĭ, noĭ totŭ nu vomŭ avé normalulŭ cost ordinarŭ alŭ educaţiuneĭ saténuluĭ.

Décă ne-întrebamŭ câtu costă învĕţătura publică primară şi urbane rurale, împărţite fiindŭ spesele eĭ pe No. familiilorŭ ce compunŭ dupe statistică poporaţiunea ţerreĭ, aflamŭ că pentru 897, 333 séŭ îmmulţite cu 5 membri, pentru 4,486,655 locuitorĭ arŭ urma se se cheltuiéscă de fiă-care, pentru instrucţiunea primară publica de sate şi oraşe numaĭ câte 49 banĭ şi fracţiune, şi anchĕ socotinduse dupe budgetulŭ projectatŭ pe 1868, unde sunt trecute circa 500,000 leĭ vechĭ sporurĭ pentru creaţiunĭ nóue. Asemenea cifră nu este mare, în comparare cu ceea ce costă în alte ţĕrrĭ instrucţiunea poporuluĭ.

Aşia în Sfiţera ajunge spesele de scólă la 1 francŭ şi 79 centime de locuitoriŭ.

In Francia revine la 55 centime de locuitoriŭ.
In Anglia 1 fr. şi 19 centime
In Italia 41 centime.
In Spania 40 „
In Rnsia 29 „ [1])

Aceste cifre probézŭ că nu în ţĕrrile care cheltuescŭ maĭ pucinŭ pentru scoe este *lumina* ca maĭ mare. Scăderea în spese o dobândesce scóla prin sporulŭ scolarilorŭ; scăderea in spesele pe capŭ delocuitorŭ nu este semnŭ de progresŭ alŭ învĕţăturei, ci de maĭ pucina întindere a eĭ, prin împucinarea No. scólelorŭ, ne îngrijirea de locale, mobilierŭ, aparate şi de învĕţătorĭ buniĭ.

1) Veţĭ pentru aceste cifre: l'instruction populaire en Europe par. „I. Manier“ 1867.

www.digibuc.ro

CONCLUSIUNE

Din esposiţiunea de mai de susŭ a lucrărilorŭ înaintate de la 1830 relativeminte la scólele primarĭ şi în speciĭ cele sătescĭ, fie-cine, sperămŭ, că va conchide:

1° **Că de la trecutŭ nu avemŭ de învĕţatŭ vre o procedare mai fericită pentru organisarea scólelorŭ sătescĭ şi grabnica desvoltare a învĕţămêntuluĭ în poporŭ.** Trecutulŭ de la 1838—1847 ne póte însă areta cumŭ amorulŭ de ţérră şi înteligința a-douĭ treĭ bărbaţĭ, în fruntea cărora istoriculŭ fidelŭ va afla pe D. P. Poenaru, aŭ reeşitŭ să învingă o mare parte din dificultăţile marĭ, ce se întêmpină la organisarea învĕţămêntuluĭ în sate: *Vicit amor patriae.*

2° Că învĕţămêntulŭ sătescŭ nu va puté fi organisatŭ pe base solide şi pe callea ce duce la resultate marĭ de câtŭ cu condiţiune:

a) Să se aviseze în dată la *creaţiunea de locale de scolĭ* apropriéte scopuluĭ şi la procurarea mobilieruluĭ şi a aparatelorŭ didactice reclamate de progresele morderne ale sciinţeĭ luĭ Pestalozzi.

b) Se se creeze séŭ acumŭ că graţiă M. S. Domnitoruluĭ s'a creatŭ, se se desvolte mereŭ şi se se îmulţéscă scólele normale primariĭ spre a forma bunĭ învĕţătorĭ sătescĭ.

c) Se se îmulţéscă şi îmbunătăţéscă biblioteca didactică a scólelorŭ primarĭ prin tóte midlócele posibile.

V. A. Urechiă.

www.digibuc.ro

ANESELE

www.digibuc.ro

ANESA No. 1.

Adresa Preşedinteluĭ plenipotenţiarŭ alŭ Divanuluĭ, adjutantŭ generalŭ, Kiselefŭ, către Eforia scólelorŭ Principatuluĭ Romănieĭ, din 1831 Augustŭ 12 No. 80.

Je desirerais avoir un rapport detaillé sur la situation des Écoles publiques et j'invite l'Ephorie à me donner à ce sujet des renseignements exacts, tant sur ce qui existe, que sur ce qui reste à faire d'après le réglement.

Je l'invite en même tèmps à prendre toutes les mesures qui peuvent dépendre d'elle à l'effet d'aviser aux moyens les plus propes à réparer le temps perdu par suite de la suspension des études. Cet objet, étant de la plus grande importance dans l'intérêt de l'Instruction publique, l'Ephorie doit y mettre toute l'attention et toute la célérité possible. [1])

---

[1]) Acésta Epistolă pare că a stimulatŭ zelulŭ noueĭ Eforiĭ a scólelorŭ, compusă din DD. Al. Filipescu, E. Bălăcianu şi Stirbeĭ. Eforia respunde D-luĭ Kiselef (veḑi anesa No. 2) şi pe d'altă parte provócă lucrările următóre pentru redeschiderea de scolĭ pe la judeţe. Să publicămŭ aci câte-va din ele, impacienţĭ cum suntemŭ d'a nu perde occasiunea d'a-le păstra maĭ la îndemână pentru venitórea istoriă a scólelorŭ primare urbane.

Eforia scólelorŭ. Bucurescĭ 1831 Septembre 5 No. 23, către Cinstita Mare Vornicie din lăuntru.

Fiind-că după organicescului Regulamentŭ urma a se aşeḑa scóle obscescĭ încă de la 1-iŭ Iuliŭ în tóte oraşele de căpeteniă a Principatuluĭ cu a Statuluĭ chieltuiélă şi fiindŭ-că acésta întocmire a scólelorŭ s'a întârḑiatŭ până acumŭ din pricina neprasniceĭ bóle a cholereĭ; acumŭ Eforia, vḑḑêndŭ că acelŭ biciŭ dumneḑeescŭ s'a rădicatŭ şi că o liniste deseverşită imperăţiesce întru tóte, fără cea maĭ mică întârḑiere se grăbesce a împlini a sea datoriă şi spre acésta a şi luatŭ cuviincióselе mĕsurĭ, ce se atinge de a sea îngrijire. Déră o mare împedecare la începerea învĕţăturilorŭ în tótă ţ'rra este lipsa de case obscescĭ destoinice a sluji de scóle în oraşele de căpeteniă a judeţelorŭ. Pentru aceea fiindŭ-că maĭ în tóte oraşelo de căpetenie urmézză a se afla monastirĭ séŭ metóce orĭ case monastirescĭ séŭ obscescĭ; Eforia de o parte privindŭ, că celŭ d'ânteiŭ folosŭ obscescŭ este învĕţătura şi alŭ adeveratеĭ fericirĭ temeiŭ este învĕţătura, éră pe de altă parte luândŭ maĭ cu deosebire în băgare de sémă cererile de scóle şi rîvna învăpăiată a tinerimeĭ, cu cinste poftesce pre cinstita mare Vornicie să binе-voiéscă a trămite câtŭ maĭ îngrabă poruncă pe la toţĭ ocârmuitoriĭ de judeţe cu cuprindere ca acestia să adune fiesce care în parte'ĭ pe locuitoriĭ, ceĭ maĭ însemnaţĭ, aĭ oraşelorŭ de căpeteniă şi făcêndu-se chipzuire obscéscă după părerea celeĭ maĭ marĭ să se otăréscă pentru scólă o casă în fiesce care oraşiŭ séŭ din cele monastirescĭ orĭ obscescĭ, éră nefiindŭ aseminea case să se închirieze de către oraşiŭ cu încăpere în destulă, adecă treĭ odăĭ pentru locuinţă a doĭ dascalĭ şi alte doue salĭ măricele pentru învĕţătură. După ce punerea la cale a Cinstiteĭ Vornicii va lua sevêrşire, Eforia plecatŭ o rógă să binevoiéscă a o înscliinţa ca să trimétă dascaliĭ cuviincioşĭ şi să începă învĕţăturile.«

Acéstă adresă a Eforieĭ scólelorŭ probă că anche la Septembre 5, 1831, nu se organizaseră scolĭ conformŭ regulamentuluĭ şi recomandăreĭ D-luĭ Kiselef.

Eforia se adresă apoĭ directŭ la ocărmuitorĭ pentru a le ordona să pregătéscă case de scolĭ.

Ecă circulara:

Circulara de la Eforia scólelorŭ către Ocărmuitorĭ.

Fiindŭ-că în Regulamentulŭ întocmitŭ în acestŭ Principatŭ pe lângă altele este aşeḑatŭ a se orĕndui şi la acelŭ judeţŭ, la..... o scólă cu douĭ profesorĭ cu

www.digibuc.ro

ANESA No. 2.

Raportulŭ Eforieĭ cătră D. Kiselef, despre scolĭ.

Á SON EXCELLENCE MONSIEUR LE PRESIDENT.

L'Ephorie des Écoles

Rapport

La nouvelle Ephorie des Écoles, dès l'instant de sa nomination, mit le plus grand empressement à faire reprendre aux etudes, dans les Ecoles publiques, leurs cours ordinaires, que des circonstances graves et extraordinaires avaient fait suspendre.

Votre Excellence, ayant bien voulu mettre a sa disposition le Han de Serban-Voda, l'Ephorie fit de suite faire les réparations necessaires, une école centrale fut aussitôt ouverte, et bientôt les élèves y affluèrent de toute part. L'ardeur avec la quelle la jeunesse reprit des études trop-longtemps interrompues, son assiduité, le zèle des professeurs,

---

plată de la casa scólelorŭ pentru învĕţătura copiilorŭ acelui judeţŭ, dupe care Eforia a şi pregătitŭ profesorĭ ca să ĭ trimeţă ca să începă învĕţăturile. — Dérŭ făcêndŭ socotélă ca acestora le face trebuinţă doue case de locuinţă şi deosebitŭ alte doue case de învĕţătură cu scaune, mese şi celelalte pentru metodulŭ lancastrianŭ, căcĭ se cuvine ca orăşeniĭ de aci să le facă, fiindŭ că fiiĭ D-lorŭ aŭ să se foloséscă cu învĕţăturile. Dе aceea se scrie Domn.-tale să se adune la isprăvnicie toţi orăşeniĭ şi dănduli-se în cunoscinţă acelea folositóre întocmirĭ să chipzuiéscă maĭ întêiŭ locŭlŭ lângă vr'o bă-serică, unde are să fiă scóla spre a fi cu apropiere, apoĭ să se sfătuiéscă cu toţiĭ a face o sinaforă atâtŭ pentru facerea odăilorŭ de învĕţătură, câtŭ şi pentru încăperile de locuitulŭ profesorilorŭ, căcĭ îndestulŭ este că plata profesorilorŭ să dă din casa scólelorŭ şi până cândŭ se potŭ găti acestea. Ĕră de vorŭ fi gata, să aibă Eforia respunsŭ spre a trămite profesorĭ, precum şi de urmarea ce s'a făcutŭ.“

Resultatulŭ primŭ la acéstă circulară fu următorulŭ respunsŭ:

Vornicia mare din lăuntru a ţĕrreĭ românescĭ No. 1100 Septembriŭ 26 anulŭ 1831, Secţiunea 3-ea Bucurescĭ.

Cinstiteĭ Eforiĭ a scólelorŭ!

Potrivitŭ cu glăsuirca otnoseniĭ cinstiteĭ Eforiĭ de la 5 ale următóreĭ sub No. 23, atingătóre de a publicarisi Vornicia prin poruncile sele în judeţe a se strînge din pămenteniĭ însemnaţĭ aĭ fiesce cărui oraşiŭ de capetenie ca să chipzuiéscă şi să otărască câte o casă pentru învĕţătura publică a neamuluĭ românescŭ, făcêndu-se urmare, aŭ venitŭ respunsŭ acumŭ de la judeţele, ce maĭ josŭ se însemnéză, de găsirea cerutelorŭ case în trebuinţa scolelorŭ.

Dreptŭ aceea se poftesce Cinstita Eforiă ca să facă punere la cale cu trămiterea profesorilorŭ spre punerea în lucrare a cursuluĭ învĕţătureĭ.“

Pentru Marele Dvornicŭ din lăuntru *Filipescu*.

Oraşulŭ Cămpu-lungŭ, Cerneţiĭ. } aci s'aflară case

De la data acesteĭ adrese până în Noembriŭ 12, numaĭ se naintéză vreo lucrare semnificativă. La acéstă dată Eforia trămite Vornicieĭ acésta adresă:

Eforia scólelorŭ naţionalĭ anulŭ 1831, Noembrie 12 No. 2 Bucurescĭ

Cinstiteĭ Mare Vornicĭi.

Şi prin acésta otnosenie Eforia are cinste a ruga pe cinstita Vornicie ca să bine-voiéscă a face cunoscutŭ câte case s'aŭ găsitŭ prin oraşele judeţelorŭ, dupe publicaţiile, ce s'aŭ făcutŭ în trebuinţa scólelorŭ, învĕţăturеĭ publice, ca să pótă şi Eforia a se îndeletnici maĭ bine cândŭ va trămite pre orenduiţiĭ profesorĭ, căcĭ dupe otnosenia cinstiteĭ Vornicĭi de la 26 Septembre sub No. 1100, vede Eforia că numaĭ la doue judeţe s'aŭ găsitŭ case, adecă Cămpu-lungŭ şi Cerneţĭ. Deosebitŭ Eforia rógă pe cinstită Vornicie ca să bine-voiéscă a maĭ împrospĕta de isnóvă poruncĭ către ocărmuitoriĭ judeţelorŭ totŭ într'acésta pricină, să nu se întârdieze de a se face Eforieĭ în grabŭ cunoscute orĭ câte case se vorŭ găsi maĭ întêiŭ, că şi Eforia să nu sufere împedecare cândŭ va urma cele ce se atingŭ într'acesta de folosŭ punere la cale, de care cu cinste ascéptă Eforia respunsulŭ cinstiteĭ Vornicĭi.“

Dreptŭ respunsŭ la acésta cerere Vornicia-Mare, cu adresa No. 1518 din Noembriŭ 1831 maĭ anunciă Eforieĭ acestea:

Vornicia mare a trebilorŭ din lăuntru a ţĕrreĭ Românescĭ No. 1518, 17 Noembre, 1831 Secţia 3, masa 2, Bucurescĭ.

Respunde vornicia cinstiteĭ Eforiĭ că potrivitŭ cu glăsuirea otnoşenieĭ de la 12 ale acesteia cu No. 2 de isnóvă s'aŭ împrospĕtatŭ poruncĭ către ocărmuitoriĭ judeţelorŭ, a grăbi tóte fără zăbavă găsirea caselorŭ încăpĕtóre pentru trebuinţa scólelorŭ naţionale, ce urmézĕ a se întogmi pe la judeţe şi pe dată, — ce va veni asemenea cunoscinţă sa va da în cunoscinţa cinstiteĭ Eforieĭ.

Se însemnézĕ către acésta maĭ josŭ şi oraşele unde s'aŭ găsitŭ case încăpătóre pentru scóle întocmaĭ dupe cererea cistiteĭ Eforiĭ.

Marele Vornicŭ din lăuntru, *Filipescu*

Cămpu-lungŭ.
Cerneţĭ.
Rômniculŭ-Vălceĭ.
Ploescĭ.“

www.digibuc.ro

tout promettait des progrès rapides, qui auraient pu réparer en quelque sorte le temps perdu. Malheureusement ces espérances s'évanouirent bientôt. L'apparition du choléra vint de nouveau nous forcer de suspendre des cours, qui avaient commencé sous de si heureux auspices; dans cet intervalle, Votre Excellence voulut bien ordonner de mettre l'ancien local de S-t Savva, destiné aux cours publiques, à la disposition de l'Ephorie; celle-ci s'occupe d'y faire des réparations importantes à l'effet de remplir le but auquel il est destiné, en y établissant les trois classes ci-désigneé: savoir: L'École première, l'ecole centrale, qui en attendant ont ouverts leurs cours à Serban-Voda et l'école complémentaire qui sera ouverte dans les premiers jours de Novembre.

L'Ephorie s'est en même temps occupé des écoles de districts; le local destiné à cet effet a Kraiova, ayant recu différentes destinations dans le cours de la guerre, vient seulement d'être mis a la dispositions de l'Ephorie, qui va s'occuper de le faire réparer immediatement: elle ose se flatter, que sous peu il sera à même de recevoir des élèves.

L'Ephorie s'occupe en même tems de se procurer des batiments dans les autres villes des districts; plusieurs ont dejá été trouvés, les autres le

---

Asupra acesteĭ adrese Eforia otărésce:

«Dupe ce se va face cunoscutŭ magistraturilorŭ ca cheltuéla pentru întocmirea scólelorŭ o-dată pentru totŭdé-una urméză se fiă pe séma fiă-căruia orașŭ și dupe ce se vorŭ priimi respunsurĭ, atuncĭ li se vorŭ scri a îngriji să aibă gata, atâtŭ suma de scândurĭ trebuincióse dupe felurimea și grosimea lemnelorŭ ce li se vorŭ arĕta de aĭcĭ cu deslușire, câtŭ și semi-cercurile de tinichia în numĕrulŭ trebuinciosŭ socotitorŭ pe optŭ bănci în fiă-care din doue paradosurĭ, se vorŭ trămite de aci câte un modelŭ de semi-cercurĭ de cercevé.

Cu acestŭ chipŭ îndată ce se va trămite de aicĭ profesorĭ, acestia, găsind totŭ materialulŭ gata, pe locŭ vorŭ îngriji ca în puține dile să se lucreze băncile, cum vorŭ poveți și să se așeḑe tóte cele trebuincióse fără a se pricinui perdere de vreme la deschiderea scólelorŭ.“

Écă devisulŭ dupe care Eforia credea că se póte face și pregăti cu mobilierŭ o scólă primară.

Insemnare de materialurĭ la scóla începĕtóre cu optŭ clasurĭ.

8 scândurĭ de bradŭ gróse de 2 degete și ½ și late de o palmă domnéscă. pe care ținŭ copiiĭ cărțile și scriŭ, érŭ lungulŭ scândureĭ va fi dupe lățimea odăieĭ.

8 idem scândurĭ gróse totŭ de 2 și ½ degete și late de o palmă domnéscă, pe care ședŭ copiiĭ.

8 scândurĭ maĭ subțirĭ totŭ de bradŭ, pe care ținŭ copiiĭ piciórele.

8 scândurĭ subțirĭ totŭ de bradŭ, din care aŭ să se facă 16 telegrafurĭ (adică stégurĭ).

3 scândurĭ de bradŭ gróse de 2 degete.
4 idem maĭ subțirĭ.
} pentru scaunele învĕțătorilorŭ, avêndŭ acelŭ scaunŭ unŭ dulapŭ micŭ despărțitŭ în patru despărțirĭ, doue în față și doue în dosŭ

24 grinḑĭ de stejarŭ, lungulŭ de 2 stânjenĭ, latulŭ de unŭ latŭ de mână, grosimea idem, érŭ în muche de 4 degete, din care grinḑĭ aŭ să se facă piciórele scaunelorŭ.

3 grinḑĭ de stejarŭ, lungulŭ de 2 stânjenĭ și latulŭ de unŭ latŭ de mână și maĭ bine, care aŭ să se bage în zidŭ în dreptulŭ scaunelorŭ, în care aŭ să se bată semi-cercurile, ca să ție maĭ bine.

8 semi-cercurĭ de ferŭ, dupe forma ce se trămite.

21 table de tinichĕ mică dupe modelŭ, în care aŭ să se puie modelurile de scrisŭ adecă grapsimele învĕțătorilorŭ și tablele de aritmetică.

10 table iérŭ de tinichĕ, în care se punŭ tablele de cititŭ.»

Aceste materialurĭ sunt de lipsă pentru o scólă începetóre numaĭ cu optŭ clasurĭ, pentru care s'aŭ și închipuitŭ acésta.

George Pop, profesorŭ de împrumutata învĕțătură.

Socotéla unuĭ scaunŭ de învĕțătura metodului luĭ Lancasterŭ.

Leĭ, par.		
4	20	O scândură de bradŭ de cele gróse, care este deasupra, pe care ținŭ copiiĭ cărțile și scriŭ, cu privazu josŭ, lungulŭ de 2 stânjenĭ.
4	20	Altă scândură de o palmă grósă, pe care ședŭ copiiĭ lângă scaunŭ.
2	20	O scândură de cele maĭ subțirĭ, pe care punŭ copiiĭ piciórele.
7	20	Treĭ grinḑĭ, lungulŭ 2 stânjenĭ, latulŭ unŭ latŭ de mână, grosulŭ o palmă, în muche de 4 degete, din care se facŭ piciórele.
2	20	O scândură de o palmă, maĭ subțire, din care să se facă 2 stégurĭ, unulŭ la o margine și altulŭ la cea-l'altă margine.
3	20	Patru halcale de ferŭ din care între stégurĭ bătute 2 la o parte și 2 la altă parte.
—	12	Ținte marĭ pentru bătutulŭ scândurilorŭ de lemnŭ.
25	—	Plata meșteruluĭ pentru lucrulŭ unuĭ scaunŭ.
50	12	

Éca acumŭ și planulŭ uneĭ clase primare recomandatŭ de Eforiă;

www.digibuc.ro

seront sous peu, mais le besoin de professeurs, se faisant sentir pour ces différents établissements d'éducation première, l'Ephorie s'occupe en ce moment de l'établissement à Bukarest d'une école normale d'enseignement mutuel, qui ouvrira dans peu ses cours.

L'Ephorie se trouve heureuse de pouvoir annoncer à Votre Excellence que, jusque à ce jour elle ne s'est

---

Planŭ alŭ uneĭ ssóle începetóre de judeţŭ pentru 60 scolarĭ.

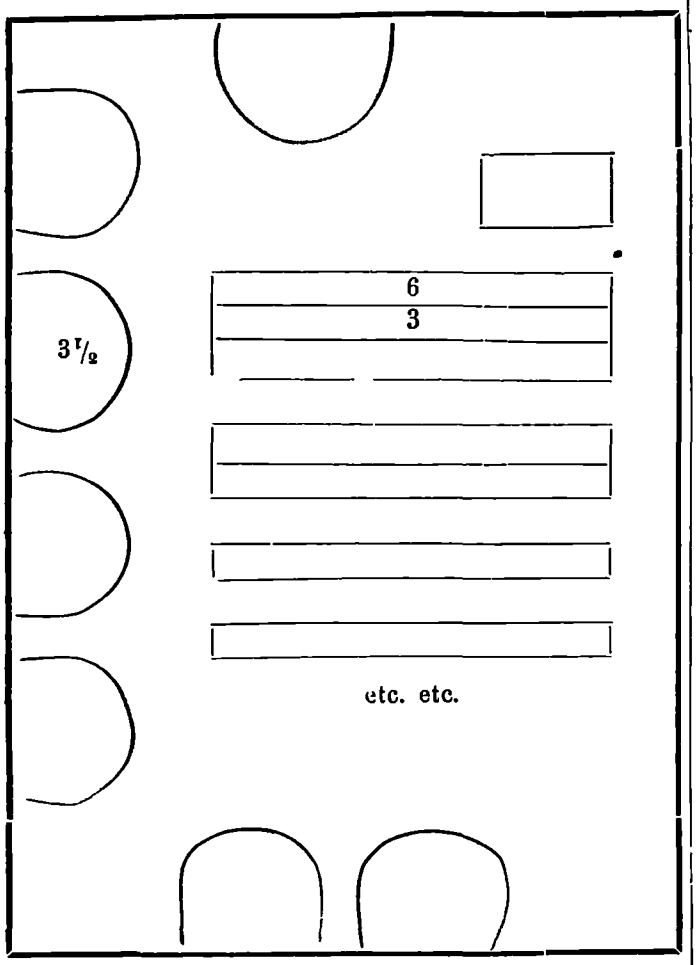

Preţulŭ mobilelorŭ uneĭ scolĭ.

Lei.	Par.	
80	—	Scaunŭ învĕţătorulŭi.
210	—	Pentru 7 trupurĭ de lemnăriă.
40	—	10 table marĭ de tinichié.
63	—	21 „ micĭ idem.
112	—	7 semi-cercurĭ de ferŭ, treĭ oca 225 dr.
522	20	

(Veḑĭ pag. 25 de la dosarulŭ de la arhiva Statuluĭ No. 2230, No. 1675, No. 1 de la Eforiă, din 1831, Septembre 8).

Etă cum, celŭ puţinŭ în 1831, înţelegea Eforia că scóla nu va se ḑică numaĭ murilĭ uneĭ case! .,. A! de ce a uitatŭ maĭ apoĭ acéstă procedere!...

In Noembru 24, 1831 cu adresa No. 36, Eforia vestesce Vornicieĭ ca se scrie ocărmuitorilorŭ ca conformŭ art. 85 din regulamentulŭ organicŭ (?) se se alégă locale de scóle maĭ alesŭ la băserica cea maĭ mare din oraşŭ, mitóce monastirescĭ. Din primele linĭĭ ale acesteĭ adrese resultă că Eforia nu a fostŭ regulatŭ ânchĕ nimicŭ pentru deschiderea scólelorŭ în celle 4 oraşe unde este vĕḑutŭ că s'a aflatŭ localurĭ.

In Noembre 20, 1831 cu adresa No. 12 scrie Eforia Vornicieĭ.

Cinstiteĭ mare Vornicĭĭ a trebilorŭ din lăuntru.

Eforia cunoscêndŭ că sfaturile orăşenescĭ sunt subt îndatorire, ca să priveghieze asupra tóte câte privescŭ la buna orênduélă a unuĭ oraşŭ şi că privegherea scólelorŭ publice este asemenea o neapărată datoriă a sfatuluĭ fiesce-căruĭ Oraşiŭ, ca ceea ce priivesce maĭ multŭ spre folosulŭ lorŭ în parte, cu cinste rógă pe cinstita Vornicià ca să bine-voiéscă a face cunoscutŭ prin poruncile, ce va da către tóte sfaturile orăşănescĭ, ca Eforia de acum în ainte la orĭ ce va judeca de trebuinţă că se atinge de înaintarea lucrurilorŭ scólelorŭ publice, o să se 'nţelégă cu sfaturile oraşelorŭ. Acele sfaturĭ firesce din doue pricinĭ vorŭ îndemna cu osebire la acea îngrijire: autêiŭ de datoriă săvârşireĭ poruncilorŭ Cinstiteĭ Vornicĭĭ şi alŭ douilea de cugetarea folosuluĭ lorŭ. Acestea bine judecându-le Cinstita Vornicià va bine-voi a trimete si Eforieĭ sciinţă de urmarea, ce se face într'acésta.«

Éccĕ aci prima adresă, ce Eforia trămite directŭ, în afacere de scolĭ, către Municipatele sate.

Eforia scólelorŭ.

Ciustitului Sfatŭ orăşenescŭ din oraşulŭ. . . . .

»Incredinţată este Eforia, că din partea Cinstiteĭ marĭ Vornicĭĭ s'aŭ scrisŭ in multe rendurĭ D-luĭ ocărmuitorŭ alluĭ aceluĭ judideţŭ »ca prin sfătuirea oraşenilorŭ de a colo şi îngrijirea lorŭ să se găséscă o casă séŭ vre unŭ metohŭ monastirescŭ cu doue sălĭ măricele pentru învĕţătura copiilorŭ şi cu doue, treĭ odăĭ maĭ micĭ pentru locuirea dascalilorŭ şi o odaiă pentru scóla publică din acestŭ oraşiŭ; dar fiindŭ că Eforia nu are nice o sciinţă de s'aŭ găsitŭ o asemenea casă séŭ nuşĭ vede cu sufletésca neastâmpărare ca tinerimea 'şi perde vremea şi dascalilĭ sunt ca şi sosiţĭ într'acelŭ oraşiŭ, Eforia nu lip sesce prin tr'acesta a face sciutŭ aceluĭ sfatŭ, că în articolulŭ 85 alŭ organicesculuĭ Regulamentŭ ce s'a întocmitŭ pentru scólele publice din totŭ Principatulŭ Valachieĭ,« se coprinde că pentru scólele de prin oraşe să se ţie case publice, ce se vorŭ găsi prin acele oraşe, ci fiindŭ că Eforia cunósce pe sfaturile orăşenescĭ

www.digibuc.ro

pas vue dans le cas de disposer des fonds, qui sont assignés aux écoles par le réglement organique, sur les caisses de la Vestiairie; elle a pu suffire à tout par les fonds disponibles, qui se trouvaient dans ses propres caisses.

Cependant elle ne peut dissimuler à Votre Excellence, qu'elle éprouve en ce moment quelque embarras par suite des arriérés qui lui sont dus par la métropole: ces arriérés présentent un Capital de 6,300 piastres pour l'année 1829, de 26,198 pour l'année 1830 et la totalité des sommes pour l'année 1831. Quelsqu' aient été les efforts de l'Ephorie jusqu' à ce jour pour se procurer la rentrée de ces fonds, tout a eté inutile, La Métropole néglige même de répondre depuis quelque tems aux invitations, qni lui sont faites. L'Ephorie à cet effet ose solliciter les ordres de Votre Excellence, seul moyen de donner de l'efficatité à ses réclamations. (signés) *Alexandre Philippesco*
E. Balatchano
Slirbey

No. 24.
Bukarest, 24 Septembre.
1821.

ANESA Nr. 3.

Eforia scólelorŭ Naţionale.

Domnilor profesorĭ scóleĭ centrale din Bucurescĭ.

Raportulŭ D-v. ce aţĭ trimisŭ Eforieĭ de la 15 ale următoruluĭ subt Nr. 3, în unŭ jurnalŭ coprindĕtorŭ de tóte şciinţele la care se îndatoréză a da esamenŭ candidaţiĭ profesorĭ, veḑênduse, s'aŭ înţelesŭ de bună chipzuirea ce aŭ făcutŭ, de aceea şi Eforia scrie D-v. ca să ve îndeletniciţĭ a alcătui fieşĭcare în parte unŭ cursŭ pe scurtŭ de tóte acele şciinţe, pe care este ne-apărată trebuinţă a le învĕţa candidaţiĭ profesorĭ ce vorŭ merge pe la judeţe şi aceste alcătuirĭ le veţĭ înfăţişa D-v. Eforieĭ gata până la 15 ale viitoruluĭ Decemvrie.

Iar candidaţiĭ profesorĭ, fiind-că trebue îndepliniţĭ întru ştiinţa învĕţăturilorŭ ce s'aŭ otărît prin jurnalulŭ din Decemvrie 8, anulŭ următorŭ, în vremea ce se va îndeletnici la învĕţătura metoduluĭ luĭ Lancaster, dupe temeiurile aşeḑate prin jurnalulŭ Eforieĭ subt Nr. 2, Octomvrie 30, vorŭ fi

---

însărcinate cu tóte înteresurile oraşiuluĭ şi că îngrijirea şi chipzuirea pentru scóla publică ĭ să cuvine dreptŭ o datoria sănță şi netăgăduită, privindŭ maĭ multŭ spre folosulŭ în parte alŭ orăşenilorŭ, căcĭ 'şi vĕdŭ copiĭ învĕţaţĭ şi destepţĭ prin învĕţătură, ceea ce este cea dintêiŭ podóbă a omuluĭ simţitorŭ, de aceea poftesce pe acestŭ sfatŭ orăşenescŭ, ca îndată după priimirea acesteia să chipzuiéscă cu din adinsulŭ pentru găsirea pomeniteĭ case spre a nu se maĭ prelungi vremea în zadarŭ, fiindŭ cumŭ s'a ḑisŭ doue salĭ marĭ şi treĭ odăĭ maĭ micĭ, însă acele odăĭ întru care este a se aşeḑia învĕţătura alilodidactică să aibă lungulŭ de treĭ stănjinĭ şi jumĕtate, ĕră latulŭ de treĭ, înpotrivă de nu se vorŭ găsi atâtea de marĭ fie şi de 2 stănjinĭ lungulŭ şi de douĭ latulŭ. Deosebitŭ va îngriji cinstitulŭ Sfatŭ şi pentru mobilele aceĭ scóle adecă: scaune, laviţe şi celelalte, care acestea făcêndu-se o dată prin chieltuiéla orăşenilorŭ vorŭ fi pentru totŭ-d'auna; căcĭ Eforia jertfesce pentru plata dascalilorŭ şi pentru alte adaugirĭ, ce se vorŭ face spre înflorirea acestuĭ folosŭ obscescŭ, aşa dĕrŭ urmândŭ cinstitulŭ sfatŭ şi silinduse prin tótă a sa virtute a se găsi şi casă trebuinciósă pentru scólă şi mobilele cele trebuinciése a se pregati; va însciinţa Eforia, câtŭ maĭ fără zăbavă şi a cuĭ anume se află acea casă ca să scie maĭ din vreme, ce punere la cale să facă într'acésta trebuinţă cu trimiterea dascalilorŭ, ĕrŭ până se va priimi respunsŭ de la acestŭ sfatŭ, Eforia va îngriji a trămite pe dată acolo omŭ cu sciinţa spre a povăţui în ce aŭ a se lucra şi a se aşeḑia mobilele scóleĭ cu însemnare de la Eforia de suma şi feliurimea anume a acesteĭ mobile.

Annulŭ 1831 Noembriŭ 23, No.... Bucurescĭ.

Eforia scólelorŭ naţionale Annulŭ 1831 Noembre 34 No. 26 Bucurescĭ.

Cinstiteĭ Mari Vornicĭĭ a trebilorŭ din lăuntru!

Prin otnosenia cistiteĭ Vornicĭĭ, pe care cu cinste a priimit'o Eforia, scrisă de la 17 ale următoriuluĭ sub No. 1518, s'aŭ vĕḑutŭ însemnarea, ce se face pentru găsirea altorŭ doue case în trebuinţa scólelorŭ publice la oraşele Rîmnicu-Vâlcĭĭ şi Ploescĭ, dĕrŭ fiindŭ că Eforia nu are sciinţă a le cuĭ sunt aceste case şi de sunt destoinice a sluji într'acésta trebuinţă, şi maĭ vîrtosŭ, ca prin unele din oraşe se găsescŭ şi metoace monastirescĭ, care potŭ fi maĭ marĭ şi maĭ încăpĕtóre. De aceea are cinste Eforia a însemna cinstiteĭ Vornicĭĭ articolulŭ 85 alŭ organicesculuĭ regulamentŭ, ce se atinge de întocmirea scólelorŭ care şi se cuprinde printr'aceste cuvinte: »se va aşeḑia câte o scólă începĕtóre în fiesce-care oraşŭ de căpeteniă din judeţe, carea se compune într'o parte de odăĭ ale aceleĭ maĭ mare băsericĭ ce se va afla a colo.« Dintr'acestea doue, înţelegêndŭ cinstita Vornicie trebuinţă că acestŭ artĭculŭ este de folosŭ a se da şi în cunoscinţa ocărmuitorilorŭ, va binevoi a le porunci, ca asupra găsireĭ unorŭ aseminea case să aibă cea maĭ mare îngrijire şi osîrdia spre a nu trece vremea. Spre acestŭ temeiŭ şi Eforia cu cinste face cunoscutŭ acésta cinstiteĭ Vornicĭĭ.“

www.digibuc.ro

îndatoraţi totu într'acea vreme, a se desevêrşi şi la celelalte învĕţăturĭ ce le vorŭ lipsi după cursurile elementare ce se vorŭ alcătui. Spre acestŭ sfîrşitŭ darŭ şi în locŭ de 2 lunĭ ce priu jurnalulŭ Eforieĭ se otărîse numiţilorŭ candidaţilorŭ spre învĕţătura acestor cursurĭ, vorŭ avé treĭ lunĭ, şi vorŭ primi fieşĭcare câte leĭ o sută pe lună. De primirea aceştiea şi punerea în lucrare va avea Eforia respunsulŭ D-v.

1831 Nembrie 23.
Nr. 32.
Bucurescĭ.

ANESA No. 3 bis.

Astă-dĭ la 30 Octomvrie anulŭ 1831, adunându-se mădulările Eforieĭ şcólelorŭ aŭ chipzuitŭ ca să se adune într'o ḑi pe tótă săptămâna şi a pofti dascăli şcóleĭ din Bucurescĭ, ca toţĭ din preună închipuindŭ unŭ consiliŭ, să facă esamenulŭ celorŭ ce se vorŭ arĕta cu dorire de a fi profesorĭ la scólele de prin judeţe, séŭ din Craiova, şi fiind-că învĕţăturile la aceste scóle trebue să urmeze dupe metodulŭ luĭ Lancastru, şi să se asemene întru tóte cu duhulŭ osebituluĭ regulamentŭ ce este întocmitŭ, de aceea:

1-iŭ Profesorii Bucurescilorŭ se vorŭ îndeletnici a închipni proectulŭ de învĕţăturile ce se vorŭ cere de la fieşĭ care candidatŭ spre a fi dascălŭ la judeţŭ, şi asupra acestorŭ învăţăturĭ li se va face aicĭ esamenulŭ. Care dintr'ânşiĭ se va cunóşte destoinicŭ, ĭ se va da înscrisŭ iscălitŭ de profesori ce vorŭ alcătui consiliulŭ, şi în urmă va fi primitŭ de a asculta cursulŭ normalŭ spre a învĕţa metodulŭ luĭ Lancastru, dupe care mergêndŭ la judeţŭ, să urmeze învĕţăturile.

2-a Cursulŭ normalŭ nu va ţinea maĭ multŭ de doue lunĭ. — Candidatulŭ de dascălŭ va primi câte leĭ o sută pe lună într'acéstă vreme de la casa scólelorŭ însă candidatulŭ, pentru cursulŭ normalŭ, va fi datorŭ a merge în tóte ḑilele ca să fie de faţă la paradosulŭ de alilodidactică atâtŭ la întâea clasă câtŭ şi la a doua, şi a practisi făcêndu-se şi monitorŭ între ucinicĭ.

3-a Cursulŭ normalŭ va începe de la 1 Noemvrie şi va urma în tóte ḑilele. Dascălŭ alŭ acestuĭ cursŭ va fi D. Gheorghie Pop, cu léfa pe lună talere două sute, însă nu la aceste césurĭ cândŭ este paradosulŭ la întâiea şi la a doua clasă de alilodidactică. Se va da coprinderea acestuĭ jurnalŭ în cunoşcinţa profesorilorŭ scóleĭ spre respunsŭ la raportulŭ ce aŭ datŭ Eforieĭ de la 14 Octomvrie 1831, Nr. 2, şi spre a fi întocmaĭ următorĭ. erŭ pe de altă parte se va da de către Eforie în cunoşcinţa ocârmuitorilorŭ de judeţe ca să publicuéscă de obşce acéstă punere la cale, dându-se şi prin gazetă.

ANESA No. 4.

La 11 Febr. s'aŭ înfăcişatŭ întru cercetarea obicĭnuiteĭ obstescĭ adunărĭ projectu de regulamentulŭ scólelorŭ publice şi cu prilejulŭ acesta D. Vorniculŭ Ştirbeĭ ca mădularŭ alŭ Eforieĭ scólelorŭ a rostitŭ următórea cuvêntare:

„Maĭ 'nainte de a da în cunoscinţa cinstiteĭ adunărĭ regulamentulŭ, ce s'a făcutŭ pentru o nouĕ întocmire a scólelorŭ publice, socotescŭ de datoriă a supune cinstiteĭ adunărĭ cursulŭ lucrărilorŭ Eforieĭ, adecă starea întru care s'aŭ primitŭ scólele întru a sa îngrijire, mizlócele ce a întrebuinţatŭ pentru înaintarea lorŭ, resultatulŭ ce aŭ dobânditŭ, şi în sfêrşitŭ întinderea ce se nădăjduesce dupe noua întocmire.

„La sfêrşitulŭ annului 1830, cândŭ Eforia cea de acum s'a însărcinatŭ cu îngrijirea de învĕţătura publică, doue scóle eraŭ întocmite numaĭ: una în Bucurescĭ, alta în Craiova, care şi acestea se aflaŭ închise din împrejurările vremeĭ. Atuncĭ cea d'âncêiŭ îngrijire a Eforieĭ a fostŭ a se deschide îndată scóla din Bucurescĭ, care a şi începutŭ de locŭ în hanulŭ luĭ Şerbanŭ-Vodă, primindŭ maĭ la urmă pe sémă-şĭ scóla din St. Sava, s'a îndeletnicitŭ cu tótă silinţa a face meremeturile şi a găti încăperĭ nouĭ, potrivite cu întinderea învĕţăturilorŭ ce trebuinţa cerea, şi cândŭ Eforia chipzuia a aşeḑa învĕţătura publică pe temeiurĭ maĭ statornice, şi a înlesni mizlócele cele pentru întinderea acesteĭ învĕţăturĭ, a datŭ peste noĭ bóla holereĭ, şi Eforia a fostŭ silită să închiḑă scóla. Indată însă după încetarea acesteĭ bóle s'a deschisŭ scóla în St. Sava în luna luĭ Noembre urmându-se pînă la Marte 1, 1832 cursurile ce aŭ fostŭ maĭ de trebuinţă a se deschide atuncĭ îndată pe potriva putereĭ scolarilorŭ ce se adunaseră.

www.digibuc.ro

Érŭ de la Martie 1. s'a datŭ învĕţăturei publice o nouĕ desvoltare, într'acea vreme s'aŭ deschisŭ în St. Sava cursurĭ nouĭ, dându-se fiă-căreia ramurĭ de învĕţătură o întocmire maĭ regulată.

„Într'acea vreme s'a întocmitŭ scólă centrală în Craiova; totŭ într'acea vreme s'aŭ aşedatŭ scóle începetóre maĭ pe la tóte judeţele, şi astă-dĭ numaĭ patru judeţe sunt la care nu s'aŭ aşedatŭ ânchĕ scóle, adică Slam-Rîmnicŭ, Dâmboviţa, Ialomiţa şi Teleormanŭ.

„Atuncĭ s'a întocmitŭ în St. Sava unŭ pansionŭ unde se dă copiilorŭ o îngrijire maĭ de aprópe la a' lorŭ purtare şi învĕţătură. Într'acestŭ pensionŭ se păzesce acum o bună orênduélă, şi póte sluji dreptŭ modelŭ şi pentru alte asemenea aşedemênturĭ.

„Atuncĭ érăşĭ s'a făcutŭ punere la cale de a se aşeda în Bucurescĭ scóle începetóre în fiă-care plasă a oraşuluĭ, pentru mulţimea scolarilorŭ ce nu potŭ încăpé în St. Sava, şi pentru ca să le fiă maĭ cu apropiere a-şĭ urma învĕţăturile într'acele scóle.

„Dintr'acestea una s'a aşedatŭ în St. Gheorghe celŭ vechiŭ, alta la băserica Amziĭ, cele-l'alte doue nu s'aŭ deschisŭ ânchĕ pentru că nu se găsescŭ încăperĭ; Eforia ânsă îngrijesce a se împlini acéstă trebuinţă câtŭ maĭ tără zăbavă.

„Pe lângă altă neînlesnire ce Eforia a întêmpinatŭ în cursulŭ lucrărilorŭ séle, cea maĭ mare a fostŭ lipsa profesorilorŭ la întocmirea scólelorŭ începetóre, şi nicĭ s'ar fi pututŭ birui acéstă neînlesnire, décă nu s'ar fi întocmitŭ aicĭ unŭ cursŭ normalŭ spre deprinderea acelora ce se arétă cu dorinţă a se pregăti pentru a fi profesorĭ, otărându-se pentru acestia, spre încuragiare, şi câte leĭ una sută pe lună pe o vreme mărginită de treĭ şi patru lunĭ.

„Deosebitŭ de maĭ susŭ arĕtata neînlesnire, ce a încercatŭ Eforia la întocmirea scólelorŭ este şi lipsa de încăperile trebuincióse pe la oraşele din judeţe; s'a făcutŭ însă îndemnare dregătorilorŭ precumă şi oraşenilorŭ din partea loculuĭ a chipzui mizlócele de înlesnire, şi pentru punerea în lucrare ce s'a făcutŭ pe la unele locurĭ, Eforia se simte datóre a mulţămi dregătorilorŭ şi oraşenilorŭ dupe la acele locurĭ, căcĭ prin a lorŭ rêvnă s'a datŭ scólelorŭ bune încăperĭ, unele prin închiriere şi meremeturĭ, altele prin clădirĭ într'adinsŭ: precum s'a urmatŭ maĭ cu sémă la oraşulŭ Giurgiŭ, unde prin silinţa ce are ocărmuitorulŭ de acum alŭ aceluĭ judeţŭ, pentru câte privescŭ la obstesculŭ folosŭ, a îngrijitŭ pentru a înlesni tinerimeĭ din partea loculuĭ mizlócele de învĕţătură, şi din a s'a rêvnă s'aŭ îndemnatŭ oraşenĭĭ, precum şi alţĭ iubitorĭ de luminarea tinerimeĭ, şi aŭ ajutatŭ de s'a făcutŭ o zidire într'adinsŭ pentru scóle cu doue sălĭ marĭ ce potŭ coprinde fiă-care câte 200 de scolarĭ.

„Peste cincĭ lunĭ dupe acéstă noue întocmire a învĕţăturei publice s'aŭ datŭ obsteĭ dovédă de urmarea învĕţăturilorŭ prin esamenulŭ generalŭ ce s'a făcutŭ la 9 ale luĭ Septembre în scóla din St. Sava, Atuncĭ cercetându-se câte douĭ scolarĭ în fiă-care clasĕ, s'a doveditŭ sporirea repede ce făcuse ucenicĭĭ într'acéstă vreme de cincĭ lunĭ. La acestŭ essamenŭ dupe chipzuirea ce se făcuse pentru îndemnarea ce trebue să se dée şi scolarilorŭ la învĕţătură, s'a făcutŭ alegere prin concursŭ de optŭ tinerĭ din ceĭ maĭ silitorĭ şi maĭ sporiţĭ la învĕţăturĭ şi s'aŭ aşedatŭ pensionerĭ aĭ Statuluĭ cu îndatorire ca desăvêrşindu-se în învĕţăturĭ să predea în scólele publice acea ramură la care se vorŭ găsi destoĭnicĭ.

„La aceeaşĭ epocă făcêndu-se esamenŭ şi la scólele din Craiova, precum şi la cele-l-'alte scóle ce se află aşedate prin judeţe, pe la tóte s'aŭ datŭ dovedĭ, că şi învĕţătorĭĭ aŭ împlinitŭ cu rêvnă şi vrednicĭ slujba lorŭ şi scolarĭĭ aŭ făcutŭ multŭ sporŭ la învĕţătură.

„Pentru înaintarea învĕţăturilorŭ, Eforia a avutŭ necontenită luare aminte a se povĕţui prin esperienţă de mizlócele cele maĭ înlesnitóre, şi cândŭ dupe cea din urmă vacanţă s'aŭ deschisŭ iérăşĭ scólele, s'a datŭ învĕţăturilorŭ o maĭ mare întindere, aşedêndu-se în sfêrşitŭ pe temeiurĭ statornice potrivitŭ cu trebuinţa ce s'a cunoscutŭ, şi dovedite prin cercare, temeiurĭ dupe care s'a alcătuitŭ regulamentulŭ ce acum se înfăcişézĕ cinstiteĭ adunărĭ

„Pe aceste noue temeiurĭ se urmézĕ acum învĕţăturile în tóte scólele cu bună orênduélă şi dupe starea lorŭ de acum tóte daŭ bună nădejde de sporirea lorŭ spre desăvêrşire.

„In 12 scóle începetóre, ce s'aŭ aşedatŭ pînă acum pe la judeţele dupe afară, dobândesce tinerimea cele d'ântêiŭ cunoscinţe printr'unŭ metodŭ fórte înlesnitorŭ, şi se împărtăşescŭ preste o miă scolarĭ de acéstă învĕţătură.

„In scóla din Craiova, precum şi în Bucurescĭ

www.digibuc.ro

s'a datu claselorŭ începetóre o întindere mai potrivită cu trebuinţele, şi starea locuitorilorŭ acestorŭ oraşe, în Craiova se învéţă ânche Gramatica, Aritmetica, Geografia, limbile Grecéscă şi Franţozéscă, 250 scólarĭ urméză astă-dĭ aceste învĕţăturĭ în scóla din Craiova ; cu intristare însĕ Eforia arétă, că de nu s'a datŭ până acumŭ acesteĭ scóle tótă desvoltarea după dorinţă, şi de nu s'a dobânditŭ tótă rodirea ce se nădăjduia, acéstă împedecare a fostŭ lipsa de încăperĭ potrivite cu întinderea trebuinţeĭ uneĭ scóle centrale.

„Despre altă parte cu mulţămire arétă Eforia cinstitelĭ Adunărĭ, ca Magistratulŭ aceluĭ oraşŭ a datŭ dovédă de o deosebită rîvnă luându pe séma scólilĭ în mizlocul oraşuluĭ unŭ locŭ fórte întinsŭ, pe care Eforia nădăjduesce a se îndeletnici în véra viitóre să clădéscă o zidire după unŭ planŭ regulatŭ.

„Învĕţăturile ce se urméză în scóla din Bucurescĭ, dupe întocmirea de acumŭ sunt : Gramatica, Caligrafia, Geografia, Aritmetica, Desemnŭ, Istoria, limbele Latinéscă, Grecéscă, Franţozéscă, Ruséscă ; Algebra, Geometria şi prăvilile pământuluĭ, precumŭ în alăturata tablă se arétă.

„Optŭ-sute de scolarĭ urméză acumŭ deosebitele învĕţăturĭ în scóla din St. Sava, şi 400 în celelalte doue scóle începetóre de prin plăşĭ.

„Pe lângă cele-l-alte Eforia a socotitŭ de cea mai sântă a sea datoriă a întêmpina tóte trebuinţele prin cea mai mare economiă. La sfĕrşitulŭ anuuluĭ 1830 cândŭ s'a orênduitŭ acéstă Eforia, s'a aflatŭ nahtŭ în casa scólelorŭ leĭ 73,798. După aceea s'aŭ strânsŭ pe anulŭ 1831, leĭ 95,808 din vêndarea moşielorŭ, şi din contribuţia preoţilorŭ ; s'aŭ adunatŭ şi pe annulŭ 1832 leĭ 53,220 din vêndarea moşielorŭ Glavaciocŭ. Érŭ dîn suma hotărâtă prin regulamentulŭ organicŭ şi prin budgetulŭ cheltuelilorŭ Statuluĭ pentru ţinerea scólelorŭ publice, nu s'a primitŭ de la Visteriă mai multŭ de câtŭ leĭ 94,660, din suma de 525,000 ce se cuvenea scólelorŭ pe 18 lunĭ, adică leĭ 175,000 pe semestru din urmă 1831, şi leĭ 35,000 pe annulŭ 1832.

„Cu acéstă sumă de leĭ 317,486, s'aŭ întîmpinatŭ tóte trebuinţele scólelorŭ în curgere de duoĭ annĭ, de la începutulŭ annuluĭ 1831, până la létulŭ 1833 ; dintr'acestĭ banĭ Eforia a avutŭ a întêmpina nu numaĭ cheltuele regulate, ce s'aŭ urmatŭ pe fiăcare lună, ci şi alte cheltuelĭ estraordinarĭ carĭ s'aŭ suitŭ până la o sumă de leĭ 60,000, ce s'aŭ întrebuinţatŭ pentru meremetulŭ scóleĭ din St. Sava, mobilarea sălilorŭ de predare, îngrădirea curţiĭ, cu zidŭ, zidirea din noŭ a doue odăĭ pentru portarŭ, şi pardosirea cu pétră a uliţeĭ din antea acesteĭ scóle ; pentru clădirea şi mobilarea sălilorŭ în scólele începetóre din St. Gheorge şi de la băserica Amzĭĭ, şi pentru meremetulŭ şi mobilarea încăperilorŭ unde se află acumŭ aşeţată scóla din Craiova.

„Socotelile scólelorŭ până la 1 Martie 1832, s'aŭ cercetatŭ şi s'aŭ încheiatŭ de cătră obscescŭlŭ comitatŭ, ce după deosebitŭ Regulamentŭ era atuncĭ însărcinatŭ cu revizia caselorŭ de folosŭ obscescŭ, iéar socotelile pe ţece lunĭ ale annuluĭ 1832, sunt gata a se supune obscesculuĭ Controlŭ.

„Acestea sunt mizlócele ce aŭ avutŭ Eforia la mână şi ce a întrebuinţatŭ până acumŭ de cândŭ s'a însărcinatŭ cu îngrijirea scólelorŭ publice, éar câtŭ pentru sporirea învĕţăturilorŭ, spre desăvêrşire acumŭ cândŭ, după temeiurile ce s'aŭ aşeţatŭ prin regulamentulŭ organicŭ tóte ramurile administraţieĭ, s'aŭ îmbunătăţitŭ într'un chipŭ simţitorŭ ; oblăduirea pĕtrunsă fiindŭ de vecĭniculŭ adevĕrŭ, că numaĭ deprinderea în obiceiurĭ bune póte vecĭnici legiuirile némurilor şi că temeiulŭ celŭ mai neclintitŭ alŭ orânduelilorŭ uneĭ societăţĭ este învĕţătura tinerimeĭ, nu puté perde din vedere unŭ obiectŭ pricinuitorŭ de acestŭ folosŭ obscescŭ. De aceea oblăduirea, dorindŭ a aşeţa pentru viitorŭ învĕţătura pe temeiurĭ statornice printr'o legiuire din cele mai de căpeteniă, a îngrijitŭ a alcătui Regulamentulŭ scólelorŭ, care se pune astăţĭ înaintea obscesceĭ adunărĭ şi care este o lucrare de multă vreme potrivită cu trebuinţele ce s'aŭ cunoscutŭ şi cu cercările ce s'aŭ făcutŭ

„Printr'acestŭ regulamentŭ scólele sĕ află întocmite astŭ-felŭ în câtŭ tinerimea va puté să urmeze cu înlesnire din tréptă în tréptă învĕţătura potrivite cu a sea vîrstă şi cu a sea stare. Învĕţăturile iéră-şĭ sĕ află aşeţate pe astŭ-felŭ de temeiurĭ, încâtŭ să se pótă întinde fiă-şĭ care ramură a învĕţăturilorŭ din ce în ce mai multŭ, după trebuinţele Statuluĭ şi după sporirea ce va face tinerimea la învĕţăturĭ.

„Sórta tinerimeĭ pentru vremea venitóre se dă acumŭ în chibzuirea obscesceĭ adunărĭ, la dênsa stă

www.digibuc.ro

a i se da printr'o bună întomire a scólelorŭ mizlócele de a dobândi bunele învĕţăturĭ şi bune obiceiurĭ prin care némulŭ românescŭ se pótă păşi maĭ repede spre fericire.

(Iscălitŭ) Mădularulŭ Eforieĭ scólelorŭ *B. Stirbeĭ.*

Dămŭ aci darea de sémă despre esamenele de unŭ anŭ apoĭ după *Curierulă:*

BUCURESCI, 10 SEPTEMBRIŬ.

Joĭ la 7. Septembriŭ adunându-se în sala colegiuluĭ din St. Sava Clirosulŭ, boerimea şi o mulţimede norodŭ, s'a sărbătoritŭ printr'o solemnitate publică esamenulŭ generalŭ alŭ scólelorŭ, după chipulŭ următorŭ:

S'a cântatŭ maĭ întĕiŭ de scolarĭ ruguciunea séŭ Cântarea Dimineţeĭ.

Pe urmă D. Dvornicŭ Stirbeiŭ Logofetulŭ instrucţieĭ Publice a deschisŭ serbătórea essamenuluĭ printr'un cuvêntŭ plinŭ de simţire şi dorŭ patrioticŭ care în ânimele tutulorŭ a făcutŭ uă mare mişcare.

După acestŭ cuvêntŭ s'aŭ adusŭ într'o cercetare câte douĭ scolarĭ din fiă-şi care clasă ale scólelorŭ începetóre de la băserica Amziĭ, Sf. George şi Sf. Sava. Clasulŭ I-iŭ şi alŭ II-lea s'aŭ esaminatŭ la citire, patru lucrărĭ ale Aritmeticeĭ, declinaţiĭ şi conjugăriĭ. Clasulŭ alŭ III-lea la începuturĭ de Catihismŭ, de Gramatică, de Aritmetică şi de Geografiă. Clasulŭ alŭ IV-lea începuturĭ de Aritmetică şi Geometriă. Cunoscinţe usuale, Desemnŭ liniarŭ şi ecserciţiĭ gramaticalĭ.

După acésta s'aŭ adusŭ într'o cercetare câte douĭ scolarĭ din fiă care clasă de învĕţăturile Umaniore, şi s'aŭ ecsaminatŭ după cum urmézà:

Clasulŭ I. şi II. Gramatică românéscă rezonată, începuturĭ de limba franţozéscă, Geografia şi Hronologia. Clasulu III. şi IV. analisă gramaticale a limbeĭ franţosescĭ, Aritmetica rezonată, începuturĭ de limba latină, sintassa limbeĭ franţozescĭ. limba grecéscă şi Istoria generale.

Pe urmă s'au cercetatŭ cursurile cele slobode adecà ceĭ de la limba ruséscă şi limba grecéscă nouĕ.

Începêndŭ cercetarea învĕţăturilorŭ complementare s'aŭ adusŭ asemenea în ante câte douĭ scolarĭ din fiă-care clasă, şi s'aŭ esaminatŭ la Algebră şi Geometriă. la pravila civilă şi Criminale, şi însfârşitŭ Caligrafia şi Desemnulŭ.

Sfârşindu-se esamenulŭ, s'aŭ chiămatŭ pe nume toţĭ scolariĭ ceĭ silitorĭ şi li-s'aŭ împărţitŭ darurĭ în cărţĭ spre încuragiare Cărţile ce s'aŭ împărţitŭ aŭ fostŭ Masilon, Bosuet, Fenelon, Atlasurĭ geografice, Marmontel, Gramatica, Poesiĭ, Aritmetica, luĭ Francher, Înălţarea şi căderea Românilorŭ de là Montesquiŭ, Mitologia, Deprinderĭ asupra cititului, şi autorĭ clasicĭ grecĭ.

Nu póte cine-va povesti bucuria, lacrimile cele fericite ale acesteĭ pline de râvnă adunărĭ. Vorbe nu adjungŭ ca să dé a înţelege acéstă şcenă simţitóre. Cine este părinte şî doresce luminarea fiilorŭ seĭ şi o vede în faptă, cine este patriotŭ şi arde de focului acela cerescŭ spre a vedé în patria luĭ amiaza filosoficĭ şi a adevĕruluĭ şi dintr'unŭ întunerecŭ de vécurĭ de o-dată i-se arétă o diminéţă veselă şi strelucitóre în tótă slava eĭ, acela póte a'şĭ închipui stremutările de bucuriă ale acesteĭ adunărĭ care cu vederea, cu auḑulŭ însătoşatŭ, nesăţiosŭ sta aţintată la răspunsurile cele potrivite ale tinerilorŭ. Copiĭ de câte optŭ annĭ şi ḑece annĭ pĕtrunşĭ de fiinţa întrebărilorŭ şi leţiilorŭ care le aŭ învĕţatŭ în limba lorŭ, în mizlocului uneĭ adunărĭ fără sfiélă, întocmaĭ ca nisce profesorĭ pe catedra lorŭ se desvoltŭ şi 'şĭ arétă pe tablă séŭ prin graiŭ cunoscinţele lorŭ cele statornice şi încredinţate, adevĕrurile istorieĭ, pricinile înălţăreĭ şi căderiĭ naţielorŭ, virtuţile şi greşalelelorŭ, le auḑiamŭ din gura pruncilorŭ noĭ carĭ ne amŭ perdutŭ tótă a nóstră tinereţe a învĕţa numaĭ vorbe. Adevĕrulŭ matematicŭ, scuturatŭ de tótă bănuiéla şi nedomirirea, strelucea plin de graţiĭ îngurile cele nevinovate. Treĭ sute de scolarĭ la desemnŭ acoperiseră pareţiĭ săleĭ de capo-d'operile lucrărilorŭ lorŭ de peste annŭ, desemnurĭ topografice şi de architectură, peisagiurĭ, şi icóne istorice în sumă neuuměrată, dovédă că nu sunt fapta nicĭ a unuĭa nicĭ a ḑeciurĭ de ómenĭ, ci a sute de mânĭ, ce maĭ nainte de doue-ḑecĭ de lunĭ eraŭ cu totulŭ nedeprinse în frnmósa acesta artă.

Pré sfinţitulŭ Mitropolitŭ, blagoslovindŭ rodurile profesorilorŭ şi silinţele scolarilorŭ, a chiămatŭ darulŭ duhuluĭ sântŭ, adevĕrulŭ, blândeţea şi dragostea, ca, învĕţăturile formându-le mintea, aceste darurĭ cerescĭ să-le formeze animile spre a puté fi rézemulŭ şi nădejdea patrieĭ, patrioţĭ şi creştinĭ aĭ Evangelieĭ luĭ Hristosŭ, şi pe urmă spre adjutorulŭ celorŭ sĕrmanĭ a daruitŭ 1000 de l.ĭ.

În sfârşitŭ adunându-se boerĭ eforĭ în sala de sfatŭ aŭ alesŭ d'intre şcolariĭ ceĭ silitorĭ pe ceĭ ce se vorŭ ţiné în pensionŭ cu cheltuiéla scólelorŭ.

www.digibuc.ro

Cu numĕrulŭ viitoriŭ se voru face cunoscute atâtŭ numele acestora câtŭ şi alŭ totoru eminenţiloru.

Acumŭ, spre mulţămirea cititorilorŭ noştri ne grăbimŭ a publica cuvêntulŭ D. Ştirbeiŭ, carele cu numerulŭ viitorŭ se va da şi în limba franţozéscă.

Écă cuvêntulŭ :

„Acumŭ a doua óră se serbézŭ prin acéstă Adunare încheiarea anuluĭ scolasticŭ şi se dă în cunoscinţă obştéscă urmarea învĕţăturilorŭ de peste annŭ.

„Din sporirea ce s'a arĕtatŭ la învĕţătură, în puţină vreme la esamenulŭ annuluĭ trecutŭ s'a cunoscutŭ folosulŭ ce isvorĕsce din aşeḑêmânturile ce s'aŭ intocmitŭ pentru educaţia publică. Oblăduirea petrunḑêndŭ: ca învĕţăturile potrivite pe principiurĭ de religiă şi de moralŭ sunt cele mal puternice mizlóce pentru întemeiarea fericireĭ unuĭ némŭ, a aşeḑatŭ scólele pe temeiurĭ maĭ statornice, dându-li-se o organisaţiă potrivită cu trebuinţa ce se simte şi cu mizlócele acesteĭ ţĕrrĭ.

„După acésta nouă întocmire, aşeḑêndu-se tóte cursurile învĕţăturilorŭ, s'aŭ deschisŭ scólele la Octombre în 8 printr'o solemnitate (sărbătorie) unde faţiă fiindŭ înalt. Ec. S. D. deplinŭ împuternicitulŭ Presidentŭ a însuflatŭ în animele tinerimeĭ o nemărginită râvnă la învĕţătură.

„Acum la cercetarea ce s'aŭ făcutŭ în parte la sfârşitulŭ cursurilorŭ, Eforia scólelorŭ a avutŭ prilegiulŭ a se bucura de întrecerea tinerimeĭ la învĕţătură şi a mulţămi profesorilorŭ de râvna cu care s'aŭ străduitŭ a'şĭ împărtăşi învĕţăturile, érŭ maĭ alesŭ D. Directorulŭ Poenarulŭ, căruia suntemŭ datorĭ cea maĭ mare parte a înaintărilŭ învĕţăturilorŭ publice. Nădejduimŭ că cinstita Adunare va încredinţa părerea Eforieĭ prin cercetare publică ce este chiămată a face.

„Astă ḑi se pune înainte acesteĭ cinstite adunărĭ rodulŭ ce s'a dobânditŭ în acestŭ annŭ, cercetându-se câte douĭ scolarĭ de fiă eare clasă: dupe aceea se vorŭ arĕta scolariĭ ce pentru a lorŭ silinţă merită încuragiare şi dintr'acestia unĭ se vorŭ alege pensionarĭ pentru a se ţiné la învĕţătură cu cheltuéla din casa scólelorŭ, érŭ alţiĭ vorŭ dobândi premiele, ce s'aŭ otărâtŭ pentru fiă-care pentru alŭ lorŭ meritŭ.

„Cinst. adunare va bine-voi a se arĕta cu indulgenţă, luându în băgare de sémă că unŭ nouŭ aşeḑămêntŭ de învĕţătură publică, pînă a se întemeia, are a se lupta cu multe neînlesnirĭ şi că a trebuitŭ să se facă cea maĭ mare economiă ca să se întêmpine cele maĭ d'âmtêiŭ trebuinţe.

„Cu tóte acestea prin osîrdiea Eforieĭ scólelorŭ ale căreia lucrărĭ rĕmâne a se preţui de cinstitulŭ publicŭ şi maĭ alesŭ prin esperienţa şi stăruirea atâtŭ a D. Dvorniculuĭ A. Filipescŭ, care cu nepregetare de annĭ îndelungaţĭ se află mădularŭ alŭ acesteĭ Eforiĭ, câtŭ şi a D. Logofĕtuluĭ Ste. Bălăcénu, care a primitŭ acéstă sarcină ca o mostenire de bune sentimente ale reposatuluĭ întru fericire părintele sĕŭ, învĕţăturile aŭ sporitŭ din ce în ce maĭ multŭ şi întrecerea cu care acumŭ tinerimea se silesce a se împărtăşi, dă cele maĭ bune nedăjdi. Numĕrulŭ scolarilorŭ cresce din ḑi în ḑi; preste 2000 de tinerĭ aŭ urmatŭ în acestŭ annŭ cele maĭ d'âmtêiŭ învĕţăturĭ în scólele publice ce s'aŭ aşeḑatŭ în diferite părţĭ ale principatuluĭ.

„De aceea se nădăjduesce că, precum tóte celel-alte aşeḑemênturĭ de folosŭ obstescŭ înaintéză neîncetatŭ, învĕţăturile publice nu vorŭ rĕmâné maĭ înapoĭ şi în acéstă epocă, în care s'a urzitŭ totŭ materialulŭ pentrŭ zidirea monumentuluĭ de fericirea némuluĭ românescŭ se va lega maĭ cu tăriă temelia acesteĭ zidirĭ, dându-se mizlóce de a se desevêrşi şi întemeia educaţia publică, prin care singură se póte obicĭnui omulŭ a iubi buna orênduélă în societate, a preţui aşeḑemênturile de folosŭ obstescu, a se supune legilorŭ şi a-şĭ împlini cu mulţămire tóte datoriele de unŭ adevĕratŭ crestinŭ şi bunŭ mădularŭ alŭ societăţeĭ.

„Fiţĭ dérŭ bine încredinţaţĭ, iubiţĭ tinerĭ, că tóte anume vĕ pregătescŭ o viitorime fericită. Vedeţĭ cu câtă rêvnă toţĭ patrioţiĭ doresc luminarea némuluĭ; într'acestĭ patrioţĭ scólele aŭ dobânditŭ acum unŭ protectorŭ din ceĭ maĭ rêvnitorĭ pentru înaintarea învĕţătureĭ şi întemeierea bunelorŭ obiceiurĭ. Pré Sânţia sa Mitropolitulŭ Gregorie, îmbunătăţitulŭ nostru păstorŭ este celŭ maĭ ferbinte doritorŭ de folosulŭ obscescŭ.

„Siliţi-vĕ déră tinerĭ, fiţĭ totŭ-dé-una supuşĭ învĕţătoriloru vostri, străduiţi-vĕ să le aduceţĭ mulţămire prin a vóstră silinţă şi să fiţĭ recunoscĕtorĭ pentru a lorŭ strădaniă. Vedeţĭ că toţĭ vĕ voiescŭ binele ca din inima părintéscă.

„Ceĭ ce aţĭ isbutitŭ şi vi s'a încununatŭ strădania prin laude şi premiĭ să priviţĭ acésta numaĭ ca o îndemnare pentru a vĕ strădui să sporiţĭ maĭ de-

www.digibuc.ro

parte la învĕţătură. Ceĭ ce aţĭ rĕmasŭ maĭ înderĕtŭ să nu vĕ desnădĕjduiţĭ, ci să vĕ siliţĭ maĭ cu dinadinsulŭ ca să vĕ împărtăşiţĭ de acum înainte şi voĭ de aceleaşĭ cununĭ de laudă, ca şi ceĭ-l-alţĭ tovarăşĭ aĭ vostrĭĭ.

„Vedeţĭ că părinţĭ, fraţĭ, prietenĭ toţĭ s'aŭ adunatŭ astădĭ ca să se împărtăşéscă de bucuria cea maĭ simţitóre.

„Mumele pe acasă ascéptă cu nerăbdare să afle isbăndele vóstre la acéstă luptă a învĕţăturеĭ, să vĕ îmbrăcişeze şi să vĕ blagoslovéscă. Alţiĭ din ceĭ maĭ de aprópe aĭ vostrĭĭ prietenĭ simtŭ bătaiă de animă, nădejdea, îndoéla, veselia, cu unŭ cuvêntŭ tóte sentimenturile câte frămêntă în césurile acestea ănimele nóstre cele fragede.

„Ucenicŭ însumĭ, nu sunt mulţĭ annĭ, 'mĭ aducŭ astădĭ aminte de cândŭ eramŭ pe bancĭ scolarŭ ca D-v., şi cu o nemărginită plăcere mĕ împărtăşescŭ de simţirile cele maĭ pĕtrundĕtóre, vĕdendu-vĕ strădanicle de peste annŭ încununate cu laude.

„Acestea, iubiţĭ tinerĭ, din animă de adevĕratŭ prietenŭ vi le punŭ înainte, căcĭ totŭ-dé-una v'amŭ poftitŭ o viitorime fericită, érŭ acum cândŭ una din îndatoririle puse asupra dregătorieĭ ce mi s'a încredinţatŭ este îngrijirea pentru învĕţătura publică, mĕ cunoscŭ norocitŭ că mi se dă prilejŭ a prevedé din sporulŭ ce aţĭ făcutŭ la învĕţătură, fericita viitorime ce vi se gătesce şi a însoţi a mea bucuriă şi mulţămire a sufletuluĭ cu cele maĭ dulcĭ nădejdĭ ale părinţilorŭ, cu mulţămirea învĕţătorilorŭ şi cu lauda ce veţĭ dobândi chiar de la tovarăşiĭ cu care v'aţĭ întrecutŭ.

Grăbiţi-vĕ sĕ vĕ folosiţĭ de vremea ce aveţĭ ânchĕ a petrece în scolĭ; ea trece iute, păziţi-vĕ să n'o perdeţĭ în îndeletniciriĭ netremnice. Cu învĕţătură temeinică şi cu bune obiceiurĭ veţĭ fi o-dată nădejdea şi sprijinéla némuluĭ; vedeţĭ câte feluriĭ de mizlóce de înaintare vi s'a deschisŭ acumŭ; la mâna vóstră stă să vĕ folosiţĭ de dênsele. Streduiţivĕ a le cunósce, a le preţui şi a vĕ face vredniciĭ de a le întrebuinţa.

In sfârşitŭ tipăriţĭ în ânimele vóstre acele cuvinte care resună ânchĕ într'acéstă salĕ.

„Toţĭ, doritorĭ de fericirea patrieĭ, vi s'a ţisŭ, iubiţĭ întru tóte buna orînduélă, lucraţĭ limba naţionalĕ şi străduiţi-vĕ fără pregetare la învĕţătură, căcĭ fieşĭ-care va dobândi resplătirea ostenelilorŭ séle.“

Insoţitŭ cu aceste cuvinte vi se va aduce în vecĭ aminte sprijinirea ce a dobânditŭ némulŭ omenescŭ de la făcĕtorulŭ sĕŭ de bine Pavelŭ Chiselefŭ.

Acestŭ nume va trece din generaţiă în generaţiă, însoţitŭ cu tóte aşeţămêntele câte s'aŭ întocmitŭ pentru fericirea acesteĭ ţĕrrĭ şi va fi între alte doveţĭ de numerate faceri de bine ale împĕrătesceĭ curţĭ a Rusieĭ icóna cé maĭ adevĕrată de părintescele cugetărĭ ale pré puterniculuĭ nostru ocrotitorŭ. [1])

---

[1]) Dămŭ aci ânchĕ treĭ acte ce ţinŭ de scolĭ şi esamene, din care se potŭ dobandi multe date asupra scólelorŭ din 1832 şi 1833.

À son Excellence Monsieur le Lieutenent Genéral de Kisseleff, Aide-de-Camp de S. M. L'emperenr de toutes les Russies, Président Plénipotentiaire des Divans de Valachie et de Moldavie, Chevalier Grand Croix de plusieurs Ordres

L'Ephorie des Ecoles.

Rapport.

L'Ephorie des écoles a l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence la marche et le résultat du concours qui a eu lieu parmi les élèves les plus avancés dans les études pour le choix de cinq boursiers, conformément aux ordres de Votre Excellence et aux dispositions du règlement des écoles.

À cet effet, après les examens préalables qui ont été fait en détail par les professeurs, parmi tous les élèves en général, à la fin de l'année scolaire, l'Ephorie assistée de M. le Colonel Fanton de Verragon, et présidée par le grand Logothète des affaires écclésiastiques et de l'instruction publique, s'est réuni dans l'ecole de St. Sava, et là devant une Assemblée composée des membres du haut clergé, des différens fonctionnaires et d'un respectable public, deux élèves, pris de chaque classe ont été examinés et tous ceux qui se sont le mieux distingués par leurs progrès dans les études, leur assiduité au travail, et leur bonne conduite ont obtenu des prix; ceux-ci se sont trouvés au nombre de 165 dont 35 ont obtenu les grands prix, 48 les seconds prix et 82 des accessits.

Le nombre des élèves qui ont fréquenté les écoles de Bucarest depuis cinq mois, s'éléve à mille trois cents, sur ce nombre, dont huit cents appartiennent aux écoles primaires, et cinq cents à l'école centrale et complémentaire, 350 ont été trouvés capables de passer à des classes plus élevées.

Après l'examen et la distribution des prix, les membres de l'Ephorie, M-r le Colonel Fanton, et le Grand Logothète se sont retirés pour délibérer sur le choix des cinq boursiers qui ont été pris parmi les élèves qui

www.digibuc.ro

ANESA No. 5.

Circulară către profesorii de la 10 orașe.

EFORIA SCÓLELORŬ.

Domnuluĭ profesorŭ alŭ scóleĭ din oraşulŭ.....

Sciutŭ este obscesce că pe la tóte oraşele de căpetenie de prin judeţe trebue să se aşeḍe şcóle cu câte doŭĭ profesorĭ. Dintre acestia la unile se o-rînduesce numaĭ câte unŭ profesorŭ, érŭ la alte le lipsescŭ amânduoĭ (precumŭ se vedŭ în însemnarea de maĭ josŭ) pentru care Eforia în multe rênduriĭ a publicatŭ prin gazetă condiţiile prin care se priimescŭ candidaţĭ de profesorĭ, cĭ fiind-că acumŭ numĕrulŭ de candidaţĭ ce se află la învĕţătură, nu este **în destulŭ a împlini tote aceste locurĭ vacante,** se dă D-le în scire condiţiile de primirea candidaţilorŭ: adică orĭ-cine va voi să fie profesorŭ

---

ont le mieux rempli les conditions voulues par le réglement, leurs noms se trouvent inscrits à la suite de ce rapport; Il ne reste plus qu'à obtenir le consentement de leurs perens par un écrit revêtu de leur signature déclarant que, conformément aux dispositions du réglement des écoles, leurs fils exerceront les fonctions de professeurs pendant dix ans, après avoir terminé leurs études aux frais et sur les fonds de la caisse des écoles.

Dans le cas où les parens de quelques uns de ces boursiers refuseraient d'accepter cette condition pour leurs enfants, ceux-ci seront remplacés, par d'autres élèves qui se sont montrés également dignes de ce choix.

L'Ephorie a également l'honneur de porter à la connaissance de Votre Exellence qu'on a remarqué pendant tout le cours de l'examen, dans l'Assemblée qui l'a honoré de sa présence, une satisfaction générale relativement aux progrès des élèves, vu le court espace de temps qui s'est écoulé depuis l'ouverture des cours, résultat, dont toute la reconnaissance est due à la sollicitude paternelle et aux soins persévérants de l'autorité supérieure.

L'Ephorie, prenant en considération d'un côté les honorables services rendus aux écoles depuis longues années par un des professeurs, le père E. Potéca, et de l'autre son âge avancé qui ne lui permet plus de vaquer à ces pénibles fonctions, a l'honneur de le recommander à la bienveillante sollicitude de Votre Excellence, et de la supplier de daigner, dans le cas où Elle le jugerait convenable, lui accorder l'Egouménat d'un Monastère parmi ceux qui se trouvent vacants. Ce Monastère, vu les qualités qui distinguent le révérend père, pourrait devenir un exemple des améliorations dont est susceptible la gestion des domaines Ecclésiastiques.

Aléxandre Philippesco.
Etienne Ballaziano.
Le Vornik B. Stirbey.

No. 357
ce 5 Septembre, 1832,
Bucarest.

À l'Ephorie des Ecoles.

J'ai reçu le rapport que l'Ephorie des ecoles m'a adressé, en date du 5 Septembre, No. 357, relativement à l'examen des élèves qui a eu lieu à l'école de St. Sava. L'heureux résultat de cet éxamen m'était déjà connu: c'est le plus bel éloge que l'on puisse faire du zèle éclairé et du dévouement des membres de l'Ephorie dans la tâche pénible qui leur a été confiée.

Les âmes généreuses, trouvant leur plus douce récompense dans la reconnaissance publique, je me fais un devoir de lui signaler les titres que s'y sont acquis, M. M. Alexandre Philippesco, Etienne Ballatzano, et Barbo Stirbey, chargés de l'organisation et de la Direction des écoles dans toute l'étendue de la Principauté, en ordonnant que le présent témoignage de ma satisfaction soit publié dans la gazette.

Je me fais un égal plaisir de reconnaître le dévouement du Sieur Poénari, proviseur des écoles, pour la surveillance active qu'il déploie, pour le maintien du bon ordre et de la subordination parmi les élèves, ainsi que pour la régularité qu'il a su introduire et conserver dans les cours.

Je saisis, en même temps, cette occasion pour rendre justice au zèle, à l'activité et à l'assidinté des professeurs Siméon Marcovici, Jean Popp, Ioseph Genilie et Georges Popp, dont les éléves de classes qui leur sont confiées ont fait preuve.

Le Président plénipotentiaire des Divans aide-de-camp Général *Kiselef.*

No. 663
Bucarest, le 20 Septembre
1832.

À son Excellence le général Paul Kisseleff aide-de Camp de S. M L'Empereur de toutes les Rusies, Président plenipotentiaire des Divans de la Valachie et de la Moldavie, Chevalier grand-Croix de plusieurs ordres.

L'Ephorie des Ecoles a l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence le résultat des examens pour les études suivies dans les écoles publiques de Bucarest pendant l'année scolaire de 1832—1833.

Le 17 Août les cours ayant été terminés les professeurs se sont occupés pendant plusieurs jours à examiner avec soin tous les élèves sans exception, et ils ont assigné à chacun la place qu'il a meritée par ses progrès et par sa conduite.

www.digibuc.ro

de judeţŭ, se va arăta la centrala din Bucurescĭ, şi de va fi pregătitŭ la învĕţăturile elementare, de gramatică, catihismŭ, aritmetică, şi geografie, dându esamenŭ îĭ va trebui numaĭ să înveţe în puţine ţile metodulŭ luĭ Lancastre, apoĭ se va orîndui profesorŭ la loculŭ ce'lŭ va alege, iar de nu se vorŭ pregăti la învĕţăturile de maĭ susŭ, va puté să rămâe în scólă, în calitate de candidatŭ ca să urmeze cursulŭ acestorŭ învĕţăturĭ precumŭ şi metodulŭ, în treĭ séŭ patru lunĭ, şi pe acéstă vreme i se va da spre ajutorŭ câte leĭ o sută pe lună, apoĭ dându esamenŭ se va şi orândui, de aceea dér veĭ îngriji a înainta ca séŭ dintre scolariĭ ceĭ maĭ sporiţĭ la vârstă, la învĕţătură, şi maĭ bunŭ moralŭ, séŭ vre-o altă persónă cu aceste calităţĭ, găsinduse şi socotindu-se destoinicĭ a fi candidaţĭ îĭ veĭ adresarisi la Eforie, şi de primire şi urmare veĭ trămite raportŭ".

Écă lefile ce otărîseră:

Prof.	pentru cl.I	cu léfa pe lună,	de 150	la	Giurgiu.
Idem	„	„	„	„	„	Slatina
Idem	„	„	„	„	„	Câmp-lung.
Idem	„	„	„	„	„	Cerneţĭ.
Idem	„	„	„	„	„	Ploeşcĭ.
Idem	„	„	„	„	„	Buzeŭ.
Idem	„	„	„	„	„	R.-Vâlcĭĭ.
Idem	„	„	„	„	„	Caracal
Idem	„	„	„	„	„	T.-Jiuluĭ.
Idem	„	„	„	„	„	Văl. de M.

C'est après cet examen impartial, fait en public dans les classes, qu'ont été choisis ceux qui devaient obtenir des prix.

Le concurs pour le choix des boursiers eut lieu le 7 de ce mois dans le collège de St. Sava en présence de tous les membres de L'Ephorie, du haut clergé, des premiers Boyards et d'un public nombreux.

Le grand Logthète des affaires ecclésiastiques et de l'instruction publique a ouvert la séance par un discours qui a produit sur l'auditoire une vive impression; la traduction en est annexée au présent rapport.

Ensuite les élèves les plus distingués de chaque classe ont été de nonveau examinés, ils ont justifié la préférence qui leur avait été accordée et ont reçu des prix analogues à leur mérite. Ces prix, au mombre de 56, étaient répartis de la manière suivante: 14 premiers prix, dix-huit seconds prix et 24 accessits.

À l'examen de l'année passée il y eut 165 prix, dont, 35 premiers prix, 48 seconds prix, et 82 accessits. C'était alors la première distribution régulièrement faite; les professeurs avaient cru devoir montrer plus d'indulgence, afin d'encourager les élèves et d'intéresser davantage le public au succés d'une institution, dont le pays est en droit d'attendre les plus grands bienfaits, mais pour cette année l'institution étant en pleine vigueur, on a procédé avec la justice la plus rigoureuse.

Le nombre des éléves qui ont tréquenté les écoles de Bucarest, pendant cette année s'élève à mille-soixante-deux, sur ce nombre 798 ont suivi les études primaires, 264 les humanités et les études complémentaires, 398 ont été jugés capables de passer à des classes plus élevées.

Après la distribution des prix, les membres de l'Ephorie et le grand Logothète se sont rétirés pour délibérer sur le choix des cinq boursiers, ceux-ci ont été pris parmi les élèves qui ont le mieux rempli les conditions voulues par le règlement.

leurs noms sont:

Floresco Jean
Strimbeano Thomas
Papadonat Nicolas
Stanesco Demètre
Gouliano Théodore.

Il ne reste plus qu'à obtenir le consentement de leurs parens par un écrit revêtu de leur signature déclarant que, conformément aux dispositions du réglement des Ecoles, leurs fils exerceront les fonctions de professeurs pendant dix ans, après avoir terminé leurs études aux frais et sur les fonds de la caisse des écoles.

Dans le cas ou les parens de quelques uns de ces boursiers refuseraient d'accepter cette condition pour leurs enfans, ceux-ci seront remplacés par d'autres élèves qui se sont montrés, également dignes de ce choix.

L'Ephorie s'estime heurense d'annoncr à Votre Excellence que les professeurs ont rempli tous leurs devoirs avec un zéle et une assiduité exemplaires, les éléves ont dignement répondu aux efforts de leux maîtres par l'application et la docilité qu'ils ont constamment deployées.

Aussi, à la vue du résultat de cet heureux concours, Notre digne Métropolitain a témoigné une vive satisfaction qui a été partagée par tous les assistans.

L'Ephorie croit ne pouvoir mieux récompenser le zèle des professeurs qu'en les recommandant à la bienveillance de votre Excellence, dont l'approbation éclairée est, à elle seule, un puissant encouragement.

M-r. Poyénari mérite une mention particulière; comme professeur, il a droit aux mêmes éloges que ses collègues, comme Directeur du collège de St. Savva et gérant de l'Ephorie, son activité infatigable et sa sagesse sont audessus de tout éloge.

Alexandre Philippesco
E. Ballatzano, Stirbey.

No. 283.
1833, 15 Septembre
Bucarest

www.digibuc.ro

Pentru a 2-a cl. cu leĭ pe lună 250 la Craiova.

2	Pentru 1-a	„	„	150	Piteşcĭ.
	Idem 2-a	„	„	200	
2	Pentru 1-a	„	„	150	Brăila.
	Idem 2-a	„	„	200	
2	Pentru 1-a	„	„	150	Focşanĭ.
	Idem 2-a	„	„	200	
2	Pentru 1-a	„	„	150	Târgovişte.
	Idem 2-a	„	„	200	
2	Pentru 1-a	„	„	150	Urzicenĭ.
	Idem 2-a	„	„	200	
2	Pentru 1-a	„	„	150	Ruşi de vede.
	Idem 2-a	„	„	200	

1832, Iulie 4.

ANESA No. 6.

Astă-dĭ la 8 Noembriu 1831 toţĭ profesorĭĭ scóleĭ naţionale din Bucurescĭ, adunându-se şi cetindŭ cu cea maĭ adâncă luare aminte jurnalulŭ încheatŭ de către cinstita Eforie la 30 Octombriu 1831, atingătorŭ de învĕţăturile ce se cerŭ de la ceĭ ce se vorŭ arĕta cu dorinţă a fi profesorĭ de judeţe, îndată aŭ întocmĭtŭ consiliu cerutŭ pentru esamenulŭ unorŭ asemenea candidaţĭ, şi a otărîtŭ şi sciinţele la alŭ cărora esamenŭ se îndatoréză numiţi. Aceste sciinţe sunt: gramatica, geografia politicéscă pe scurtŭ, adică împărţirea pământuluĭ în staturĭ, oraşele de-căpetenie. religica şi stăpânirea fiăcăreia ţĕrrĭ. munţĭ, mările şi rîurile cele maĭ însemnate; teoria numerilorŭ întregĭ şi a frîngerilorŭ; şi în sfîrşitŭ catehismulŭ.

Insă pentru înlesnirea candidaţilorŭ, se va face în scóla naţională din Bucurescĭ un cursŭ normalŭ alŭ acestorŭ sciinţe de către profesorĭĭ scóleĭ, care sunt însărcinaţĭ cu dênsele, care cursŭ nu va ţiné maĭ multŭ de treĭ lunĭ.

Subscrişi: Ef. Poteca, Simeon Marcovicĭ, Ioan Popp, I. Ioanid, R. Moroiu, Iosif Genilie, George Popp, Alecu Popp.

ANESA 7 şi 8.

Copiă dupe adresa Departamentuluĭ din lăuntru alŭ Princip. ţerreĭ românescĭ, No. 118, din 1838, Ianuariu 24, către Eforia scólelorŭ:

„Acestŭ departamentŭ vĕdêndŭ în projectulŭ alŭ 2-lé pentru seminarĭĭ, protopopiĭ şi preoţĭ că la art. alŭ 8-lé se coprinde că în fiă-care satŭ se se ţină pe lângă preotŭ şi unŭ cântăreţŭ carele va fi datorŭ se înveţe copiiĭ satuluĭ carte şi cântărĭ, a căruia articolŭ coprindere negăsindu-se ânchĕ pusă în lucrare, s'aŭ şi datŭ îndată ţircularnice porunc̆ĭ către tóte ocărmuirile judeţelorŭ ca potrivitŭ cu glăsuirea pomenituluĭ articolŭ, prin înţelegere cu proprietarĭĭ moşiilorŭ se şi pue în lucrare testulŭ regulamentuluĭ înfiinţându-se prin tóte satele scolĭ pentru copiiĭ satenilorŭ, urmându-se a lorŭ învĕţătură numaĭ pe vreme de ĭérnă, adecă dela 1 Noembre pînă la sfîrşitulŭ luĭ Martiŭ, ca în lunile cele-l'alte se se îndeletnicéscă spre ajutorulŭ părinţilorŭ lorŭ la lucrarea pământuluĭ. Dreptŭ aceea după trebuinţa ce urméză a avé şi acé cinstita Eforiă, de ò asemenea sciinţă, nu lipsesce departamentulŭ cu cinste a-ĭ da în cunoscinţă cele urmate întru acésta, alăturâudu-se şi o copiă dupe acé poruncă.

P. şefulŭ departamentuluĭ, *I. Manu.*

Copiă după Porunca circulare către ocărmuirile judeţelorŭ, de la departamentulŭ din lăuntru.

„In proectulŭ alŭ 2-lea pentru seminarĭĭ, protopopĭ şi preoţĭ, la art. 8-lea să coprinde, că în fiăcare satŭ se va ţiné pe lângă preoţĭ şi unŭ cântăreţŭ, care va primi osebitŭ de doue chile bucate pe fiă-care annŭ şi câte leĭ douĭ pe annŭ de fiă-care enoriaşŭ sătéuŭ plătindu-ĭ-se unuluĭ la Sf. Gheorghe şi celŭ-l'altŭ la Sf. Dumitru, vorŭ fi însă datorĭ aceĭ cântăreţĭ să înveţe copiiĭ satuluĭ carte şi cântărĭ, şi fiindŭ-că coprinderea acestuĭ articolŭ din regulamentŭ nu să găsesce pusŭ în lucrare în nicĭ într'unŭ satŭ, — De acésta se scrie aceĭ ocărmuirĭ ca să se înţelégă cu toţĭ proprietarĭĭ judeţuluĭ, şi să puiă în lucrare testulŭ regulamentuluĭ înfiinţându-se prin tóte satele scóle pentru copiiĭ sătenilorŭ, şi câtŭ pentru ceea ce privesce la încăperea scóleĭ, proprietarĭĭ vorŭ chipzui cele maĭ înlesnitóre îndemânatice mizlóce ca să se pótă ţiné scóla într'o încăpere potrivită cu numĕrulŭ scolarilorŭ, încâtŭ şi învĕţătura lorŭ să se pótă face cu tótă ceruta orânduială, şi sĕnătatea lorŭ să nu se vatăme; învĕţătura copiilorŭ de prin sate se va urma numaĭ pe vreme de ĭérnă, adică de la 1 Noembre, şi pînă la sfîrşitulŭ luĭ Marte, ca în lunile cele-l'alte să se îndeletnicéscă la lucrarea pământuluĭ, aducêndŭ ajutorŭ părinţilorŭ lorŭ; departamentulŭ este bine încredinţatŭ, că toţĭ proprietarĭĭ vorŭ îmbrăţişa cu bucuriă acéstă lucrare care privesce la luminarea némuluĭ, singura fericire a unuĭ norodŭ

www.digibuc.ro

ĕră ocârmuirea de urmarea ce va face întru acésta să raportuéscă fără zăbavă.

1838 Ianuarie 14.

ANESA No. 9.

CINSTITEI M. VORNICII DIN LĂUNTRU,

No. 109, Februariu 4, 1838.

Eforia cu ciuste primindŭ adresa Cinstiteĭ M. Vornicii No. 118 a vĕdutŭ cu deosebită mulţămire poruncile ce s'a datŭ de cătră acelŭ Cinstitŭ Departamentŭ pentru punerea în lucrare a legiuireĭ, ce privesce la întocmirea scólelorŭ pe la tóte satele dintr'acestŭ principatŭ.

Eforia de demultŭ doritóre de o asemenea întocmire a îmbrăcişatŭ cu bucuriă acéstă îndeletnicire şi conformându-se cu chipzuirea Cinstiteĭ M. Vornicii pentru punerea în lucrare a legiuireĭ, să adresézĕ şi din parte-ĭ către D-niĭ ocârmuitorĭ aĭ judeţelorŭ poftindu-ĭ să se îndeletnicéscă cu tótă rêvna la acéstă sântă îndatorire ce pe lângă altele este pusă asupra slujbeĭ cu care Dumnélorŭ să află însărciuaţĭ în administraţia judeţelorŭ.

Deosebitŭ Eforia dă şi profesorilorŭ dupe la judeţe instrucţiĭ ca înţelegêndu-se cu D-niĭ ocârmuitorĭ să îngrijéscă a găsi tinerĭ ţĕrraniĭ dintre cântăreţiĭ séŭ gramăticiĭ dupe la băsericĭ, şi acestia primindŭ a urma câtă-va vrem pe véră în scóla din oraşulŭ judeţuluĭ spre a se deprinde la învĕţăturile începetóre, să se îndatoreze a ţiné scólă în vre unŭ satŭ cu folosurile ce s'aŭ legiuitŭ pentru asemenea învеţătorĭ.

Dintr'acésta âutêia mişcare ce Cinstitulŭ Departamentu din lăuntru a bine-voitŭ a da uneĭ asemenea de obsce folositóre întocmirĭ, Eforia cunoscêndŭ dorinţa ce are acelŭ Cinstitŭ Departamentŭ pentru întinderea buuelorŭ învĕţăturĭ între clasele muucitorilorŭ ţĕrranĭ, rĕmâne bine încredinţată că sub asemenea sprijiuélă acéstă îndeletnicire va dobêndi totŭ adjutorulŭ şi înlesnirile cuviincióse spre cea maĭ bună sporire.

ANESA No. 10.

CĂTRĂ PROFESORIĬ SCÓLELORŬ DE PRIN JUDEŢE

1838, Februarie 4.

În proiectulŭ al douilea diu regulameutulŭ organicŭ art. 8-lea se coprinde că în fiă-care satŭ se va ţine pe lîngă preotŭ şi un cîntăreţŭ carele cu plată de doue chile de bucate pe fiă-care annŭ şi câte leĭ douĭ pe annŭ de fiă-care enoriaşŭ săténŭ, să fie datorĭ aceĭ ciutăreţĭ a învĕţa copiiĭ satuluĭ carte numaĭ în şése lunĭ de iérnă, rĕmânêndŭ cele de véră pentru munca pământuluĭ.

Ciust. M. Vornicia din Lăuntru chipzuindŭ a pune în lucrare şi acéstă dispositiune a regulamentuluĭ a datĭ poruncĭ cătră tóte ocârmuirile ca să se ia mĕsurile cuviincióse pentru acéstă uouă întocmire, îndatorându-se proprietariĭ moşielorŭ ca să găséscă casă pentru şcólă, séŭ a se clădi încăperĭ într'adiusŭ pentru acestea.

Eforia a poftitŭ şi din parteĭ pentru acésta pe D-lorŭ ocârmuitoriĭ; şi scrie Dumitale ca să îngrijescĭ d'acuma a căta tinerĭ ţĕranĭ feciorĭ de popă séŭ alţiĭ care să priméscă a urma într'acea şcólă câtă va vreme ca să deprindă la învĕţăturile începătóre, şi apoĭ să fiă datorĭ aceĭa a ţinea şcólă în vre unŭ satŭ.

Asemenea tinerĭ Eforia socotesce că s'arŭ putea găsi dintre cântăreţiĭ séŭ grămăticiĭ ce suntŭ pe la băsericele satelorŭ. Dumnéta te veĭ înţelege fără zăbavă pentru acésta cu Cinst. ocârmuire, şi pentru punerea la cale ce se va face veĭ incunosciinţa Eforieĭ cele de cuviiuţă.

Cu No. 117 Cerneţĭ.
No. 118 Têrgu-Jiuluĭ.
No. 119 Caracalŭ.
No. 120 Râmnicu-Vâlceĭ,
No. 121 Slatina.
No. 122 Pitescĭ.
No. 123 Câmpu-Lung.
No. 124 Giurgiu.
No. 125 Ploescĭ.
No. 126 Călăraşĭ.
No. 127 Brăila.
No. 128 Têrgu-Vestea.
No. 129 Buzĕŭ
No. 130 Ruşiĭ-de Vede.
No. 131 Focşaniĭ.

---

www.digibuc.ro

ANESA No. 11.

Circulară către ocârmuitorii județelorŭ mai giosŭ însemnate. 1838 Februariŭ 14.

Prin regulamentulŭ organicŭ proectulŭ al 2-lé art. 8 să otărasce ca cântăreții de la băserica satuluĭ să fiă datorĭ a ţine şi scólă avêndŭ pentru plată câte doue chile de bucate din magasia de rezervă şi câte douĭ leĭ de fie-care casă pe annŭ. Prin adresa ce Eforia a primit de la Cinst. Departamentŭ din Lăuntru a luatŭ sciinţă de cele ce s'aŭ scrisŭ Dumitale pentru punerea în lucrare a acesteĭ legiuirĭ.

Eforia este bine încredinţată că Dumnéta cunoscĭ folosulŭ ce va izvori diutru acéstă sfântă întocmire şi că veĭ împlini cu scumpătate mĕsurile ce s'aŭ luatŭ pentru scólele duprin sate. De aceea după a ei datoriă, Eforia cu cinste poftesce pe Dumnéta ca să bine voescĭ a te stredui cu tóta râvna pentru acéstă punere la cale; şi acum de ocamdată te veĭ înţelege Dumnéta cu proprietariĭ moşielorŭ ca să otăréscă casa în care are a se ţine scóla satuluĭ, séŭ să chipzuiască mizlócele pentrn clădirea uneĭ încăperĭ într'adinsŭ pentru acésta; şi la vreme să însciinţezĭ D-ta Eforieĭ pentru găsirea acelorŭ case de scóle, şi numele satelorŭ în care s'a găsitŭ. Deoscbitŭ D-ta veĭ bine voi ca prin publicaţiile ce veĭ trămite prin tóte satele, să se dea din cuvêntŭ în cuvêntŭ folosurile ce aŭ să dobândéscă aceĭ învĕţătorĭ, ca după ce toţĭ de obşce se vorŭ încredinţa de adjutórele ce li se dă, să priméscă cu tragere de ănimă, a urmà în scóla publică din oraşulŭ de căpeteniă alŭ aceluĭ Judeţŭ unde după ce se vorŭ deprinde în câtă va vreme la învĕţăturile începĕtóre să fiă datorĭ apoĭ a ţinea scólă în vre un satŭ învĕţândŭ copiiĭ pe vremea de ĭérnă.

Eforia a scrisŭ şi profesoruluĭ scóleĭ publice de acolo ca să îngrijéscă de acumŭ a căuta tinerĭ ţerranĭ, feciorĭ de popă séŭ alţiĭ ca să se aşeḑe a urma într'acea scólă învĕţăturile precumŭ ş'a ḑisŭ mai susŭ, şi că pentru acéstà să se înţelégà cu D-ta. Asemenea tinerĭ Eforia socotesce că s'arŭ putea lesne găsi dintre cântăreţiĭ séŭ grămăticiĭ ce sunt prin sate, dânduse dér de cŏtră D ta şi pentru acésta cuviincióse porunc prin satele aceluĭ judeţŭ, se vorŭ face apoĭ cunoscuţĭ aceĭ tinerĭ profesoruluĭ ca să-ĭ deprinḑă câtŭ maĭ îngrabă la învĕţăturile trebuincióse.

ANESA No. 12 şi 13.

CĂTRĂ M. LOGOFEŢIĂ A BĂSERICILORŬ,

No. 151, Februariu 14, 1838.

Prin adresa ce Eforia a primitŭ de la Cinstitulŭ Departamentŭ din lăuntru s'a însciinţatŭ de punerea la cale ce s'a făcutŭ prin poruncile ce s'a datŭ, pentru întocmirea scólelorŭ prin tóte satele dintr'acestŭ principatŭ, potrivitŭ cu legiuirea din regulamentulŭ organicŭ proectulŭ alŭ 2-lea art. alŭ 8-lea unde să coprinde ca căutăreţiĭ de la băserica satuluĭ să fiă datorĭ a ţinea şi şcólă avĕudŭ pentru plată câte doue chile de bucate din magazia de reservă şi câte douĭ leĭ de fiă-care casă pe anŭ.

Eforia de demultŭ dorítóre pentru asemenea întocmire s'a conformatŭ acum cu chipzuirea Cinstituluĭ Departamentŭ din lăuntru şi s'a adresatŭ şi din parte-ĭ către D. D. Ocărmuitorĭ judeţelorŭ indemnandu-ĭ spre a-se indeletnici cu tótă râvua la acéstă sântă îndatorire, şi pe de-uă parte acumŭ îndată să se înţelégă cu toţĭ proprietariĭ moşielorŭ ca să otăréscă casa în care are a-se ţine şcóla séŭ să chibzuiască mizlóce pentru clădirea uneĭ încăperĭ într'adinsŭ pentru acésta, pe de altă parte totŭ acum de uă-dată să dea D. D. Ocârmuitorĭ cuviincióse publicaţiĭ şi pentru a se găsi tinerĭ ţerranĭ feciorĭ de popă séŭ grămăticĭ carĭ să priméssă a urma în şcóla publică din oraşulŭ judeţuluĭ câte-va vreme pe véră pentru a-se deprinde cu învĕţăturile începĕtóre, şi apoĭ să fiă datorĭ, pentru folosurile ce li-se asigurézà, să ţiă şcólă în vre-unŭ satŭ înveţăndŭ copiĭ numaĭ pe vreme de Iérnă. Eforia a datŭ deosebitŭ şi cătră toţĭ profesorîĭ instrucţiile cuviincióse ca înţelegendu-se cu D. D. ocărmuitărĭ să îngrijéscă a găsi tinerĭ, şi să-ĭ aşeḑe în şcólă ca să le predea învăţăturile începetóre.

Eforia darŭ după a sea datoriă cu cinste supune în cunoscinţa Cinst. M. Logofeţiĭ mĕsurile ce s'aŭ luatŭ spre întocmirea şi întemeierea scólelor priu sate. Fiind-că însă întărḑierea, de a-se pune cât maĭ în grabă în lucrare acéstă legiuire, póte să se priciunéscă numaĭ din mizlócele de a-se găsi prin sate séŭ

www.digibuc.ro

a-se clădi case într'adinsŭ pentru şcóle, şi aceste mizlóce s'arŭ putea lesne înfiinţa cándŭ proprietariĭ moşielorŭ vorŭ îmbrăçişa cu bună-voinţă acéstă punere la cale, făcêndu-se începere şi dâudu-se pildă la acésta, de către acele proprietăţĭ ce aŭ maĭ bune mizlóce pentru orĭ-ce înfrumuseţare s'arŭ putea face în satele lorŭ, şi carĭ sunt aternate de la aşeḑămênturĭ obstescĭ, precum sf. Episcopiĭ, mŏnăstirĭ şi altele asemenea.

Eforia plecatŭ rógă pe Cinst. Logofeţiă ca să bine-voiasca a face şi din partea aceluĭ Cinstitŭ Departamentŭ, cuviinciósele poftirĭ atătŭ sf. Mitropoliĭ, sfintelorŭ Episcopiĭ, cătŭ şi cătră cuvioşiĭ egumeniĭ aĭ monăstirilorŭ românescĭ şi grecescĭ, ca după înţelegerea ce vorŭ avea cu ocărmuirile, să hotăréscă case pentru şcóle prin satele moşielorŭ séŭ să chibzuiéscă fără întârḑiere înlesnirile cuviincióse pentru clădirea unorŭ asemenĭ încăperi de scóle; şi pentru a-se încredinţa maĭ bine aceĭ cântăreţĭ séŭ feţiorĭ de preoţĭ de folosurile, ce aŭ să dobândéscă ca nisce învĕţătorĭ prin sate, să se scrie de la sf. Aşeḑămênturĭ, de se va găsi cu cale de la Cinstita Logofeţiă, şi cătră protopopiĭ plăşilorŭ ca să îngrijéscă şi acesti-a a îndemna pe aceĭ tinerĭ, şi a se înţelege şi cu profesoriĭ pentru acésta.

ANESA 14.

CĂTRĂ M. VORNICIĂ DIN LĂUNTRU

No. 501 Maiŭ 25, 1838

După poruncile ce s'aŭ datŭ pe la ocârmuirĭ de cătră Cinst. Mare Vornică spre a se pune in lucrare dispositiile regulamentuluĭ organicu din proiectulŭ alŭ 2-lea art. alŭ 8-lea. prin care să otărésce întocmirea scólelorŭ prin tóte satele principatuluĭ, Eforia nu lipsesce plecatŭ a face sciutŭ Cinstiteĭ M. Vornicĭĭ că a primitŭ raporturĭ de la comiteturile scólelorŭ normale prin carĭ raporturĭ se face cunoscutŭ Eforieĭ că la unele din acele scolĭ aŭ începutŭ a se aduna candidaţi de învĕţătorĭ dintre ţârcovnicĭĭ după la sate spre a se deprinde acolo acumŭ în véră cu învĕţăturile începetóre, şi în Iérna viitóre să înceapă a aduna copiiĭ la învĕţătură în scólele sătescĭ ce aŭ a se aşeḑa pe la sate.

Dérŭ, fiindŭ că acestĭ candidaţĭ de învĕţătorĭ se plângŭ că nu potŭ şedé la învĕţătură câte douĕ lune, precumŭ cere trebuinţa, din pricină că n'aŭ de cheltuiélă ca să-şĭ întêmpine hrana din tóte ḑilele, Eforia plecatŭ rógă pe Cinst. Vornică să bine-voiască a chipzui cele de cuviinţă spre a se legiui, ca pe lângă aceĭ douĭ leĭ ce s'a otărâtŭ a se da învĕţătorilorŭ de satŭ de la fiă-care familiă, să i se dé şi cheltuiéla mâncăriĭ din cutia satuluĭ pe vreme de douĕ lunĭ în care va fi datorŭ a urmà învĕţăturile la scóla normale din oraşulŭ de căpeniă alŭ judeţuluĭ în fiă-care véră.

ANESA 15.

DEPARTAMENTUL LOGOFEŢIEĬ BĂSERICESCĬ

Cinst. Eforiĭ a Scólelor.

Martiŭ 1838.

Luânduse în cunoscinţă coprinderea adresuluĭ Cinst. Eforiĭ cu No. 151 pentru întocmirea scólelorŭ publice prin satele Principatuluĭ, Departamentulŭ după trebuinţă are cinste a pofti pe Cinstita Eforiă să bine-voiéscă a trămite o programă de învĕţăturile şi de orânduelile ce are a se urmà într'aceste scolĭ, după care luânduse sciinţă să-ĭ pótă sluji la punerea la cale ce va face şi din parte-ĭ întru acésta.

ANESA 16.

CĂTRĂ M. LOGOFEŢIA BĂSERICÉSCĂ

No. 263, Martie 21. 1838

La adresa Cinst. Logofeţiĭ No. 719 prin care se cere de la Eforiă o programă de învĕţăturile şi regulile ce aŭ a se urma în scólele de prin sate, Eforia cu Cinste rĕspunde că învĕţăturile pe la acele scolĭ vorŭ fi acestea, adecă:

Cetirea după table, carĭ vorŭ cuprinde macsime morale şi religióse şi carĭ sunt a se tipări întradinsŭ îndată ce se va aşeḑa tipografia colegiuluĭ care să ascéptă a sosi de la Paris peste doue séŭ treĭ lunĭ.

Scrierea după modelurĭ de caligrafiă ce aŭ a se tipări iéră-şĭ întradinsŭ maĭ înlesnitóre şi maĭ potrivite cu trebuinţa ţĕrranilorŭ.

www.digibuc.ro

Catihisulŭ legiĭ Creştine.
Aritmetica elementară, în sfirşitŭ lucrarea pămêntuluĭ şi economia caseĭ.

Aceste învĕţăturĭ aŭ a se tipări iéră şi în table ca să nu aibă ţĕrraniĭ greutate cu cumpĕratórea de cărţi.

Pentru scriere, ca să nu pricinuiască multă cheltuială, se va face înlesnire copiilorŭ ţĕrranĭ dându-lise table de pétră de care se găsescŭ în munţiĭ nostriĭ şi anume în munţiĭ D-luĭ Logofĕtuluĭ Alexandru Filipescu care a şi îngăduitŭ a dărui pentru asemenea trebuinţă o sumă însemnătóre de aceste table.

Câtu despre întocmirea caselorŭ pentru scólele de prin sate, şi regulile ce aŭ a se ţiné pentru aceste scóle, acestea s'aŭ făcutŭ cunoscutŭ Dist. Logofeţiĭ prin adresa Eforieĭ No. 151 Februariŭ 14.

ANESA 17.

CĂTRĂ PROFESORIĬ SCÓLELOR MAĬ JOS ÎNSEMNATE

Primindu-se raportulŭ D-téle cu No. cu bucuriă şi mulţămire a vĕdutŭ Eforia râvna cu care te străduescĭ D-ta ca să pregătescĭ învĕţătorĭ pentru scólele după la sate.

Lecţiile dér ce vorŭ trebui să se dea acestorŭ învĕţătorĭ vorŭ fi: citirea pe tablele lancastrice după regula acestuĭ metodŭ, scrierea caligrafică, din aritmetică cele patru lucrărĭ cu numere frângeróse, catihismulŭ şi tóte rugăciunile religióse, câte sunt maĭ de căpeteniă la închinăciune şi la slujba bâsericéscă; să înveţe şi câte-va cântărĭ bâsericescĭ pe câtŭ se va puté.

Pentru aceste închinăciunĭ s'a tipăritŭ acéstă cărticică şi se trimite pentru acea scólă cincĭ ₫ecĭ esemplare. Preţulŭ acesteĭ cărţi este de doue ₫ecĭ parale bune.

Pentru aceĭ candidaţi de învĕţătorĭ ce s'aŭ adunatŭ acolo, să însciinţeziĭ D-ta cu ce mizlóce aŭ venitŭ la învĕţătură, adecă unde şi-aŭ locaşiulŭ şi hrana? De şĭ-a adusŭ merinde fiă-care cu sine de la satŭ séŭ li s'a datŭ în mână lorŭ ce a fostŭ să plătésca acumŭ la st. Gheorghe fiă-care săteanŭ.—

In sfirşitŭ numele şi pronumele acelorŭ candidaţi, vêrsta lorŭ şi satulŭ pentru care este otărâtŭ fiă-care de învĕţătorŭ.

No. 466 Buzeŭ
No 467 Târgu-Jiuluĭ } Maiŭ 13.

ANESA 18.

CUVÎNTULŬ CE S'A ₫ISŬ DE DOMNU COMISULŬ P. POINARU, DIRECTORULŬ SCÓLELOR 1837—38.

Prea Înălţate Dómne!

Tinerele animĭ care astăₐĭ se batŭ de dorire a dobândi semnele de triumfŭ, pentru luptele ce aŭ avutŭ spre a-şĭ împodobi mintea cu bunele învĕţăturĭ, aprinse fiindŭ de intusiasmulŭ ce le însuflă cinstea cu care Măria ta, la asemenea solemne prilejurĭ, bine voescĭ a încuragia învĕţăturile, împărtăşescŭ în tótă acéstă cinstită adunare cu a lorŭ întrecere, ca cu o schinteiă electrică, acelŭ sfântŭ focŭ alŭ curiozităţieĭ, alŭ dragosteĭ şi alŭ interesuluĭ ce 'ĭ înfăţişéză aceste fragete fiinţe. Părinţiĭ care aŭ fostŭ maĭ îngrijéţĭ, de a vedé pe fiĭ lorŭ sporindŭ în cariera învĕţăturilorŭ, privescŭ astăₐĭ cu ochiĭ pliniĭ de bucurie cununile prin care se resplătescŭ stredăniile scolarilorŭ celorŭ silitorĭ. Profesoriĭ, prin sporirea ce aŭ făcutŭ la învĕţătură scolariĭ care s'aŭ găsitŭ vrednicĭ de a se încununa astăₐĭ, dându destoinice dovedĭ de rîvna cu care ş'aŭ streduitŭ la împărtăşirea învĕţăturilorŭ de obsce pentru toţĭ scolariĭ, sunt cea maĭ dulce mângăiere a ostenelilorŭ séle, în pacea ce aŭ cu a lorŭ consciinţă, că 'şĭ împlinescŭ din tótă putinţa slujba ce le este încredinţată. Tóte cele-l-alte cinstite persóne, care cinstescŭ cu a D-lorŭ aflare de faţă acéstă sĕrbătóre, daŭ cea maĭ vie dovédă că, pentru preţuirea învĕţăturilorŭ obscescĭ, se află inimĭ simţitóre în tóte stările societăţeĭ. Toţĭ dérŭ aicĭ simţimŭ bucuria ce aduce obscesculŭ înteresŭ alŭ învĕţăturilorŭ; toţĭ ne împărtăşimŭ de strălucirea ce se dă şĕrbătóreĭ de astăₐĭ. Ca mădularĭ aĭ aceleiaşĭ familiĭ, aĭ naţieĭ, ₫icŭ, românescĭ, fiesce care din noĭ, ne vomŭ cerceta cu luare aminte să aflămŭ mizlócele prin care se póte întemeia sórta naţieĭ întregĭ pe sórta fiă-căruia individŭ, din care ea se alcătuesce, ne vomŭ încredinţa că prin nimicŭ altŭ nu se póte pregăti o fericire obscéscă, decâtŭ prin scóle publice, prin care se însuflă în fragetele animĭ ale tinerimeĭ respectulŭ către cele sănte, iubirea de cinste şi de omenire, supunerea la pravilĭ şi nepregetarea în lucrurĭ de folosŭ obscescŭ.

Spre acestŭ scopŭ, Prea Inălţate Dómne, Eforia streduinduse a împlini dorinţa Mărieĭ Téle, face totŭ mizloculŭ a întinde câtŭ maĭ multŭ învĕţătu-

www.digibuc.ro

rile în totŭ principatulŭ, şi acumŭ se fericesce că prin ajutorulŭ celŭ plinŭ de tótă rîvna ce a dobînditŭ în acéstă lucrare de la Cinstita Vornicià a trebilorŭ din lăuntru, Eforia a pututŭ pune în lucrare chipzuirea ce a fostŭ făcută de a se organisi scóle pe la tóte satele Principatuluĭ. Pe la judeţele, unde ocârmuirile s'aŭ pătrunsŭ de importanţa acesteĭ lucrărĭ, şi n'aŭ avutŭ a se lupta cu împiedecărĭ din partea proprietarilorŭ de moşiĭ, poruncele date de cătră Cinstita Vornicià, din preună cu mĕsurile luate din partea Eforiĭ, s'aŭ pusŭ în dată în lucrare şi aŭ dobînditŭ cele maĭ bune resultaturĭ. In judeţulŭ Buzĕŭ s'aŭ adunatŭ dupe la sate 45 candidaţĭ de învĕţatorĭ, în judeţulŭ Mehedinţuluĭ 55, în judeţulŭ Doljuluĭ 72, în judeţulŭ Caracalŭ 80, în judeţulŭ Gorjuluĭ 172. Acestĭ candidaţĭ aleşĭ dintre paracliserii băsericilorŭ dupe la sate, viindŭ la scólele naţionale de prin judeţe, aŭ a urma acolo câte-va luni învĕţăturile începetóre spre a se maĭ deseŭîrşi la citire şi la scriere şi a se deprinde cu metodulŭ lancastericŭ, singurulŭ mizlocŭ prin care se potŭ înfăţişa scolĭ prin sate fără de a fi siliţĭ părinţiĭ copiilorŭ să între în cheltuelĭ cu cumpărătórea cărţilorŭ, care arŭ fi neapăratŭ trebuincióse la altŭ felŭ de metoduri de învĕţăturĭ.

Dupe ce se vorŭ deprinde ast-felŭ învĕţătoriĭ la scólele dela judeţe, acumŭ în lunile de vèră, se vorŭ orânduĭ pe la satele lorŭ a ţiné scólă în lunile de iérna viitóre; se nădăjdueşce că, în maĭ susŭ numitele cincĭ judeţe, se vorŭ afla deschise peste patru sute scolĭ.

Cinste şi laudă acelorŭ ocârmuitorĭ şi acelorŭ proprietarĭ de moşiĭ, care pĕtrundŭ ast-felŭ scopulŭ Înaltuluĭ Gnvernŭ, şi îmbrăçişézà cu tótă rîvna asemenea lucrărĭ de obşte folositóre! Cu asemenea îngrijire din partea ocîrmuitorilorŭ şi cu ajutorulŭ ce se cuvine a da proprietariĭ, ca cĕĭ maĭ de aprópe interesaţĭ de îmbunătăţirea ţeranilorŭ, Eforiea este bine încredinţată că în puţinĭ annĭ s'arŭ pregătĭ o generaţie maĭ potrivită cu noĕle instituţiunĭ. Prin învĕţăturile de religià şi de casnicià ce li-se vorŭ da într'aceste scolĭ, locuitoriĭ deprin sate se vorŭ deprinde de micĭ a fi maĭ bunĭ crestinĭ, a avea iubirea de cinste, a se apăra de feluri de iresurĭ şi a fi maĭ muncitorĭ. Întinḑêndusĕ ast-felŭ învĕţăturile la sate, scólele dupe la oraşe se vorŭ desvolta din ce în ce maĭ multŭ, şi aşa duhulŭ înţelegereĭ între locuitoriĭ de prin oraşe se va pune în óre care armonie, orăşanulŭ şi ţĕranulŭ se vorŭ cunósce unulŭ pe altulŭ fiĭ aĭ aceliaşĭ familiĭ, numele de Românŭ nu va maĭ fi unŭ termenŭ de ocară, ci'lŭ vorŭ purta şi unulŭ şi altulŭ cu acea fală stremoşéscă la care rîvnea tóte némurile.

Acéstă dorită frăţie, cinstiţĭ ascultătorĭ, natura a sădit-o în inima fieş-căruia omŭ, şi nu maĭ relele năravurĭ o încotropescŭ. D-vóstră toţĭ cunósceţĭ preţulŭ acestuĭ darŭ cerescŭ; cu toţĭ darŭ suntemŭ datorĭ a'lŭ desvolta prin bunele învĕţăturĭ, a pregăti prin tóte mizlócele o asemenea fericire, a o aduce cîtŭ maĭ aprópe de noĭ, făcêndŭ măcarŭ pe tênèra generaţie, ce acumŭ se ridică, să se îndulcéscă de acea săntă armonie, care întemeiézà fericirea némurilorŭ, să preţuéscă bunele învĕţăturĭ, să se pătrundă de duhulŭ înţelegereĭ, alŭ iubiriĭ de aprópele sĕŭ, care este duhulŭ păceĭ şi alŭ dragosteĭ ce ne învéţă sânta scriptură.

Luaţĭ aminte, iubiţĭ tinerĭ, că fericirea la care sunteţĭ chĕmaţĭ spre a vĕ împărtăşi de a eĭ dulcéţă, atârnă cu totulŭ dela mâna vóstră; ea se întemeézà numaĭ pe stredaniile ce veţĭ pune a vĕ înpodobi mintea cu sciinţe şi a vĕ ămplea ânima de virtuţĭ. Tóte împrejurările vĕ sunt acumŭ înlesnitóre, ca să sporiţĭ pe acéstă cale; părinţiĭ voştri facŭ tóte jertfile pentru a vĕ vedea înaintîndŭ în bunele învĕţăturĭ; scolĭ vĕ sunt deschise pentru toţĭ fără deosebire. Aci subt protecţia Prea Înaltuluĭ nostru Domnŭ, prin fierbintea dorire ce Măria Sa, ca celŭ maĭ bunŭ Părinte, are de a vóstră fericire, învĕţăturile vorŭ lua din annŭ în annŭ o maĭ mare desvoltare; între altele iată că pentru annulu viitorŭ este să se dea cursuluĭ de legĭ o deosebită întindere, cu adăogirea a treĭ catedre noue, şi aşa acum acéstă ramură de învĕţătură, una din cele maĭ nepărat trebuincióse pentru odihna obştéscă, vĕ deschide o carieră întinsă, în care vĕ veţĭ puté face fórte folositorĭ statuluĭ prin cunoscinţele ce veţĭ dobândi.

Străduiţivĕ dérŭ să profitaţĭ de înlesnirile ce vise dau, nu lăsaţĭ să trécă nicĭ o ḑi a vieţiĭ vóstre fără de a putea să'ĭ daţĭ de sémă, spre care folosŭ aţĭ întrebuinţat-ò, (*cuibono*), nu vĕ grăbiţĭ a eşi din scólă maĭ nainte de a trece tóte învĕţăturile ce neapăratŭ vĕ trebuesce pentru orĭ care carieră aţĭ îmbrăţişa în viéţa socială, şi déca eşiţĭ din scólă nu părăsiţĭ de totŭ cartea, socotindŭ dérà că nu vĕ maĭ tre-

www.digibuc.ro

buesce nimicŭ a maĭ învĕța, pentru că ştiţĭ că nimenĭ n'a eşitŭ din scóle desĕvîrşitŭ la nicĭ o învĕţătură, şi a trebuitŭ să 'şĭ îndoéscă stredauiile şi dupe eşirea din scolĭ, acela care a doritŭ să se deosebéscă priu a sa şciiuţă; şi cu câtŭ învéţă cineva maĭ multŭ cu atîtŭ simte cîtŭ 'ĭ maĭ lipsesce a sci, ἐν οἰδὰ ὅτε οὐδὲν οἶδα, a ḑis, unŭ fiilosofŭ grecă din ceĭ maĭ învĕţaţĭ.— Nu puteţĭ ḑice că pentru lipsa celorŭ trebuincióse ale vieţeĭ, eşindŭ din scólă vise va hrăpi tótă vremea la alte îndeletuiciriĭ, căcĭ în orĭ ce trébă vĕ veţĭ afla, totŭ vorŭ putea să vă rămână césurĭ slobode şi pentre învĕţătură. Luaţĭ pildă dela conşcolarulŭ vostru Iorgu Costaforu; aţĭ veḑutŭ că acesta de unŭ annŭ de cândŭ a eşitŭ din scólă nu a lăsatŭ să trécă în zadarŭ césurile ce 'ĭ prisosea în cancelariea unde se află acumŭ practicantŭ, ci repetândŭ, într'acestă vreme de unŭ annŭ, tóte lecţiile ce se predaŭ în clasele de Umanióre în curgere de şése annĭ, a datŭ acumŭ esamenulŭ ce se otărĕsce în regulamentulŭ scólelorŭ pentru gradulŭ de Laureatŭ, şi s'a găsitŭ vednicŭ de a lua şi diplomă pentru acestŭ gradŭ. Asemenea isbutire veţĭ puté face toţĭ, déca vă veţĭ întrarma cu o otărîre ne stremutată de a pune la învĕţătură tótă ceruta silinţă, de a nu vĕ mărgini numaĭ în ascultarea lecţiilorŭ la scólă, ci ale pĕtrunde cu înţelesulŭ ajutânduvĕ spre acestŭ sfârşitŭ cu citirea şi altorŭ cărţĭ de asemenea subjecte. Acumŭ vĕ este deschisă şi bibliotica colegiuluĭ, unde, îutr'unŭ numĕrŭ de vre'o ḑece miĭ volumurĭ, puteţĭ găsĭ îndestule cărţĭ în limbele cele maĭ învĕţate, ca să întrebuinţaţĭ cu folosŭ césurile ce vĕ rĕmânŭ slobode pentru adăogarea şciinţeĭ vóstre.

Nu maĭ într'acestŭ chipŭ, iubiţĭ tinerĭ întrebuinţânduvĕ vremea vĕ veţĭ face vrednicĭ de cinstea obştéscă, şi veţĭ avea în tótă vremea cugetulŭ liniştitŭ şi ḑile plăcute.

ANESA Nr. 19.

Noĭ Alecsandru Dimitrie Ghica Voivodŭ, cu mila lui Dumneḑeŭ, Domnŭ a tótă ţĕrra Românéscă.

Către departamentulŭ Băsericescŭ.

Cu prilejulŭ împărţireĭ premielorŭ, ce amŭ făcutŭ Domnia Mea scolarilorŭ din colegiulŭ sântuluĭ Sava la 3 ale curgătoreĭ lunĭ, încredinţându-ne de însemnatele înaintărĭ ce facŭ aceştia la cursulŭ învĕţăturilorŭ din tóte clasurile în trecutulŭ annŭ scolasticŭ, şi de moralulŭ ce se găsesce în conduita acelorŭ scolarĭ, aŭ dobânditŭ o desevârşită mulţămire pentru viitórea fericire ce 'şĭ pregăteşce tinerimea Românéscă pâşidŭ aşa de dreptŭ cu folositorulŭ scopŭ pe care s'aŭ întemeiétŭ scólele acestuĭ principatŭ.

Acéstă preţiósă mulţămire de care m'amŭ bucuratŭ la tóte prilejurile de esamene sĕ desăvârşésce acumŭ, cu adăogirile ce aŭ luatŭ în acéstă învĕţătură publică prin sate dupe închipuirile şi siliuţa departamentuluĭ trebilorŭ din năuntru.

Şefulŭ acestuia a înfiinţatŭ prin satele acestuĭ principatŭ scóle unde în vremea de iérnă copiĭ sătenilorŭ se vorŭ învĕţa de către ţêrcovnici la carte şi cântărĭ, iarŭ în vreme de vară aceştĭ ţêrcovnicĭ, se adună la scólele aşeḑate prin capitalele judeţelorŭ spre a se deprinde şi eĭ la metodulŭ acesteĭ învĕţăturĭ începĕtóre şi cu acésta până acumŭ numaĭ din judeţele Mehediuţi, Dolju, Romanaţĭ, Gorju şi Buzĕŭ, se vorŭ aduna şi 424 de ţêrcovnicĭ.

De aceea mărturisimŭ cea maĭ vie mulţămire a nóstră — atâtŭ D-lorŭ mădularĭ aĭ Eforieĭ scólelorŭ şi obştesculuĭ directorŭ pentru înţelépta îngrijire şi adevĕrata sporire ce aduce fericirea în însemnătórea parte ce li s'aŭ încredinţatŭ, cumŭ şi tutulorŭ profesorilorŭ pomenituluĭ colegiŭ pentru neostenita lorŭ silinţă, pentru buna lorŭ sporire a învĕţăturilorŭ ş'a moraluluĭ, celŭ d'âutêiŭ scopŭ alŭ învĕţăturilorŭ, şi pentru care până acumŭ ni s'aŭ datŭ necontenitulŭ prilejŭ a'ĭ însemna cu laudă.

Domnulŭ şefŭ alŭ departamentuluĭ trebilorŭ băsăricescĭ va aduce la îndeplinire acestŭ ofisŭ alŭ nostru.

(Semnat): *Alecsandru Ghica.*

ANESA No. 20.

OTNEŞENIĂ CĂTRE M. VORNICIĂ DIN LĂUNTRU

No. 669, 1838.

După poruncile ce cinstita M. Vornicià a binevoit a dà către ocârmuirile judeţelorŭ pentru punerea în lucrare a legiuiriĭ ce privesce la întocmirea scólelorŭ de prin sate, înţelegêndu-se şi Efo-

www.digibuc.ro

ria cu cinstitele ocârmuirĭ pentru tinerĭi ce aŭ a fi candidaţĭ de învĕţĭătorĭ pe la sate, din raporturile ce a primitŭ maĭ la urmă de la profesorĭ s'a însciinţatŭ că la unele judeţe, precumŭ: Gorjulŭ, Mehedinţiĭ, Romanaţĭ, Doljulŭ şi Buzĕulŭ, Domniĭ ocârmuitorĭ îndeletnicindu-se cu tótă râvna la acéstă obştéscă îndatorire aŭ adunatŭ la scóla normală de la 50 până la 180 scolarĭ; érŭ la alte judeţe nu sĕ sciă din ce pricină s'a lăsatŭ cu totulŭ în nelucrare acéstă folositóre întocmire. Aceste judeţe sunt cele următóre: Muscelulŭ, Dâmboviţa, Argeşulŭ, Oltulŭ Slam-Râmnicŭlŭ, Săcueniĭ, Teleormanŭ, Ialomiţa, Vlaşca, şi maĭ cu sémă Ilfovulŭ de la care nicĭ rĕspunsŭ măcarŭ nu s'a datŭ Fforieĭ.

Dându acésta cu cinste în cunoscinţa cinstiteĭ M. Vornicĭi, Eforia este bine nădĕjduită că, după râvna ce acelŭ cinstitŭ dapartamentŭ are de a vedé înfiinţate câtŭ maĭ fără zăbavă scólele după la sate, va bine voi a maĭ repeta poruncile ce a datŭ către ocârmuirĭ ca să ĭé în maĭ de aprópe îngrijire atâtŭ pentru adunarea acelorŭ candidaţĭ pe la scólele normale din fiă-care judeţŭ, câtŭ şi pentru întocmirea caselorŭ pentru încăperea scólelorŭ de prin sate; căcĭ la 15 August profesorĭĭ sunt porunciţĭ a fi gata de a primi pe aceĭ candidaţĭ şi a începe cu dênşiĭ deprinderea la învĕţĭăturile ce le vor trebui şi apoĭ la âncêiŭ Octombre să se întórcă la casele lorŭ ca să încépă îndată a ţiné scólă pentru copiĭ sătenilorŭ.

(Semnatu.) C. *N. Iliescu.*

ANESA No. 21.

CĂTRE CINST. DEPARTAMEMT DIN LĂUNTRU.

No. 713. August 4. 1838.

Prin raporturile ce Eforia a primitŭ de la profesorĭĭ scólelor de prin judeţe, s'a însciinţatŭ că mulţĭ din ţârcovnicĭ după la băsericile satelor, ne primindŭ a-se numĕra între candidaţĭ de învăţătorĭ, sătenĭĭ aŭ fostŭ siliţĭ a căuta alţĭ tinerĭ din satele lorŭ, şi a'ĭ trămite la scólă. Mulţĭ însă dintr'aceştĭ tinerĭ séu că sunt birnicĭ supuşĭ la tóte însărcinările acesteĭ trepte, seu clăcaşĭ pe moşiĭ streine îndatoraţĭ la tóte dările proprietărescĭ.

De acea fiind-că aceştĭ învĕţătorĭ ca să-şĭ pótă împlini, precumŭ se cuvine, slnjba scóleĭ trebue să fiă apăraţĭ de orĭ-ce altă îndatorire, Eforia rógă pe Cinstitulŭ Departamentŭ ca să bine-voiască, despre uă parte a face cuviinciósa punere la cale ca aceĭ tinerĭ ce sĕ vorŭ aşeda învĕţătorĭ pe la sate să fiă apăraţĭ de plata capitaţieĭ şi de orĭ-ce alte îndatoririĭ ce atîrnă de administraţiă, despre altă parte să se poftéscă de către Cinstiutlŭ Departamentŭ D-lorŭ proprietariĭ de moşiĭ ca să scutéscă pe învăţătoriĭ de prin sate măcar numaĭ de clacă, décă nu şi de dijmă, fiind-că D-lorŭ aŭ a lua cea maĭ mare parte la folosulŭ ce va isvor din aceste aşedăminte obştescĭ.

Pe lĕngă acésta Eforia adaogă rugăciune Cinstituluĭ Departamentŭ ca să bine-voiască a da poruncĭ de a-se supune la plata leuluĭ hotărâtŭ pentru învăţătorulŭ satuluĭ toţĭ şedĕtorĭĭ într'aceluĭ satŭ fără osebire, precumŭ preoţiĭ, Diaconiĭ, vătăşeiĭ, dorobanţiĭ, mazăliĭ, boerii, de némŭ, căcĭ de va rămâné plata numaĭ pe familiele de birnicĭ adjutorulŭ ce se cere pentru învĕţătorĭ va fi póte puţinŭ, şi prin urmare nu se vorŭ puté ţiné la acele scóle ómenĭ maĭ aleşĭ dintre sătenĭ, şi va rămânea Zadarnică şi tragerca de anima ce arétă acumŭ aceştĭ candidaţĭ de învĕţătorĭ şi tótă ostenéla de a-se înfiinţa aceste dorite aşedĕminte.

(Semnatu.) *C. N. Iliescu.*

ANESA No. 22.

CIRCULARŬ CĂTRĂ PROFESORII SCÓLELORŬ DE PRIN JUDEŢE

Septembre 9, 1838.

Candidaţiĭ de învĕţătorĭ pe la sate avêndŭ trebuinţă de a învĕţa şi cântărĭ de o-dată cu învĕţăturile ce aŭ a asculta în scóla normală, Eforia a chipzuitŭ ca pentru a se înlesni acestorŭ candidaţĭ învĕţătura cântărilorŭ, să dea fiă-care dintr'aceĭ candidaţĭ câte douĭ leĭ o-dată pentru tótă vremea ce se vorŭ afla acolo la scóla normală. De aceea D-ta veĭ îngriji a găsi unŭ cântăreţŭ cu bună sciinţă care să se tocmescă cu plata ce s'a arĕtatŭ, şi să înveţe pe toţĭ candidaţiĭ de prin sate sciinţa cântărilorŭ băsericescĭ pe câtă vreme va avé fiă-care trebuinţă.

Veĭ da apoĭ în cunoscinţa Eforieĭ numele acelorŭ cântăreţĭ.

www.digibuc.ro

No. 844 Cerneţi
No. 845 Inspectoriei scóleï centrale din Craiova
No. 846 — de la Caracala
No. 847 — Râmnicul-Vâlcii
No. 848 Târgu-Jiului
No. 849 Pitescï
No. 850 Câmpu-Lungŭ
No. 851 Giurgiu
No. 852 Ploescï
No. 853 Târgovişţea
No. 854 Vălenii-de-Munte
No. 855 Buzĕŭ
No. 856 Brăila
No. 857 Călăraşi
No. 858 Focşani.

ANESA No. 23.

DEPARTAMENTULŬ TREBILORŬ DIN LĂUNTRU

Octombre 4, 1838 No. 1605.

Cinstiteï Eforiï a scólelorŭ naţionalĕ.

Spre îndeplinirea celorŭ coprinse în otnaşenia cu No. 901, cu cinste 'i se rĕspunde că departamentulŭ, dupe temeiurile ce s'aŭ fostŭ luatŭ maï din ainte asupra întocmireï scólelorŭ prin sate, dându şi poruncile cuvenite cătră ocărmuirï pentru alcătuirea încăperilorŭ de trebuinţă, acum tocmaï asupra aceï epocï a aproprierii ïernei, şi a alcătuireï celorŭ ce se ceruse maï dinainte a se întocmi, de a se da şi osebite otărîtóre poruncï spre a se săvêrşi clădirile dupe planulŭ însemnatŭ, se vede în neputinţă a îndeplini o asemĕnea cerere, rĕmânêndŭ ca, la întêmplare de a se maï face în viitorime acestŭ felŭ de nemestiï prin sate pentru trebuinţe de scóle, să se iea îngrijirea din partea ocărmuirilorŭ ca să se apropie pre câtŭ va ierta putinţa cu modelurile trămise carï s'aŭ şi înaintatŭ ocărmuirilorŭ cu povetuire spre a se aseměna temeiurilorŭ de maï susŭ.

ANESA No. 24.

CIRCULARŬ CĂTRĂ PROFESORIÏ SCÓLELORŬ DE PRIN JUDEŢE.

1838. Septembre 16.

Cu întocmirea scólelorŭ prin sate, fiindŭ trebuinţă ca pe la aceste scóle communale să se facă adesea în vremea învĕţătorilorŭ revisiă, Eforia a chipzuitŭ ca cu acéstă slujbă să se însărcineze uniï din învĕţătoriï scólelorŭ communale, carï vorŭ fi maï deprinşi la învĕţătură; se scriă dérŭ D-téle ca din candidaţi ce se află acumŭ adunaţi la scóla normală să alegï pentru fiă-care plasă câte unulŭ din ccï maï deprinşi şi maï deştepţi în slujba lorŭ şi pe acestï-a să'ï aşedï învĕţătorï la câte unŭ satŭ, care va fi maï mare în fiă-care plasă, cu îndatorire ca aceï învĕţătorï să împlinéscă şi slujba de revizorï de Plasă, ér ca să nu se opréscă învĕţăturile la acé scólă communală în vremea revizieï, să se dea fiă-căruï revizorŭ câte unŭ adjutorŭ iéră-şï dintre candidaţi, orânduindu-se astŭ-felŭ la acelŭ satŭ douï învĕţătorï în locŭ de unulŭ. Atuncea summa de banï, ce se va stinge dintr'acelŭ satŭ, se va împărţi între amendoï învĕţătoriï, astŭfelŭ în cătŭ celŭ însărcinatŭ şi cu revizia să ia doue părţi, érŭ acela, care va fi să se ocupeze numaï cu învĕţătura în scólă, se iea uă a treia parte dreptŭ léfă a sea din summa banilorŭ ce se vorŭ aduna.

Revisorulŭ de plasă va fi datorŭ a ambla în tótă vremea de ïernă pe la tóte scólele comunale, ca să cerceteze învĕţăturile, să îndrepteze neorânduelile, şi să raporteze pe fiă-care lună la profesorulŭ scóleï normale pentru orï-ce observaţiă va face în revizia sea pe la scólele communale.

Acésta mĕsură să se pună acum indată în lucrare ca, de-uă-dată cu mergerea candidaţilorŭ pe la satele lorŭ spre a începe învĕţătura copiilorŭ să fiă pregătiţi şi revizoriï, catihisindu-se asupra îndatoririlorŭ ce aŭ a împlini şi să încépă şi denşiï ocolulŭ lorŭ, vizitânŭ fiă-care tóte scolile plăşiï séle şi corespondendu-se adesea cu D-ta în orï-ce trebuinţă veï avé cu scólele sommunale.

Cu acestŭ prilejŭ să face cunoscutŭ D-téle că de acumŭ înainte scólele obsceşcï se vorŭ deosebi prin numirile următóre:

Scólele de prin sate se vorŭ numi *Communale*; cele de prin plăşi, unde se vorŭ aşeda revizoriï se vorŭ numi *Preparande*, fiindŭ-că acolo, aflându-se doï învĕţătorï se potŭ pregăti şi într'acele scóle candidaţiï de învĕţătorï; scólele din capitalele judeţelorŭ se numescŭ *Normale*; cele de la Craiova *Centrale* şi în sfărşitŭ cele de la Bucurescï *Complementare*.

www.digibuc.ro

De primirea acesteĭ circulare D-ta eştĭ poftitŭ să respunzĭ fără altă zăbavă, trămitêndŭ şi listă de numele revisorilorŭ, ce se vorŭ alege pentru fiă-care plasă, cu arĕtare de numele plăşiĭ şi alŭ satuluĭ în care se va aşeda fiă-care revisorŭ.

Invĕţătoriĭ să nu se slobódă pe la satele lorŭ maĭ înainte d'a se scrie D-téle pentru acésta prin deosebită circulară, pentru că este să se trămiţă într'aceaşĭ vreme şi tablele lancastrice, carĭ se ascéptă să ésă din tiparŭ şi fiindŭ că aceste table sĕ deosibescŭ óre-cumŭ de cele vechĭ va fi trebuinţă să se aréte învĕţătorilorŭ în doue séŭ treĭ çile metodulŭ după care a-se întrebuinţa.

No. 973 Slatina.
No. 974 Piteşcĭ.
No. 975 Câmpu-Lungŭ.
No. 976 Giurgiŭ.
No. 977 Ploescĭ.
No. 979 Vălenii-de-Munte.
No. 980 Călăraşĭ.
No. 983 Târgoveştea.
No. 978 Buzeŭ.
No. 981 Brăila.
No. 982 Focşanĭ.

ANESA 25.

CIRCULARŬ CĂTRĂ OCÂRMUIRĬ

Fiindŭ vremea acumŭ de a se sloboçi pe la satele lorŭ aceĭ candidaţĭ de învĕţătorĭ, ce sunt maĭ deprinşĭ la învĕţăturile ce li s'a aretatŭ şi ale cărora sate aŭ încăperĭ de şcóle séŭ case de sfatŭ, Eforia a scrisŭ profesoruluĭ scóleĭ normale că pe aceĭ candidaţĭ să'ĭ slobódă de acumŭ ca să mérgă să deschidă scóle în satele în care s'aŭ otărâtŭ a fi învĕţătorĭ, de aceia s'aŭ trămisŭ profesoruluĭ 50 trupurĭ de table lancastrice ca să împarţă fiă-căruĭ învĕţătorŭ câte unŭ trupŭ.

Cinstita Ocărmuire dérŭ este poftită ca cu orânduirea acelorŭ candidaţĭ pe la satele lorŭ să slobódă poruncĭ cătră sub-ocârmuirile plăşilorŭ, ca după sosirea acelorŭ candidaţĭ la satele lorŭ, să-ĭ aşeçe séŭ în încăperile de scóle ce vorŭ fi făcute séŭ în casele de sfatŭ, séŭ în orĭ care altă încăpere, vremelnicesce pênĕ ce la viitórea Primă-vĕră se vorŭ face într'adinsŭ încăperĭ pentru scóle.

Pe lângă acésta ca să se dée Eforieĭ o deplină seiinţă atâtŭ de vremea în care aŭ venitŭ aceĭ candidaţĭ la scóla normală din capitala judeţuluĭ, câtŭ şi de numerulŭ enoriaşilorŭ sătenĭ, ce se vorŭ afla în satulŭ de unde este candidatulŭ şi în care satŭ este orânduitŭ învĕţătorŭ, s'a scrisŭ profesoruluĭ ca să trămită Eforieĭ câtŭ maĭ în grabă o listă cu acele însemnărĭ. Cinst. Ocârmuire va bine-voi a înlesni D-luĭ profesorŭ sciinţa ce va cere pentru acésta de la Cancelaria aceĭ Cinst. Ocârmuirĭ.

No. 1030 Mehedinţĭ
No 1031 Gorju
No. 1032 Romanţĭ
No. 1033 Argeşiulŭ
No. 1034 Dolju
No. 1035 Oltu — Octombrie 7
No. 1036 Buzĕŭ
No. 1037 Dâmboviţa
No. 1038 Prahova
No. 1039 Brăila
No. 1040 Ialomiţa
No. 1048 Ilfovul — Octombriŭ 13
No. 1050 Vâlcea
No. 1051 Săcueniĭ
No. 1052 Rômniculŭ — Octombriŭ 14
No. 1053 Muscelŭ
No. 1107 Vlaşca — Octombriŭ 24.

ANESA No. 26.

CIRCULARŬ CĂTRĂ PROFESORIĬ DE PRIN JUDEŢE

Octombre 28, 1838.

Dupe băgarea de sémă ce a făcutŭ Eforia în învĕţătura candidaţilorŭ de prin sate a vĕçutŭ că uniĭ dintr'aceştĭ candidaţĭ aŭ multă aplicare şi deprindere la învĕţătură, érŭ alţiĭ sunt atâtŭ de nedestoiniciĭ şi neprimitorĭ de învĕţătură, în câtŭ oricâtă vreme se vorŭ ţiné în scólă nu vorŭ puté lua cea maĭ puţină înţelegere de învĕţăturile ce li se predaŭ.

De aceea se scrie D-téle ca candidaţiĭ, ce vorŭ fi óre-cum pregătiţĭ să-ĭ sloboçĭ, potrivitŭ cu circularea ce s'a trămisŭ cu No.....,, ca să încépă a da învĕţătură la copiiĭ satelorŭ lorŭ, érŭ ceĭ ce se vorŭ fi arĕtatŭ nedestoiniciĭ şi neprimitorĭ de învĕţătură, pentru că sunt pré bĕtrânĭ séŭ pentru că aŭ mintea de totŭ têmpită, să-ĭ depărtezĭ cu totulŭ din numĕrulŭ candidaţilorŭ, şi de numele acelora să trămiţĭ la Eforiă listă, ca după aceea să se propue Cinst. Departamentŭ din lăuntru ca să dea po-

www.digibuc.ro

runcĭ spre a se lua în birŭ aceĭ ómenĭ şi a se trămite în luuile véreĭ la scóla normală, dintre sătenii carĭ vorŭ fi maĭ tinerĭ, cu mintea maĭ sănĕtósă şi maĭ primitóre de învĕţătură.

No. 1111 Inspectoruluĭ din Craiova.
No. 1112 Cerneţĭ.
No. 1113 Târgu-Jiuluĭ.
No. 1114 Caracalŭ.
No. 1115 Rômniculŭ-Vâlceĭ.
No. 1116 Slatina.
No. 1117 Pitescĭ
No. 1118 Câmpulŭ-Lungŭ.
No. 1119 Giurgiu.
No. 1120 Ploescĭ.
No. 1121 Călăraşĭ.
No. 1122 Târgoveştea.
No. 1123 Buzĕŭ.
No. 1124 Brăila.
No. 1125 Văleniĭ-de-Munte.
No. 1126 Focşanĭ.

ANESA No. 27.

CIRCULARŬ CĂTRE PROFESORIĬ DE PRIN JUDEŢE

Octombrie 7. 1838.

Fiiudŭ vremea acumŭ de a se sloboḑi candidaţiĭ de învĕţătorĭ pe la sate, unde trebuiă să ţiă scólele pentru copiĭ satuluĭ, Eforia trămite D-téle *cinci-ḑeci* trupurĭ alcătuite fiă-care de câte 13 foĭ din tablele lancastrice, ce s'aŭ tipăritŭ până acumŭ; de celealte foĭ ce sunt a se maĭ tipări diu preună cu foile Nr. 8 şi 14 se vorŭ trămite.

Să scrie dérŭ că, după ce d-ta veĭ arĕta candidaţilorŭ şi aceste table ca să se deprinḑă în câte va ḑile a încunoscinţa regula după care aŭ a se preda, să sloboḑĭ pe câţĭ candidaţĭ veĭ cunósce maĭ deprinşĭ la învĕţătură, ca să mérgă să începă a învĕţia copiĭ pe la satele unde se vorŭ fi găsitŭ pentru acésta încăperĭ séŭ unde vorŭ fi casa de sfatŭ şi să daĭ pentru fiă-care scólă câte un trupŭ de aceste table.

Pentru cătĭ dintr'aceştĭ candidaţĭ, sloboḑiţĭ acum, se vorŭ afla într'uă plasă, d-ta veĭ da către sub-ocârmuirea plăşiĭ unŭ deosebitŭ adresŭ, cărе va fi însoţitŭ cu poruuca cinstiteĭ ocârmuirĭ şi cu listă de numele acelorŭ candidaţĭ, şi de satulŭ în care aŭ să ţiă scóla, veĭ da deosebit în mâua fiă-căruia şi câte un înscrisŭ după modelulŭ alăturatŭ.

Pe candidaţiĭ ceĭ maĭ slabĭ la învĕţătură şi maĭ alesŭ pe aceia în ale cărora sate nu se vorŭ afla nicĭ case de sfatŭ, nicĭ vre'o altă încăpere de scólă să'ĭ maĭ opresci în scóla normală, spre deprindere câtă vreme veĭ socoti de trebuinţă.

Cu sloboḑirea caudidaţilorŭ celorŭ maĭ deprinşĭ d-ta să întchipuiescĭ o listă generală pentru toţĭ candidaţiĭ, ce acumŭ sunt la învĕţătură într'acea scólă aretându-seântêiŭ Nr..... , ḑiua cândŭ a-venitŭ în scólă fiă-care candidatŭ, numele şi pronumele, vêrsta luĭ, cumŭ şi cele-alte însemnărĭ ce să aréte gradulŭ învĕţăturilorŭ cu care s'aŭ deprinsŭ maĭ bine fiă-care candidatŭ.

Acea listă, iscălită de d-ta, să o trămiţĭ aicĭ la Eforiă

No. 1013 Cerneţi
No. 1014 Târgu-Jiuluĭ
No. 1015 Caracalu
No. 1016 Pitescĭ
No. 1017 Insp. din Craiova
No. 1018 Slatina
No. 1019 Buzeŭ
No. 1020 Târgoveşte
No. 1021 Ploescĭ
No. 1022 Brăila
No. 1025 Călăraşiĭ
} Octombre 7.

No. 1055 Rômnicu-Vâlciĭ
No. 1056 Văl. de Munte
No. 1057 Focşanĭ
No. 1058 Câmpu-Lungŭ.
} Octombre 14.

No. 1105 Giurgiu Octombre 14

ANESA No. 28.

Circularu cŏtre profesoriĭ scólelorŭ normale. 1838 Oct. 31.

Pentru primirea acelorŭ douĭ leĭ de cŏtră învĕţătoriĭ scólelorŭ comunale de fie-care enoriaşĭ sătenŭ pentru plata lorŭ, după chipzuirea ce s'a făcutŭ, s'a datŭ poruucĭ de cŏtră Cinst. Departamentŭ din Lăuntru ca aceĭ douĭ leĭ să se respunḑă d'a dreptulŭ de cŏtră sătenŭ în mâna învĕţătoruluĭ comunale, însă unuluĭ acum la St. Dimitrie şi altuluĭ la St. Gheorghe şi sub-ocârmuitoruluĭ să nu aibă altŭ amestecŭ la acésta de câtŭ să fiă ca un esecutorŭ spre a'şĭ urma fiă-care sătenŭ la vreme acéstă datoriă. De aceea Eforia scrie D-téle ca, îndată după primirea acesteĭ-a să îndatorezĭ D-ta pe fiă-care

www.digibuc.ro

candidatŭ sa facă catagrafiă, după modelulŭ alăturatŭ, de toţi enoriaşii sătenĭ ce se vorŭ fi aflându în satulŭ în care este otărâtŭ de învĕţătorŭ, însemnându într'acéstă catagrafiă în deosebite rigle: 1-iŭ şirulŭ numerilorŭ; alŭ 2-lea numele enoriaşuluĭ sătenŭ, alŭ 3-lea de ce tréptă este, adecă; birnicŭ, mazilŭ, preotŭ, diaconŭ. vĕduvă şcl. alŭ 4-lea despre copiĭ şi dintr'aceştia câţĭ suntŭ băeţĭ şi câte fete însemnându-se pentru fie-care de câţĭ annĭ este, al 5-lea căt a plătit dintr'aceĭ douĭ leĭ şi în fine în rigla cea maĭ de pe urmă se vorŭ însemna deosebite împregiurărĭ ce se vorŭ ivi pentru vre unulŭ dintr'aceştĭ enoriaşĭ, orĭ că nu va fi în stare de a plăti aceĭ douĭ leĭ séŭ că a lipsitŭ din satŭ. Acele catagrafiĭ vorŭ fi îndoite din care una se va trimite aicĭ la Eforiă érŭ alta se va popri la D-ta. După acea candidatulŭ va ţiné unŭ deosebitŭ catastifŭ în care va trece în potriva numeluĭ fiă-căruia săténŭ baniĭ ce va primi şi cândŭ va urmà vre o împotrivire de la vre-unulŭ din sătenĭ la plata dreptuluĭ sĕŭ se va adresa către sub-ocârmuitorŭ ca să se facă împlinire; asemenea catagrafiă, precum s'a arĕtatŭ maĭ susŭ se va face de douĕ orĭ pe annŭ, una la St. Dimitrie şi alta la St. Gheorghe ca să se adaoge în liste prisósele enoriaşilorŭ ce, mărindu-se în vêrstă séŭ însurându-se, se vorŭ deosebi cu casele lorŭ şi se vorŭ scădé aceĭ ce se vorŭ mări séŭ vorŭ cădé în nedestoiniciă de a puté plăti baniĭ otărâţĭ.

Candidaţiĭ vorŭ avé a'şĭ strânge baniĭ numaĭ pe unŭ semestru trecutŭ, érŭ niciŭ o dată înainte, că de va fi trebuinţă să se depărteze vre-unulŭ dintr'ênşiĭ pentru nedestoiniciă să nu se maĭ facă învăluiélă puinduse îndatorire ca să întórcă înapoĭ baniĭ la satŭ. Cu tóte acestea, fiindŭ că mulţĭ din candidaţĭ aŭ apucatŭ de aŭ luatŭ de la satŭ baniĭ în ainte, aceştĭ banĭ vorŭ remâné pe séma acelorŭ candidaţĭ până la St. Gheorghe viitorŭ şi atuncĭ viindŭ iérăşi la scólă toţi candidaţiĭ, se va face alegere de aceia carĭ vorŭ fi destoinicĭ şi de acĭ înnainte se va regula ca învĕţătoriĭ de sate să nu 'şi priméscă leulŭ decâtŭ la stĕrşitulŭ fiă-căruia semestru, după înscrisulŭ de destoinicie ce li-se va da de către D-ta, cândŭ se vorŭ sloboçì din scólă.—

No. 1166 Craiova.
No. 1167 Cerneţi.
No. 1168 Târgu-Jiuluĭ.
No. 1169 Caracalŭ.
No 1174 Giurgiu.
No. 1175 Ploescĭ.
No. 1176 Călăraşi.
No. 1177 Târgoveştea.
No. 1170 Rômn.-Vălceĭ.
No. 1171 Slatina.
No. 1172 Piteşcĭ.
No. 1173 Câmpu-Lungŭ.
No. 1178 Buzĕŭ.
No. 1179 Brăila.
No. 1180 Văl.-de-Mt.
No. 1181 Focşanĭ.

PLASA.....

Satulŭ.....

Catagrafiă de enoriaşiĭ sătenĭ ce sunt cu locuinţa într'acelŭ satŭ.

No.	NUMELE ŞI PRONUMELE.	De ce tréptă este.	De are copiĭ. băeţi.	anni.	fete.	anni.	De a plătit.	Băgărĭ de séma.

ANESA No. 28 (bis.)

CĂTRE DEPARTAMENTULŬ DIN LĂUNTRU

1838, No. 904, Sept. 16.

Dupe poruncile date pentru înfiinţarea scólelorŭ publice pe la sate se află acum adunaţĭ pe la tóte scólele normale unŭ mare numĕrŭ de candidaţĭ, carĭ se pregătescŭ a fi învĕţătorĭ pe la scólele comunale. Pentru léfa acestorŭ candidaţĭ sunt date poruncile Onrb. Departamentŭ pe la ocârmuirĭ ca, potrivitŭ cu coprinderea regulamentuluĭ, să se strângă câte douĭ leĭ de fiă-care familiă de prin sate, însă pînă acum nu s'a întocmitŭ nicĭ o orênduélă în ce chipŭ a se respunde léfa acestorŭ învĕţătorĭ. Eforia déră, chipzuindŭ a înlesni şi a regula acéstă respundere, propune Cinst. Departamentŭ următórea întocmire: Dupe ce se vorŭ strânge aceĭ douĭ leĭ dupe la tóte familiele de prin sate, se vorŭ păstra la ocărmuirĭ, fără a se respunde neménuĭ vre o para dintr'ênşiĭ, decâtŭ dupe deslegările ce se vorŭ da de la Eforiă. Pentru acéstă respundere de banĭ profesorulŭ scóleĭ normale din capitala judeţuluĭ, trămiţêndŭ maĭântêiŭ listă de învĕţătorĭ, ce se vorŭ afla în lucrare, va însemna şi vremea pe câtŭ se cuvine a lua léfă fiă-care învĕţătorŭ după a sea intrare în slujbă; dupe aceea Eforia, întocmindŭ statŭ de lefile ce vorŭ fi să se rĕspundă, va da sloboçire profesoruluĭ de la judetŭ să priméscă de

www.digibuc.ro

la ocârmuire, suma coprinsă intr'acelŭ statŭ, şi să o rĕspunḑă pe la învĕţătoriĭ de prin sate în duoĕ câştiurĭ, adecă primă-véra, cândŭ intră candidaţiĭ în scóla normală spre maĭ multă a lorŭ deprindere la învĕţătură şi tómna, cândŭ esŭ de acolo ca să se întórcă la scólele de pre la sate, atuncĭ învĕţătoriĭ primindŭ din mâna profesoruluĭ, vorŭ iscăli în condica, ce se va trămite acestuia de la Eforiă într'adinsŭ pentru înscrierea lefeĭ învĕţătorilorŭ de prin sate.

ANESA No. 29.

DEPARTAMENTULŬ TREBILORŬ DIN LĂUNTRU

22 Octom. 1838.

Cinstiteĭ Eforiĭ a scólelorŭ.

Spre a se puté pune în lucrare cu maĭ bună orĕnduélă mĕsura luată prin poruncile ce s'aŭ fostŭ datŭ maĭ dinainte pe temeiulŭ adresuluĭ onrb Eforiĭ cu No. , asupra împlinireĭ banilorŭ, cuveniţĭ a se respunde candidaţilorŭ aleşĭ de învĕţatorĭ pe la scólele de prin sate, fără de a mizloci neorĕnduiélă séŭ învĕlmăşélă la rostirea acesteĭ împrejurărĭ, precum şi împovĕrarea locuitorilorŭ cu împlinirea de o-dată a sfertuluĭ Sf. Gheorghe şi Sf. Dimitrie. In urma chipzuireĭ de maĭ susŭ, puindu-se înaintea tutulorŭ ocârmuitorilorŭ judeţelorŭ prin circularea porunceĭ a face urmarea ce se arĕtă aci:

I. Că pe la ceĭ maĭ mulţĭ din învĕţătorĭ, urmândŭ să se fi rĕspunsŭ de către însişĭ locuitoriĭ satelorŭ baniĭ cuveniţĭ aĭ simbrieĭ pomeniţilorŭ candidaţĭ în socotéla semestruluĭ trecutŭ, ocărmuirea să stăruéscă ca împlinirea acelorŭ câte *douĕ* leĭ să-şĭ iea începerea de aicĭ înainte; adică de la 26 ale următoruluĭ Octombre.

II. Baniĭ, ce urmĕḑă a se strânge, adică leulŭ orĕnduitŭ, să se iea îngrijirea de către ocărmuire ca să se respunḑă de către fiă-care locuitorŭ săténŭ în primirea d'a dreptulŭ a pomenituluĭ învĕţătorŭ, fără de a se amesteca câtu-şĭ de puţinŭ maĭ multŭ sub-ocârmuitorulŭ, de câtŭ numaĭ ca unŭ esecutorŭ întru a-şĭ urma fiă-care dintr'ênşiĭ datoria prescrisă, rĕmâindŭ în nelucrare cele ce li s'aŭ maĭ fostŭ poruncitŭ âmtĕiŭ pentru chipulŭ respundereĭ, şi celealte prin profesorulŭ scóleĭ din capitală.

Departamentulŭ are cinste a da în cunoscinţa O. Eforiĭ lucrarea de maĭ susŭ spre sciinţă.

Écĕ cum în 1840 se maĭ regula cestiunea lefilorŭ.

ANESA No. 29 (bis.)

EFORIA SCÓLELORŬ NAŢIONALE.

1840, August.

Cinstiteĭ Visteriĭ.

Prin projectulŭ din regulamentulŭ organicŭ se otărasce ca, pentru plata învĕţătorilorŭ de pre la sate să se respundă de către fiă-care enoriaşŭ câte leĭ duoĭ, dându-se deosebitŭ învĕţătoruluĭ şi câte doue chile de bucate.

Fiindŭ că acum dupe mĕsurile, ce s'aŭ luatŭ, s'a întocmitŭ scoliĭ comunale maĭ pre la tóte satele din principatŭ, şi învĕţătoriĭ de pe la aceste scoliĭ cércă o mare neînlesnire cu primirea dreptuluĭ lorŭ din mâna sătenilorŭ, Eforia socotesce de cuviinţă a da în cunoscinţa cinstiteĭ Visterii următórea chipzuire:

I. Fiă-care enoriaşŭ să fie datorŭ a da la cutia satuluĭ aceĭ doĭ leĭ, însă unŭ leŭ la Sf. Gheorghe şi altulŭ la Sf. Dimitrie.

II. Cândŭ învĕţătoriĭ de pre la sate vorŭ fi să priméscă plata lorŭ, adică la sfârşitulŭ fiă-căruia din semestrele Sf. Gheorghe şi Sf. Dimitrie, să se înfăţişeze la cutia satuluĭ, din care, faţă cu faciele orĕnduite prin regulamentŭ pentru deschiderea cutieĭ, să i se dée baniĭ pe numĕrulŭ enoriaşilorŭ din acestŭ satŭ şi să dée învĕţătoruluĭ chitanţă de primire.

III. Făcêndu-se acéstă platĕ, sub-ocărmuirea să se îndatoreze a încunosciinţa îndată ocărmuireĭ locale, care va însciinţa Eforieĭ pentru a eĭ regulă, şi pentru mĕsurile ce trebue să se dée în cunoscinţa profesornluĭ fiă-căreia scóle din oraşŭ, ca să se scie că învĕţătoriĭ 'şĭ aŭ primitŭ la mâna lorŭ şi să nu rĕmâie la necĭ unulŭ dintr'ênşiĭ cuvêntŭ de pricinuire din scóla normală.

Cinstita Visteriă dérŭ cu cinste este rugată să bine-voiéscă a pune în lucrare cele de cuviinţă spre întocmirea mĕsurilorŭ arĕtate, ca învĕţătoriĭ de pre la sate să-şĭ priméscă regulatŭ aceĭ doĭ leĭ d'a dreptulŭ din cutia satuluĭ şi a împărtăşi apoĭ pe Eforiă cu cinstitŭ respunsŭ.

www.digibuc.ro

ANESA No. 30.

Departamentulŭ Trebilorŭ din Lăuntru alŭ Principatului ţĕrrei Românescĭ 12 Noembre 1838. No. 1950.

Cinstiteĭ Eforiĭ a scólelorŭ.

In urma otnoşenieĭ aceĭ Cinst. Eforiĭ cu No. 1222, dându-se poruncile cuviincióse cătră tóte ocârmuirile judeţelorŭ ca prin înţelegere cu DD. proprietarĭĭ satelorŭ, pe unde se vorŭ aşeda scóle de învĕţătură, să facă punere la cale a li se înlesni darea lemnelorŭ trebuincióse pentru incălţditulŭ lorŭ şi a se îndatora părinţiĭ copiilorŭ, ce se vorŭ afla la învĕţăturĭ, ca să le transportuéscă cu rôndulŭ de la loculŭ ce li-se va areta de către D-lorŭ proprietariĭ. Departamentulŭ are Cinste spre rĕspunsŭ a 'ĭ face cunoscutŭ.

Şef Departamentuluĭ *Mix. Ghica.*

Resol. Şef. Secţ. *D. Taciu.*

Să se dée în cunoscinţă profesorilorŭ de la scólele normale dispositiile ce a luatŭ Cinst. Departamentŭ din Lăuntru pentru încălţdirea scólelorŭ comunale.

ANESA No. 31.

Departamentulŭ Trebilorŭ din Lăuntru alŭ Principatului ţerrei Românescĭ. 1834. Noemb. 18, cu No. 1988.

Cinstiteĭ Eforiĭ a scólelorŭ Naţionale.

După adresa Cinst. Eforiĭ cu No. 1190, dându-se cuvenitele poruncĭ cătră ocârmuirile judeţelorŭ pentru apărarea, ce se cuvine a face proprietariĭ învĕţătorilorŭ de prin sate de rĕspunderile datorielorŭ reciprocitâţeĭ, acestŭ Departamentŭ are cinste spre rĕspunsŭ a 'ĭ înainta pe lângă acésta chiarŭ copiă după pomenitele poruncĭ spre sciinţa Cinstiteĭ Eforiĭ.

Şefulŭ Departamentuluĭ *Mix. Ghica.*

Şefulŭ Secţieĭ *D. Taciu.*

ANESA Nr. 31 (bis.)

DEPARTAMENTULŬ TREBILORŬ DIN LĂUNTRU.

Ocârmuiriĭ Judeţuluĭ.

Fără nădejde aŭ maĭ priimitŭ Departamentulŭ acum otnoşenia Cinst. Eforiĭ a Scólelorŭ cu No. 1190 arĕtare că, din raporturile ce aŭ primitŭ de la uniĭ din profesoriĭ scólelorŭ naţionalĭ de prin judeţe, s'aŭ înseiinţatŭ că mulţĭ din candidaţĭ de învĕţătorĭ pe la sătе se apucă de cătră arendaşiĭ moşielorŭ prin silnice miţlóce, cu dorobanţĭ ca să plătéscă tóte drepturile proprietăricescĭ cu cuvêntŭ ca aceĭ candidaţĭ le suntŭ dajde de clăcaşĭ prin contracturile orenduireĭ, cându ereaŭ bine încredinţaţĭ că după poruncă cu No. va fi miţlocitŭ D. ocârmuitorŭ prin ale séle bune miţlóce cătră D. proprietarĭ şi arendaşĭ spre a nu se maĭ supăra nisce asemene candidaţĭ de învĕţăturĭ de drepturile proprietăricescĭ, nefiindŭ nicĭ vre unŭ lucru însemnatŭ, ci şi printr'acésta i-se pune în ainte ocârmuireĭ a însufla prin pohtirĭ maĭ cu dinadinsulŭ în gîndulŭ D-lorŭ proprietarĭ şi arendaşĭ cuviinţa ce este a se apăra acestĭ candidaţĭ de reciprocele datoriĭ, adâugêndu-se că o asemenea urmare, ce de sineşi s'ar fi asceptatŭ să o facă, va aduce nu puţină laudă şi Domneilorŭ şi folosŭ însemnătorŭ spre silinţa ce se va întrebuinţa de cătră pomeniţiĭ la învĕţătura tinerimeĭ. Érŭ de urmarea ce se va face spre sfêrşitulŭ de maĭ susŭ să raportuéscă Departamentuluĭ cu deslușire.

1838, Noemb.

ANESA No. 32.

EFORIA SCÓLELOR DIN PRINCIPATUL ROMÂNIEĬ.

No. 1189, Noembre 2. 1838.

Cinstileĭ Marĭ Vornicĭĭ din Lăuntru

Pentru sloboţirea acum a candidaţilorŭ de învĕţătorĭ ca să mérgă pe la satele lorŭ, Eforia s'a adresatŭ cătră ocârmuirile judeţelorŭ, poftindu-le ca aceĭ candidaţĭ, ce se vorŭ face cunoscuţĭ de cătră profesorulŭ scóleĭ normale că suntŭ destoinicĭ a preda şi eĭ învĕţăturile pe la copiiĭ satelorŭ, să se aşeţe séŭ în încăperile ce se vorŭ găsi prin sate spre a puté sluji de scólă, séŭ vremelnicesce în casele de sfatŭ pênĕ ce se vorŭ clădi încăperĭ într'adinsŭ pentru scóle.

Eforia cu cinste dă acésta în cunoscinţa Cinst. Marĭ Vornicĭĭ şi o rógă ca să bine-voiéscă a se da şi din partea aceluĭ Cinst. Departamentŭ cuviincióse poruncĭ cătră P. onor. ocârmuirĭ, ca pe la satele uude nu se găsescŭ de o-cam-dată alte încăperĭ, să se slobóţă vremelnicesce casele de sfatŭ

www.digibuc.ro

spre a-se ţiné într'ênsele scólele comunale de cătră mai susŭ arĕtaţiĭ candidaţi pênĕ ce la Véra viitóre se vorŭ zidi într'adinsŭ case pentru scóle.

ANESA No. 33.

CINSTITEÏ EFORIÏ A SCÓLELORŬ NAŢIONALE.

Prof. scoleĭ normale din Judeţulŭ Ilfovŭ.

Plecândŭ din Bucurescĭ la 3 Aprilie pentru a revisui scólele comunale din acestŭ judeţŭ, am urmatŭ pre câtŭ m'a iertatŭ vremea şi de starea lorŭ cu cinste face cunoscutŭ cinstiteĭ Eforiĭ cele următóre:

PLASA SABARULUÏ.

Satulŭ Gilava.

Doue-ḑecĭ şi şésse de copiiĭ; doue-ḑecĭ ereaŭ atuncĭ în scólă, silabiséŭ şi scriaŭ cu băgare de sémă, treĭ dintre denşiĭ citeaŭ binişiorŭ, scriaŭ dictando şi învĕţaseră şi rugăciunĭ; — scóla e pré mică, trebue lărgită, trăgêndŭ păreţiĭ în marginea prispeĭ şi lungită pênĕ în odaia candidatuluĭ stricândŭ tinda din lăuntru care este de prisosŭ.

Măgurelele.

Candidatulŭ lipsea într'altŭ satŭ, cincĭ-spre-ḑece copiĭ şedeaŭ în scóla; scóla trebue lărgită cu prispa şi adăugênduse tinda la lungime.

Flocestiĭ.

Doue-ḑecĭ şi patru copiĭ aŭ învĕţatŭ, optŭ-spre-ḑece ereaŭ atuncĭ în scólă, scóla trebue lărgită cu prispa; citirea şi scrierea cu băgare de sémă, şése copiĭ învĕţaŭ rugăciunĭ; — Pentru scólă cumpărată o casă bună, dérŭ trebue lărgită cu prispa şi adăugată tinda la lungime.

Simidreniĭ

Şepte-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ; 13 ereaŭ, învĕţătura cu pucina băgare de sémă, pentru scóla cumpăraseră o casă (mare) care cu nicĭ unŭ meremetŭ nu póte fi bună.

Clincenĭ.

Învĕţătura fóră băgare de sémă, candidatulŭ în mare neorênduiélă, scóla trebue lărgită cu prispa şi lungită cu tinda.

Slobodia

Treĭ-ḑecĭ şi noue de copiĭ aŭ învĕţatŭ; 35 eraŭ; numaĭ 4 cunoscéŭ slovele şi nicĭ nu scriaŭ din multa neorenduiélă a candidatuluĭ, scóla trebue lungită cu tinda.

Domnescĭi de josŭ

Optŭ-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, 14 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă dată de proprietariŭ pre care vrea se o drégă pentru scólă, dérŭ nu póte împlini trebuinţa, fiindŭ de zidŭ şi numaĭ de doĭ stângenĭ lungă şi de doĭ lată.

Domnescĭi de susŭ.

Şepte-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, 9 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă; învĕţaŭ într'o casă prea mică închiriată de satŭ; pentru scólă nicĭ o rostire.

Caţichea.

Candidatulŭ lipsea, aŭ învĕţatŭ copiĭ pré pucină vreme din indărătnicia candidatuluĭ, fiindŭ şi pré . . . . . scóla trebue lărgită cu prispa şi lungită cu tinda.

Ciorogârla.

Candidatulŭ, care a urmatŭ în scóla normale, l'a gonitŭ proprietariŭ la 6 Martie, puindŭ în locu'i să înveţe copiĭ pre unŭ altu, care singurŭ nu cunósce tablele de cetire.

Colintina din dealŭ.

Treĭ-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, 9 ereaŭ, cetiaŭ pre table bine, nu scriaŭ, ne avêndŭ cele trebuincióse, învĕţaŭ într'o casă veche meremetisită; pentru scólă nicĭ o rostire.

Poenariĭ luĭ Enuţiă.

Patru-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, 12 eraŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, 5 învĕţaŭ rogăciunĭ şi ceva cântărĭ, scóla e făcută după modelŭ şi mărimea caselorŭ de satŭ.

Colintina din vale

Şése-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, 13 ereaŭ, învĕţă-

www.digibuc.ro

tura cu pucina băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă închiriată de satŭ, scóla e neisprăvită, trebue lărgită cu prispa.

Aleşiĭ luĭ Mihaiŭ-Vodă.

Doui-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ; candidatulŭ lipsea atuncĭ, scóla trebue lărgită cu prispa şi lungită cu tinda.

Gândava.

Unu-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, 9 ereaŭ, învĕţaŭ cu pucina băgare de sémă, scóla trebue făcută amendoue odăile una, lărgindu-se cu prispa şi adăugêndu-se altă odaiă pentru candidatŭ.

Gura cruceruluĭ.

Doue-ḑecĭ copiĭ aŭ învĕţătură cu băgare de sémă, 10 cântáŭ binişiorŭ, scólă nu erea, învĕţaŭ în casa candidatuluĭ pênĕ se va aşeḑa satulŭ la liniă ca să facă scólă.

Cornetu din vale.

Copiiĭ nu învĕţaŭ, căcĭ la sloboḑirea candidatuluĭ din scólă, ne fiindŭ table tipărite, nu 'i s'a datŭ. — Scóla fiindŭ numaĭ urzită, trebue lungită cu câte unŭ stânjinŭ, ridicată temelia şi maĭ înălţatŭ tavanu.

Darascĭ.

Patru-ḑecĭ de copiĭ aŭ învĕţatŭ, 27 eraŭ, învĕţătura cu pucină băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă pré mică închiriată de satŭ, scóla urzită pré mică, trebue făcută o scólă maĭ mare, fiindŭ No. (scoriaştilorŭ) Enoriaşilorŭ trecutŭ de 200.

Ciulescĭĭ.

Doue-ḑecĭ de copiĭ aŭ învĕţatŭ, 17 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, 5 învĕţaŭ şi rogăciunĭ. Pentru scólă cumpăraseră o casă, care trebue lărgită cu prispa şi făcute amendoue odăile una şi adaugêndŭ odaia pentru candidatŭ.

Copăceniĭ de miḑlocŭ.

Copiiĭ nu aŭ învĕţatŭ, candidatulŭ a lipsitŭ tótă véra din scólă, scóla trebue lărgită cu prispă şi adăugată tinda la lungime.

Copăceniĭ.

Patru-spre-ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ, candidatulŭ erea de 2 septămânĭ reŭ bolnavŭ, scóla trebue lungită cu prispa şi lugită cu tinda.

Colibaşiĭ.

Doue-ḑecĭ şi unu copiĭ aŭ învĕţatŭ, 17 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, scóla fiindŭ începută pré mică, am oprit'o din lucru, şi s'aŭ învoitŭ sătenĭĭ cu arendaşulŭ ca să o prefacă, căruia i am hotărâtŭ o mărime potrivită cu numerulŭ Enoriaşilorŭ.

Dobreniĭ.

Doue-ḑecĭ şi şepte de copiĭ, 20 ereaŭ, cetirea şi scrierea pre tablă cu băgare de sémă, 6 cetéŭ ḑiceri slobodŭ pre orĭ ce carte şi învĕţaseră şi rugăciunĭ, unulŭ lucra adunarea şi scăderea din aritmetică şi scia dictando binişorŭ, scóla pré mică şi ca să se îndrepteze nu se póte.

Berceniĭ.

Ḑece copiĭ aŭ învĕţatŭ; nu-ĭ maĭ învĕţa de 3 septămânĭ căcĭ nu vrea se i deé a învĕţa în casa candidatuluĭ. Scóla, fiindŭ numaĭ urzită trebue lungită şi lărgită cu câte unŭ stâjinŭ, înalţată temelia de doue palme şi maĭ redicatŭ tavanulŭ.

Stiubeŭ.

16 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 9 ereaŭ, învĕţătura cu pucină băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă mică închiriată de satŭ, nu e nicĭ o rostire.

Orescĭĭ Cruceruluĭ.

8 Copiĭ aŭ învĕţatŭ; nu-ĭ maĭ învĕţa de 3 septămĭ pentru că nu vreaŭ să-ĭ dée. Pentru scóla avéŭ gătitŭ din materialŭ, dérŭ nu începuse la lucru.

Ciocovenĭ.

12 copiĭ aŭ învĕţatŭ, cetirea cu băgare de sémă, nu scriaŭ, ne avendŭ cele trebuinciósе, pentru scóla nicĭ o rostire.

Valea Dragului.

10 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 8 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, învĕţaŭ în tinda caseĭ candidatuluĭ, ne avêndŭ altă casă găsită.

www.digibuc.ro

PLASA OLTENIȚII.

Satulŭ Frumuşeii.

12 copiĭ aŭ învĕţatŭ, candidatulŭ lipsia de 4 dile; pentru scólă nicĭ o rostire.

Heresciĭ.

Candidatulŭ lipsia, pentru scólă dreseseră o casă dată de proprietariŭ pentru acésta, care póte fi de ajunsŭ.

Hotaru.

Candidatulŭ lipsia de doue septămânĭ, pentru scólă nicĭ o rostire.

Criveţiu

16 copiĭ aŭ învĕţatŭ. 10 eraŭ, învĕţătura cu băgare de sémă; învĕţaŭ întru o casă închiriată de satŭ; pentru scólă nicĭ o rostire.

Rodovanu.

16 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 15 eraŭ; la silabismŭ cu pucina băgare de sémă, nu scriaŭ, ne avêndŭ cele trebuincióse, 6 citeaŭ binişorŭ; învĕţaseră rugăciunĭ şi cântărĭ, învĕţaŭ într'o casă pré mică, scóla începută pré mică, trebue făcută una maĭ mare, fiindŭ numĕrulŭ enoriaşilorŭ trecutŭ de 320.

Câsciórele.

10 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 8 eraŭ, învĕţătura cu pucina băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă închiriată de satŭ; pentru scólă nicĭ o rostire.

Chîrnoţiĭ.

35 de copiĭ aŭ învĕţatŭ, 16 eraŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, 6 citeaŭ binişorŭ şi învĕţaŭ rugăciunĭ, învĕţaŭ într'o casă dată de proprietariŭ, scólă nu e; trebue făcută maĭ mare, fiindŭ numĕrulŭ Enoriaşilorŭ trecutŭ de 360.

Gâlbenaşiĭ.

14 copiĭ aŭ învĕţatŭ, nu-ĭ maĭ învĕţa fiindŭ luaţĭ la muncă ceĭ maĭ mulţĭ, scóla e pré mică şi ca să se îndrepteze nu stă mizlocu de câtŭ să se prefacă.

Suhatulŭ.

17 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 13 eraŭ, învĕţătura cu pucina băgare de sémă, scólă nu e, nefiindŭ încă satulŭ aşeţatŭ la liniă.

Aproţiĭ.

Nu a ţinutŭ scólă, pentru că nu-ĭ a datŭ casă; pentru scólă nicĭ o rostire.

Anica.

23 de copiĭ aŭ învĕţatŭ, 23 eraŭ, silabismu cu pucină băgare de sémă, 6 citeaŭ şi scriaŭ binişorŭ, învĕţaŭ şi rugăciunĭ, învĕţaŭ în casa candidatuluĭ, pentru scólă nicĭ o rostire.

Ulmeniĭ.

12 copiĭ aŭ învĕţatŭ 9 eraŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, învĕţaŭ în casa unuĭ săténŭ, în care era şi unŭ resboiŭ, pentru scólă nicĭ o rostire, spunŭ că o să o facă Esc. s. D. Spatar: C. Ghica.

PLASA CIOCĂNESCILORŬ.

Curatesciĭ.

13 Copiĭ aŭ învĕţatŭ, 8 eraŭ, învĕţătura cu pucină băgare de sémă, scóla pré mică şi ca să se îndrepteze trebue prefăcută.

Gâricenii.

16 copiĭ aŭ învĕţatŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, scóla aşa de mică încâtŭ, fiindŭ într'ênsa 3 băncĭ, cercurile nu se potŭ lăsa.

Frasinetŭ.

11 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 8 eraŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, scóla trebue lungită cu tinda şi lărgită cu prispa de la spate, fiindŭ făcută cu doue prispe

Obitesciĭ nouĭ.

20 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 16 eraŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, 6 învĕţaseră rogăciunĭ, scóla trebue lungită cu tinda.

Făureţiĭ.

Copiiĭ nu-ĭ învĕţa de o lună, nevrêndŭ sătenĭĭ să'ĭ dee, scóla pré mică şi pardoséla maĭ josŭ de câtŭ facia pămêntuluĭ.

www.digibuc.ro

Nenciulzi.

15 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 11 ereau, învĕţătura cu băgare de sémă, acestŭ satŭ arŭ trebui unitŭ cu Ulmu, fiindŭ maĭ unŭ trupŭ. câcĭ are numaĭ 45 de enoriaşĭ.

Ulmu.

Copiiĭ nu învĕţaŭ de doue luniĭ, fiindŭ candidatulŭ reŭ bolnavŭ, scóla urzită pré mică, trebue făcută alta maĭ mare, fiindŭ numĕrulŭ enoriaşilorŭ trecutŭ de 200.

Boşnégu.

20 de copiĭ aŭ învĕţatŭ, 8 ereau învĕţătura cu băgare de sémă, 4 învĕţaŭ şi rogăciuniĭ; pentru scólă nicĭ o rostire.

Tarascii.

12 copiĭ aŭ învĕţatŭ, aŭ învĕţatŭ într'o scólă dată de unŭ săténŭ, nu-ĭ maĭ învĕţa de o lună, ne maĭ vrêndŭ săténulŭi să dée casa; pentru scólă nicĭ o rostire.

Ciocanetiĭ Sêrbĭ.

19 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 13 ereaŭ. învĕţătura cu băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă închiriată de satŭ.

Ciocănetiĭ românĭ.

2 copiĭ aŭ învĕţatŭ, din neorênduiéla candidatuluĭ învĕţătura fără băgare de sémă, scóla începută pré strâmtă, NB. aceste doue sate trebue unite fiindŭ unŭ trupŭ şi de o proprietate, numaĭ cu numire de Ciocan: rom şi sêrbi.

Obileţiĭ vechĭ.

18 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 11 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, scóla trebue lungită cu tinda şi lărgită cu prispa.

Săruleţiĭ.

14 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 11 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, scóla pré mică, trebue lungită cu tinda şi lărgită cu prispa.

Plasa.

24 copiĭ aŭ învĕţatŭ, ĭ-a învĕţatŭ în casa candidatuluĭ, pentru care i plătea chiria, nu-ĭ maĭ învĕţa de doue septămânĭ din neorênduiéla candidatuluĭ; pentru scólă nicĭ o rostire.

Belciugatu.

11 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 4 ereaŭ, învĕţătura cu pucina băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă închiriată de satŭ; pentru scólă nicĭ o rostire.

PLASA DÂMBOVIŢEĬ.

Afumaţiĭ.

13 copiĭ aŭ învĕţatŭ, 9 ereaŭ, învĕţătura cu băgare de sémă, învĕţaŭ într'o casă închiriată de satŭ, pentru scólă nicĭ o rostire; — Fiindŭ că maĭ tóte scólele, unde sunt făcute, suntŭ aşedate în facia pământuluĭ cu tavanu josŭ şi aŭ prea pucină deosebire de casele sătenilorŭ, plecatŭ rogŭ pre cinstita Eforie a face cele de cuviinţă ca în satele care nu suntŭ (făcute) încă începute, se le facă redicate de 2 palme din facia pământuluĭ, tavanu maĭ înaltŭ şi ferestile maĭ marĭ.

Profesor *B. Jorju.*

No. 16.
16 Maiŭ 1840.

ANESA No. 34.

CINSTITEI EFORII A SCOALELORŬ NAŢIONALE

Prof. scóli naţionale din judeţulŭ Ilfovŭ.

După scirile aduse de revisoriĭ plasilorŭ, cu cinste facŭ cunoscutŭ Cinstiteĭ Eforiĭ, că învĕţătura copiilorŭ din acestŭ judeţŭ **merge pré slabŭ atâtŭ din lipsa încăperilorŭ câtŭ şi din ne darea celorŭ trebuincióse,** după care socotiamŭ de trebuinţă spre a mĕ duce a revidui pe câtŭ mĕ va ierta vremea.

Dérŭ, ca să pótă acéstă revisie aduce o maĭ bună înbunătăţire, rogŭ pe cinstita Eforiă să bine voiéscă a face cele de cuviinţă, ca se mérgă înpreună cu mine şi sub ocârmuitorulŭ plăşeĭ, ca, otă: ênduse o dată facerea încăperilorŭ, alăturarea satelorŭ şi altorŭ trebuinţióse, să se şi pună în lucrare.

Profesor: *B. Jorju.*

Nr. 10
14, Martie 1841.

www.digibuc.ro

ANÈSA No. 35.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŬ NAȚIONALE

Prof. scóleĭ normale din județulŭ Ilfovĭ

In **cele maĭ multe sate** dintr'acestŭ **județŭ, ne-flindŭ încă făcute scóle**, rogŭ pre cinstita Eforie să bine-voiéscă a face cele de cuviință ca să se facă câtŭ se va puté maĭ curêndŭ, căcĭ se apropie vremea învĕțăturеĭ copiilorŭ sătenĭ și din **pricina ne încapĕrilorŭ se face mare impedecare în învĕțatura lorŭ**. *Dérŭ, pentru că prin sate pre unde s'a isprăvitŭ sunt cu totulŭ ne potrivile cu trebuiuța*, o rogŭ a face cele de cuviință ca să le facà așeḑate pre stalpiĭ caseĭ câcĭ le facŭ de slugesce fața pămêntuluĭ de pardosélă, maĭ înalte, ferestile maĭ marĭ, mărimea sălеĭ de învĕțiatŭ copiĭ se fiă celŭ puținŭ de cinci stânjenĭ lungă și patru lată, la satele cu No. maĭ micŭ de o sută cinci-ḑecĭ de familiĭ și forma după planŭ; căcĭ, după cumŭ se facŭ, cu nece unŭ chipŭ nu se potŭ învĕța copiĭ într'ênsele după modulŭ Lancasterianŭ.

Profesor: *B Jorju.*

No. 52.
Septem. 22, 1841.
Bucurescĭ...

ANESA No. 35 (bis).

Nu numaĭ localele lipsiaŭ; vedeți ce ḑice aci de învĕțătorĭ.

CIRCULARĂ CĂTRE PROFESORII DE PRIN JUDEȚE

1842 Februariu 6.

Eforia a luatŭ sciință de la ceĭ maĭ avuți proprietarĭ dintr'acelŭ județŭ **ca învĕțatoriĭ scólelorŭ de prin sate nu pazescŭ scóla**, când sunt îndatorați a da învĕțăturĭ la copiiĭ satului, ci o pustiescŭ fórte desŭ și că în baserica satuluĭ nu facŭ slujbă de cântărețŭ séŭ de țêrcovnicŭ unĭ dintr'aceĭ cand dați, ce primescŭ acele douĕ chile de bucate și că în sfârșitŭ aceĭ învĕțătorĭ iéŭ aceĭ douĭ leĭ și porumbulŭ fórtă a face vre-o ispravă.

Eforia scriă D-v. că fără întârḑiare să te înțelegĭ atâtŭ cu revisoriĭ, însărcinați cu cercetarea scólelorŭ comunale, câtŭ și cu unĭ din candidați pentru starea acelerŭ scóle, cerêndŭ pentru dovédă de urmarea copiilorŭ în scólă încredințarea aleșilorŭ satuluĭ și pe câți din învĕțătorĭ veĭ cunósce că s'aŭ abătutŭ din datoriele lorŭ să ĭ daĭ în cunoscința Eforiĭ ca să chipzuiască apoĭ împreună cu D-v., după părerea ce veĭ da, pentru îndreptarea ce trebue să se facă.

No. 89 Craiova
No. 90 Târgu-Jiu.
No. 91 Caracăla.
No. 92 Rômnicul-Vâlcĭĭ
No. 93 Slatina.
No. 94 Pitescĭ.
No. 95 Câmpu-lungŭ.
No. 96 Târgovistea.
No. 97 Ploescĭ.
No. 98 Vălenĭĭ de Munte.
No. 99 Călărașĭ.
No. 100 Buzĕŭ.
No. 101 Roșiĭ de Vede.
No 102 Brăila.
No. 103 Focșanĭ.
No. 104 Cerneți.
No. 105 Giurgiu.
No. 106 Ilfovŭ

Învățĕtoriĭ ereaŭ necapabilĭ, dérŭ și necapabilĭ cum eraŭ se lăsaŭ și eĭ de scólă. Atuncĭ Eforia credu a împedica rĕulŭ prin următórea circulară.

Circulară către profesorĭ. 1846, Decembro 23.

S'a făcutŭ adesea orĭ băgărĭ de sémă că unĭ din învĕțatoriĭ sateloru, găsindŭ pricină de a se lăpăda din slujba acésta pe la începutulŭ trimestrului Octombre, după ce adecă 'și aŭ primitŭ léfa în totŭ cursulu Vereĭ, fără a da lecțiă scolarilorŭ satului și cu acéstă tragere a candidatuluĭ rĕmâne scóla comunală închisă pe tótă Iérna; de aceia se scriă D-téle ca de acum înainte nicĭ unŭ învĕțător nu va avé voiă a se trage din acéstă slujbă în orĭ-ce vreme a anuluĭ, fiă măcarŭ a sea cerere orĭ pentru a se preoți saŭ pentru vre o altă împregiurare, ci aceia se vorŭ sloboḑi numaĭ în curgerea trimestruluĭ de Aprilie ca să remână îndestulă vreme spre a se găsĭ și a se gregăti altu candidatŭ, pênă la începerea trimestruluĭ de Octombre, ca să nu rĕmână scóla închisă din lipsa învĕțătoruluĭ.

Câudu ênsĕ vre unulu din învĕțătorĭ va călca acéstă orênduélă, va fi supusŭ a întórce toțĭ baniĭ, ce va fi luatŭ pe trimestrele ce vorŭ fi trecute de

www.digibuc.ro

la 1-iŭ Iuliŭ pênĕ în trimestrele în care acela va voi să 'şĭ dée dimisia séŭ se va fi făcutŭ nevĕdut de la scóla satuluĭ.

Acéstă regulă o facĭ D-ta cunoscută totorŭ învĕţătorilorŭ ca să aibă din vreme sciinţă.

No. 1457 Cerneţĭ. No. 1458 Târgu-Jiuluĭ.
No. 1459 Caracăla. No. 1460 Vâlcea.
No. 1461 Pitescĭ. No. 1462 Câmpu-Lungŭ.
No. 1463 Ploescĭ. No. 1464 Târgovişteа.

ANESA No. 36.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŬ OBSCESCĬ.

Profesoriĭ scóleĭ din Ilfovŭ.

Intre pedecile, ce oprescŭ învĕţătura copiilorŭ sătenĭ, lipsa scólelorŭ este una pré însemnată, fiind-că după ce ânchĕ pênĕ **acum nu s'a făcutŭ în cea maĭ mare parte, apoĭ şi cele ispravite, fiindŭ reŭ facute şi lasândule ne ispravite, s'aŭ derĕpanatŭ.** [1]) Acéste cu cinste arĕtându-o cinstiteĭ Eforiĭ o rogŭ se bine-voiéscă a face cele de cuviinţă, că atâtŭ şi pre cele făcute se le grijéscă de acumŭ ca să se pótă găti pênĕ la vremea începereĭ învĕţătureĭ copiilorŭ sătenĭ într'acéstă ĭérnă..

Profesor: *B. Jorju.*

No 66.
2 Septembre, 1842.
Bucurescĭ.

ANESA 36 bis.

CINSTITULUĬ DEPARTAMENTŬ DIN LĂUNTRU.

Profesorulŭ scólcloru începĕtóre dintru acestŭ judeţŭ, făcêndŭ revisia scólelorŭ de prin sate, prin raportulŭ seŭ de subt No. 69 dă în cunoscinţă acesteĭ Eforiĭ, că în cea maĭ mare parte încă pînă acumŭ nu s'aŭ făcutŭ punere la cale de a se clădi scóle şi din potrivă şi cele începute, lăsându-se ne isprăvite, se derĕpană, din care pricină urméză că nicĭ candidaţiĭ să nu aibă unde învĕţa pre copiĭ sătenilorŭ.

Ci fiindŭ că din căderile şi datoriile acesteĭ Eforiĭ este de a preveghia atâtŭ pentru clădirea, îmbunătăţirea, înaintarea scólelorŭ normale de prin oraşe, câtŭ şi a acelorŭ comunale de prin sate, pentru care se întêmpină maĭ multe împedecărĭ; — De aceea are cinste iĕrăşĭ a maĭ roga pre acelŭ cinstitŭ departamentŭ ca să bine voiéscă de a lua mĕsurile cuviincióse, atâtŭ de a se clădi scólele din noŭ, câtŭ şi ale sevêrşi pe cele începute şi nesevêrşite, câcĭ, lăsândule aceste din urmă în starea de acum, ne aparatŭ urméză a se derĕpana cu totulŭ şi în urmă a se face cu cheltuelĭ, cu care se împoveréză satele maĭ vîrtosŭ cândŭ cinstitulŭ departamentŭ preţuesce că de unŭ mare folosŭ şi trebuinţa este pentru înaintarea civilisaţieĭ şi a buneĭ crescerĭ, din care se ascéptă fericirea obscerĭ, să se desevêrşască scólele. — Acésta nădăjduită fericire nu lipsesce Eforia a o recomendui la părintéscă îngrijire a cinstituluĭ departamentŭ.

---

[1]) Din lipsa de locale învĕţătoriĭ ereaŭ adesea siliţĭ să nu locuéscă în satulŭ unde ţineaŭ scólă. Judecese ce perderea de tempŭ, câte absenţe de la scólă, pe vremĭ rele, cândŭ învĕţătorulŭ spre a veni diminĕţa în satulŭ unde avea scólă, trebuia să pună doue óre de cale! Ĕccĕ aci unŭ actŭ constatândŭ acésta:

Circulară, 1846, Septembre 7.

S'a maĭ scrisŭ D-v. că fiă-care candidatŭ de învĕţătorŭ trebue să-şĭ aibă locuinţa în satulŭ în care se află scóla, érŭ nu aiurea. De aceea veĭ îngriji D-ta ca de acum înainte să nu recomandezĭ pe vre unulŭ care să şĕdă în altŭ satŭ şi să fiă scóla într'altulŭ. Érŭ cândŭ nu va sta putinţa a se găsi candidatŭ, care să şĕdă în acelaşŭ satŭ în care se află scóla, atunci celŭ ce se va găsi de aiurea să se indatoreze prin înscrisŭ ca fără altă zăbavă, îndată ce se va aproba de către Eforiă să se mute în satulŭ în care este scóla. Acéstă însemnare se va arĕta de către D-ta totŭ-d'auna în raporturile prin care veĭ recomanda pe candidaţĭ, din noŭ însemnândŭcă cutare recomandatŭ este din cutare satŭ şi se îndatorézĕ a se muta cu voia proprietarilorŭ din amên douĕ satele.

No. 1142 Cerneţĭ.
No. 1143 Târgu-Jiuluĭ.
No. 1144 Caracalŭ.
No. 1145 Vâlcea.
No. 1146 Slatina.
No. 1147 Pitescĭ.
No. 1148 Târgovişteа.
No. 1149 Vălenii de Munte.
No. 1150 Ploescĭ.
No. 1151 Câmpu-Lungŭ.
No. 1152 Roşiĭ-de-Vede.
No. 1153 Călăraşĭ.
No. 1154 Brăila.
No. 1155 Buzĕŭ.
No. 1156 Focşanĭ.
No. 1157 Giurgiu.
No. 1158 Craiova.
No. 1159 Ilfovulŭ.

www.digibuc.ro

ANESA No. 36 (bis).

Starea scólelorŭ din totŭ Principatulŭ până la 1-iŭ Iuliŭ 1842.

SCÓLELE DE PRIN JUDEŢE								TOTALŬ		SCÓLA CENTRALĂ DIN CRAIOVA			
Numele judeţelorŭ	Scóle Comunale.				Scólele Normale			Nr. scólelorŭ	Nr. scolar. din tóte scólele	Scóla centrală din Craiova	TOTALŬ Nr. scólelorŭ	Nr. profesorilorŭ	Nr. scolarilor
	Nr. scólelorŭ	Nr. scolarilorŭ	Nr. scólelorŭ	Felulŭ invĕţĕturei	Nr. scolarilorŭ	Numele orăşiuluĭ	Nr. scolarilorŭ			Craiova suma...	2358	16 8	53,794 338
Mehedinţĭ	260	6630	—	—	—	Cerneţĭ	114	260	6744	CLASSELE			
Gorgiulŭ	160	3806	—	—	—	T.-Jiulŭĭ	vacant	160	3806	Classulŭ ântaiŭ şi al doilea de începĕtorĭ			212
Doljiulŭ	150	5125	13	4 Grecescĭ 6 Românescĭ 3 Nemţescĭ	354	Craiova	*	163	5479	Classulŭ III-lé idem.			60
										Classulŭ I-iŭ II-lea III-lea IV-lea de umanióre.			95
Romanaţiĭ	111	3096	1	Grécă	20	Caracălu	99	112	3188	Scólele din Bucuresci	1	9	
										Scóle succursale		2	228
Vêlcea	179	4726	—	—	—	Râmnicu	120	179	4846	Băserica Amza			139
										Sf. George vechĭ id.			192
Oltulŭ	113	2404	—	—	—	Slatina	154	113	2558				
Argeşiulŭ	142	3109	5	3 Românescĭ 2 Grecescĭ	127	Pitescĭ	113	147	3349				
Muscelu	85	1447	—	—	—	C.-Lungŭ	95	85	1542				
Dâmboviţa	146	2192	3	1 Grécă 1 Francesă 1 Română	20	Târgoviste	94	149	2306				
Prahova	51	721	16	8 Rom. 4 el. 1 Fr. 1 Bulg. 2 Evreescĭ	341	Ploescĭ	158	67	1220				
Săcueniĭ	138	2190	1	Grecéscă	10	Buzeŭ	87	139	2289				
Buzeulu	101	1521	1	Grecéscă	10	Buzeŭ	87	102	1618				
Rômniculŭ Săratŭ	96	2024	4	2 Românescĭ 1 Francesă 1 Grecéscă	38	Focşanĭ	50	100	2112				
Brăila	30	710	1	Grecéscă	25	Brăila	168	31	903				
Ialomiţa	50	915	6	4 Românescĭ 2 Grecescĭ	70	Călăraşĭ	45	56	1030				
Vlaşca	143	3721	4	2 Românescĭ 1 Grecéscă 1 Pension	97	Giurgiu	203	147	4021				
Teleorman	132	2237	2	Grecescĭ	55	R. de vede	64	134	2356				
Ilfovulŭ	126	2164	88	54 Rom. 12 gr. 2 Nem. 13 Ev. 1 Arm. 3 pen.	2263	Bucurescĭ	**	214	4427				
	2213	48,711	145	de copiĭ şi fete 3 scolĭ de fete	3439		1654	2358	53,794				

www.digibuc.ro

ANESA No. 37.

CINSTITEÏ EFORIÏ A SCÓLELORŬ.

Profesorulŭ ccóleĭ normale de Ilfovŭ.

Vremea sloboḑireĭ candidaţilorŭ la sate, ca să încépă învĕţătura copiilorŭ sătenĭ, s'a apropiatŭ şi pentru că maĭ prin tóte satele scólele nu sunt isprăvite séŭ cele isprăvite trebuescŭ unele lipite şi la altele mobile făcute, rogŭ plecatŭ pe cinstita Eforiă să bine-voiéscă a porunci ca să grăbéscă sĕvêrşirea lorŭ, potrivită cu arĕtarea făcută în lista alăturată pe lêngă raportulŭ cu No....

Asemenea o rogŭ ca la sătele, ce ânchĕ nu s'a începutŭ séŭ la cele numaĭ urzite, să poruncéscă a le face, mărimea potrivită cu numĕrulŭ enoriaşilorŭ şi maĭ bine îngrijite, căcĭ fiindŭ pré strimte, înălţimea la unele maĭ josŭ decâtŭ de unŭ stânjenŭ, ferestrile pré micĭ şi pariĭ bătuţĭ în pământŭ, nu numaĭ că nu potŭ sluji de scolĭ, neîncăpêndŭ într'ênsele decâtŭ doue, treĭ băncĭ şi pentru semi-cercurĭ nu maĭ rĕmâne locŭ, apoĭ curêndŭ vorŭ şi cădé, — căcĭ pariĭ ce sunt bătuţĭ în pământŭ putreḑescŭ curêndŭ, căcĭ unele de acum aŭ începutŭ a se pleca.

B. Jorju.

Bucuresci,
21 Octombre
1868.

ANESA No. 38.

CINSTITEÏ EFORIÏ A SCÓLELORŬ.

Profesorulŭ scólelorŭ normale de Ilfovŭ.

Cu cinstc alăturŭ pe lêngă acésta plecatŭ lista, cerută de cinstita Eforiă, de starea materială a tutulorŭ scólelorŭ normale ale acestuĭ judeţŭ, din care va puté cunósce cinstita Eforiă ticălósă stare a lorŭ, fiindŭ maĭ tóte nepotrivite cu trebuinţa, atâtŭ pentru mărime, formă, câtŭ şi pentru materialŭ, căcĭ unele aŭ începutŭ de acum a se derîma în multe sate în locŭ de a se clădi scóle din noŭ, s'a cumpăratŭ dĕrîmăturĭ de case de la sătenĭ şi proprietarĭ.

Orĭ ce meremetŭ se va chipzui a se face acestora va fi de prisosŭ, afară de vre o câte-va care şi acestea nu aŭ mărimea potrivită cu numĕrulŭ enoriaşilorŭ şi ca să pótă acestŭ judeţŭ avé scóle, rogŭ plecatŭ pe cinstita Eforiă se bine-voiéscă a face cele de cuviinţă întru acesta, ca aceste ce sunt făcute, să se dée de case de sfatŭ, căcĭ întru acestŭ judeţŭ nu sunt ânchĕ făcute şi să se clădéscă scolĭ din noŭ potrivite de marĭ cu numĕrulŭ enoriaşilorŭ şi forma dupe planŭ; cele-lalte, ce sunt numaĭ urzite cu pariĭ bătuţĭ în pământŭ, ci încă nu sunt îngrădite, să se dĕrîme şi să se prefacă potrivitŭ cu trebuinţa.

Prof. *B. Jorju*

No. 128
1844, Maiŭ 31.

www.digibuc.ro

LISTA

de starea materială a scólelorŭ din judeţulŭi Ilfovŭ.

Plasa Sabaru

Nr. curent	SATU	De este scóla seversită séŭ numaĭ începută séŭ nicĭ de cumŭ începută	Din ce materialŭ este făcută	Mărimea Scóleĭ		De ce are trebuinţă	Băgărĭ de sémă
				lungulŭ	latu		
				stâuĵeni	stâuĵeni		
1	Streini Dobreni	Seversita	De gard parĭ bătuţi			Să se facă mobil.	Pré strimtă pre trebuinţa setuluĭ
2	Oresci	Idem	Idem	4	2	Idem	
3	Simidreni	Meremetuita o casă în care a fostŭ supt ocărm.	Idem	3	2		
4	Valea Dragului	Cump. ocasă de sătenĭ	Idem	1 ½	1	Să se facă nouă	Forma dupe cassele din sfat
5	Dobreni	Seversita	Idem				
6	Bragadiru	Idem	Idem				
7	Stirbeiu	Nimicŭ începutŭ					
8	Bărceniĭ	Severşiţa	Idem	4	3	Să se îngrădéscă	
9	Poenr. luĭEnutiu	Idem	De gard pe tălpi			Mobile	
10	Popeţiĭ	Nimicŭ începutŭ	Idem				
11	Buda	Severşiţa	De gar. pariîn păm.			Giamurĭ	
12	Darascĭĭ	Severşiţa	De gar. par.în păm.	5	3		
13	Bol. din vale	Idem	De gard pe talpi	2 ½	2	Mobile	
14	Ciocoveni	Idem	Idem în pămînt	2 ½	2		Dărimată
15	Gilava	Cumpărată o casă în care a fost sub ocărmuire	Idem pre talpi	4	3	Giam. şi lipite	
16	Colibaşiĭ	Saverşita	Idem în pămînt	5	3 ½	Mobile	Forma după plan
17	Olinceni	Idem	Idem	2 ½	2	Giamurĭ	
18	Copăc. de josŭ	Idem	Idem	4	3		
19	Bîcu	Cump. ocasă de sătenĭ	Idem	1 ½	1		Pré strimtă
20	Alosti	Severşita	Idem	3	2 ½	Mobile	
21	Sloboḑia	Idem	Idem	3	2 ½	Să se lipéscă	
22	Măgurelele	Idem	Idem	2	1 ½	Să să înv. şi mob	
23	Flocesciĭ	Cump. osasă de sătenĭ	Idem	2	1 ½	Să se învăléscă	
24	Chiajna	Seversita	Idem	3 ½	2 ½		
25	Domnescĭ	Nimicŭ începutŭ					
26	Gindava	Cump. ocasă de sătenĭ	De gard pre talpi	2 ½	2	Mobile	
27	Copc. Monastiri	Seversita	Idem	2 ½	2	Să se învéléscă	
28	Ciorogîrla	Nimicŭ începută	De gar. par. în păm.	3	2 ½	Mobile	
29	Poenr. Florescul.	Idem	Idem	3	1 ½	Să se înveléscă	Idem
30	Creţiesciĭ	Seversita	Idem	3	2 ½	Mobile	

www.digibuc.ro

Nr. curent	SATU	De este scóla sevêrşită séü numaĭ începută, séü nicĭ de cumŭ începută	De ce materialŭ este făcută	Mărimea Scóleĭ		De ce are trebuinţă	Băgărĭ de sémă
				lungŭ	latŭ		
31	Sintescĭ	Săvêrşită	De gar.parĭ în păm.	3	2 1/2	Mobile	
32	Catinĭ	Ne săvêrşită	Idem	2	1 1/2	Mobile	
33	Copăceniĭ de sus	Cump. ocasă de sătenĭ	Idem	2	1 1/2	Idem	
34	Bolint din délŭ	NB. nu are candidat					
35	Cornetu	Săvêrşită	De gar. par. în păm.	3	2 1/2	Mobile	
36	Călţuna						Acum a înfiinţatŭ candidatŭ fiindŭ foştŭ alăturatŭ la Sloboḑia.
			Plasa Olteniţeĭ				
37	Căsciórele	Num. începp. de 2 anĭ şi s'a dĕrămat şi ce era					
38	Luica	Sevêrşită	De gar.par. în păm.	3	2 1/2	Se se facă mobil.	Forma dupe plan
39	Chirnoţiĭ	Ne săvêrşită	Idem	5 5/8	4		Idem
40	Criveţiu	Sevêrşită	Idem	5	3	Să se facă mobile şi să se lipéscă.	
41	Heretiĭ	Dată ocasă de propiet.	În paente de zidŭ	3 1/3	3	Tabla de nisip	
42	Hotaru	Sevêrşită	De gard în păm.	3	2 1/2	Să se lipéscă	Forma dupe plan
43	Spanţiocu	Idem	Idem	3	2 1/2		Idem
44	Olteniţa	Idem	Idem	3	2 1/2	Să se facă odae	Idem
45	Podovenu	Numaĭ începută de 3 anĭ şi sa derîmatŭ	Idem NB. In acestŭ satŭ şéde şi sub ocîrmuirea				
46	Basilaţiĭ	Sevêrşită	Idem	3	2	Să se lipéscă	Idem
47	Suhatu	Idem	Idem	3	2	Idem	Idem
48	Gâlbenaţi	Idem	Idem				
49	Frumoşeiĭ	Numaĭ începută					Prea strimtă
50	Aproḑiĭ	Idem					
51	Gruiu	Idem					De la aceste să se trămită şi candidaţĭ
52	Mitreni	Idem					
53	Budeţiĭ	Dată o casă de propit.					Tótă cheltuéla o pórtă proprietarulŭi.
			Plasa Ciocanesciloru				
54	Ulmulŭ	Săvêrşită	De gar. par.în păm.	3	2 1/2	Să se facă mobil.	
55	Polcescĭ	Nimicŭ începută					
56	Ciocanescĭ	Ne săvêrşită	De gar.par. în păm.	2	2	Să se facă mobil.	Strimtă
57	Frasinetu	Idem	Idem	1 1/2	1 1/2	Să se lipéscă şi mobilele	Idem
58	Lupsianu	Idem	Idem	1 1/2	1 1/2	Idem	Idem
56	Obilescivescĭ	Idem	Idem	3	2 1/2		
60	Faureĭ	Idem	Idem	2	1 1/2	Idem	Strimtă
61	Nenciulescĭ	Idem	Idem				
62	Gârîceni	Săvêrşită	De gar.par. în păm.	2	1 1/2		Idem
63	Coconi	Idem	Idem	2	2		Idem
64	Sarulescĭ	Idem	Idem	2	1 1/2	Mobile	Idem
65	Priasna veche	Idem	Idem	1 1/2	1 1/2	Idem	Idem
66	Fundu	Idem	Idem	3	2 1/2		
67	Obileţiĭ noĭ	Idem	Idem	4	3	Gramurĭ	
68	Coţiofanca	Idem	Idem	2 1/2	2	Mobile	
69	Gurbanescĭ	Idem	Idem	3	2		
70	Ileana	Idem	Idem	3 1/2	2	Mobile	
71	Priasna nouă	Nimicŭ început					
72	Pârlita	Săvêrşită	Idem	2	2		Umplută cu grâŭ de arendaşiu

www.digibuc.ro

Nr. corent	SATU	De este scóla sevêrşită saŭ numaĭ începută, saŭ nicĭ de cumŭ începută	De ce materialŭ este făcută	Mărimea Scóli		De ce are trebuinţă	Băgărĭ de sémă
				lungŭ	latŭ		
73	Bogata	Idem	Idem	2	2		
74	Monastirea						
	Plasa Gherghiţeĭ						
75	Créţia	Începută	De gar. par. în păm.				Începută de 3 anĭ şi s'a derĕpănatŭ
76	Agieşci	Sĕvêrşită	Idem	3	2 ½	Mobile	
77	Grecĭĭ	Numaĭ urzită					
78	Balamucĭĭ	Numaĭ urzită					
79	Gago	Idem					
80	Maia	Idem					
81	Micsiuneţiĭ	Urzită					
82	Netezescĭĭ	Idem					
83	Herbinţiĭ	Idem					
84	Rasimnicea	Urzită					
85	Catruneţiĭ	Numaĭ urzită					
86	Surlariĭ	Nimicŭ începutŭ					
87	Tamâdâu	Sĕvêrşită					
88	Marinţia	Nimicŭ făcutŭ	De gard pe talpi	2 ½	2	Mobile	
89	Sarindaru	Sĕvêrşită					
90	Gradistea	Urzită					
91	Răduleţiĭ	Idem					
92	Bitina	Nimicŭ început					
93	Gergiţa	Sĕvêrşită	In paentŭ			N'are mobile	
94	Sudiţiĭ	Urzită	De gar. par. în păm.				
95	Fundulea	Idem					
96	Draguescĭ	Idem					
97	Belciugatu	Suntŭ în lipsă de candidatŭ					
98	Gatilele						
99	Crângu						
	Plasa Snagovuluĭ						
100	Móra saracă	Sĕvêrşită	De gard pe talpi	2 5/8	2 3/8		
101	Popetiĭ	Idem	In pămênt	2 ½	1 ½		
102	Dragomirescĭĭ	Nimicŭ început					
103	Baloteţiĭ	Numaĭ începutŭ	Idem	2 ½	2 ½		
104	Târgăsescĭĭ	Nimicŭ început					
105	Băltenĭĭ	Cump. o casă de săt.	Idem	2 ½	2		
106	Cosoba	Nnmaĭ începută	Idem	2 3/4	2 ½		
107	Turbaţiĭ	Cump. o casă de săt.	Idem	2	1 ½		
108	Corbenca	Nimicŭ începutŭ					
109	Ciofliceni	Idem					
110	Lipianu	Numaĭ începută	De gard pe talpĭ	3 ½	3 ¼		
111	Cĭumagiĭ	Începutŭ nimicŭ					
112	Flămânzeni	Idem					
113	Cigănescĭĭ	Cump. o casă de săt.	De gard în păm.	2	2		
114	Brutiman	Nimicŭ începutŭ					
115	Balta dómni	Numaĭ începută	Idem	2 ½	2 ½		Începută de 8 anĭ şi s'a derĕpănatŭ.

Tóte începute de trei anĭ şi s'aŭ derimat de vremĭ grele

www.digibuc.ro

ANESA No. 39. a.

Pré Înălțate Dómne!

Projectulŭ, ce aţĭ bine-voitŭ Înălţimea Vóstră a'lŭ trămite Obscesceĭ Adunărĭ cu oficiulŭ sub No. . pentru neapărata organisaţie a scólelorŭ şi înfiinţarea Pensionatului de fete, desbătênduse cu cea maĭ mare luare a minte, s'aŭ priimitŭ întru tótă întinderea sistema coprinsă într'ênsulŭ şi împărţită în treĭ trepte : în învĕţăturĭ prin scóle comunale de prin sate, în învĕţăturĭ elementarĭ prin scóle normale şi în învĕţăturĭ Academice precum se desluşesce în projectŭ, asemenea şi întocmirea Pensionatuluĭ de fete cu suma de banĭ, ce se hotărasce prin art. IX, a se lua pe totu annulŭ din venitu-rile Monastireĭ St. Spiridonŭ noŭ, precum şi pentru suma de banĭ arĕtată prin art. X din projectŭ, adecă pe lângă legiuita sumă de leĭ 350 miĭ să se maĭ dée peste annŭ din cassa Centrală suma trebuinciósă la acéstă organisaţie a scólelorŭ de leĭ 500,000 pe temeiulŭ încredinţăreĭ ce aŭ datŭ adunăreĭ Domnulŭ Şefŭ Departamentuluĭ credinţeĭ că pe totulŭ annulŭ, peste acoperirea tutulorŭ cheltuelilorŭ Casseĭ Centrale anuale, prisosesce suma trebuinciósă spre a se acoperi acestĭ leĭ 500,000, fŏră a se attinge suma aflată acumŭ în cassa reservă, pre cumŭ asemenea s'aŭ hotărîtŭ a se rĕspnnde din cea pînă acumŭ reservă, acumŭ reservă a Casseĭ Centrale şi suma de leĭ 500,000 ce se cere de o cam-dată pentru pregătirea încăperilorŭ trebuincióse pre câtŭ acésta va puté fi de ajunsŭ.

Secretaria dérŭ, supuindŭ la cunoscinţa Măriteĭ Vóstre preşedisnlŭ projectŭ, se rógă a se da înalta întărire.

1847 Februariŭ
No. 443.

ANESA No. 39 b.

Noĭ Georgiŭ Demetrie Bibescu V.V.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ Stăpânitorŭ a tótă Ţĕrra Românéscă.

CINSTITEĬ OBICINUITEĬ OBSCESCĬ ADUNĂRĬ

Vĕdêndŭ Raportulŭ cu No. 443, ce ni s'a înfăcioşatŭ sub iscălitura Preşedinteluĭ şi a Secretarieĭ aceleĭ cinstite Adunărĭ prin care se supune la a nóstră cunoscinţă că, cercetândŭ Projectulŭ pentru Organisaţia scólelorŭ şi înfiinţarea Pensionatuluĭ de fete, s'a priimitŭ întocmaĭ dupe copriuderea luĭ; noĭ, potrivitŭ art. 49 din Regulamentulŭ Organicŭ, întărimŭ acestŭ Projectŭ aşa precum s'a încuviinţatŭ de Cinstita Adunare.

Domnia luĭ Şefulŭ Departamentuluĭ Credinţeĭ este însărcinatŭ cu cetirea acesruĭ Oficiŭ.

(Urméză semnătura Măriteĭ Sele).

1847 Februariŭ 21
No. 169.

ANESA No. 39 c.

PROJECTŬ.

Art. I. Invĕţăturile publice se împărtŭ în doue pe câtŭ prevĕdŭ la partea bărbătéscă séŭ la partea femeiéscă.

Art. II Pentru ceea ce privesce la învĕţătura copiilorŭ de parte bărbătéscă, acestea se vorŭ împărţi în treĭ despărţirĭ adecă: în scóle de sate séŭ comunale, în scóle de oraşe séŭ elementarĭ şi în scóle desăvêrşitóre séŭ Academice.

Art. III. In scólele de prin sate învĕţăturile să vorŭ mărgini întru acea a citireĭ, a scriereĭ, a Catechismuluĭ şi a celorŭ d'âutêiŭ operaţiunĭ aritmeticĭ.

Art. IV. In oraşele de căpeteniă ale jedelorŭ pe lângă Clasele de citire, scriere, de aritmetică, mărginită în cele patru lucrărĭ şi de Catechismŭ, se vorŭ adauge alte doue clase pentru învĕţătura Gramaticeĭ, a elementelorŭ Istorieĭ, a Geografieĭ şi a aritmeticeĭ cu fracţiĭ.

In Capitala Bucurescĭ se vorŭ aşeda treĭ de aceste scóle, érŭ în oraşulŭ Craiova una, cu adăugere de învĕţătură cunoscinţelorŭ usuale şi a desemnuluĭ liniarŭ, aplicate la arte şi meşteşugurĭ.

Art. V. Invĕţăturile desăvêrşitóre se vorŭ urma într'o Academiă, ce se va aşeda în Capitala Bucurescĭ în care se vorŭ învĕţa limbile: latină, elenică, francesă, germanică şi slavonă cu o maĭ desăvêrşită totŭ de o-dată deprindere şi limba naţională.

Pe lângă acestea să va învĕţa Iotoria Universală, Retorica, Elementele Filosofieĭ şi ale stiinţelorŭ Fisico-Matematice; tóte aceste învĕţăturĭ se vorŭ împărţi în 12 Clase.

10

www.digibuc.ro

Asemenea celorŭ de josŭ patru clase din aceeaşĭ Academiă se vorŭ întocmi şĭ în oraşulŭ Craiova. Se va alătura pe lângă acéstă Academie şi o facultate pentru învĕţătura legilorŭ acesteĭ ţĕrrĭ cu îndeplinire de cunoscinţa legilorŭ române şi în comparaţiă cu legislaţia altorŭ neamurĭ, împărţindu-se aceste învĕţăturĭ într'unŭ cursŭ de duoĭ annĭ.

Art. VI. Ca o sucursală a acesteĭ Academiĭ se va maĭ aşeda pe lângă Departamentulŭ Ostăşescŭ o scólă de aplicaţie pentru îndoitŭ sfĕrşitŭ de a se pregăti acoló atâtŭ aspiranţĭ la graduriĭ militărescĭ, câtŭ şi ceĭ ce vorŭ fi a se întrebuinţa la lucrarea şioselelorŭ, a podurilorŭ, minelorŭ şi alte asemenea slujbe Inginerescĭ.

Art. VII. In Academiă scolariĭ se vorŭ împărţi în Interni şi Esternĭ adecă: uniĭ şedătorĭ în Pensionatŭ şi alţiĭ vorŭ urma la învĕţătura la Academiă locuindŭ la părinţiĭ lorŭ; d'între scolari ceĭ din întru 24 se vorŭ ţiné cu cheltuéla statuluĭ.

Acestia se vorŭ priimi dintre fiiĭ acelorŭ părinţĭ, carĭ vorŭ fi săvĕrşitŭ însemnătóre slujbe ţĕrreĭ şi se vorŭ afla a fi scăpătaţĭ, dăndu-se precădere acelorŭ scolarĭ carĭ vorŭ fi datŭ dovédă de o maĭ mare capacitate la învĕţăturĕ.

Art. VIII. Invĕţăturile în scólele comunale de prin sate precum şi cele elementare de prin oraşe se vorŭ urma tŏră niciŏ plată; érŭ pentru învĕţăturile în Academiă precum şi ale celor de limbĭ străine, ce se vorŭ aşeda în oraşele Craiova séŭ şi alte oraşe, scolariĭ vorŭ plăti şi baniĭ ce se vorŭ aduna să vorŭ face venitŭ aluĭ scólelorŭ.

Plata în Academiă va fi pentru scolarĭ Esternĭ câte 3 galbenĭ érŭ pentru ceĭ Internĭ câte 20 galb. pe trimestru, în oraşulŭ Craioveĭ pentru clasele de limbĭ străine fie-care scolarŭ va plăti câte 2 galb., érŭ în cele alte oraşe, unde vorŭ fi asemenea clase, să va plăti câte unŭ galb. pe trimestru.

Art. IX. Pentru ceea ce privesce la învĕţătura fetelorŭ, se va aşeda în capitala Bucurescĭ unŭ Pensionatŭ şi fiindŭ-că fondatorulŭ St. Spiridon noŭ prin Testamentŭ hotărasce că din prisosulŭ venituluĭ acesteĭ Monastireĭ să se înzĕstreze unŭ numĕrŭ de fete pe totŭ annulŭ, érŭ o bună crescere fiindŭ o zĕstre morală, cu multŭ maĭ folositóre de câtŭ putina dare în baniĭ ce se slobóde astăzĭ, spre acestŭ sfĕrşitŭ se legiuesce ca să se întocméscă unŭ Pensionatŭ de fete ale căruia încăperĭ se vorŭ clădi séŭ pe locŭlŭ acesteĭ Monastirĭ, ce 'lŭ are alăturea, décă acésta se va găsi priinciosŭ spre acestŭ sfĕrşitŭ séŭ în altă parte. — Şi din venitulŭ Monastireĭ St. Spiridon să se dée pe totŭ annulŭ în trebuinţa acestuĭ Pensionatŭ câte leĭ *patru-zecĭ de miĭ*, sumă ce din socotelele înfăcioşate se găsesce astăzĭ a fi prisosŭ peste cheltuelile urmate dupe duhulŭ şi dispositiunile testamentare ale fondatoruluĭ, rĕmăindŭ şi o reservă Monastireĭ pentru cheltueli estra-ordinariĭ, érŭ sporindŭ veniturile dupe vreme se va adăoga şi darea către Peusionatŭ.

In acestŭ Institutŭ se vorŭ ţiné cu cheltuélă din aceĭ baniĭ şi 12 fete, fiice de părinţĭ carĭ vorŭ fi făcutŭ însemnătóre slujbe statuluĭ şi se vorŭ afla a fi scăpătaţĭ.

Pe lângă aceĭ baniĭ să va adăuge o sumă de *cinci-zecĭ miĭ leĭ* spre a se îndeplini trebuinţele acestuĭ Pensionatŭ şi a veni dupe trebuinţă spre ajutorulŭ şi altorŭ partieulare Institute de fete ce s'arŭ întocmi în Principatŭ.

Art. X. Spre punerea în lucrare a acesteĭ nouĭ organisaţiĭ se va da pe fie-cere annŭ din prisosulŭ veniturilorŭ caseĭ Centrele, pe lângă legiuita sumă de *treĭ sute cinci-zecĭ miĭ leĭ*, unŭ adaosŭ de *cinci sute leĭ* o-dată pentru totŭ-d'a-una din reserva acesteĭ case, suma de alţĭ *cinci sute leĭ* pentru pregătirea încăperilorŭ trebuincióse, pe câtŭ acéstă sumă va puté fi de ajunsŭ.

ANESA No. 39 d.

Noĭ Georgiŭ Demetriŭ Bibescu V. V.

Cu mila luĭ Dumneẑeŭ Domnŭ Stăpânitorŭ a tótă Ţĕrra Românéscă

CĂTRE DEPARTAMENTULŬ CREDINŢEĬ.

Pentru complectarea Eforieĭ scólelorŭ, Noĭ orênduimŭ mădularĭ aĭ acesteĭ Eforiĭ şi împreună lucrătorĭ cu Domnia luĭ Banulŭ Alecsandrn Filipescu, pe Domnia lorŭ Vorniculŭ Manolache Bălénu şi Logofĕtulŭ Costache Filipescŭ.

Domnialuĭ Şefulŭ departamentuluĭ Credinţeĭ va da acestŭ aluĭ nostru Ofisŭ în cunoscinţa numiţilorŭ Boierĭ.

(Urméză semnătura Mărieĭ Sele)

Secretarul Statuluĭ (semnat) *C. G. Filipescu.*

No. 453.
1847 Septembre 4 Bucurescĭ.

www.digibuc.ro

ANESA No. 40.

Noĭ George Demetrie Bibescu V. V.

Cu mila lui Dumneḑeŭ Domnŭ a tótă ţérra Românéscă

CĂTRE DEPARTAMENTULŬ CREDINŢEĬ

Potrivitŭ cu dispositiunile legiuireĭ din annulŭ curgĕtorŭ asupra uneĭ noue întocmirĭ a scólelorŭ publice, Noĭ aducêndŭ tótă a nóstră îngrijire ca punerea în lucrare a acelorŭ dispositiunĭ să rĕspundă la dorinţa, ce amŭ avutŭ şi la asceptarea publiculuĭ pentru înaintarea învĕţăturilorŭ, amŭ întocmitŭ şi porunc imŭ a se păzi următórele orênduelĭ.

Art. 1. Iuvĕţăturile publice în principatŭ, împărţindu-se în primare, elementare, colegiale şi speciale, se întocmescŭ dupe chipulŭ următorŭ:

Invĕţăturile primare séŭ comunale.

Art. 2. Scólele primare séŭ comunale vorŭ urma a se ţiné în tóte satele, carĭ vorŭ avé unŭ numĕrŭ de familiĭ de la cincĭ-ḑecĭ în susŭ.

Se potŭ ţiné de aceste scóle şi în satele alŭ cărorŭ numĕrŭ de familiĭ va fi maĭ micŭ de cincĭ-ḑecĭ, cândŭ verĭ unŭ asemenea satŭ, nefiindŭ depărtatŭ de altulŭ de câtŭ celŭ multŭ cu vre una mie stînjenĭ, se vorŭ puté uni ca să ţie douĕ séŭ treĭ câte o singură scólă [1]) séŭ cândŭ proprierarulŭ orĭ locuitorŭ aceluĭ satŭ micŭ vorŭ primi a contribui şi de la sine pentru adăugerea lefeĭ învĕţătoruluĭ, ca să se pótă aşeḑa deosebită scólă pe séma acĕluĭ satŭ.

Art. 3. Gradulŭ la care se cere să ajungă învĕţăturile în scólele comuuale este: citirea slobodă şi cu înţelesŭ pe orĭ ce carte de tiparŭ şi pe totŭ felulŭ de scrisóre de mână; scrisulŭ dupe o formă regulată şi citéţă; închinăţiunile ce se cuvinŭ a sci orĭ-ce crestinŭ; elementele catihiseĭ legeĭ crestinescĭ ortodocse; cele patru lucrărĭ ale aritmeticeĭ şi óre-care cunoscinţe practice prin care s'arŭ poté înlesni şi îmbunătăţi meseriile la care se îndeletnicescŭ ţĕrraniĭ, precum povĕţuirĭ asupra lucrăreĭ pămêntuluĭ, crescerea vitelorŭ şi altele asemenea. Deosebitŭ de acésta se vorŭ învĕţa şi cântările bĕsericescĭ, pe câtŭ trebue a se sci pentru a se ajuta preotulŭ de satŭ la sĕvêrşirea sânteĭ slujbe.

Art. 4. Aceste învĕţăturĭ coprinse în alăturata tablă sub litera A, se vorŭ urma, dupe tablele lancastrice şi dupe manualele ce se află pînă acum primite séŭ câte se vorŭ maĭ primi de acum înainte pentru asemenea scóle.

Art. 5. Copiiĭ sătenilorŭ vorŭ urma la aceste scóle de o cam dată numaĭ în semestru de iérnă de la 1 Octombre pînă la 23 Aprilieŭ, ca să fiă slobodĭ véra a da ajutorŭ părinţilorŭ la munca pămêntuluĭ [2]).

Art. 6. Cu îngrijirea acestorŭ scóle în fiă-care

---

[1]) Éccĕ ânchĕ în 1839, Sept. 15, cum regula asemenea Vornicia Mare cu adresa către Eforiă sub No. 1804:

Cinstitelĭ Eforiĭ a scólelorŭ, No. 1804, Septem. 15, 1849.

Vĕḑêndu-se coprinderea otnoşenieĭ Cinstiteĭ Eforiĭ cu No. 981, spre rĕspunsŭ cu cinste se face cunoscutŭ că departamentulŭ, privindŭ spre înlesnirea şi uşurarea locuitorilorŭ, ca să nu cerce împovĕrărĭ, aŭ slobodĭtŭ poruncele séle către ocărmuirile judeţene ca satele ce vorŭ fi maĭ micĭ la numĕrŭ de cincĭ-ḑecĭ de familiĭ, să se unéscă cu alte asemenea, ce vorŭ cădé maĭ cu apropiere şi să clădéscă o scólă, socotindu-se maĭ de cuviinţă a rĕmâné candidaţĭ pe din afară decâtŭ a se împovĕra sate micĭ la facere de scólă, apoĭ şi cinstita Eforie va bine-voi a se aseména acesteĭ puneri la cale şi a da poruncile sale către D-niĭ profesorĭ ca să se orênduéscă învĕţătorĭ pe la scóle din ceĭ maĭ cu bună sciinţă şi ceĭ-l'alţĭ, ce vorŭ maĭ prisosi, vorŭ rĕmâné a maĭ învĕţa în scóle séŭ a se întrebuinţa în osebite îndeletnicirĭ sătescĭ.

[2]) In 1840 Ianuariŭ 17, Eforia scólelorŭ prin circulara sea No. 420—437 către profesoriĭ scólelorŭ din oraşele judeţene otără să se ţină scóla la sate véra, şi sâmbăta. Éccĕ acé circulară:

Circularŭ către profesoriĭ scólelorŭ normale, 1840 Iannariu 17.

La cercetarea ce acum se va face acolo candidaţilorŭ de învĕţătorĭ, cunoscêndŭ domnia-tea că uniĭ din candidaţi ce vorŭ fi urmatŭ regulatŭ învĕţăturile şi pe acé scólă, vorŭ lua numire de învĕţătorĭ; veĭ trămite şi cancelarieĭ lista de numele acelora cu gradulŭ fiă-căria învĕţăturĭ, ca să li se dée dupe acea la mână unŭ gradŭ de atestatŭ.

Deosebitŭ să scrie domnieĭ-téle ca candidaţiĭ cu întórcerea lorŭ acum pe la sate să nu fiă îndatoraţĭ a ţiné scólă în luna de vacanţiă, ci numaĭ Sâmbătă séra, Dumineca şi în serbătorĭ să strângă pe copiiĭ şi să-ĭ ducă la bĕserică. Érŭ la 15 Augustŭ să se întórcă toţĭ candidaţiĭ iérăşĭ la scólă, unde vorŭ rĕmâné precum şi în anniĭ trecuţĭ pênĕ la sfêrşitulŭ luĭ Septembre.

www.digibuc.ro

județŭ va fi însărcinatŭ profesorulŭ de classe 1 din orașulŭ de căpetenie alŭ județuluĭ.

Art. 7. Spre acestŭ sfîrșitŭ profesorulŭ va avé într'ajutorŭ câte unŭ sub-revisorŭ pe fiă-care două plășĭ, care va visita celŭ puçinŭ de două orĭ în semestru fiă care scólă și va raporta profesoruluĭ pentru orĭ-ce trebuință, ca și acesta să raporteze Eforieĭ, dupe instrucțiunile ce i se vorŭ da.

Art. 8. Sub-revisorĭ se vorŭ alege d'intre învĕțătorii de sate ceĭ maĭ deprinșĭ la învĕțătură, ceĭ maĭ cinstițĭ în ale lorŭ purtărĭ și carĭ vorŭ fi datŭ maĭ multŭ sporŭ în învĕțătura copiilorŭ; érŭ orênduirea lorŭ precum și a învĕțătorilorŭ de sate se va facĕ dupe recomandația profesoruluĭ și aprobația dată de Eforiă.

Art. 9. Plata sub-revisoruluĭ va fi a çecea parte din aceĭ duoĭ leĭ de fiă-care familiă, ce dupe legiuire iéŭ învĕțătoriĭ de sate de la enoriașiĭ sătenĭ.

Invĕțăturĭ elementare séŭ de orașe.

Art. 10. Scóle elementare se vorŭ așeça câte una în fiă-care orașŭ de căpeteniă ale județelorŭ

Art. 11. Aceste scóle se vorŭ alcătui de patru despărțirĭ, formândŭ două clase fiă-care cu câte două despărțirĭ, din care cele două d'âmtêiŭ vorŭ coprinde învĕțăturile, ce s'aŭ arĕtatŭ pentru scólele comunale, érŭ în cele-l-alte două se vorŭ urma cele arĕtate în tabla litera B, adecă: citire maĭ întinsă pe felurite cărțĭ, deprindere la scriere caligrafică, învĕțătura catehierieĭ și a istorieĭ sânte; elementele gramaticeĭ ca aplicare la felurĭ de compuneriĭ, aritmetica cu tóte părțile eĭ, elementele geografieĭ cunoscințe usuale cu aplicațiă la plugăriă și la alte trebuințe de economiă casnică, desemnulŭ liniarŭ aplicatŭ la felurĭ de meșteșugurĭ de întêia trebuință.

Art 12. Invĕțăturile într'aceste scóle vorŭ ține cinci césurĭ pe çiuă, ênsă treĭ césurĭ înainte de amiaçĭ și două dupe amiaçĭ, dându-se lecțiĭ în tóte çilele afară de Joia și Dumineca

Art. 13. Fiă-care classĕ cu câte două despărțirĭ va avé câte unŭ profesorŭ; ênsă cursulŭ fiă-căruia despărțirĭ va fi de unŭ annŭ, rĕmâindŭ astŭ-feliŭ scolariĭ doĭ annĭ într'o classe sub acelașĭ profesorŭ.

Art. 14. Cu priveghiarea asupra scólelorŭ elementare vorŭ fi însărcinațĭ treĭ revisorĭ, din care unulŭ pentru scólele celorŭ cinci județe de peste Oltŭ, érŭ ceĭ-l-alțĭ doĭ pentru scólele celorŭ 12 județe de dincóce de Oltŭ.

Art. 15. De aceste scóle se întocmescŭ câte una în fiă-care orașŭ de căpeteniă ale județelorŭ, érŭ în Bucurescĭ treĭ în deosebite despărțirĭ ale capitaleĭ. Deosebitŭ se arĕtă în Bucurescĭ și o catedră estraordinară de caligrafiă cu ținerea registrelorŭ.

Invĕțăturĭ academice séŭ colegiale și speciale.

Art. 16. In Bucurescĭ se întocmesce o academiă cu 12 clase, din care 8 colegiale și 4 de scințe speciale, precum se arĕtă în tabla sub litera B; ênsă fiindŭ-că aceste clase urmézĕ a se înființa gradualŭ, potrivitŭ cu deprinderea ce se va da scolarilorŭ în învĕțăturĭ pregătitóre, se vorŭ deschide în annulŭ acesta numaĭ treĭ dintr'aceste clase, adecă a 8, 7, și 6, rĕmâindŭ ca din cele-la-lte nouĕ clase să se înființeze din annŭ în annŭ câte una maĭ multŭ.

Art. 17. In Craiova se întocmesce unŭ colegiŭ cu șésse clase, din care patru gimnasiale și două de sciințe fisico-matematice, precum se arĕtă în tabla cu litera L; ênsă și acolo urmândŭ a se pregăti scolarĭ gradualŭ, se înființézĕ într'acestŭ annŭ numaĭ două clase 8 și 7, și două catedre estradrinariĭ de limba grecéscă și de desemnŭ, érŭ cele-l-alte patru clase gimnasiale se vorŭ adăoga câte una în fiă-care annŭ.

Art. 18. Din clasele cele vechĭ ale colegiuluĭ din Bucurescĭ vorŭ rĕmâné în annulŭ acesta în ființĕ cinci clase, precum se arĕtă în tabla cu litera E, pentru scolarĭ carĭ aŭ începutŭ acestŭ cursŭ și aŭ a'lŭ sĕvêrși; érŭ în viitorŭ aceste clase aŭ a se preschimba în cele nouĭ ale academieĭ câte una pe fie care annŭ.

No. 420 Craiova.
No. 421 Cerneți.
No. 422 Târgulŭ Jiuluĭ.
No. 423 Caracalŭ.
No. 424 Rômniculŭ-Vâlceĭ.
No. 425 Slatina.
No. 426 Pitescĭ.
No. 427 Giurgiu.
No. 428 Ploiescĭ.
No. 429 Vălenii de Munte.
No. 430 Călărași.
No. 431 Câmpulŭ-Lungŭ.
No. 432 Brăila.
No. 433 Buzĕŭ.
No. 434 Focșanĭ.
No. 435 Roșiĭ de Vede.
No. 436 Târgovcștea.
No. 437 Ilfovŭ.

www.digibuc.ro

Domnia luĭ şefulŭ departamentuluĭ credinţeĭ va da în cunoscinţa Eforieĭ scólelorŭ acestŭ alŭ nostru ofisŭ.

(Urméză iscălitura Mărieĭ Séle.)

No. 32.
Annulŭ 1847.
Sept. 9.

ANESA Nr. 41 şi 42.

Litera *a.*

SCÓLELE COMUNALE SÉŬ SĂTESCĬ.

Despărţirea I.

Silabisirea şi citirea dupe tablele lancastrice şi dupe manualele corespundĕtorii.

Invĕţătură pe din afară a rogăţiunilorŭ în 16 table.

Deprindere la scriere şi însemnarea numerilorŭ aritmeticĭ.

Despărţirea II.

Citire pe estractŭ din sânta scriptură în 22 table şi pe prescurtare de vechiulŭ şi noulŭ testamentŭ coprinsŭ în 34 table

Scriere dupe modelŭ de caligrafiă dupe spunere.

Din aritmetică adunarea şi scădérea coprinsă în 13 table.

Despărţirea III.

Citire cu înţelegere pe noulŭ testamentŭ şi alte cărţĭ religióse şi morale.

Scriere dupe modelŭ de caligrafiă maĭ întinse şi dupe spunere.

Din aritmetică: cele patru lucrărĭ simple coprinse in 14 table.

Invĕţătura pe din afară a catihiereĭ, ce se coprinde în 12 table

Orĭ care cunoscinţe usuale aplicate la plugăriă.

ANESA No. 43.

CIRCULARŬ, ANNULŬ 1848 IUNIŬ 7.

Eforia, cunoscêndu trebuinţa **de a se clădi din noŭ încăperile de scóle prin tóte satele judeţelorŭ şi a se repara câtŭ maĭ forĕ zăbavă acele scóle, ce sunt în pròstă stare,** s'a adresatŭ către O. Departamentŭ din lăuntru, ca să chipzuéscă a se pune în lucrare acéstă mĕsură.

O. Departamentŭ acum prin adresa No. 1222 respunde Eforieĭ, ca maĭ nainte de a face punerea la cale pentru clădirea din noŭ cu meremetulŭ scólelorŭ, trebuinţa este de a cunósce satele acelea în care séŭ lipsescŭ scólele séŭ sunt încăperile în próstă stare.

De aceea se scrie D-téle, ca îndată dupe primirea acesteia să puĭ a se face prin sub-revisoriĭ plăşilorŭ obscéscă catagrafiă pentru tóte scólele, arĕtându atâtŭ pentru acelea ce lipsescŭ cu totulŭ din unele sate, câtŭ şi pentru acelea, ce aŭ trebuinţă de meremetŭ séŭ acelea, ce sunt bine şi câtŭ se va pnté maĭ forĕ zăbavă să trămiţĭ aci acea catagrafiă.

Intr'acea catagrafiă, dupe care să înaintaţĭ aci modelu, să se vorbéscă şi pentru *mobilele*, ce sunt de trebuinţă în fiă-care scólă.

No. 748 Cerneţĭ
No. 749 Târgu-Jiuluĭ
No. 750 Caracalŭ.
No. 751 Rômnicul Vâlceĭ
No. 752 Inspectorulŭ din Craiova
No 753 Slatina
No. 754 Pitescĭ
No. 755 Câmpu-Lungŭ
No. 756 Giurgiu
No. 757 Călăraşĭ
No. 758 Brăila
No. 759 Focşanĭ.
No. 760 Buzĕŭ
No. 761 Târgoveştea

ANESA 44.

Copiă după porŭncile trămise pe la cărmuirile judeţelorŭ (un de către Eforiă, cum din erore descriemŭ în testŭ pag. 14, ci de către Departamentulŭ din lăuntru 1)

Luându Departamentulŭ acum sciinţa că candidaţiĭ învĕţători de satŭ óre cum şi logofeţi, ce se află oranduiţĭ pe la dênsele atâtŭ pe vremea trecutelorŭ evenimente aŭ fostŭ cele maĭ sistematice căpeteniĭ a feluritelorŭ resbunătóre şi turburătóre mişcărĭ spre a revolta pe toţĭ ceĭ înclinaţĭ cu dênşiĭ, potrivitŭ specialităţiĭ însărcinărilorŭ puse asupră-le, câtŭ şi chiar acum nu încetéză, pe câtŭ

1) Dosarulŭ Cultelorŭ din 1848, No. 484

www.digibuc.ro

putința le-ar ierta, îndemnările scandalóse de a întreprinde ver-ce mișcare netrebnică ca să propoveduiéscă și să aducă în rătăcire pe locuitorĭ, urmare cu totulŭ împotriva duhuluĭ și cugetuluĭ părintescŭ alŭ oblăduireĭ; departamentulŭ grăbesce acum cea maĭ d'aprópe luare aminte a Domnuluĭ Cârmuitorŭ ca să cerceteze cu strașnică bagare de sémă împrejurarea aci espusă și pe câțĭ din pomenițiĭ candidațĭ orĭ logofețĭ de sate 'ĭ va dovedi că aŭ luatŭ orĭ atuncĭ la începutŭ orĭ maĭ la urmă cea maĭ mică faptă în asemenĭ lucrărĭ și urmărĭ nepravilnice séŭ că maĭ întreprindŭ prin tainice mijlóce asemenĭ cugetărĭ séŭ fapte privitóre la turburarea odihneĭ și linisceĭ obscesci, pe uniĭ ca aceia a-ĭ depărta numaĭ decâtŭ, atâtŭ pe candidatŭ, câtŭ și aceĭ logofețĭ de îndatorirea slujbeĭ ce îndeplinescŭ, trămițându și Departamentuluĭ listă cu de amĕruntulŭ cu numele și catigoria feluluĭ învinovățireĭ lorŭ și totŭ într'o vreme orênduindŭ îndată în loculuĭ logofețilorŭ pe alțĭ ómenĭ tihniți și linisciți și cu purtărĭ cuviincióse ca, după aceea să se chipzuiéscă și să se otărască ceea ce trebuința ar cere și pentru orênduirea candidațilorŭ în loculuĭ celorŭ ce se vorŭ areta din partea Ocărmuireĭ căduțĭ în învinovățirea maĭ susŭ descrisă.

Imprejurarea, fiindŭ fórte seriósă și cerêndŭ tótă luarea aminte a D-luĭ Ocărmuitoriŭ, i se pune în ainte a întrebuința cele maĭ iscusite mijlóce spre îndeplinirea celorŭ poruncite printr' acésta, cu a dăugere că pentru aceia din candidațĭ și logofețĭ ce se vorŭ dovedi că aŭ luatŭ parte în asemenĭ neprăvilniciĭ séŭ că vorŭ fi bănuiți, să se afle ocărmuirea cu o d'aprópe polițienéscă priveghiere asupră-le și la întêmplare de a simți din parte-le vr'o urmare care arŭ da pricină de cea maĭ mică revoluționare și mișcare séŭ propoveduiélă, pe uniĭ ca aceia să-ĭ arestuéscă îndată și să raportuiéscă Departamentuluĭ cu deslușire ca să se dée deslegarea pentru pedépsa ce s'ar cuveni să li se facă; de primire ênsă și urmare se adastă raportŭ fără zăbavă.

ANESA No. 45.

EFORIA SCÓLELORŬ.

Cinstiteĭ Ocărmuirĭ a Județuluĭ....

Atâtŭ pentru lipsa localităților de scóle în unele orașe, câtŭ și pentru aceia a profesorilorŭ, carĭ se depărtéză din posturile lorŭ, Eforia a otărîtŭ ca în deobsce ca tóte scólele normalĭ de prin orașele de căpeteniă ale județelorŭ să înceteze de o cam-dată din învățătură. De aceea fiindŭ-că și scóla din orașulŭ .... urméză a fi într'acéstă categoriă, Eforia dă acésta cu cunoscință și ocârmuireĭ și o poftesce ca îndată după primirea acesteia se facă cele de cuviință pentru închiderea acesteĭ scolĭ pînă la a doua deslegare si totŭ d'odată să îndatoreze pe D-nu Magistratŭ ca să priméscă de la profesorĭ atâtŭ mobilele câtŭ și tóte obiectele scóleĭ precum: biblioteca cu catalogulŭ cărților, registre de la instrucțiile Eforiĭ, charte, globurĭ, table de perete, table lancastrice și altele și pentru tóte acestea să se facă doue foĭ îndoite subt iscălitura mădularilorŭ Magistratuluĭ și a profesoruluĭ, din carĭ liste una se va opri în păstrare la magistratŭ, érŭ alta se va trămite de cătră onor. Ocărmuire la Cancelaria Eforiĭ

Deosebitŭ Eforia poftesce pe onor. Ocârmuire ca să dée forâ cea maĭ pucină zăbavă poruncĭ grabnice ca și scólele de prin sate să înceteze cu totulŭ, remâindŭ atâtŭ sub revisoriĭ câtŭ și învățătoriĭ acelorŭ scóle în orânduiéla în care se vorŭ fi aflându maĭ dinainte și fiindŭ-că acestia remânŭ sloboți din acéstŭ îndeletnicire, urméză ca și aceĭ doĭ leĭ ce plătea fiă care enoriașŭ săteanŭ pe annŭ, să nu se maĭ respundă acelorŭ învățătorĭ, ci de la 1-iu Ianuariŭ alŭ anulnĭ curentŭ, de cândŭ adecă nu s'a plătitŭ lefile acestorŭ învățătorĭ, să între în cutia satuluĭ. Eforia poftesce pe onor. Ocărmuire ca și pentru acéstă mĕsură să aibă cea maĭ strașnică îngrijire.

ANESA No. 45 bis.

CINSTITEĬ CĂIMĂCAMIĬ A ȚERREĬ ROMÂNESCĬ

Eforia scólelorŭ.

Raportŭ

Eforia, vĕdêndŭ pe de o parte că în unele orașe de căpeteniă de prin județe lipsescŭ localitățile pentru scólele normalĭ, ce ereaŭ întocmite pe acolo, pe de alta că ceĭ maĭ mulți din profesorĭ s'aŭ depărtatŭ, atâtŭ dupe deslegarea Cinstiteĭ Ocărmuirĭ, încunosciințată prin adresa Cinst. Departamentŭ alŭ credințeĭ cu No. 3412, câtŭ și după încredințarea

www.digibuc.ro

ce a mai luată Eforia pentru unii, a chipzuitŭ că trebuinţa cere de o-cam-dată ca tóte acele scolĭ se înceteze de a mai da învĕţătură pe la copiĭ, pênĕ ce se vorŭ găsi ómenĭ pământenĭ, cari dându dovedĭĭ destoinice despre alŭ lorŭ moralŭ, să se pótă orêndui pe la acele scóle. Asemenea Eforia a socotitŭ de neapărată trebuinţă ca şi scólele de prin sate să se închidă cu totulŭ, remâindŭ pe viitorŭ sub revisoriĭ şi învĕţătoriĭ acelorŭ sate la orânduéla în care vorŭ fi fostŭ mai din nainte şi fiindŭ că, precum este sciutŭ Cinstitei Căimăcămiĭ, fiă-care enoriaşŭ săténŭ plătea învĕţătoruluĭ de satŭ pe annŭ câte douĭ leĭ, urméză că acestĭ banĭ să îutre de acum înainte în cutia satuluĭ fără a se mai da învĕţătorilorŭ.

Cu tóte că Eforia s'a adresatŭ pentru aceste mĕsurĭ d'a dreptulŭ câtră Cinstitele Ocârmuirĭ ale judeţelorŭ, Eforia âns㠠cunoscêndu se datóre a da acésta a eĭ chipzuire şi în cunoscinţa Cinstiteĭ Căimăcămieĭ, o rógă ca să bine-voiéscă a porunci ca să se dée şi din partea Cinst. Departamentŭ din lăuntru câtŭ mai fără zăbavă cuviincióselе circularĭ porunci pentru acesta.

No. 1072
Noembre 1, 1848.

ANESA No. 46.

JURNALŬ

Eforia scólelorŭ, în urma mĕsureĭ luate de a se închide scólele publice vremelniceşce pentru **lipsa de localităţi**, carĭ acum se află ocupate de ostirĭ împărătescĭ, luându în băgare de sémă pe de o parte atâtŭ starea de neajunsurĭ a casiĭ scólelorŭ, câtŭ şi trebuinţa de a reorganisa din noŭ învĕţătura publică şi că acestea nu se potŭ face în grabă, a chipzuitŭ cele următóre:

1, Să se slobódă lefile D.D. profesorĭ, pe 7-bre şi 8-bre, ênsă numaĭ la aceia, carĭ nu vorŭ fi luatŭ parte activă în mişcările revoluţionarĭ ale acestuĭ annŭ séŭ vor fi în categoria de care s'a vorbitŭ în rapportulŭ Eforieĭ, către Cinstita Caimăcămiă No. 1073.

2 D. D. Profesorĭ aretaţĭ în statulŭ lefilorŭ pre Septembre şi Octombre, remâindŭ sloboдĭ de la 1 Noembre de astă îndatorire a domnélorŭ. nu vorŭ mai puté face nicĭ o cerere de léfă de aci înainte.

3. Dérŭ, fiindŭ-că Eforia se înadtoréдă acumŭ în inchiarea de noĭ statule pe anulŭ 1849 în cari aŭ a se areta şi învĕţăturile, ce se vorŭ cunósce de trebuinţă a se aşeда prin schólele ellementarĭĭ şi gymnasialĭ, cum şi lefile ce aŭ să se dée Profesorilorŭ, în personalulŭ ce are a figura acolo, vorŭ avé precădere maĭ antâiŭ aceĭ din Profesori, cari aŭ fost pênĕ acum în schólele publice dupe specialitatea şi capacitatea fiă-căruia şi cari aŭ meritatŭ şi consideraţiunea Eforieĭ şi mulţămirea obscésca.

Eforia déră chiamă a DD. profesorĭ pucină adăstare pênĕ ce se va lucra şi se va primi de guvernŭ budgetulŭ pe annulŭ viitorŭ 1849 şi atuncĭ în dată Eforia nu va lipsi a restabili pe domnélor în catedrele ce aŭ occupatŭ pênĕ acum.

Acestŭ jurnalŭ se va trimite în copii formale la fiă-care din DD. profesorĭ.

Alessandru Filipescu.

Directore: *C. N. Brăiloiu.*

Secretar: *N. Iliescu.*

ANESELE No. 47 şi 48.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŬ

După porunca Cinstiteĭ Căimăcămiĭ cu Nr. 1577. datâ asupra raportuluĭ Cinstiteĭ Eforiĭ cu Nr. 1199, în privinţia chipzuireĭ de a însărcina pe unĭĭ din profesoriĭ, ce aŭ arĕtatŭ capacitate, a compune fiă-care în specialitatea sea câte o carte destinată pentru învĕţătura publica, subt condiţiunea priimită de D-lorŭ să li se urmeдe lefile ce aŭ avutŭ în colegiŭ pênĕ la deschiderea scólelorŭ, supuindu-se la chipzuirea Cinstit. Sfatŭ administrativŭ estra-ordinariŭ, s'a hotărîtŭ ca maĭ întâiŭ să se înfiinţeдe lista de aceĭ domnĭ profesorĭ cu lefile ce aŭ avutŭ şi apoĭ sĕ intre în cercetarea şi chipzuirea acesteĭ pricinĭ.

Acéstă propunere a cinst. Sfatŭ cu cinste se dă în cunoscinţa cinstiteĭ Eforiĭ ca să bine voiéscă a trămite cerûta listă.

Şeful departamentuluĭ: *Stefanŭ Bellu.*

Către Cinstitul departamentŭ allŭ Trebilor Bâssericescĭ, 28 Ianuarie 1849.

Eforia. luându sciriĭ de cele coprinse în adresa cinst. departamentŭ cu No. 368, a alcătuitŭ alătu-

www.digibuc.ro

rata aicĭ listă de numele aceloru profesori ce meritézĕ a lua ne încetatŭ léfă pênŏ la reorganisarea clasilorŭ gymnasialĭ de séma tratamentelorŭ ce aveaŭ fiă-care pe lună şi de uvragiele ce s'aŭ îndatoratŭ a lucra fiă-care în sciinţa sea.

Pe lângă uvragiele ce aceşti profesori s'aŭ învedeicitŭ a face, Eforia, cunoscêndŭ că este de neapărată trebuinţă a se face şi o geografiă maĭ complectă pentru clasile gymnasialĭ precum şi o istoriă naturale. căcĭ aceste cărţĭ clasice aŭ fostŭ de lipsă pênĕ acumŭ în scólele românescĭ, a otărîtŭ să se lucreze geografiĭ, îndatorându pe Domnu I. Genilie, ce este orênduitŭ acumŭ bibliotecarŭ alŭ colegiuluĭ; dérŭ pentru istoria naturale pe Domnu S. Valstein, ce este conservatoriŭ alŭ Museuluĭ şi a socotitu că este cu totulŭ dreptŭ ca, pe lêngă lefile ce priimesc aceştia în postorile lorŭ de 500 leĭ, să li se facă din noŭ şi o mică adăugere de câte leĭ 250 fiăcăruia pe lună pentru ostenéla în întreprinderea arrĕtată

Eforia dérŭ are cinste a da în cunoscinţa cinstituluĭ departamentŭ că aretaţiĭ în deosebita listă profesori aŭ meritatŭ în tótă vremea mulţămirea Eforiei, împlinindu-şĭ cu scumpătate datoriile ce le aŭ fostŭ încredinţate, maĭ cu sémă pre vremea turburărilorŭ trecute, nu numaĭ mulţămirea obscéscă, dérŭ şi considerarea Stăpânireĭ şi acestĭ ómenĭ, uninindŭ caracterulŭ profesoruluĭ cu acela alŭ orăşanuluĭ cinstitŭ şi integru, nu s'aŭ abătutŭ nicĭ de cum de la drumulŭ buneĭ orênduelĭ: de aceea şi Eforia, primind unŭ raportŭ cătră Onor. Căimăcămiă, ca să ocupe pe acestĭ profesori cu compunerea de opere didactice, a avutŭ unŭ îndoitŭ scopŭ, pe de o parte a păstra pe lângă scólă corpurĭ profesorali ca să nu întêmpine neajunsurĭ la urmă, cândŭ se vorŭ reorganisa învĕţăturile prin depărtarea acelorŭ profesorĭ séŭ prin îmbrăţişarea din parte-le de vre-o altă cărieră şi nicĭ ar fi cu dreptŭ ca asemenia ómenĭ cari aŭ datu dovedĭ şi de un moralŭ curatŭ şi de sciinţiă atâtŭ prin învĕţiătura orală la clasele colegiuluĭ St. Sabba, câtŭ şi prin adunare de culegerĭ folositóre să se depărteze, rumpêndu-se legăturile formate de atâţĭ anĭ între dênşiĭ cu Eforia scólelorŭ; de altă parte Eforia a chipzuit a da în folosul obscescŭ şi pentru tinerime şi pentru literatura română, întrebuinţându sciinţa acestorŭ profesorĭ în acestŭ timpŭ de estra-ordinară vacanţă in lucrărĭ serióse de care este lipsită învâţătura publică.

Stefan Bellu.

ANESA No. 49 şi 50.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŬ

Raportulŭ Onor. Eforiĭ din 20 Decembre annulŭ încetatŭ cu No. 1199, în privinţa sloboţireĭ lefilorŭ profesorilorŭ însemnaţĭ de Onor. Eforiă prin deosebită listă, îndreptată cu adresa sub No 58, supuindulŭ Cinst. Căimăcămiĭ şi dându-se însciinţare Cinst. Sfatŭ administrativŭ estraordinar, Departamentulŭ cu cinste trămite Onor. Eforiei pe lângă acésta în copiă jurnalulŭ Cinst. Sfatŭ ce aŭ închiăiatŭ la 16 Apriliŭ trecutŭ, cu osebită listă de uvragiele ce fiă-care profesore are a lucra şi decretulŭ Cinst. Căimăcămiĭ cu No. 1917 prin care se aprobă chipzuirea Cinst. Statŭ, precum şi osebitulŭ raportŭ alŭ profesorilorŭ ce aŭ adresatŭ către Departamentŭ la 18 Febr. trecutŭ şi care s'aŭ supus Cinst. Sfatŭ ca, luândŭ On. Eforiă în băgare de sémă cele otărâte, să bine voiéscă a face cuvenita urmare.

Resoluţiune. Pentru Şefulŭ .Departamentuluĭ C. Costiescu. Să se facă urmare potrivită cu chipzuîrea Sfatuluĭ, aprobată de Căimăcămiă; le vorŭ vesti D. D. profesorĭ a veni la Cancelariă mâne la 11 ceasurĭ diminéţa.

---

www.digibuc.ro

ANESA 51.

LISTA

de lefile ce aŭ priimitŭ profesorii colegiĭ maĭ josŭ însemnaţi şi de lucrările litterariĭ ce s'aŭ îndatoratŭ a face.

Pe lună leĭ	INVĂŢĂTURILE CE AU PREDATU	Uvragiele clasice ce s'aŭ însărcinat a culege în limba românéscă
1000	D. Dimitrie Pavelŭ, profesore de algebră şi de trigonometriă, (p. 2 clase complimentarii).	Trigonometriă şi algebră.
500	Slugeru T. Pop. profesore de aritmetică şi geometriă (p. 2 clase gymnasialĭ şi complimentariĭ).	Aritmetică şi Geometriă.
400	D. Alecu Orescu, profesore de geometria descriptivă, (în clasele complimentariĭ) •	Geometria şi Architectura.
500	Cluceru S. Marcovicĭ, profesore de istoriă (în clasele gymnasialĭ).	Istoria vechiă dupe.....(tradusă) şi retorica îngiugată cu cartea de literat. a luĭ Blaire.
900	Medelniceru T. Iónide, profesore de limba elenă (în 3 clase)	Dicţionaru Greco-Roman dupe S. Bisantie şi estractŭrĭ de maxime şi istoriĭ moralĭ.
700	Pitaru T. Hill profesore de limba latină; (în 3 clase).	Gramatica latină a luĭ Bournouf şi dicţionarulŭ latino-românŭ.
600	Medelnicerulŭ I. Pop, profesore de gramatică (în 2 clase).	Istoria sântă a luĭ Duruy (traduct.) şi tractatŭ de punctuaţiune.
250	Pitaru A. Popp, profesore de caligrafiă şi de ţinerea registrelor (în 2 clase).	Caligrafia pentru clasele gymnasialĭ şi ţinerea registrelorŭ.
400	Pitaru Poienaru profesore de clasa a IV, începĕtóre.	Geometria practică pentru clasele primariĭ.
250	Serdaru I. Gianili (fostŭ) profesore de geografiă şi de chronologiă, (acesta şi are acumŭ deosebită îndeletnicire ca bibliotecarŭ alŭ colegiuluĭ şi priimesce pentru acestŭ postŭ leĭ 500 pe lună.	Uă geografiă pentru clasele gymnasialĭ prescurtându pre Balby şi literatura română.
250	S. Valenstein, (fostŭ) profesore de desemn, (acesta şi are acum deosebită îndeletnicire, fiind orênduitŭ ca observatorŭ la muzeulŭ naţionale şi priimesce pentru acestŭ postŭ leĭ 500).	Elemente de istoria naturală.
50		

Aceştĭ din urmă doui profesorĭ cunoscêndu-se destoinicĭ de a se însărcina cu lucrarea aretatelor uvrage clasice, ce sunt de mare lipsă în scólele românescĭ, s'a socotitŭ că este cu tot dreptulŭ a li se face acéstă pucină adăogire la lefile ce priimescŭ.

Deosebitŭ s'a chipzuitŭ ca gramatica românéscă systematică pentru clasele gymnasiale şi manuale pentru clasele primarie să se lucreze de D. D. I Pop, G. Ioanid, G. Hill, S. I. Gianilli.

Stefan Belu.

ANESA No. 52.

Departamentulŭ Logofeţiei trebilor băsericescĭ şi instrucţieĭ publice din principatulŭ ţerrĭ românescĭ. 1849, Martiŭ 9, N. 2644 Bucurescĭ.

Cinst. Eforiĭ a Scólelor.

Raportŭ cinstiteĭ eforiĭ din 20 Decembriŭ anulŭ încetatŭ cu N. 1199, în privinţa sloboţireĭ lefilorŭ profesorilorŭ, însemnaţĭ de cinstita Eforiă prin deosebită listă, îndreptată cu adresa subt N. 58, supuindu-se cinstiteĭ caimăcamiĭ şi dânduse în însciinţarea cinstitulŭĭ sfatŭ administrativu estraordinarŭ, departamentulŭ cu cinste trămite cinstiteĭ Eforiĭ pe lângă acestŭ în copie jurnalu cinstitulŭĭ sfatŭ, ce a închiăiatŭ la 16 Apriliu

www.digibuc.ro

trecutu cu osebită listă de uvragele ce fiă-care Profesorŭ are a lucra, şi decretulŭ cinstitei căimăcămiĭ cu N. 1917, prin care se aprobéză chipzuirea cinstitului sfatŭ. precumŭ şi osebitulŭ raportu alŭ profesorilorŭ, ce aŭ adresatu către departamentŭ la 18 Februariŭ trecutŭ şi care s'aŭ supusŭ onor. sfatŭ ca, luândŭ onor. Eforiă în băgare de sémă cele otărîte, să bine voiéscă a face cuvenita urmare.

JURNALŬ.

Astădĭ Sâmbătă Aprilie 16 annulŭ 1849, citindu-se în adunarea sfatuluĭ administrativŭ estraordinarŭ raportulŭ onor. Eforiĭ a scólelorŭ cu No. 1199 şi celŭ din partea departamentului credinţeĭ cu No. 4320, care s'a îndreptatŭ cu decretulŭ onor. căimăcămiĭ sub No. 1572 din annulŭ încetatŭ în privirea sfatuluĭ şi vĕdêndŭ arĕtarea, ce face onor. Eforiă a scólelorŭ că D-lorŭ profesoriĭ întrecuta rĕsvrătire aŭ datŭ doveḑĭ de bună purtare şi de o chipzuită înţelegere, ênşilorŭ să li se slobódă léfa pînă la *noua reorganisare* a scólelorŭ, fiindŭ acésta a lorŭ profesie singurulŭ midlocŭ de vieţuire; însă ca să înlesnéscă scólarilorŭ midlócele şi isvórele de învĕţătură la noua reorganisare, cu condiţiĭ ca acéstă léfă să li se respundă dupe ce fiăcare va aduce spre tipărire câte unŭ uvragiŭ, ce vorŭ compune de specialitatea sea şi destinatu pentru învĕţătura publică.

Sfatulŭ după trebuinţă, avêndŭ a cunósce uvragiele ce fiă care are a lucra de şi departamentulŭ credinţeĭ a înfăţişatŭ adresa onor. Eforiĭ cu No. 58 cu osebită listă de numele profesorilorŭ şi de lucrarea ce are a face fiă-care; dérŭ, luândŭ însărcinare D-lŭ Postelnicŭ Ión Alexandru Filipescu, secretarulŭ statuluĭ, despre întocmirea uneĭ asemenea liste şi înfăţişîndu-se statuluĭ, chipzuesce că, urmându trebuinţa ca onor. Eforiă să ţie în a sea dispositiă pe toţĭ profesoriĭ, ce prin osebita listă s'aŭ făcutŭ cunoscutŭ sfatuluĭ pentru învĕţătura tinerimeĭ, *sa li se slobódă lefile dupe găsirea cu cale a onor. Eforiĭ şi aseměnatŭ respunsului ce prin înscrisŭ aŭ dalŭ numiţiĭ* la departamentulŭ credinţeĭ, fiindŭ pentru acésta îndatoraţĭ asupra fiă-căruia uvragele otărîte prin maĭ susŭ pomenita listă.

D-luĭ şeful departamentuluĭ credinţeĭ va supune acestŭ jurnalŭ la cunosciuţa şi deslegarea onor. căimăcămii.

Departamentulŭ trebilorŭ din lăuntru alŭ principatului ţĕrreĭ Românescĭ.

Cinstiteĭ Eforiĭ a scólelorŭ.

Vĕḑêndu-se coprinderea otnoşeniеĭ onor. Eforiĭ cu No. 981 spre rĕspunsŭ cu onóre se face cunoscutŭ că departamentulŭ, privindŭ spre înlesnirea şi uşurarea locuitorilorŭ, ca să nu cerce înpovĕrărĭ, aŭ sloboḑitŭ poruncile séle către ocărmuirile judeţelorŭ ca satele, ce vorŭ fi maĭ micĭ la numĕrŭ de cincĭ-ḑecĭ de familiĭ, să se unéscă cu alte asemenea ce vorŭ cădé maĭ cu apropiere şi să clădéscă o scólă, socotindu-se maĭ de cuviinţă a rĕmâné candidaţiĭ pe din afóră, decâtŭ a se înpovĕra sate micĭ la facerea de scólă, apoĭ şi onor. Eforiă va bine-voi a se aseměna acesteĭ puneriĭ la cale şi a da poruncile séle către D-niĭ profesorĭ ca să se orênduéscă învĕţătorĭ pe la scóle din ceĭ maĭ cu bună sciinţă şi ceĭ alţĭ, ce vorŭ maĭ prisosi, vorŭ rĕmâné a maĭ învĕţa în scólă séŭ a se întrebuinţa în osebite îndeletniciriĭ sătescĭ.

P. Şefulŭ departamentuluĭ.....

P. şeful secţiuneĭ, *Serdaru Tudor.*

Resoluţiune. Negreşitŭ că satele carĭ suntŭ maĭ micĭ de 50 familiĭ trebue să se unéscă cu altŭ satŭ pentru aşeḑarea scóleĭ şi astŭ-felŭ sunt date şi instrucţiele Eforieĭ către profesorĭ.

ANESA No. 53.

CIRCULARĂ CĂTRĂ OCĂRMUIRILE JUDELORŬ

Maiŭ 20, 1849.

Cu circularea de la 10 Ianuariŭ annulŭ curgetorŭ Eforia a scrisŭ şi aceĭ Onor. Ocărmuiri despre trebuinţa ce este ca tóte casele, ce aŭ slujitŭ de scóle pentru învĕţătura copiilorŭ de prin sate, să se închidă fĕră a le întrebuinţa spre vre-o altă locuinţă, érŭ mobilele ce are fiă-care clăssĕ să se aşeḑe prin acele case şi apoĭ să se pecetluiéscă acele case şi să se dée sub îngrijirea juraţilorŭ.

Pentru acéstă urmare Eforia a poftitŭ pe astă Onor. Ocărmuire ca să facă fĕră zăbavă punere la cale şi să însciinţeze Eforieĭ; dér Onor Ocărmuire niciĭ un respunsŭ pêne acum n'a trămisŭ. Să supue déră şi să arete aceĭ Cinst. Ocărmuriĭ ca de lucrarea, ce va fi făcutŭ să însciinţeze, fĕră zăbavă Eforia dupe regulă.

No. 380 Ocărmuirea Mehedinţi

www.digibuc.ro

No. 381	Ocărmuirea	Gorju
No. 382	„	
No. 388	„	Vălcea
No. 384	„	Dolju
No. 385	„	Oltu
No. 386	„	Argeşiu
No. 387	„	Muşcellŭ
No. 388	„	Vlaşca
No. 389	„	Brăila
No. 390	„	Prahova
No. 391	„	Rômnicu-Saratŭ
No. 392	„	Dămboviţa
No. 393	„	Teleormanŭ
No. 394	„	Buzeŭ
No. 395	„	Ialomiţa
No. 396	„	Ilfovŭ

ANESA No. 54. [1]

Departamentul Credinţeĭ şi alŭ Instrucţiuneĭ Publice din Principatulŭ Romănieĭ. Bucurescĭ 1855 Februariŭ 7, No. 578 Masa II-a

Cinstiteĭ Eforiĭ a Scólelorŭ.

Cinstitulŭ Secretariatŭ alŭ Statuluĭ încunosciinţéză că, supuindŭ Măricĭ Séle Domnuluĭ Stăpânitoru alăturatulŭ în copie raportŭ alŭ acestuĭ Departamentŭ No. 148, însocitŭ de acela alŭ Onor. Eforiĭ cu No. 1409, din 13 Decembriŭ annulŭ trecutŭ, atingĕtorŭ de rămăşiţele ce pretinde din contribuţia a câte doĭ leĭ de familie aĭ Candidaţilorŭ de Sate, Inălţimea sea aŭ bine-voit a pune următórea resoluţie:

„Stabilimentele ce s'aŭ creatŭ sunt cu totulŭ în „privinţa şi folosulŭ sătenilorŭ, carĭ urméză a 'şĭ „lua treptatŭ desvoltarea, în câtŭ dintr' acestŭ cen-

[1]) Cu aceste anese începŭ lucrările în 1855 pentru reinfiinţarea scólelorŭ sătescĭ, însе pentru scólele primare urbane închĕ în 1850 sub Domnitorulŭ Barbu Stirbeĭ, éccĕ ce lucrărĭ maĭ aflămŭ:

Comisia întocmită pentru programŭ 1850

Înălţimeĭ Séle Domnului Stăpânitoriŭ a tótă Ţérra Românéscă

Barbu Dimitrie Stirbeiŭ

Comisia întocmită pentru alcătuirea programeĭ învĕţăturilorŭ.

Raportŭ.

Sub-iscăliţiĭ, însărcinaţĭ de către înălţimea vóstră a pregăti o programă de învĕţătură pentru scólele principatuluĭ, pleçatŭ alăturămŭ aicĭ resultatulŭ îndeletnicirilorŭ nóstre şi cuvintele ce ne-aŭ servitŭ dreptŭ basŭ la a nóstră lucrare.

Organisaţia învĕţăturilorŭ publice a occupatŭ în tóte ţĕrrile, precum şi la noĭ şi va ocupa necontenitŭ mintea, ţintirea guvernuluĭ, ca unŭ obiectŭ ce este fórte strânsŭ legatŭ cu condiţia socială a fiă-căruia neamŭ în parte, cu starea luĭ intelectuală, cu obiceiurile şi năravurile publicc şi cu gradulŭ chiarŭ alŭ culturеĭ limbeĭ părintescĭ.

Aceste consideraţiĭ tóte sunt pricinĭ de necontenite încercărĭ şi schimbărĭ în organisaţia instrucţieĭ publice, căcĭ uniĭ privindŭ esclusivŭ numaĭ la desvoltarea facultăţilorŭ intelectuale, recomandă o sistemă de învĕţătură clasică, în care studiulŭ limbelorŭ mórte iea loculŭ celŭ d'ântêiŭ ca modelurĭ de perfecţie, érŭ alţiĭ preocupaţĭ numaĭ de interesele materiale ale vieţuireĭ, recomândă cu osebire o sistemă de învĕţăturĭ profesionalĭ şi studiulŭ esclusivŭ alŭ limbelorŭ vorbitóre moderne ca celŭ maĭ nemeritŭ mijlocŭ de comunicaţiă pentru întinderea relaţiilorŭ comerciale şi preferarea meşteşugurilorŭ şi artelorŭ.

Cea ce a preocupatŭ maĭ cu sémă pre sub-iscăliţiĭ este că o societate în sistema învĕţăturilorŭ, ce voiesce a primi, este maĭ cu osebire datóre şi silită a îngriji să îndestuleze trebuinţele elementare fĕră çare nu póte fi şi acelea sunt de a forma maĭ întêiŭ dregătorĭ şi slujbaşĭ publicĭ înzĕstraţi cu sciinţe potrivite misiuneĭ lorŭ, şi în deobsce a moralisa pre toţĭ tinerĭĭ prin învĕţăturĭ religióse, dându-le şi gustulŭ ocupaţiilorŭ serióse care statornicescŭ mintea şi sunt celŭ maĭ temeinicŭ elementŭ de odihnă şi de linisce a duhurilorŭ.

Mărginiţĭ în acestŭ ocolŭ şi privindŭ pre de o parte la şirulŭ trebuincióselorŭ învĕţăturĭ, érŭ pre de altă, parte la treptelnica desvoltare a puterilorŭ intelectuale dupe vîrsta tinerilorŭ în programa ce amŭ întocmitŭ amŭ adoptatŭ cea de căpetenie împărţire a învĕţăturilorŭ în *primare*, *colegiale* (séŭ de alŭ treilea gradŭ) şi *înalte* séŭ *sciinţifice speciale*.

Scóle primare.

In aceste scóle învĕţătura s'a graduatŭ dupe puterea vîrsteĭ clevilorŭ chiămaţĭ a se folosi de dênsa la deprindere în cetire, scriere, adăpare de principiĭ religióse, elemente de calculŭ, de geometriă usuală, de geografiă şi gramatică, fiindŭ că tóte aceste elemente urméză a sluji ca o prescurtă introducţiă pentru o maĭ desvoltată învĕţătură în colegiurĭ şi sunt ca neapărate începuturĭ pentru întêia educaţiă.

Impărţirea materiilorŭ s'a regulatŭ dupe programa din annulŭ 1847 cu o micĕ preschimbare şi cu acésta osebire, că în locŭ de doue clase împărţite în 4 despărţirĭ, amŭ adoptatŭ împărţirea în 4 clase. — Teme-

www.digibuc.ro

„tru să se întindă cerculŭ pênĕ la cele din urmă „marginĭ. Sĕ vorŭ deschide şi scóle sătescĭ cen- „trale prin fie-care judeţŭ, pe unde dorinţa se va „arăta şi trebuinţa va dovedi "

---

iulŭ nostru în acésta a fostŭ, că maĭ întêiŭ cu acéstă împărţélă se osebescŭ maĭ viŭ şi maĭ caracterisatŭ nu numaĭ materiele învĕţăturei, dérŭ şi eleviĭ dupe vîrsta şi puterea conceptuluĭ lorŭ, alŭ doilea că dupe organisaţia annuluĭ 1847, unŭ învĕţătorŭ erea însărcinatŭ cu câte doue clase într'o singură sală şi acéstă împreunare a elevilorŭ a doue clase de deosebită putere şi înaintare ereaŭ pricinĭ de confusie la predarea învĕţăturilorŭ, maĭ cu sémă în a III şi a IV clasă, unde osebirea puterilorŭ elevilorŭ este maĭ simţitóre şi învĕţătorulŭ datorŭ a fi maĭ cu multă îngrijire şi băgare de sémă la lucrarea sea şi a elevilorŭ.

Osebirea dérŭ a învĕţăturilorŭ din scólele primare s'a făcutŭ cu scopŭ şi cu nădejde că: clasele a III şi a IV se vorŭ încredinţa la osebiţĭ învĕţătorĭ.

(Restulŭ privesce alte grade de scolĭ.)

Sub-scrişĭ: *P. Poenaru.*
S. Marcovicĭ.
C. N. Brăiloiu.

1850, Sept. 23. *Vedĭ programulŭ.*

* Noĭ Barbu Dimitrie Stirbeĭ

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ stăpânitorŭ a tótă Ţĕrra Românéscă.

CĂTRE DEPARTAMENTULŬ CREDINŢEÍ.

Sunt douĭ annĭ trecuţĭ de cândŭ din pricina nenorocitelorŭ evenimente din annulŭ 1848, scólele staŭ închise cu mare pagubă a tinerimeĭ şi a ţĕrreĭ; fiă-care Românŭ simte acéstă necesitate şi noĭ maĭ pre susŭ de toţĭ, căcĭ generaţia ce se ridică, neavêndŭ miḑlóce de a dobândi cunoscinţă, se perde rătăcindu-se fără ocupaţiĭ serióse. Învĕţătura este o trebuinţă neapărată, dérŭ aşeḑarea şi scopulŭ eĭ cerŭ chipzuirea cea maĭ matură, ca să nu ajungă de a fi pricina de rătăcire în locŭ de a se face organŭ de fericire.

O adîncă cugetare şi experienţă a trecutuluĭ ne-aŭ datŭ convincţia că instrucţia nu trebue să se privéscă ca singura ţintă a îndeletnicieĭ tinerilorŭ, ci ca unŭ miḑlocŭ de a ajunge la unŭ sfîrşitŭ şi acestŭ miḑlocŭ nu va fi bunŭ, fără numaĭ pe câtŭ va face pre omŭ destoinicŭ a îndeplini vre o slujbă specială şi folositóre societăţeĭ acea alŭ căruia este mădularŭ şi 'n care este chiămatŭ a trăi.

Unŭ altŭ principiŭ asemenea netăgăduitŭ este că instrucţia publică urméză a fi potrivită cu trebuinţele obscescĭ, prin urmare ea trebue să fiă *naţională*, să îndeplinéscă trebuinţele feluritelerŭ clase de ómenĭ şi să aibă unŭ *caracterŭ naţionalŭ*

Pe temeiulŭ acestorŭ principiurĭ s'a întocmitŭ o nouă programă de învĕţăturĭ împărţite în treĭ trepte, adecă: începĕtóre, colegiale şi speciale.

Învĕţătura din scólele începĕtóre se va face numaĭ în limba românéscă, şi se va aduce osebită priveghiare asupra cărţilorŭ ce se vorŭ întrebuinţa întru aceste scolĭ, spre a da totŭ rodulŭ ce se cere fără de a înpovĕra mintea tinerilorŭ cu ideĭ séŭ de prisosŭ séŭ neînţelese pentru dênşiĭ.

In scólele de alŭ doilea gradŭ, adecă în colegiurĭ, învĕţătura se va face în limbile română şi latină; limba latină s'a adoptatŭ ca o basă în studiile clasice şi ca mumă a limbeĭ romane.

Limba germană şi trancesă s'aŭ pusŭ dupe alegerea tinerilorŭ de la a patra clasă în susŭ.

Unŭ altŭ folosŭ, ce isvorĕsce din clasificaţia învĕţăturilorŭ colegiale, este că scolariĭ, carĭ nu vorŭ avé miḑlóce de a urma tóte clasele, se potŭ trage de la a treia clasă cu îndestulă cunoscinţă ca să întrebuinţeze o maestrie séŭ industrie.

In sfîrşitŭ, învĕţăturile colegiale se combină cu chipŭ ca: scolarulŭ să dobândéscă atâta cunoscinţă literară, pe câtŭ trebuesce spre desvoltarea înţelegereĭ séle şi aducerea în stare de a urma cu sporŭ unŭ cursŭ specialŭ, care să'ĭ deschiḑă o carieră aseménată cu a sea aplicare şi posiţie şi să'ĭ asigureze unŭ miḑlocŭ de vieţuire; de aceea se va aşeḑa o facultate de legĭ pentru ceĭ ce vorŭ voi să îmbrăcişeze cariera judecătoréscă séŭ profesiĭ înclinate cu dênsa, o facultate de sciinţe esacte, împărţită în treĭ secţiĭ, pentru topografĭ, pentru ingineri de podurĭ şi şosele şi pentru architecţĭ; o scólă de agricultură şi economia câmpenéscă; şi o scólă de meşteşugurĭ.

Deschiḑêndu-se cu acestŭ chipŭ miḑlóce de învĕţăturĭ speciale, dreptatea şi interesulŭ obscescŭ cerŭ ca ceĭ ce după trecerea unuĭ sorocŭ ce se va otărî, vorŭ dori a intra în slujbe séŭ a esersa profesiĭ privitóre la maĭ susŭ ḑisele specialităţĭ să nu fiă primiţĭ de nu vorŭ fi urmatŭ învĕţăturile trebuincióse pentru fiă-care ramură şi nu vorŭ fi trecutŭ cerutele esamene după basele aşeḑate în alăturata programă, care se va publica.

Scólele se vorŭ deschide pênĕ la 1 Genariŭ 1851. Trebuinţă dérŭ fiindŭ a se complecta Eforia, orênduimŭ eforĭ pe lîngă D. M. Banŭ Alexandru Filipescu, care remâne presidentŭ alŭ eĭ, pe D-niĭ doctorĭ Asake, colonelulŭ Ión Florescu şi Cluceru P. Poenaru, a cărora sciinţă şi esperienţă chiăzăşuescu resultatele cele maĭ plăcute.

Către aceste privindŭ că D. Clucerŭ C. Brăiloiŭ, celŭ de acumŭ directorŭ alŭ scólelorŭ este însărcinatŭ cu alte îndeletnicirĭ judecătorescĭ şi că acestŭ postŭ urméză a se ocupa de unŭ bărbatŭ, nelipsitŭ din détoriele séle,

www.digibuc.ro

Departamentulŭ cu onóre comunică aceste înalte ordine aceĭ Onor. Eforiĭ, rugând'o fórte multŭ ca

cuvenita învĕţătură şi experienţă, orênduimŭ directorŭ alŭ scólelorŭ pre Clucerŭ S. Marcovicĭ, care are tóte calităţile cerute.

Departamentulŭ credinţeĭ va împărtăşi aceste orênduirĭ celorŭ dupe cădere spre a intra în lucrarea sarcineĭ la care 'ĭ chiamă folosulŭ obscescŭ şi încrederea nóstră. Totŭ de odată va face cunoscutŭ Eforieĭ că urméză a lua mĕsurile cele maĭ bine cumpănite şi cu maturitate chipzuite pentru deschiderea scólelorŭ, alegerea profesorilorŭ, esaminarea şi clasificarea scolarilorŭ. Dérĭ ca să se pótă dobândi doritulŭ resultatŭ, Eforia se va aduna negreşitŭ la canceleria sea de doue orĭ pre sĕptămână câte doue ceasurĭ celŭ pucinŭ la ţile şi ceasurĭ otărâte.

Urméză iscălitura M. Séle,

Annulŭ 1850
Octombrie 17, No. 1389.

Programa de învĕţăturĭ

SCÓLELE PRIMARE DE PRIN ORAŞE

Clasa I.

1 Silabire, citire şi scriere,
2 Invĕţătură pe din afóră a rogăţiunilorŭ,
3 Deprindere la scrierea şi însemnarea numerilorŭ aritmetice.
4 Principiurĭ de numeraţie şi calculŭ din gândŭ.

Clasa II.

1 Citire pe estracte din sânta scriptură,
2 Scriere dupe modelulŭ de caligrafiă şi dictando,
3 Catehismu,
4 Aritmetica (cele 4 lucrărĭ cu numere întregĭ).

Clasa III.

1 Citire cu înţelegere şi esplicaţie pe deosebite cărţĭ religióse şi morale.
2 Caligrafia.
3 Istoria sântă în prescurtare.
4 Aritmetica (cele 4 lucrărĭ cu frângerĭ şi esplicaţia sistemuluĭ mĕsurilorŭ şi greutăţilorŭ obicĭnuite în ţérră).
5 Elemente de geografia fisică (cele de căpetenie împărţirĭ ale globuluĭ cu o scurtă descriere a statelorŭ Europeĭ şi maĭ amăruntă a Princip. Romănia şi Moldova.
6 Inceputurĭ de gramatică.

Clasa IV.

1 Citire cu esplicaţiă pe cartea întitulată *Prietenulŭ tinerimeĭ* şi altele asĕmenea.
2 Elemente de geografiă îmbinată cu principiurĭ de desemnŭ liniarŭ.

să considere atâtŭ trebuinţa, ce le reclamă despre instrucţia de care sunt lipsiţĭ astăzĭ sătenĭĭ, câtŭ şi

3 Elemente de geografia civilă a tutulorŭ părţilorŭ globuluĭ cu o maĭ amĕnuntă descriere a statelorŭ Europeĭ.
4 Elemente de gramatică.

NB. In ceasurile de citire profesorulŭ se va aplica cu deosebire a da elevilorŭ într'acéstă clasă sciinţă de istoria (maĭ cu sémă de istoria ţĕrreĭ Românescĭ) şi cunoscinţe fisice şi matematice şi de economia casnică, alegêndŭ cărţĭ proprĭĭ pentru acestŭ sfêrşitŭ.

Concursŭ pentru institutorĭ

EFORIA SCÓLELORŬ

Publicaţiă.

Fiindŭ că mulţĭ prin jalbe către Eforia scólelorŭ aŭ arĕtatŭ dorinţa de a fi primiţĭ ca profesorĭ publicĭ pentru scólele primare (şi ca să le pótă) încredinţa o asemenea delicată sarcină la persóne înzĕstrate cu cerută capacitate, Eforia face cunoscutŭ că nisce asemenea doritorĭ urméză neapăratŭ a trece toţĭ fără nicĭ o escepţie unŭ esamenŭ asupra învĕţăturilorŭ otărâte pentru asemenea scóle.

Către acestea câţĭ din domnia-lorŭ vorŭ fi ţinutŭ scóle private séŭ vorŭ fi esersatŭ meseria profesorală pe la particularĭ, sunt poftiţĭ, ceĭ d'ântêiŭ a aduce unŭ atestatŭ alŭ orăşenilorŭ şi ceĭ de alŭ doilea unŭ înscrisŭ din partea părinţilorŭ, coprinzĕtorŭ de rêvna, capăcitatea şi purtarea învĕţătoruluĭ şi adeverite, şi unele şi altele, de ocârmuirea locală şi de magistratŭ.

Esamenele unorŭ asemenea doritorĭ se vorŭ ţiné la 20 ale curgĕtóreĭ lunĭ în cancelaria Eforieĭ şi esaminatorĭ vorŭ fi D-niĭ profesorĭ:

1 Sĕrdarulŭ I. Genilie, pentru geografiă, catehismŭ şi istoria sântă.
2 Medelnicerulŭ I. Popp, pentru gramatica limbeĭ române.
3 Slujerulŭ G. Popp, pentru aritmetica si elemente de geometrie îmbinate cu principiĭ generale de desemnŭ liniarŭ.
4 Valenstein pentru principiurile genarale de desemnŭ liniarŭ arĕtatŭ la No. 3 de maĭ susŭ.
5 Pitarulŭ Alecu Popp pentru caligrafiă; capacitatea şi moralitatea vorŭ fi singurele condiţiĭ de admisibilitate din carĭ Eforia nu se póte abate, fără a se compromite înaintea tinerimeĭ şi prin urmare a neamuluĭ.

(Iscăliţĭ). *Al. Filipescu, Poenaru, Marcovicĭ, Florescu.*

1850, Noembre 4.

www.digibuc.ro

scopulŭ, pentru care eĭ s'aŭ îndemnatŭ a face sacrificĭulŭ prin contribuţia de câte doĭ leĭ de familie. In sfărşitŭ, comsimţindŭ Onor. Eforie la ceea ce se cere spre îmbunătăţire prin reformarea cres-

Redeschiderea Scóleĭ în Judeţe

EFORIA SCÓLELORŬ

D-le Ocărmuitorŭ alŭ judeţuluĭ!

Prin luminatulŭ oficiŭ alŭ Mării Séle pré Inălţatuluĭ nostru Domnŭ de la 17 ale curgĕtóreĭ luniĭ No. 1389, se poruncesce Eforiĭ a deschide scólele pênĕ la întêĭa Ianuarie anulŭ viitoriŭ, precum vĕ veţi îndestula din alăturata publicaţie.

Trebuinţă dér neapărată avêndŭ Eforia a cunósce starea în care se află localulu scóleĭ publice din reşedinţa aceluĭ judeţŭ şi privindŭ că: după articlulŭ 13 alŭ legiuireĭ din annulŭ 1832 asupra scólelorŭ sunteţi chiămatŭ a presida comitetulŭ de inspecţie, de puteţi, să bine-voiţi a'ĭ împărtăşi câtŭ maĭ fără zăbăviile sciinţiĭ tótă lămurirea spre a se chipzui cuvenitele mĕsurĭ pentru îndeplinirea porunciĭ Mării Séle.

(iscăliţi) *S. Marcovicĭ, I Poenaru A. Marin* etc.

No. 859—87, 1850 Octomvrie 20.

Pubiiçaţla ¡Eforieĭ pentru redeschiderea scólelorŭ în 1850 Cctom.

Eforia scólelorŭ.

Măria Sea pré Inălţatulŭ nostru Domnŭ, întorcêndŭ părintésca privire şi asupra înstrucţiĭ publice şi dorindŭ a-ĭ da o organisaţie maĭ sistematică şi o direcţie maĭ folositóre tenerilorŭ şi ţerriĭ, a bine-voitŭ a porunci să se întocmésca pre unŭ asemenea basŭ o nouă programă de învĕţăturĭ.

Porunca înălţimeĭ séle s'a îndeplinitŭ, programa s'a întăritŭ şi prin luminatulŭ oficiŭ de la 17 ale curgătóreĭ luniĭ No. 1389 se poruncesçe Eforieĭ a deschide scólele pênĕ la 1-a Ianuarie viitoriŭ şi a îngriji de alegerea profesorilorŭ, de cercetarea şi clasificarea scolarilorŭ.

Următore nobilelorŭ cugete ale înălţimeĭ Séle şi preţuindŭ inportanţa misieĭ ce se pune asupră-ĭ, Eforia grăbesce a da în cunoscinţa părinţilorŭ şi a tinerilorŭ cele de întêiŭ dispositiĭ, ce a socotitŭ de trebuinţă a lua de o cam-data.

1, Pentru scólele începĕtóre cercetarea şi clasificatia se vorŭ face de cătră chiarŭ profesoriĭ ce se vorŭ orêndui, după cum se va face cunoscuţi prin osebită însciinţare.

2, Pentru clasele colegiale tineriĭ se vorŭ înfăcioşa în tóte çilele la cancelaria Eforieĭ de la 8 pênĕ la 10 ore de dĕmănĕţă, spre a fi carcetaţi şi aşeçaţi fiă-care la clasa respectivă.

3, Pentru acésta cercetare şi clasificare s'aŭ întocmitŭ doue comisiĭ dintre D. D. Profesoriĭ ceĭ înfiinţă, adecă:

Comisia I, peutru clasele I, II-a şi a III de D. Ioan Popŭ, de D, Ioan Genilie, D. Ioan Poenarŭ, D. Al. Pop şi D. Valenstein.

Comisia a II pentru clasele IV, V şi VI de D. Hilŭ D. Ioan Zalomitŭ, D. George Pop, D. Valenstein, D. Teot, D. Limburg, D. Pavelŭ, D. Simeon Marcovicĭ, D. A. Marinŭ.

Aceste comisiĭ vorŭ stărui în çisele ceasuri întru în deplinirea datoriilorŭ lorŭ. Totŭ de o dată vorŭ înscrie într'o listă pe fiă-care scolarŭ cu aretare a clasuluĭ peutru care se va găsi destoinicŭ şi vorŭ da la mâna luĭ unŭ biletŭ cu asemenea cuprindere.

4, Fiindŭ că Eforia se află în lucrare pentru repararea localelorŭ şi orênduirea profesorilorŭ ca să se urméze învĕţătura treptatŭ şi câtŭ maĭ ne amânatŭ, tineriĭ vorŭ grăbi a veni la cercetare, spre a fi gata să încépă clasele cu acelŭ biletŭ, în dată ce se vorŭ găti şi se vorŭ deschide scole.

5, Pentru cursurilę speciale, se cere neaparatŭ ca doritoriĭ de ale imbrăcioşa şi chiarŭ de vorŭ avé atestatŭ de învĕţăturile colegiale, să trécă unŭ esamenŭ generalŭ asupra acestorŭ învĕţăturĭ şi să iée osebitŭ atestatŭ cu care să fiă primiţi a urma specialităţile.

Spre acestŭ sfêrşitŭ voru da jalbă la Eforia ca acésta se facă din parteĭ chiămare D.D. profesorĭ pentru acelŭ esamenŭ.

S'a socotitŭ de neapărată trebuinţă a se lua mĕsura acésta chiar pentru interesulŭ tinerilorŭ, ca să se pregătéscă cu temeiŭ spre a urma cu folosŭ cursurile la care vorŭ avé aplicare şi a cărora singură bună învĕţătură 'i va aduce în stare de a fi vredniciĭ chiămăreĭ ce le va face înalta Stăpânire.

6, Pentru scólele de prin reşedinţele judeţelorŭ, Eforia s'a înţelesŭ cu autorităţile respective, ca să se gătéscă şi să se deschida şi acelea, câtŭ se va puté maĭ fără întârçiare.

Spre maĭ pre largă cunoscinţă dispositiĭ luate de înălţimeaSea, asupra instrucţiĭ publice, câtŭ şi a programeĭ învĕţăturilorŭ să publică amêndoue precumŭ urméză:

(iscăliţi) *Al. Philipescu, D. Poenaru, D. Marcovicĭ.* etc.

1 o0, Octomvrie 28.

Barbu Dimitrie Stirbeĭ, pentru încetarea lefilorŭ ce se dedéaŭ de giaba.

Noĭ Barbu Dimitrie Stirbeĭ

Cu mila luĭ Dumneçeŭ Domnŭ Stăpânitorŭ a tótă Ţéra Românéscă

CĂTRĂ DEPARTAMENTULŬ CREDINŢEĬ

Aflânduse acum dată hotărîrea nóstră pentru reorganisaţia scólelorŭ publice, poruncimŭ ca dela 1-iu ale

www.digibuc.ro

cereĭ fiilorŭ lorŭ, după principe de învĕţătură, potrivitŭ cu starea lor socială, să facă cu acea bună voinţă, care posedă. a dispăre orĭ-ce obstacolŭ la organisarea în scurtŭ timpŭ de scóle sătescĭ, precumŭ se manifestă şi dorinţa Mărieĭ Séle Domnuluĭ Stăpânitorŭ, prin preḑisa luminată resoluţie.

Sefulŭ Departamentuluĭ (semnatŭ) *Cămpinénu*

---

următóreĭ luni Decemvrie să înceteze orĭ ce sloboḑirĭ de léfă profesorilorŭ carĭ nu aŭ catedre şi să nu maĭ figureze în socotelile caseĭ scólelorŭ lefi sloboḑite altorŭ profesorĭ, de câtŭ acelora ce noĭ vomŭ întări în posturĭ, după recomen ..ţia ce Eforia treptatŭ ne va supune. Urméză iscălitura M. Séle,

No. 1481
An. 1850 Noembre 5.

JURNALŬ

Eforia, însciinţându-se, în urma întrebăreĭ ce de obsce a făcutŭ către tóte ocărmuirile judeţelorŭ, că la oraşele Cerneţulŭ, Târgu-Jiulaĭ, Slatina şi Brăila încăperile de scóle pe la unele din aceste reşedinţe sunt slobode, ér pe la altele că s'aŭ închiriatŭ într' adinsŭ de Magistrate alte case;

Fiindŭ datóre ca, potrivitŭ cu oficiul Inălţimeĭ Séle şi cu programa învĕţăturilorŭ, să se deschiḑă pe lângă învĕţăturile Gimnasiale şi scólele primare de prin reşedinţele judeţelorŭ;

Cunoscêndŭ că şi uniĭ atâtŭ din profesoriĭ ceĭ vechĭ şi remaşĭ curaţi din evenimintele trecute, câtŭ şi din aceĭ candidaţĭ ce aŭ datŭ esamenŭ pentru clasele primarie, s'ar puté îndeplini de o cam dată la arătatele scoli clasele I, II şi III, remâindŭ pentru estimpŭ vacantă clasa IV, pênĕ ce Eforia se va îndestula maĭ bine déca într' acele încăperĭ este sală şi pentru clasa IV-a şi déca sunt scolarĭ înaintaţĭ pentru acéstă clasă;

Chipzuesce a deschide de o cam dată aceste scolĭ, aşeḑêndŭ pe ceĭ maĭ josŭ însemnaţĭ profesorĭ, adecă:

La Cerneţĭ.

Prof. pentru clasa I şi II pe D-nu Dimitrie Şerbănescu
„ „ „ III-a pe Pitarul D. Frumuşénu

La *Târgu-Jiulu.*

Prof. pentru clasa I şi II pe D-nu Ioan Iliescu
„ „ „ III-a pe Pitarul C. Stanciovicĭ

La *Târgoveste*

Prof. pentru clasa I şi II pe D-nu Ioan Fussea
„ „ „ III-a pe D-nu A. Poenaru.

La *Slatina.*

Prof. pentru clasa I şi II pe D-nu N. Serbănescu
„ „ „ III-a pe D-nu B. Urzescu.

La *Brăila.*

Prof. pentru clasa I şi II pe D-nu Dimitrie Pizo
„ „ „ III-a pe D-nu N. Calebuneanu

Şi profesoriĭ de cl. I şi II-a vorŭ avé léfă pe lună câte leĭ treĭ sute, afóră de acela de la Brăila ce va avé leĭ 350, ér ceĭ de clasa III-a vorŭ avé câte lei 350 pe lună afară de acela de la Brăila ce va avé leĭ 400.

Profesoriĭ din noŭ acum orênduiţĭ se numescŭ vremelnicesce, potrivitŭ cu art. 150 din regulamentulŭ scólelorŭ şi sunt supuşĭ la tote condiţiunele ce s'aŭ arĕtatŭ prin obscésca publicaţiune de la 4 Noembrie 1850 ca la orenduirea lorŭ să înfăţişeze doveḑĭ despre a lorŭ bună conduită.

Inceperea lefiĭ acestorŭ profesorĭ se va socoti de la ḑiua deslegăriĭ Domnescĭ ce se va ascepta.

Profesoriĭ otărîţĭ pentru scólele primare şi aflaţĭ aicĭ în capitală se vorŭ înlesni din casa Fforieĭ pentru mergerea lorŭ pe la judeţe cu progonulŭ în banĭ de câte patru caĭ de poştă în ducĕtóre de aicĭ.

Pentru deschidarea învĕţăturilorŭ în arătatele scóle şi numirea profesorilorŭ de va face reportŭ către Măria Sea Domnulŭ.

(Iscăliţĭ) *Marcovicĭ*, *Al. Filipescu*, *Florescu*, *Poenaru*.
Secretar, *Iliescu.*

JURNALŬ.

Chipzuindŭ Eforia asupra miḑlócelorŭ de a se încredinţa în tótă vremea învĕţătura scólelorŭ normale la profesorĭ cu capacitate şi totŭ-d'odată să îndemne şi pe acestĭ din urmă a se perfecţiona prin studiulŭ seriosŭ, ca să pâşéscă maĭ înainte în cariera profesorală, a socotitŭ de cuviinţă a lua mĕsurile următóre:

1 La vacanţa de profesorŭ în verĭ o scólă normală. Profesorulŭ scie profesoriĭ de clasele cele de maĭ josŭ din aceéşi scólă, vorŭ avé precădere a se orêndui în vacantulŭ postŭ, dându esamenŭ pentru tóte învĕţăturile cerute pentru clasele normale de maĭ susŭ (şi de se va întêmpla iérăşĭ vacanţă într'o clasă normală maĭ înaltă, va trece îndată fără esamenŭ profesorulŭ clasei următóre, ce va fi datŭ esamenŭ.)

2 Déca profesorulŭ scie profesoriĭ claselorŭ maĭ de josŭ a uneĭ scóle normale, mulţămindu-se pe clasele lorŭ, nu vorŭ voi să dée esamenŭ casă iée catedra vacantă din scóla lorŭ, atuncĭ Eforia va face publicaţiune către toţĭ profesoriĭ claselorŭ normale de maĭ josŭ ca să dée esamenŭ, precum maĭ susŭ s'a ḑisŭ pentru ocuparea catedreĭ vacante maĭ înaltă.

3 Mutarea unuĭ profesore normalŭ de la o scólă la alta pentru aceaşĭ clasă, nu'lŭ supune la esamenŭ.

Coprinderea acestuĭ jurnalŭ se va publica spre sciinţa D-lorŭ profesorĭ de scóle normale.

(Iscăliţĭ.) *Al. Filipescu*, *Marcovicĭ*, *Poenaru*, *Florescu*.

No. 513,
1851, Aprilie.

www.digibuc.ro

ANESA No. 54 bis.

RAPORTŬ CĂTRĂ DOMNŬ

Cu occasia supunerei la cunoscinţa Măriei Vóstre a Raportului Onor. Eforiĭ a scólelorŭ sub No. 1409, prin care solicită înaltŭ ordinŭ spre a 'i se sloboḑi de cătră Cinst. Departamentŭ Financialŭ atâtŭ rĕmăşiţa de leĭ 136,216, par. 30, ce ar avé să primésca pênĕ la sfêrşitulŭ annuluĭ 1852 din contribuţia a câte duoĭ leĭ de familiă aĭ Candidaţilorŭ de sate, câtŭ şi sumele de venitŭ pe duoĭ annĭ din urmă, Departamentulŭ cu grije fiindŭ a se mărgini în cerculŭ datoriilorŭ impuse de legiuirĭ, 'şĭ a făcutŭ meditaţia sea asupra chipuluĭ strângereĭ aceluĭ venitŭ şi a întrebuinţăreĭ luĭ, judecându că cea de acumŭ destinaţie a luĭ, de a se da spre susţinerea scólelorŭ de agricultură şi de arte, póte să se privéscă mai pucină în armonie cu principiulŭ pe alŭ câruia temeiŭ s'aŭ îndatoratŭ familiele sătene a face susŭ arĕtata contribuţie, pentru că consecuentele aceluĭ principiŭ în timpulŭ de atuncĭ se puneaŭ în vedere cum că acelŭ sacrificiŭ le va aduce folosulŭ ce va isvori din învĕţătură prin scólele comunale, coprinse în art. 2 şi 3 din legiuirea anulnĭ 1847; pentru reorganisaţia Instrucţieĭ Publice închiáie prin combinaţiile séle că este maĭ cuvenitŭ pentru dênsulŭ a corrĕspunde cu misia ce are, cândŭ nu va lăsa să îĭ scape din vedere a supune cunoscinţeĭ Inălţimeĭ Vóstre asemenea lucrare, ce i se pare neconsecuente cu sfêrşitulŭ pentru care s'a otărîtŭ.

Elŭ cunósce că, puindu-se în comparaţie realitatea scólelorŭ de sate cu aceea a snsŭ ḑiselorŭ doue aşeḑăminte, maĭ cu sémă acela de agricultură, pentru a căruia fondare se prescrie miḑlóce la § 115 şi 116 din Regulamentulŭ scólelorŭ, nu este de tăgăduit trebuinţa ce de o potrivă se simte pentru amêndoue felurile de întocmirĭ spre avantaginl Naţieĭ; însă totŭ-de-o-dată are convincţie Departamentulŭ că fiă-care din tr'acestea urméză după dreptulŭ cuvêntŭ a se întemeia séŭ a se modifica după împrejurărĭ pe basă de orênduelĭ carĭ se vorŭ aşeḑa de cotre adunarea competentă şi prin autorisaţia Măriei Vóstre, vorŭ lua titlulŭ de legiuire. Décă Inălţimea Vóstră veţĭ găsi de bune aceste raţionamente ale Departamentuluĭ, veţĭ bine-voi a porunci să se dée în deliberaţia şi chipzuirea Cinstituluĭ Obscescŭ Divanŭ.

No. 148,
Ianuarie 17, 1855.

ANESA No. 55.

Lucrarea după resoluţiunea Eforiei pe Anesele de susŭ (54) cătră Mnist. de finance:

„Se va scrie maĭ âutêiŭ Onor. Departamentŭ alŭ financelorŭ, cerendŭ Eforieĭ pentru fiă-care judeţŭ lista de numele satelorŭ si târgurilorŭ care aŭ familii în No. de 100 séŭ maĭ multŭ."

ANESA No. 56.

DEPARTAMENTULŬ CREDINŢEĬ ŞI ALŬ INSTRUCŢIUNEĬ DIN PRINCIPATULŬ ROMÂNIEĬ

1855 Octobre 22, No. 6075.

Onorabileĭ Eforie a scólelorŭ.

Pentru contribuţia ce se obligă locuitoriĭ târgulŭĭ Rosestĭ a da pe fiă-care annŭ pentru susţinerea scóleĭ, potrivitŭ adreseĭ cu No. 1498, s'a scrisŭ administraţieĭ respective ca să dée sciinţă ca prin concursŭ să se alégă învĕţătoriĭ acelorŭ scóle, departamentnlŭ nu este de părere; pentru că Onor. Eforie cunósce însaşĭ cu câtă dificultate se găsescŭ concurenţĭ pentru posturĭ de profesorĭ unde folósele sunt maĭ marĭ, în vreme ce pentru învĕţătorĭ de sate nu o să se găséscă încă o-dată, prin urmare este rugată Onor. Eforie că, luându în consideraţie aceste împrejurărĭ cum şi neapărata trebuinţă ce este de a se însciinţa câtŭ maĭ neîntârḑiatŭ acele scóle, să bine-voiéscă a depărta orĭ ce pedicĭ arŭ miḑlocĭ punerea lorŭ maĭ îngrabă în lucrare şi a se mulţămi acum la începutŭ că candidaţĭ de învĕţătorĭ să trécă unŭ esamenŭ prin care să se verifice décă suntŭ capabilĭ de însărcinarea lorŭ.

REŞOLUŢIUNEA

Secsia.....

Se va respunde că Eforia are tótă voinţa a înfiinţa scólele de sate; că concursulŭ candidaţilorŭ nu are de obiectŭ decâtŭ a se esamina concurenţiĭ décă aŭ calităţile neapăratŭ trebuincióse spre a fi institutorŭ de sate, că prin urmare părerea aces-

www.digibuc.ro

teĭ Eforiĭ şi a Onor. Departamentŭ nu sunt neunite precumŭ se esprima ącelŭ Onor. Departamentŭ, că în sfĕrşitu Onor. Departamentŭ fiă încredinţatŭ că acéstă Eforie posede şi voinţa şi miḑlócele de chipzuire spre a face totŭ ce este cu putinţă din parte'ĭ spre înfiinţarea scólelorŭ de sate.

ANESA No. 57. a)

Raportŭ

In urma resoluţieĭ ce In. Vóstră aţĭ bine-voitŭ a da pentru înfiinţarea scólelorŭ de sate, asupra raportuluĭ acesteĭ Eforiĭ cu No. 1409 din annulŭ trecutŭ, însoţitŭ de alŭ Onor. Departamentŭ alŭ credinţeĭ cu No. 148 din annulŭ următorŭ, Eforia a chipzuitŭ asupra chipuluĭ înfiinţăriĭ acestorŭ scóle cĕle următóre.

I. In capitala fiă-căruĭ judeţŭ se va deschide o scólă normală pentru învĕţătura candidaţilorŭ de învĕţătorĭ de sate.

II. Direcţia şi facerea lecţiilorŭ în fiă-care scólă se va încredinţa unuĭ singurŭ profesorŭ, căruia i se va da o remuneraţie de leĭ 500 pe lună.

III. Numaĭ din satele de 100 familiĭ, celŭ pucinŭ, se va lua câte unŭ candidatŭ.

IV. Alegerea candidaţilorŭ se va face de însuşĭ profesorulŭ scóleĭ normale din judeţŭ. Acestŭ profesorŭ se va preambla spre acestŭ sfĕrşitŭ în fiă care satŭ şi va îndemna pe junĭĭ ce i se vorŭ păré cu bune dispositiĭ naturale. a îmbrăcioşa cariera de învĕţătorŭ.

V. Candidaţiĭ nu se vorŭ lua de câtŭ cu buna voiă a lorŭ şi numaĭ în vîrsta de la 16—20 annĭ.

VI. Candidaţiĭ unuĭ judeţŭ vorŭ urma în scóla normală de la 1 Aprilĭŭ şi pĕnĕ le 1 ctombre, érŭ de la 1 Octombre pĕnĕ la 1 Aprilie fiă-care candidatŭ va da lecţie în scóla satuluĭ seŭ.

VII. Profesorulŭ scóleĭ normale va fi datorŭ în cursulŭ celor 6 lunĭ de iérnă a se preambla prin judeţŭ în revisia scólelorŭ de satŭ, observândŭ şi întrebând pe candidaţĭ în predarea lecţiilorŭ.

VIII. Fiă-care candidatŭ va fi datorŭ a urma în scóla normală în cursŭ de 5 annĭ.

Cu aceste dispositiĭ Eforia socotesce că scólele de sate işĭ potŭ da adevĕratulŭ folosŭ ce se ascéptă de la dênsele, adecă să fortifice în anima ţeranului principiele religieĭ şi să facă dintr'ênsulŭ unŭ omŭ moralŭ şi muncitorŭ.

Décă In. Vóstră veţĭ bine voi a aproba acéstă chipzuire a Eforieĭ, eĭ vĕ. aduce pré plecată rugăciune să bine-voiţĭ a da înaltŭ odrdinŭ atâtŭ Onor. Departamentŭ din lăuntru pentru clădirea scólelorŭ de prin sate după unŭ planŭ datŭ de acésta Eforiă, câtŭ şi cŏtre Onor. Departamentŭ alŭ finanţelorŭ ca să slobóḑă în primirea Eforiĭ contribuţia de duoĭ leĭ de familiă pentru candidaţĭ din care contribuţia are a se plăti atâtŭ lefile profesorilorŭ din scólele normale catŭ şı ale candidaţilor de sate.

No. 1910,
Decembriŭ 9, 1855.

ANESA No. 57 b. *)

Copiă după originalulŭ Ministeriuluĭ Cultelorŭ şi alŭ Instrucţiuneĭ publice din Priucipatulŭ Romănieĭ din annulŭ 1857 Ianuarie 19 sub Nó. 237.

Prin înaltulŭ oficiŭ cu No. 12 de la 11 ale curenteĭ Măria Sea Principele Caimacam, bine-voindŭ a da înaltă ordine pentru redeschiderea scólelorŭ sătescĭ, Ministeriulŭ comunică cu onóre copiă după dênsulŭ aceĭ Onor. Eforiĭ şi o învită ca să iea cuvenitele dispositiuneĭ pentru aflarea şi alegerea institutorilorŭ trebuincioşĭ. Tot d'odată se face cunoscutŭ că Ministeriulŭ a luatŭ osebită înţelegere cu acela alŭ trebilorŭ din întru pentru repararea scólelorŭ ce vorŭ maĭ fi esistândŭ şi reclădirea celorŭ din noŭ după trebuinţă. Asemenea a luatŭ înţelegere şi în parte cu administraţiunele respective, pe lângă celelalte, învĕţândule ca să trimiţă în grabă liste esacte de numerulŭ scólelorŭ câte după înalta mĕsură urméză a fi întocmite în fiă-care districtŭ şi cu observaţiunĭ de cele în stare bună, de cele primitóre de reparaţiunĭ şi de cele câte sunt de lipsă, ale cărorŭ copiĭ se vorŭ înainta aceĭ Onor. Eforiĭ dupe rêndulŭ priimireĭ lorŭ, spre a se puté regula şi dênsa cu numerulŭ institutorilorŭ trebuincioşĭ la timpŭ pentru fiă-care districtŭ.

Şefulŭ Ministeriuluĭ *Creţulescu*
Şefulŭ Secsieĭ *Turnavitu*

*) Se cuvine la No. 57 din pag. 19, căcĭ din eróre mai este şi altŭ No. 57 maĭ în urmă.

www.digibuc.ro

ANESA Nr. 57 c).

Resoluţiunea Eforiei

Să se tréca în budgetulŭ scólelorŭ sătescĭ suma de leĭ 600.. ... care este resultatulŭ contribuţiuneĭ celorŭ 2 leĭ de familiă şi care sumă se va afla cu esactitate de la Vistieriă. Să se tréca la cheltueliĭ leĭ 4080 leafa a 17 revisorĭ carĭ voru fi însărcinaţi a priveghia pe institorĭ şi aĭ pregăti în vreme de vĕră şi vacanţiune, care leafă se va determina de leĭ 200 pe lună. Leĭ 19200, deosebite cheltuelĭ ale scólelorŭ; leafa profesorilorŭ câte leĭ 300 pe annŭ cu care, împărţindu-se restulŭ sumeĭ de leĭ 540,000, se găseşce putinţă de a se numi numaĭ 1800 iustituirĭ care..... numaĭ la satele cele maĭ multŭ populate şi maĭ centrale, remâindŭ ca satele cele maĭ micĭ să se lege cu celelalte, séŭ să se iea la vreme dispositiunele ce împrejurările voru ierta.

Indată se va publica pentru găsirea profesorilorŭ a veni la doue ţile hotărâte pe septămână a se esamina ceĭ din Valachia mare la Eforiă, ceĭ din Valachia mică la Craiova şi îndată ce se voru priimi relaţiĭ de la Vornicia pentru casa de scólă, se voru trămite institutorĭ îndată ce fiĕ-care se va simţi destoinicŭ. — Se voru trămite table lancastrice din ....trebuincióse; în publicaţinne se va areta leafa ce aŭ s'o priméscă profesoriĭ şi să se adauge clausa din oficiŭ pentru preoţiĭ carĭ la cea din urmă organisaţiune a scólelorŭ sătescĭ unde aŭ fostŭ institutorĭ.

Să se céră în grabă baniĭ de la Vistieriă, asemenea să se céră baniĭ pe anniĭ trecuţĭ pentru ţinerea scólelorŭ de artă şi de agricultură.

ANESA No. 57 d).

Copiă după oficiulŭ Mărieĭ Sĕle Principele Caimacam Alexandru Dimitrie Ghica cu No. 12 annulŭ 1857 Ianuariŭ 11 cŏtră Departamentulŭ Credinţeĭ.

Desvoltarea instrucţiuneĭ publice, întinderea luminelorŭ în tóte clasele societăţiĭ trebue să fiă cea din 1-a datoriă a unuĭ guvernŭ adeveratŭ părintescŭ. Vĕdêndŭ însă că scólêle sătescĭ, întocmite încă de Domnia-Vóstră, s'aŭ desfiinţatŭ, de şi sumele cuvenite acestuĭ aşedămêntŭ s'aŭ respunsŭ-neîncetatŭ de cŏtre tóte, avêndŭ în băgare de sémă atâtŭ dispositiile primitiveĭ organisaţiunĭ acestorŭ scóle, câtŭ şi diversele proiecte, care dupe vreme s'aŭ propnsŭ pentru reînfiinţarea lorŭ.

Noĭ poruncimŭ cele următóre:

Se voru înfiinţa îndată scóle sătescĭ, începêndŭ de la satele cele maĭ multŭ populate şi treptatŭ pênĕ la satele cele cu populaţiune maĭ mică, avêndu-se în vedere a se împreuna printr'o singură scólă şi pe câtŭ depărtarea loculuĭ o va ierta, satele cele micĭ cu cele marĭ. Spre acest sfêrşitŭ îndată se va publica de cŏtră Eforia scólelorŭ ţile otărâte spre esaminarea acelorŭ candidaţĭ, carĭ găsîndu-se destoinicĭ, se voru numi institutorĭ, folosindu-se Eforia de preoţiĭ băsericilorŭ sătescĭ, aceĭ carĭ laântêia întocmire a acestorŭ scóle aŭ fostŭ pregătiţĭ a fi învĕţătorĭ şi se va otărî o léfă anuală şi se voru trămite pe rêndŭ fiĕ-care la satulŭ seŭ, spre a începe de locŭ învĕţătura tinerilorŭ sătenĭ. Institutoriĭ sătenĭ, deosebitŭ de léfa ce voru primi şi despre care Eforia scólelorŭ chipzuindŭ va asterne şi ne va supune spre întărire statŭ, voru fi scutiţĭ de orĭ-ce altă dajdiă cŏtră statŭ, cu chipulŭ acesta sórta lorŭ fiindŭ sub de aprópe priveghiare a revisoruluĭ generale alŭ scólelorŭ, a profesoruluĭ districtale şi a revisoreluĭ speciale, ce se va numi de cŏtre Eforiă dintre candidaţĭ de institutorĭ ceĭ maĭ capabilĭ şi esperimentalĭ.

Institutoriĭ sătenĭ voru fi îndatoraţĭ în lunile de vĕră ale lucruluĭ pământuluĭ să mérgă la scóla centrală a judeciuluĭ, unde voru urma sub de aprópe direcţiune a profesoreluĭ a se împuternici şi a se desevêrşi la cele ce arŭ maĭ fi de lipsă, pe timpulŭ ce se va găsi de Eforie că este de ajunsŭ. Se va publica în tótă ţérra că toţĭ aceĭ câţĭ pe viitorŭ voru voi a se înrola între candidaţĭ de institutorĭ, să fiă datorĭ a urma învĕţăturile scóleĭ centrale de judeţŭ şi găsindu-se destoinicĭ, se voru numi institutorĭ în locurĭ vacante. Pênĕ în primăvéra viitóre se voru repara încăperile de scóle ce s'aŭ fostŭ înfiinţatŭ şi carĭ astădĭ sunt în derĕpănare; asemenea unde nu voru maĭ fi esistându asemenea clădirĭ să se îngrijască a se găsi încăperile putincióse. Cărţile elementarĭ, ce se voru otărî pentru învĕţătura copiilorŭ de sătenĭ, se voru vinde lorŭ cu celŭ maĭ micŭ preciŭ şi se voru da gratis la ceĭ săracĭ.

Fiĕ-care proprietarŭ va fi de aprópe priveghiă-

www.digibuc.ro

torŭ pentru buna stare a scólelorŭ şi silinţa institutorilorŭ, înţelegêndu-se pentru acestŭ sfêrşitŭ cu profesorele districtale.

Ocâmuitoriĭ judeţelorŭ sunt chiamaţĭ de aci ina inte a avé cea maĭ mare silinţă la înaintarea învĕţăturelĭ şi moraleĭ în judeţele lorŭ, ca să merite cu dinadinsulŭ titlulŭ de preşedinţi aĭ comitetelorŭ de Instrucţiune publică.

Sumele ce se vorŭ aduna pe annulŭ curentŭ şĭ în viitorŭ din ceĭ câte duoĭ leĭ de familiă, se vorŭ versa regulatŭ în casa Eforiĭ scólelorŭ, remâindŭ de acumŭ înainte în primitiva şi speciala lorŭ destinaţiune. Departamentulŭ Credinţeĭ şi alŭ Instrucţiuneĭ publice în înţelegere cu acela alŭ trebilorŭ din întru şi alŭ financelorŭ va aduce câtŭ maĭ fără zăbavă la îndeplinire acestŭ alŭ nostru oficiŭ.

Urmézŭ iscălitura Mărieĭ Séle Principelui *Caimacam.*

ANESA No. 57 e).

Cŏtră Ministrulŭ Financielorŭ

In virtutea înaltuluĭ oficiŭ cu No. 12 de la 11 ale curenteĭ, prin care M. S. Principelŭ Caimacam a bine-voitŭ a ordona să se reînfiinţeze scólele comunalĭ, Eforia lucrândŭ, întru ceea ce o privesce, spre esecutarea acesteĭ înalte poruncĭ, are neapărată trebuinţă maĭântêiŭ de tóte a cunósce totala sumă de baniĭ ce urmézŭ a se aduna din contribuţia colorŭ doĭ leĭ de familiă pe annulŭ curentŭ pentru a puté apoĭ alcătui budgetulŭ acestorŭ scóle şi determina lefile învĕţătorilorŭ. De aceea cu onóre rógă pe acelŭ Onor. Ministeriŭ să bine-voiéscă a-ĭ da acéstă sciinţă câtŭ maĭ fără amânare, şi totŭ d'odată a dispune cele de cuviinţă spre a se sloboḑi în priimirea Domnuluĭ Pacharnicŭ Const. Cernovădénu, casieriulŭ scólelorŭ, Sumele ce vor fi implinitŭ pênĕ acum şi celle ce se vor implini fi viitorŭ din ḑissa contribuţiune spre a nu se aduce din lipsa banilorŭ cea mai mică împedicare la înfiinţarea scóleloru, care se cere a se indeplini câtŭ maĭ curêndŭ, potrivitŭ cu înaltă poruncă.

No. 108,
25 Ianuariŭ 1857.

ANESA No. 58.

PUBLICAŢIUNE.

In temeiulŭ înaltuluĭ oficiŭ alŭ Mărieĭ-Séle principeluĭ caimacamŭ de la 11 curentŭ cu No. 12, Eforia scólelorŭ publică cele următóre:

1. Scólele sătescĭ se vorŭ reînfiinţa îndată începêndŭ de la satele cu populaţiune maĭ mare şi treptatŭ pênĕ la satele maĭ pucinŭ populate.

2. Toţĭ aceia câţĭ, profitândŭ de acéstă înaltă chiămare, vorŭ voi a se numi învĕţătorĭ pe la acele scolĭ, se vestesce a se arĕta ceĭ din Valachia mare la Eforia scólelorŭ, érŭ ceĭ din Valachia mică la inspectorulŭ colegiuluĭ din Craiova spre a fi esaminaţĭ cu începere de la 1 ale viitoruluĭ Februariŭ, necurmatŭ în tóte Joile şi Sâmbătele de la ḑece ore diminéţa pênĕ la treĭ ore dupe amiaḑĭ.

3. Spre a puté Eforia de locŭ pune în lucrare patriotica dorinţă a M. Séle principeluĭ caimacamŭ de o camŭ dată nu va cere la numirea de învĕţătorĭ decâtŭ a sci să citéscă şi a scrie, catechismulŭ şi cele patru lucrărĭ din aritmetică.

4. Verĭ-cine se va arĕta spre esaminare va fi însoţitŭ de unŭ certificatŭ înscrisŭ din partea autorităţeĭ loculuĭ sĕŭ séŭ a profesoruluĭ publicŭ din judeţulŭ respectivŭ, încredinţătorŭ despre a sea moralitate şi bună conduită în societate.

5. Pe viitorŭ însă se va cere de la fiă-care institutorŭ a-şĭ îmmulţi cunoscinţele, urmândŭ la scólele centrale din judeţe pe lunile de véră, pregătindu-se a sci afară de cele maĭ susŭ numite învĕţăturĭ şi pe cele următóre: a) istoria sântă; b) din geografiă, divisiunile principalĭ ale globuluĭ, geografia Europeĭ şi maĭ specialŭ pe aceea a ţĕrreĭ românescĭ; c) óre carĭ cunoscinţe istorice; d) din aritmetică, numerele complecse, sistema greutăţilorŭ şi mĕsurilorŭ din ţérră; e) cunoscinţe de plugărĭă şi f) din geometriă, aplicaţiunea la mĕsurătórea stînjinilorŭ şi a pogónelorŭ

6. Conformŭ dispositiuneĭ înaltuluĭ oficiŭ, Eforia se va folosi de aceĭ preoţĭ aĭ bășericelorŭ sătescĭ carĭ la ântêia întocmire a acestorŭ scóle aŭ fostŭ pregătiţĭ a fi învĕţătorĭ şi carĭ se vorŭ arĕta spre esaminare la ḑilele maĭ susŭ arĕtate.

7. Aceia carĭ se vorŭ alege vrednicĭ de învĕţătorĭ se vorŭ numi numaĭ îndată şi se vorŭ trămite pe rôndŭ fiă-care la satulŭ sĕŭ.

8. Invĕţătoriĭ de sate vorŭ fi scutiţĭ de orĭ-ce

www.digibuc.ro

dare către statŭ şi vorŭ priimi de la Eforia léfă câte leĭ treĭ sute pe annŭ.

9. Conformŭ luminatuluĭ oficiŭ vorŭ fi datorĭ a se ocupa cu dinadinsulŭ numaĭ de scóla, întrebuinţându totŭ zelulŭ lorŭ spre învĕţătura şi buna purtare a tinerimeĭ ţĕrrane.

Către Ministerulŭ din lăuntru, No. 120 Ianuariŭ 28, 1857.

In virtutea înaltuluĭ oficiŭ cu No. 12 de la 11 ale curenteĭ, prin care M. S. Prinţulŭ Caimacamŭ a bine-voitŭ a ordona să se reînfiinţeze scólele comunalĭ, Eforia lucrându întru cea ce o privesce, spre esecutarea acesteĭ înalte poruncĭ, are neapărată trebuinţă a sci câte din casele scólelorŭ comunalĭ de maĭ nainte se află înfiinţate şi reparându-se se potŭ întrebuinţa pentru reînfiinţarea scólelorŭ carĭ, conformŭ citatuluĭ înaltŭ oficiŭ, are a se urma treptelnicesce începêndŭ de la satele cele maĭ de frunte.

Eforia cu onóre rógă onor. Ministerŭ să binevoiéscă a face cele de cuviinţă ca să se încépă câtŭ maĭ neîntârdiatŭ reparaţiunea dĭselorŭ case ale scólelorŭ comunalĭ şi îndată ce se vorŭ pregăti acestĕ case va bine-voi onor. Ministerŭ să încunosciinţeze acesteĭ Eforiĭ spre a puté face apoĭ cele de cuviinţă ca să se încépă pe dată predarea învĕţăturilorŭ la acele scóle.

ANESA No. 59.

JURNALŬ.

Eforia scólelorŭ, în urmarea înaltuluĭ oficiŭ cu No. 12 de la 11 Ianuariŭ în privinţa reorganisăreĭ scólelorŭ comunale, a chipzuitŭ a se publica îndată pentru găsirea învĕţătorilorŭ de sate şi începerea câtŭ maĭ curêndŭ a acestorŭ scóle, spre determinarea lefilorŭ învĕţătorilorŭ şi a celorŭ-l'alte cheltueĭ scolastice, a luatŭ în consideraţiune că după adresulŭ cu No. 784 Ianuariŭ 26, ce s'a primitŭ de la onor. Visteriă, suma totală ce este a se împlini în annulŭ curentŭ de la sătenĭ pe séma scólelorŭ comunale este de leĭ: 651,814 par. 26, din care, scăděndu-se léfa a şépte revisorĭ socotiţĭ câte leĭ 200 pe lună, carĭ revisorĭ vorŭ fi însărcinaţĭ a priveghia pe institutorĭ şi a-ĭ pregăti pe lunile de véră, lefile acestora daŭ pe annŭ leĭ 40,800.

Scăděndu-se asemenea léfa de 300 de leĭ pe annŭ cu care putemŭ plăti de o cam dat cu midlócele ce avemŭ 2000 de învĕţătorĭ pentru satele cele maĭ populate 600,000.

Suma totală ne dă 640,800 care, scăděndu-se din 651,814 par 29, remâne unŭ restŭ de 11,014 par. 26, adică unŭ-spre-dece miĭ patru-spre-dece parale 26 care va servi de o cam dată pe câtŭ se va puté la cheltuelile scólastice precum împărţirĭ de premiĭ pe la esamene, cărţĭ didactice pe la copiiĭ săracĭ şi altele la scólele sătescĭ.

Secretarŭ: *St. Neagoe.*

Sub-scrişĭ. *Poenaru.*
Florescu.
G. Costa-Foru.

No. 9, Febr. 18.

ANESA No. 60.

ONORABILEĬ EFORIĬ A SCÓLELORŬ,

No. 357, Febr. 26, 1857.

Prin buletinulŭ statuluĭ amŭ vĕdutŭ publicându-se luminatulŭ oficiŭ alŭ Mărieĭ Séle Prinţuluĭ Caimacamŭ pentru deschiderea scólelorŭ prin tóte satele. Măria Sea nu putea maĭ bine a sci arĕta patriotica bună-voinţă şi a însemna mai bine oblăduirea Mărieĭ Séle printr'unŭ altŭ-felŭ de faptă maĭ bună şi maĭ răvnitóre pentru binele patrieĭ ca printr'acésta, pentru că numaĭ prin învĕţătură se capătă luminarea şi numaĭ povĕţuitŭ de luminare se face orĭ-cine crestinŭ bunŭ, bunŭ cetăţianŭ şi bunŭ patriotŭ.

Amŭ vĕdutŭ iĕrăşĭ totŭ prin buletinŭ prin maĭ multe numere publicându-se mesurile ce a luatŭ onor Eforiă în privinţa acésta. Dênsa, ca unŭ organŭ alŭ îndeplinireĭ scopuluĭ Mărieĭ Séle şi alŭ asceptăreĭ obscescĭ în privinţa acésta, póte a se felicita nu puţinŭ că i s'a prilejitŭ ocasiunea a îndeplini acéstă lipsă, simţită în generalŭ de tótă naţiunea, şi pentru aceea privirea obscéscă este aţintată asupră-ĭ, ca de la bunele mĕsurĭ ce va lua, să se pótă pe deplinŭ ajunge scopulŭ şi să se îndeplinéscă lipsa şi trebuinţa simţită. — Déca cu acésta venimŭ a esprima onor. Eforiĭ părerea nóstră în privinţa acésta, scopulŭ nostru este într'unŭ chipŭ cu totulŭ bine-voitorŭ.

Intre cele-l-alte mĕsurĭ luate de onor. Eforiă pen-

www.digibuc.ro

tru deschiderea acestoru scóle, amŭ vĕdutŭ şi aceea, adică că toţi, ceĭ ce vorŭ voi a se înrola ca învĕţătorĭ la scólele de sate, ceĭ din Valachia mare să viă în Bucurescĭ a da esamenŭ la onor. Eforiă. Acéstă mĕsură, după părerea nóstră, pricinuesce mare anevoinţă acelora maĭ cu sémă de pe la satele din judeţele cele maĭ cu depărtare de Bucurescĭ prin întreprinderea uneĭ asemenea lungĭ calĕtoriĭ, negreşitŭ însoţiţĭ cu nu pucină cheltuélă, după scumpĕtatea tutulorŭ din tempulŭ de faţă, din care pricină credemŭ că partea cea maĭ mare se va lăsa de o asemenea întreprindere şi satele, cu tótă buna voinţă a guvernuluĭ şi a onor. Eforiĭ, vorŭ remâné lipsite şi pe viitorŭ de unŭ asemenea folositorŭ şi neapăratŭ trebuinciosŭ aşedĕmêntŭ. Pe de altă parte totŭ după mĕsurile onor. Eforiĭ de a se priimi de învĕţătorĭ la aceste scóle şi din preoţĭ, noĭ profitându de acéstă ocasiune, n'amŭ lipsitŭ prin chipulŭ celŭ maĭ întinsŭ a chiăma cu orĭ-ce aminte a tutulorŭ preoţilorŭ din Eparchia nóstră maĭ cu sémă a seminaristilorŭ ca să iea asupră-le o asemenea îndatorire folositóre pentru dênşi, altŭ-felŭ că potŭ fi mângâiaţĭ cu ceea ce li se maĭ dă după acéstă însărcinare, câtŭ că şi misia şi una din datoriile lorŭ cele maĭ marĭ este a învĕţa. Acumŭ pentru sfêrşitulŭ d'a se esamina, urmându a veni în capitală nu numaĭ că vorŭ încerca aceleaşĭ anevoinţe arĕtate maĭ susŭ, dérŭ însă şi aceea că pe unŭ aşa tempŭ îndelungŭ nu potŭ a-şĭ lăsa enoriile ce aŭ, trebuincioşĭ fiindŭ în orĭ-ce vreme a se afla în midloculŭ lorŭ pentru întêmplătóre trebuinţă, şi prin urmare tótă voinţa şi dorinţa nóstră şi a preoţilorŭ, onor. Eforiă, prin acéstă mĕsură potŭ rĕmâné lipsite de concursulŭ pomeniţilorŭ, de la carĭ arŭ avé unŭ ajutorŭ însemnatŭ, maĭ cu sémă de la seminaristiĭ ce 'şĭ aŭ dobânditŭ cunoscinţă în seminarŭ cu multŭ maĭ întinsă de câtŭ acelea ce se cerŭ. In vreme ce, dupe orĭ-care chipŭ, acéstă esaminare s'ar puté face în capitala fiă căruĭ judeţŭ de către profesoriĭ ce 'ĭ are orênduiţĭ faţă fiindŭ, de se va socoti de trebuinţă din orĭ-ce motivŭ, a se afla şi alte persóne pe carĭ onor. Eforiă va găsi de cuviinţă.

Onor. Eforiă, bine voindŭ a lua în de aprópe băgare de sémă părerea nóstră, nu suntemŭ la îndoélă, că în convingerea sea va face totŭ ceea ce va socoti de cuviinţă ca să se pótă ajunge scopulŭ acella adecă, alŭ înlesnireĭ spre luminarea tinerimeĭ, de care acumŭ atâtŭ de multŭ are trebuinţă şi pentru care, ca pentru unŭ lucru atêrnatŭ de dênsa, va trage tótă lauda şi mulţămirea obscéscă.

Filotheiŭ, Episcopulŭ de Buzĕŭ.

Resoluţiune.

Să se respundă că Eforia, preţuindŭ simţimênte de patriotismŭ ale Pré-sânţieĭ-Séle, va profita de propositiunea ce-ĭ face.

Către Pré-Sânţia Sea părintele Filotheiu, Episcopulŭ Eparchieĭ Buzeuluĭ.

Eforia, apreţuindŭ venerabilele sentimente de patriotismŭ ce esprimaţĭ în adresa Pré-Sânţieĭ-vóstre cu No. 35 vine printr'acésta a vĕ încredinţa cu respectuósă reverinţă că va profita de bine-voitórea propositiune, ce-ĭ aţĭ făcutŭ prin citata adresă.

ANESA No. 61.

JURNALŬ.

Cu tóte că, în urma luminatuluĭ oficiŭ de la 11 Ianuariŭ cu No. 12 în privinţa reînfiinţăreĭ scólelorŭ sătescĭ, Eforia, dorindŭ a înfiinţa potrivitŭ midlócelorŭ séle câte se va puté maĭ multe scolĭ, a întocmitŭ prin jurnalulŭ sĕŭ de la 12 Februariŭ trecutŭ ca să se înfiinţeze 2000 scolĭ sătescĭ, determinându câte leĭ 300 pe annŭ pentru învĕţătorĭ; dérŭ, vĕdêndŭ că, **în urma publicaţiilorŭ ce a făcutŭ, nu s'a arĕtatŭ maĭ** nimenĭ şi atribuindŭ acésta maĭ cu sémă la pucinătatea sumeĭ de leĭ 300 pe annŭ în proporţiă cu trebuinţele anuale ale unuĭ învĕţătorŭ, care nu are tempŭ de a se occupa de interesele séle plugărescĭ nicĭ de alte speculaţiunĭ, fiindŭ silitŭ totŭ annulŭ a se ocupa pe tempulŭ de ĭérnă cu învĕţătura tineriloru ţĕrranĭ, érŭ pe vĕră a merge eĭ însişĭ la scóla centrală din judeţŭ spre a lorŭ perfecţionare, pentru aceea a chipzuitŭ Eforia a se aduce la jurnalulŭ seŭ de maĭ nainte modificaţiunile următóre:

1. Léfa învĕţătoriloru se va determina a fi de leĭ 600 pe annŭ. Prin urmare cu suma de leĭ 600,000 afectată prin budgetŭ pentru acestŭ sfêrşitŭ se va înfiinţa de o cam dată numaĭ 1000 scolĭ sătescĭ.

2. Se va publica prin gazete că de acum înainte candidaţiĭ de învĕţătorĭ vorŭ avé a se înfăciaşa spre esaminare la institutoriĭ scólelorŭ centralĭ din judeţe

www.digibuc.ro

cari prin raportŭ cŏtre Eforie, recomandându pe Candidatulŭ ce se va găsi destoinicŭ, împreună cu denumirea satuluĭ unde este a se eşeda, li se va trămite cartea de orêndnire.

3. Se va prefera în fiă-care plasă satulŭ celŭ maĭ populatŭ şi celŭ mai centralŭ, astfelŭ încâtŭ numaĭ dupe ce se vorŭ înfiinţa celŭ pucinŭ câte o scólă în fiă-care plasă în tótă ţêrra, apoĭ să se mărêscă numĕrulŭ scólelorŭ în fiă-care plasă pênĕ la numĕrulŭ de 1000 pe câtŭ ne ajunge miḑlócele ce avemŭ aḑĭ.

Prin raportŭ, se va supune la cunoscinţa Mărieĭ Séle Principeluĭ Caimacam chipzuirea Eforieĭ de a se modifica Statulŭ lefilorŭ dupe chipulŭ arĕtatŭ maĭ susŭ.

Secretar *St. Neagoe*

Subscrişi *Florescu, G. Costa-Foru.*

PUBLICAŢIUNE

In urma publicaţiuneĭ pentru reînfiinţarea scólelorŭ sătescĭ, ce s'a făcutŭ de acéstă Eforiă prin glasulŭ Buletinuluĭ şi anunciătoruluĭ românŭ, voindŭ Eforia să înlesnéscă câtŭ se póte maĭ multŭ pe Domniĭ Candidaţĭ de învĕţătorĭ, a găsitŭ de cuviinţă să modifice art. 2-lea din susŭ ḑisa publicaţiune în chipulŭ următoriŭ:

Fiă-care candidatŭ din verĭ-ce districtŭ se va esamina de acumŭ înainte de cŏtre D-lŭ Institutorŭ superiorŭ alŭ scóleĭ publice din reşedinţa Districtuluĭ respectivŭ.

Candidatulŭ va fi îndatoratŭ a înfăciaşa la D-nu Institutoriŭ şi unŭ Certificatŭ de moralitate dupe care apoĭ Eforia, priimindŭ relaţia Institutoruluĭ Districtuluĭ, va numi pe învĕţătorŭ şi acesta îndată va întra în funcţiune.

ANESA No. 61 (bis.)

Mărieĭ Séle Principeluĭ Alecs ndru Dimitrie Ghica, Caimacamulu ţerreĭ Românescĭ.

Eforia Instrucţiuneĭ publice.

Raportŭ

Eforia scólelorŭ, preţuindŭ dorinţa, ce-aţĭ arĕtatŭ în fâptă de a întinde binefacerile Instrucţiuniĭ la tóte clasele societăţiĭ, n'a pututŭ înţelege altŭ-felŭ nepriimirea pênĕ acum a înalteĭ deslegărĭ ce se ascéptă la raportulŭ eĭ cu No 378 din 12 Martie annulŭ 1857, de câtŭ că a tăcutŭ desaprobarea mesureĭ propuse de Eforie de a se micşiora numĕrulŭ scólelorŭ sătescĭ spre a se puté mări lefile învĕţătorilorŭ.

Dintr'acésta, încredinţându-se ca Înălţimea Vóstră nu priimiţĭ împucinarea numeruluĭ scólelorŭ, ci din contră doriţĭ înfiinţarea lorŭ în tóte satele, Eforia, conformŭ dorinţeĭ séle, vine plecatŭ a Vĕ supune şi acumŭ pe de o parte necontenitele cereriĭ, ce întêmpină din partea satelorŭ celorŭ fără scolĭ, ca să se înfiinţeze şi la ḑisele scolĭ ast-feliŭ cumŭ interesulŭ comunŭ o cere şi dreptatea reclamă, de vreme ce din numĕrulŭ de 3379 de sate, care plătescŭ ceĭ douĭ leĭ de familie, numaĭ la 956 s'aŭ pututŭ înfiinţa pênĕ acuma scolĭ; ĕră pe de alta nu lipsesce, Pré Înălţate Dómne, a Vĕ face cunoscutŭ imposibilitatea materială de a puté să se spere realisarea acesteĭ marĭ cugetărĭ a Înălţimeĭ Vóstre, cu miḑlócele ce avemŭ aḑĭ, care abia ne permitŭ a fisa învĕţătorilorŭ o lĕfă cu totulŭ neînsemnata de leĭ 300 pe annŭ. Indrăsnimŭ a maĭ adauga, Pré Înălţate Dómne, că chiarŭ învĕţătoriĭ, ce s'aŭ înfiintatŭ pênĕ acumŭ, n'aŭ priimitŭ postulŭ de câtŭ cu speranţă şi desŭ repetate promisiunĭ diu partea Eforieĭ, ca peste pucinŭ li se va îmbunătăţi sórtea. Astă-ḑĭ însă ceĭ maĭ mulţĭ aŭ perdutŭ răbdarea, dimisiunile vinŭ la cancelarie pe fiă-care ḑi şi astŭ-feliŭ, cu întristare o ḑicemŭ, póte fi de temutŭ ca proiectarea acesteĭ marĭ instituţiunĭ se amenință de o gradată scădere, cu tóte silinţele ce 'şi dă Eforia şi cu totŭ zelulŭ ce arĕtă atâtŭ locuitoriĭ plinĭ de ardóre de a se lumina, câtŭ şi ceĭ maĭ mulţĭ din învĕţătorĭ.

Pré Inalţate Dómne! Indouirea fonduluĭ scólelorŭ sătescĭ este indispensabile şi s'arŭ puté spera cu cea maĭ mare înlesnire, décă s'arŭ puté lua de fiă-care familiă câte 5 leĭ în locŭ de 2, ce se plătescŭ acumŭ. Ceea ce s'arŭ face cu cea maĭ mare mulţămire a locuitorilorŭ şi fără altă formalitate, de câtŭ simpla voinţă a lorŭ de a mări acéstă dare, ca una ce privesce numaĭ interesulŭ sătescŭ în destulŭ numaĭ să li se dée garanţă, chiarŭ în faptă prin înfiinţarea scólelorŭ, ca fondulŭ lorŭ nu se va întrebuinţa de câtŭ la scopulŭ pentru care este afectatŭ. Dovéda cea maĭ sigură despre buna voinţa ţerranilorŭ este ca eĭ, în dorinţa ce aŭ de a se împărtăşi fiiĭ lorŭ de învĕţătură,

www.digibuc.ro

îndată ce s'aŭ publicatŭ luminatulŭ oficiŭ pentru redeschiderea scólelorŭ, vedêndŭ că Eforia nu găsesce lesne învĕţătorĭ cu plata potrivită de leĭ 300, eĭ însişĭ aŭ voitŭ a adauge plata şi chiarŭ peste îndouitŭ; déră Eforia, nevoindŭ să dée ocasie de ver-o neorênduélă ce s'arŭ fi întêmplatŭ prin cisluire între dênşiĭ, cu părere de rĕŭ aŭ opritŭ cu totulŭ orĭ ce învoélă. Décă Inălţimea Vóstră veţĭ socoti că nu s'arŭ puté acumŭ întrebuinţa acéstă mĕsură, Eforia scólelorŭ nu vede altŭ mijlocŭ de câtŭ de a vĕ ruga plecatŭ să bine-voiţĭ a ordona ca să se iée din casa centrale pe fiă-care annŭ suma neapărată care, împreunându-se cu suma ce se ié açumŭ de la Vistierie din ceĭ 2 leĭ de familie, să pótă acoperi budgetulŭ generalŭ alŭ scólelorŭ, ce se vorŭ înfiinţa în tóte satele.

Cu chipulŭ acesta se vorŭ plăti lefile învĕţătorilorŭ, împărţindu-se acestea în treĭ categoriĭ séŭ clase. Invĕţătoriĭ de clasa I-a vorŭ avé leĭ 600 pe annŭ şi se vorŭ orĕndui la satele cele marĭ cu populaţiunea maĭ susŭ de una sută familie. Se va cere de la acestĭ învĕţătorĭ învĕţăturĭ ceva maĭ întinse de câtŭ de la ceĭ-lalţĭ. Invĕţătoriĭ de clasea II-a carĭ vorŭ avé leĭ 500 pe annŭ şi se vorŭ numi pe la satele cu maĭ pucinŭ de una sută familie şi învĕţătorĭ de clasea III-a cu léfă de 400 leĭ pentru satele maĭ micĭ de 50 familie. Deosebitŭ de acesta, cu economiele, ce se vorŭ puté face pe fiă-care annŭ din fondulŭ acestorŭ scóle şi cu dărurile ce se vorŭ priimi de la D. D. particularĭ şi proprietarĭ, după îndemnurile ce neîncetatŭ le face Eforia, se sperĕ, pré Inălţate Dómne, că se va puté fissa o sumă destinată pentru premie la eleviĭ ţerranĭ, ceĭ maĭ silitorĭ, pentru cumpărătorie de cărţĭ pe la ceĭ maĭ săracĭ şi pentru resplătirea gradată a învĕţătorilorŭ, celorŭ ce într'unŭ timpŭ maĭ îndelungatŭ vorŭ proba zelŭ şi capacitate.

Bine-voiţĭ, Pré Inălţate Dómne, a susţiné pre Eforia în zelulŭ seŭ celŭ mare de a vedé prin silinţele séle şi prin Inalta protecţiune a Inălţimeĭ Vóstre puinduse în lucrare câtŭ maĭ curêndŭ monumentulŭ de gloria, ce cu totŭ direptulŭ cuvêntŭ se cuvine numaĭ Inălţimeĭ Vóstre.

(Semnată) *G. Costaforu.*

No. 1178,
Iuniu 9, 1858.

ANESA No. 62.

Eforia scólelorŭ conformŭ cu dispositiunile înaltuluĭ oficiu de la 11 Ianuariu No. 12, atingĕtorŭ de reînfiinţarea scólelorŭ sătescĭ, dorindŭ a pune la cale înfiinţarea a câtŭ se va puté maĭ multorŭ scolĭ prin budgetulŭ pe annulŭ curentŭ, ce cu alŭ sĕŭ plecatŭ raportŭ din 16 Februariu sub No. 196 a supusŭ înalteĭ publicărĭ, a şi făcutŭ să se întocméscă 2000 de scóle şi în mĕsura sumeĭ de leĭ 600,000 a fisatŭ léfa învĕţătorilorŭ numaĭ leĭ 300 pe annŭ.

Vĕdêndu însă că, în urma publicaţiunilorŭ ce s'aŭ făcutŭ, nu se arétă maĭ nimenĭ doritorŭ a se însărcina cu asemenea funcţiune şi observêndŭ că léfa de leĭ 300 pe annŭ otărâtă prin bugetŭ este fórte neînsemnătóre şi în disproporţiă cu trebuinţele unuĭ învĕţătorŭ, care este îndatoratŭ a-şĭ da totŭ tempulŭ annuluĭ în serviciulŭ învĕţătureĭ tinerimeĭ ţĕrrane pe tempulŭ de ĭérnă şi chiarŭ în a sea perfecţionare pe lunile de vĕră, cândŭ este datorŭ a merge la scóla centrală din judeţŭ cu a sea chiăltuélă; a chipzuitŭ prin jurnalulŭ ce a încheiatŭ la 9 Martie să urce lefile, determinându se fiă-căruia învĕţătorŭ leĭ 600 pe annŭ, care şi acésta de şi mică pentru tempurile de adĭ, dérŭ totŭ se póte spera a se găsi învĕţătorĭ cu maĭ multă înlesnire pentru 1000 sate cele mai populate şi cele maĭ centrale, atâtă pe câtŭ iértă adĭ mijlócele, pênĕ ce se va legiui o maĭ întinsă contribuţiune séŭ unŭ altŭ isvorŭ de adăugire pentru bugetulŭ scólelorŭ sătescĭ. — Spre acésta a sea chipzuire, Eforia plecatŭ o supune la cunoscinţa Inălţimeĭ-Vóstre şi o rógă plecatŭ să bine-voiéscă a da luminata deslegare dupe care se va lua mesurile cuviincióse spre înfiinţarea câtŭ maĭ fără zăbavă a susŭ ţiselorŭ scóle potrivitŭ dorinţeĭ Inălţimeĭ-Vóstre esprimată prin luminatulŭ oficiŭ.

No 378,
Martiŭ 12, 1857.

Copia dupe raportulu administraţiunel de Brăila cu No. 1738, annulŭ 1757 Martiu 7, către Departamentulŭ diñ lăuntru.

Pe cererea şi pregătirea încăperilorŭ scólelorŭ de prin satele acestuĭ districtŭ, în urma mĕsurilorŭ lnate de administraţiune încâtŭ să fiă priimitóre de a începe într'ênsele învĕţăturile, se apropiă la sfêrşitŭ, érŭ vr'unŭ doritorŭ de *candidatŭ de învĕţă-*

www.digibuc.ro

tură de tóte nu s'a arĕtatŭ pênĕ acum ca sĕ-şĭ priiméscă cuvenitulŭ documentŭ cu care urméză a se înfaciṣa la onor. Eforiă a scólelrŭ pentru esaminare, potrivitŭ publicaţiuneĭ făcută într'acestŭ sfêrşitŭ, şi că de nu se arétă nisce asemenĭ doritorĭ, administraţiunea crede că causa este condiţiunea de a merge în Bucurescĭ fiindŭ acésta o greutate pentru dênşi, urmândŭ a-ĭ costa eheltuélă şi perdere de tempŭ fiindŭ cu depărtare;

Administraţiunea se crede datóre a supune acésta la cunoscinţa onor. Ministru, prin adăugire de rogăţiune să bine voiéscă a face punerea la calc de a se esamina aceĭ doritorĭ de candidaţĭ de către comitetulŭ de inspecţiune alŭ scóleĭ normale din acestu districtŭ, ca să nu maĭ mérgă în Bucurescĭ.

De punerea la cale ce va bine voi a face va onora pe administraţiune cu respunsŭ.

(Iscălitŭ) administratorŭ: *Const. Rosetti.*

ANESA No. 63.

(la pag. 20, rêndulŭ 14.)

CĂTRE MINISTRULŬ INTERIORŬ.

Eforia scólelorŭ rógă pe acelŭ onor. Ministerŭ să bine-voiéscă ca prin sub-ocârmuirile localĭ să îndemneze pe satele cele de la una sută familiĭ în susŭ, unde pênĕ acum nu s'a orênduitŭ învĕţătorĭ, că de la 15 ale viitoruluĭ Augustŭ să trămită câte unŭ candidatŭ la scóla publică a districtuluĭ respectivŭ, spre a se pregăti la învĕţăturile începĕtóre în curgerea semestruluĭ viitorŭ de ĭérnă, ca dupe aceea îndată să se orênduéscă învĕţătoriĭ la satele lorŭ. — S'a vĕdutŭ silită Eforia a lua acéstă mĕsură din causa greutăţeĭ, ce întêmpină în găsirea învĕţătorilorŭ de sate. Cu acésta însă nu s'aduce nicĭ o modificaţiune la mĕsura luată maĭ din naintc, pentru care şi este rugatŭ onor. Ministru să binevoiéscă a maĭ repeta poruncile séle pentru găsirea de învĕţătorĭ şi numaĭ acele sate unde nu se vorŭ puté găsi, să se îndemneze celŭ puţinŭ a trămite candidatŭ la scóla districtuală. Care îndemnare speră Eforia că satele o vorŭ esecuta cu tótă a lorŭ mulţămire, fiindŭ maĭ cu osebire în folosulŭ şi luminarea chiar a locuitorilorŭ sătescĭ.

No. 737

---

www.digibuc.ro

ANESA No. 64.

Lista de revisuirea făcută scólelorŭ communalĭ şi starea în care s'aŭ găsitŭ fiă-care cumŭ şi de table lancastrice găsite pe la unele scolĭ din cele date maĭ nainte pe cândŭ ereaŭ scolĭ în plăşile: Znagovu, Moţîştea şi Dâmboviţa, Annulŭ 1867 Septembre 18.

No. scólelorŭ	Numirea plăşilor şi satelorŭ cari aŭ scolĭ.	De aŭ scólă séŭ nu, şi în ce stare se află	De aŭ înfiinţatŭ obiectele necesarie pentru scólă, séŭ nu: Bancĭ	Semi-cercurĭ	Tablă de littere	Tablă de socotélă	Méssă şi scaunŭ pentru învĕţătŭ	De aŭ învĕţătorŭ séŭ nu şi cine a nume este învĕţătorŭ	TABELELE LANCASTRICE GĂSITE: Nr. tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehism	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manual	No. tab. de aritmetică	OBSERVAŢIUNE
	Plassa Znagovuluĭ														
	Satele:														
1	Roşiu, Dudu, Haimanalele, Giulesci, Ţigănia şi Boja.	Scóla este în bună stare	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	D. Th. Nécşu							
2	Rudeniĭ. Giulesci şi Chiajna.	Idem	are	are	are	are	are	Nu aŭ	20	16	12		24	45	Aceste table s'aŭ lăsatŭ în păstrarea sfat. sătesc, lipsind de la silabismŭ de la No. 1 până la 11.
1	Dragomirescĭ din délŭ	Scólă are, însă în próstă stare	n'are	n'are	na're	n'are	n'are	Nu aŭ							
1	Dragomirescĭ din vale şi Zurbaua	Scólă nu aŭ	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ							
1	Popes. Mănăs. şi Manucu	Scóla este, însă în próstă stare	idem	idem	idem	idem	idem	D. Geroghe Vlădulescu	30	16	12	34	23	45	Idem lipsindŭ de la manualŭ No. 5, 6.
1	Cosoba Golescnluĭ Cos. Creţules. şi Trestieniĭ	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ	30	10	12	34	24	45	Idem lipsind de la rugăciune No. 1, 2, 3, 4, 5, 6,
1	Brezóiea Cămăraşuluĭ şi a Bibesculuĭ	Nu e scólă	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ							
1	Tărtăşescĭ, Tărtăşesci, Bojoreniĭ şi Tărtăşescĭ de susŭ	Scólă este, însă în próstă stare	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ	30	16	12	34	24	45	Aceste table s'aŭ lăsatŭ în păstrare sfatuluĭ sătescŭ
9	Ciocănesci	Scóla e bună	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ							
10	Creţu şi Urzicénca	Scóla este bună	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	D. Nache Ordaru	30	16	12	34	24	45	Aceste table s'aŭ lăsat D-luĭ învăţătorŭ
1	Butimanu, Lucicianca, Sterianu şi Păşcănésca	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Th. Poppescu	24	16	12	—	24	44	Idem lipsindŭ de la silabism No 15, 16, 27, 28, 29, 30 şi de la aritmetică No. 45.
1	Bocesci, Crevedia şi Cocaniĭ	Scólă este, însă în próstă staie	idem	are	idem	idem	idem	Nu aŭ	16	12	8	20	16	26	Aceste table s'aŭ lăsatŭ în păstrarea preotuluĭ Nicolae lipsind table de la silabism No. 1, 2, 3, 4, 7, 8, 11, 12

www.digibuc.ro

No. scólelorŭ	Numirea plăşilor şi satelorŭ cari aŭ scolĭ	De aŭ scólă séŭ nu, şi în ce stare se află	De aŭ înfiinţatŭ obiectele necesarii pentru scólă séŭ nu					De aŭ învĕţător séŭ nu şi cine a nume ese învĕţătorŭ	Tabelele lancastrice găsite						OBSERVAŢIUNE
			Bănci	Semi-cercurĭ	Tablă de littere	Tablă de socotélă	Méşă şi scaună pentru învĕţătorŭ		No tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehismŭ	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manual	No. tab. de aritmetică	
															15, 16, 27, 28, 29, şi 30. De la Rugăciuni No 3, 4. 5, 6. De la Chatichismu 1, 2, 5, 6. De la Istoria-Sântă No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 12, 15, 16, 17, 18. 25, 26. De la manualŭ No. 5, 6. 15, 16, 21, 22, 23, şi 24. De la aritmetică No. 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 27, 28. 39, 40, 41, 42.
1	Creţulescii Cantacuzino idem de giosŭ, idem Fălcoieni şi Dărzile	Scólă nu are	idem	n'are	idem	idem	idem		30	16	10	32	24	45	Aceste table s'aŭ lăsatŭ în priimirea Sfatului sătescŭ lipsind table de la Catihism No. 1 şi 2 de la istoria sântă No. 19 şi 20
14	Bucuveni şi Buciumeni	Scóla este bună	idem	idem	idem	idem	idem	G. Staiculescu							
1	Corbénca, Tomasci, Tomasci de susŭ, Tomasci Monăstirii, Vétra poştii, Pociovaliscea, Petresci şi Ostralŭ	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ	30	16	12	34	24	45	Aceste table s'aŭ lăsatŭ în păstrarea sfatului sătescŭ.
1	Cociocu	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	D. G. Dragomir							
1	Bălteni	Scóla este în próstă stare	idem	idem	idem	idem	idem	D. P. Vărzoiu							
1	Ciolcaniĭ Schitu şi Ţigănesci	Scóla este bună	are	are	n'are	n'are	are	N'aŭ							
1	Tăncăbesci	Scólă n'aŭ	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Idem							
1	Germănescii, Ciofliceniĭ. Isvoraniĭ	Scóla este bună	idem	idem	idem	idem	idem	Idem							
1	Turbaţiĭ	Idem	are	are	are	are	are	D. Stefan							
1	Gruiu	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	N'are	29	16	12	34	24	43	Table lăsate în păstrarea sfatului sătescŭ, lipsind de la silabismŭ No. 1 şi 2 şi de la aritmetică No. 7 şi 8.
1	Lipicea, Bozdaniĭ şi Bolta-négră	Scóla este în próstă stare	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu are							
1	Móra Săracă şi Cantela	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	N. Gheorghescu							
1	Păşcaniĭ	Scólă este bună	are	are	are	n'are	are	C. Manolescu							

www.digibuc.ro

No. scóleloră	Numirea plăşilorŭ şi satelorŭ cari aŭ scolĭ	De aŭ scólă séŭ nu şi în ce stare se află	De aŭ înfiinţatŭ obiectele necesarie pentrŭ scóle séŭ nu					De aŭ învĕţătorŭ séŭ nu şi cine a nume este învĕţătorŭ	TABELELE LANÇASTRICE GĂSITE						OBSERAAŢIUNE
			Bănci	Semi-cercurĭ	Tablă de littere	Tablă de socotélă	Méssă şi scaunŭ pentru învĕţătorŭ		No. tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehismŭ	No. tab. de Is.-sântă	No. tab. de manualŭ	No. tab. de aritmetică	
	Plassa Mostistea														
	Satele:														
1	Grădiscea şi Greci	Scólă n'aŭ	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	D. Gg. Andrees.	—	—	—	—	—	—	In scóla ce erea mai nainte şedea D. prop. şi nu voesce a o libera.
1	Serindaru şi Drídurile	Scóla în prst. stare	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ	26	8	10	30	22	35	Aceste table s'a dat în păstrarea sfatuluĭ sătescŭ lipsind de la silabism No. 1, 2, 29, 30. De la rugăciune No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. De la catihismŭ No. 5 şi 6 De la istoria sântă No. 17 şi 18, 25, 26, De la manualŭ No. 15, 16 de la Aritmetică No. 3, 4, 13, 14, 21 22, 25, 26, 41, 42.
1	Chiroiu,Biţina,Ungureni, Pământenii şi Stăinii	Scóla este bună	idem	idem	idem	idem	idem	D. N. Săracénu	22	12	8	26	14	39	Aceste table s'aŭ datŭ în priimirea D-luĭ învĕţătorŭ lipsindŭ table de la silabismŭ No. 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18, de la Rugăciune No. 3, 4, 5, 6, De la Catihismŭ No, 3, 4, 11, 12. De la Istoria Sântă No. 5, 6, 26, 27, 28, 29, 30, 31, şi 32. — De la manualŭ No. 1, 2, 7, 8. 11, 12, 13, 14, 21, şi 22. De la Aritmetică No. 13, 14, 19, 20, 43, 44.
1	Drăgoescii de sus şi de josŭ	Scóla este nerep.	are	are	n'are	n'are	n'are	Nu aŭ	30	16	12	34	24	45	Lăsate în priimirea Sfatuluĭ Sătescŭ.

www.digibuc.ro

No. scólelorŭ	Numirea plăşilor şi satelorŭ cari aŭ scolĭ	De aŭ scélă séŭ nu şi în ce stare se află	De aŭ înfiinţatŭ obiectele necesarie pentru scólă séŭ nu: Bănci	Scaun-cercurĭ	Tablă de littere	Tablă de socotélă	Méssă şi scaunŭ pentru învĕţătorŭ	De aŭ învĕţătorŭ séŭ nu şi cine a nume este învĕţătorŭ	Tabelele lancastrice găsite: No. tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehismŭ	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manualŭ	No. tab. de aritmetică	OBSERVAŢIUNE
1	Mariuţa Piscurile	Scóla este nerepar.	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu aŭ							
1	Gostilele, Ghima şi Gostilelle mănăstirĭ	Scóla este bună	are	are	idem	idem	are	Idem							
1	Ileana	Idem	idem	idem	idem	idem	idem								
1	Belciug. de sus şi de jos.	Idem	n'are	n'are	n'are	idem	n'are	D. Gg. Mitu	14	—	12	26	18	39	Aceste table s'a lăsatŭ în priimirea D-lui învĕţătorŭ lipsind de la silabism No 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 10, 11 12, 13. 14, 15, 16 De la manual No. 3, 4, 7, 8, 15, 16, de la is. sântă No. 1, 2, 3. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, De la aritmetică No. 7, 8, 10, 17 şi 18
1	Cănděsca şi Mosteşci														
9	Agiescii, Mataraua şi Boscenĭ	Idem	are	are	idem	idem	idem	Nu aŭ							
1	Cătrunesci şi Lilieciĭ	Idem	n'are	n'are	idem	idem	idem	Idem							
1	Măinésca şi Sinesci	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem							
1	Tămădaille şi Dărvarĭ	Idem	are	are	are	are	are	Idem							
1	Crăngu Ghichi, Fundulea de susŭ şi de josŭ	Scólă aŭ Bună	Idem	idem	idem	idem	idem	Idem							
1	Surlari Stoenóea şi Urĕţia														
1	Leşi şi Gagu	Idem	are	are	n'are	n'are	are	Idem							
1	Grecii de josŭ şi grecii de mijlocŭ, Balamuci şi fundu Danăuluĭ	Scóla aŭ nerepar	n'are	n'are	idem	idem	n'are	Idem							
1	Micşunesci	Scóla e bună	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	30	16	12	32	24	44	Aceste table s'a lăsatŭ în păstrarea Sfatului Sătesc lipsindŭ de la Istoria-Sântă No. 1, 2, de la Aritmetică No. 45.
1	Neteḑiescii Sergiesculuĭ şi Nuci	Scóla este nerep.	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	26	16	16	34	24	45	Aceste table s'aŭ lăsatŭ în păstrarea sfatului sătescŭ
1	Meriĭ Petchi	Scóla este bună	are	are	are	are	are	Nu aŭ							

www.digibuc.ro

No. scólelorŭ	Numirea plăşilor şi satelorŭ cari aŭ scolĭ	De aŭ scolă séŭ nu şi în ce stare se află	De aŭ înfiinţatŭ obiectele necesarie pentru scólă séŭ nu					De aŭ învăţător séŭ nu şi cine a nume este învĕţătorŭ	TABELELE LANCASTRICE GĂSITE						OBSERVAŢIUNE
			Bănci	Semi-cercurĭ	Tablă de litere	Tablă de socotélă	Méssă şi scaunŭ pentru învĕţător		No. tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catihismŭ	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manualŭ	No. tab. de aritmetică	
20	Rădulesci şi Răsimniciĭ	Scóla etse bună	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu aŭ							
21	Maia Catargiuluĭ	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	30	16	12	34	24	45	Lăsate în priimirea sfatuluĭ sătescŭ.
22	Fer binţiĭ	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem							
	Plasa Dâmbovitza														
	Satele:														
1	Cernica	Idem	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu aŭ							
1	Brănesci	Scólă n'aŭ	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	—	14	12	34	24	39	Lăsate în prilmirea sfatuluĭ sătescŭ, lipsindŭ de la Rugăciuoe No. 1, 2. de la Aaitmetică 7, 8, 14, 15 şi 16.
1	Fundeniĭ luĭ Gherasim, Frunzunesci şi Tănganu.	Scóla este bună	are	are	are	are	are	Idem	30	16	—	30	—	45	Idem lipsindŭ de la Aritmetică No. 23, 24, 29 şi 30.
1	Plătăresci, podu pitaruluĭ şi Cucuţiĭ	Idem	are	are	n'are	n'are	n'are	Idem	—	—	10	30	24	43	Idem lipsind de la Catihism No. 9, şi 10 de la Istoria-Sântă No. 9, 10, 19, 20. De la Aritmetisă No. 19, şi 20.
1	Studeiu Sf. George Noŭ Oresci luĭ Lămotescu şi Postovarŭ.	Scólă nu aŭ	n'are	n'are	idem	idem	idem	Idem							
1	Bălăcénca, Potocenca, Ghinile, móra bunuluĭ şi Căldăraruĭ	Scóla este bună	idem	idem	idem	n'are	idem	Idem							
1	Leurdeniĭ, Căţelu Popesci, Conduraţi şi Bobesci.	Idem	are	are	are	are	are	Idem							

www.digibuc.ro

No. scólelorŭ	Numirea piăşilor şi satelorŭ cari aŭ scolĭ	De ŭa scólă séŭ nu şi în ce stare se află	De aŭ infiinţatŭ obiectele necesarie pentru scólă séŭ nu					De aŭ învĕţătorŭ séŭ nu şi cine a nume este învĕţătorŭ	Tabellele lancastrice găsite							OBSERVAŢIUNE
			Bănci	Semi cercurĭ	Tablă de litere	Tablă de socotélă	Méssă şi scaunĭ pentru învĕţătorŭ		No. tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catihismŭ	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manualŭ	No. tab. de aritmetică		
1	Dudesci vitanu	Scólă n'aŭ	n'are	—	—	n'are	n'are	Nu aŭ								
1	Dobroesci Fundeni Mărcuţa	Idem	idem	are	are	idem	idem	D. T. Constant.								
1	Coliutina, Plumbuita, Florésca, Tătăranii	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Nu aŭ								
1	Pantelimon	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Preotu Barbu								
1	Pilésca şi Şindrilita	Scólă este	are	are	are	are	are	Nu aŭ								
1	Móra Domnéscă, Gănésca şi Alesceu, de pasărĭ	Scólă n'aŭ	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Idem								
1	Afumaţi, Botaşiu, Stefănesci de susŭ şi de josŭ	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem								
1	Lipoveţiĭ	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem								
1	Dascălu, Văresci de sus şi de josŭ	Scólă n'aŭ	idem	idem	idem	idem	idem	Idem								
1	Créţa	Scóla e bună	are	are	are	are	are	Idem								
1	Tunariĭ şi Dumuniĭ.	Idem	ibem	idem	n'are	n'are	idem	Idem								
1	Otopeniĭ de susŭ şi de josŭ	Idem	n'are	n'are	idem	idem	n'are	Idem								
1	Bănésa şi Herăstrău	Idem	are	are	idem	idem	idem	D. Stoia Preda								Acestŭ Domnŭ învĕţător nu s'a aflatŭ a casă.

www.digibuc.ro

ANESA No. 65.

INSTRUCŢII PENTRU REVISORII ŞI ÎNVĂŢĂTORII SCOALELORŬ SĂTESCĬ

TITLULŬ I.

Pentru datoriele revisorilorŭ de scóle sătescĭ.

Art. I. Revisorulŭ scólelorŭ de sate este obligatŭ a revisui tóte scólele sătescĭ diu districtulŭ respectivŭ.

Art. II. Revisorulŭ este datorŭ a face revisia acestorŭ scóle cu tótă cheltuiéla de la sine.

Art. III. Revisiile scólelorŭ sătescĭ se vorŭ face în tóte lunile de iérnă, începêndŭ de la 1 Noembre şi urmândŭ şi pênĕ la ultima ḑi a luĭ Aprilie.

Art. IV. In luuile de véră, însă cu începerea de la 1 Maiŭ şi pênĕ la ultima ḑi a luĭ Iuniŭ, va fi datorŭ a urma fiă-care revisorŭ împreună cu învĕţătorulŭ sătescŭ cursulŭ învĕţăturilorŭ ce se vorŭ preda în scóle centrale de cătră institutoriĭ acestia dupe programu prescrisŭ pentru clasele I, II şi III elementarĭ, precumŭ şi aplicaţiunea Geometriĭ la mĕsurătórea obicĭnuită în ţérră, elemente de Istoria Ţerreĭ şi óre-carĭ cunoscinţe plugărescĭ.

Art. V. Revisorulŭ fiă-căruĭ judeţŭ va continua în timpulŭ vacanţiuneĭ, adecă de la 1 Iuliŭ pênĕ la 15 Augustŭ, predarea învĕţăturilorŭ la învĕţătoriĭ sătescĭ, spre a-ĭ maĭ fortifica treptelnicesce la cunoscinţele prescrise în articolulŭ precediute.

Art. VI. In ḑiua de 16 Augustŭ se va face esamenŭ, însă deosebitŭ revisorilorŭ şi iérăşĭ deosebiţŭ învĕţătorilorŭ de sate, de către Institutoriĭ scóleĭ centrale din Districtŭ în presinţa comitetuluĭ de inspecţiunea scolară.

Art. VII. Resultatulŭ esamenuluĭ atâtŭ alŭ revisorilorŭ câtŭ şi alŭ învĕţătorilorŭ se va face cunoscutŭ Eforieĭ.

Art. VIII. Se vorŭ da premiurĭ de Eforiă acelorŭ diu revisoriĭ carĭ 'şĭ vorŭ împlini datoriele cu zelŭ şi activitate, precum şi acelora dintre învĕţătoriĭ carĭ se vorŭ dovedi maĭ silitorĭ la învĕţăturĕ şi că aŭ şi bune purtărĭ.

Art. IX. Vacauţia pentru revisoriĭ şi învĕţătoriĭ scólelorŭ sătescĭ va începe de la 20 Augustŭ şi va ţiné pênĕ la 1 Noembre.

Art. X. Toţĭ revisoriĭ precum şi învĕţătoriĭ sunt îndatoraţĭ că la 1 Noembre să se afle pe la locurile lorŭ. Ceĭ d'âncêiŭ ca să-şĭ reîncépă revisiile şi ceĭ din urmă ca să-şĭ continue predarea învĕţăturilorŭ la scolarĭ.

Art. XI. Déca revisorulŭ va întêmpina în revisiile séle greutăţĭ séŭ va dovedi neajunsurĭ, în ceia ce privesce interesulŭ scólelorŭ sătescĭ, este îndatăŭ datorŭ să raporteze despre tóte d'adreptulŭ la profesorele superiorŭ alŭ scóleĭ centrale de districtŭ ca acesta să facă cele de cuviinţă:

a) Pentru orĭ-ce cause micĭ institutorulŭ superiorŭ alŭ scóleĭ districtuale, în înţelegere cu comitetulŭ de inspecţiune, va lua cuvenitele mĕsurĭ spre a se miḑiloci ceruta îndreptare fără întârḑiare.

b) Pentru cause maĭ importante însă institutorulŭ superiorŭ va înainta raportulŭ revisoruluĭ câtŭ maĭ în grabŭ la Eforiă.

Art. XII. Revisorulŭ de districtŭ va observa neîncetatŭ déca se urméḑă metoda lancasteriauă şi, dovediudŭ nescaĭ-va nedomeririĭ întru acésta, nu va lipsi a face învĕţătoruluĭ cuvenitele desluşirĭ spre a se corige.

Art. XIII. Revisorulŭ de districtŭ va observa încă déca învĕţătorulŭ sătescŭ urméză întocmaĭ dupe instrucţiile ce-ĭ sunt impuse prin articolele de sub titlulŭ II şi VII inclusivŭ, va aduna catalógele şi va raporta despre tóte Eforieĭ priu institutorulŭ superiorŭ alŭ scóleĭ districtuale cu sfêrşitulŭ fiăcăruia trimestru.

Art. XIV. In casulŭ cândŭ s'arŭ dovedi că unŭ revisorŭ a făcutŭ vre unŭ abusŭ în funcţiunea sea séŭ că prin a sea sciinţă s'a toleratŭ vre unŭ abusŭ în privinţa scólelorŭ sătescĭ, nu numaĭ se va depărta îndată din postŭ, dérŭ încă se va da şi în judecată criminalicéscă.

Art. XV. Aceĭ revisorĭ însĕ, carĭ 'şĭ vorŭ îndeplini détoriile lorŭ cu consciinţă şi zelŭ, se vorŭ resplăti din cândŭ în cândŭ de către Eforiă.

Art. XVI. Aceste diu urmă douĕ articole XIV şi XV se vorŭ aplica şi la conduita învĕţătorilorŭ sătescĭ.

Art. XVII. Fiă-care revisorŭ este datorŭ a însciinţa însuşĭ pe toţĭ învĕţătoriĭ sătescĭ din districtulŭ sĕŭ, ca la 1 Maiŭ să se afle toţĭ la scóla centrală a districtuluĭ, unde cercetâudu-se de către institutoriĭ acestia, se vorŭ aşeḑa apoĭ la clasa respectivă dupe gradulŭ învĕţătureĭ fiă-căruia.

www.digibuc.ro

TITLULŬ II.

Pentru datoriile învĕţătorilorŭ sătescĭ.

Art. XVIII. Datoria principală a unuĭ învĕţătorŭ sătescŭ este a fortifica în scolarĭ simţimêntulŭ religiosŭ şi a le întipări în ănimă datoriile omuluĭ către semenĭĭ seĭ, către părinţĭ şi guvernŭ, în fine a le însufla idea ordineĭ, care este o condiţiune necesariă pentru esistenţa lumeĭ.

Art. XIX. Învĕţătorulŭ nu va perde din vedere că esemplulŭ sĕŭ este cea maĭ bună învĕţătură ce póte da scolarilorŭ pentru îndeplinirea datoriilorŭ. lorŭ.

Art. XX. Învĕţătorulŭ, avêndŭ misiunea de a cultiva nu numaĭ înţelegerea, dérŭ şi ănima tinerimeĭ, va profita de tóte ocasiunile favorabile ca să le insufle simţimênte de onóre şi umanitate.

Art. XXI. Învĕţătorulŭ va da celŭ maĭ mare respectŭ autorităţilorŭ publice şi maĭ vîrtosŭ autorităţilorŭ, ce dirigŭ instrucţiunea publică.

Art. XXII. Elŭ va avé îngrijire neadormită despre totŭ ceea ce privesce obiceiurile şi sănĕtatea copiilorŭ; — nu va avea nicĭ o-dată familiaritate cu eĭ; – se va feri de a'ĭ tutui séŭ a le da numirĭ înjurióse séŭ altele decâtŭ numele lorŭ propriŭ; — nu se va lăsa nicĭ o-dată mănieĭ şi a însoţi totŭ-d'auna liniscea şi blăndeţea cu statornicliă şi severitate.

Art. XXIII. În fine învĕţătorulŭ să nu pérdă din vedere că esersă o funcţiune sacră, că este însărcinatŭ a da cea d'întêiŭ cultură înţelegereĭ şi ănimeĭ omuluĭ, cultură de la care adesea atêrnă sórta instrucţiuneĭ superióre şi că este responsabilŭ înaîntea luĭ Dumneḑeŭ şi a ómenilorŭ de starea intelectuală şi morală a junimeĭ.

TITLULŬ III.

Condiţiunile de admisibilitate într'o scólă.

Art. XXIV. Nu se vorŭ priimi într'o scólă comunală copii maĭ micĭ de şépte annĭ; câţĭ trecŭ de annĭ 15 se potŭ priimi, dérŭ se vorŭ pune pe o bancă deosebită.

Art. XXV. Nicĭ într'o scólă comunală de băeţĭ nu se vorŭ priimi copii de sexulŭ femininŭ.

Art. XXVI. Învĕţătorulŭ va îngriji ca să se asigure, pe câtŭ 'ĭ va sta prin putinţă, ca nicĭ unŭ copilŭ să nu aibă vre-o bólă vătămătóre liniscel şi sănĕtăţeĭ celorŭ-l'alţĭ copiiĭ.

TITLULŬ IV.

Despre localŭ.

Art. XXVII. Învĕţătorulŭ va îngriji ca localulŭ scóleĭ să fiă în cea maĭ bună stare de curăţeniă odăile să fiă udate şi scuturate în tóte ḑilele. Aerulŭ să se înoiéscă, de aceia în intervalulŭ de tempŭ ce desparte unŭ cursŭ de altulŭ se vorŭ deschide ferestrele chiar în tempulŭ de ĭérnă.

TITLULŬ V.

Despre învĕţăturĭ.

Art. XXVIII. Învĕţătorulŭ va avé neîncetatŭ în vedere că metoda lancasteriană, pe lêngă înlesnirea ca unŭ singurŭ învĕţătorŭ să pótă învĕţa unŭ numĕrŭ mare de scolarĭ, are maĭ vîrtosŭ de scopŭ a insufla copiilorŭ idea ordineĭ şi disciplineĭ. De aceea învĕţătorulŭ va esecuta acéstă metodă întocmaĭ după cum i s'a arĕtatŭ din dispoşiţiile date de Eforiă, fără a face cea maĭ mică abatere. Despre cele-l'alte învĕţăturĭ se va observa cu rigurositate programa fisată de Eforiă.

Art. XXIX. Învĕţătorulŭ va îngriji ca lectura să fiă curată, va deprinde pe scolarĭ a-şĭ da socotélă de ceea-ce citescŭ şi le va esplica sensulŭ ḑicerilorŭ şi alŭ fraselorŭ.

Art. XXX. Învĕţătura calcululuĭ trebue să fiă descurcată de orĭ-ce teoriă pré abstractă. Învĕţătorulŭ va da scólelorŭ numaĭ teoria necesariă la practica operaţiunelorŭ şi se va sili să deslege câtŭ va puté maĭ multe probleme.

Art. XXXI. Învĕţătorulŭ va esersa pe scolari să imite modelele de scriptură ce 'ĭ se daŭ, va îngriji ca scolariĭ să se conforme cu esactitate cu principiele ce le va da asupra posiţieĭ trupuluĭ, ţinereĭ condeiuluĭ şi asupra formăreĭ proporţieĭ literilorŭ.

Art. XXXII. Icoana luĭ Isusŭ-Christosŭ va fi pusă în scólă în facia copiilorŭ.

Art. XXXIII. In scólă se va face o rogăţiune. Diminéţa „Tatălŭ nostru" si cu „Simbolulŭ credinţeĭ," érŭ séra „Rogăţiunea de séra" din Manualulŭ de rugăciunĭ partea II.

Art. XXXIV. Se va citi în tóte ḑilele câte o

www.digibuc.ro

parte din Evangelia Dumineceĭ viitóre, Sâmbăta se va recita tótă Evangelia.

Art. XXXV. Invĕţătorulŭ va avé îngrijire ca copiiĭ în timpulŭ rogăţiuneĭ să stea cu cea maĭ mare evlaviă, dându elŭ ênsuşĭ esemplu.

Art. XXXVI. Invĕţătorulŭ este datorŭ a merge în tóte Duminecele şi Serbătorilorŭ cu toţĭ scolariĭ seĭ la băserică, stăruindŭ ca acestia să-şĭ facă tóte rogăţiunele şi datoriile chrestinescĭ.

TITLULŬ VI.

Despre disciplină.

Art. XXXVII. In fiă-care ţi la începutulŭ claseĭ, monitoriĭ vorŭ face apelŭ nominalŭ; lipsirele nejustificate de părinţĭ se vorŭ pedepsi.

Art. XXXVIII. Dupe apelŭ, ênsuşĭ învĕţătorulŭ şi prin monitoriĭ, inspectă pe scolarĭ despre curăţeniă, acéstă inspecţiă se întinde şi asupra cărţilorŭ şi caetelorŭ.

Art. XXXIX. Scolariĭ vorŭ sta în clasă cu capulŭ golŭ, dérŭ învĕţătorulŭ póte autorisa pe unulŭ séŭ maĭ mulţĭ scolarĭ să stée cu capulŭ acoperitŭ, însă numaĭ în casŭ de bólă.

Art. XL. Invĕţătorulŭ este datorŭ a priveghia asupra scolarilorŭ atâtŭ în timpulŭ claselorŭ, câtŭ şi în timpulŭ de recreaţiune, nu va permite ca să ésă maĭ mulţĭ scolarĭ din clasă.

Art. XLI. Se va sili a da scolarilorŭ sĕĭ înfăţişare cuviinciósă şi onestă şi acésta chiarŭ prin esemplulŭ sĕŭ.

Se va recomanda să salute persónele respectabile în societate prin etate şi rangulŭ lorŭ; ĕĭ va popri de orĭ-ce cuvêntŭ uricĭosŭ.

Art. XLII. Scolariĭ sunt supuşĭ la pedepse pentru nesilinţă la învĕţătură, pentru ré couduită şi pentru lipsire.

Art. XLIII. Pedepsele vorŭ fi cele nrmătóre:

a) Notarea ré.

b) Mustrarea în clasă.

c) Şederea în picióre în clasă într'unŭ locŭ deosebitŭ şi în facia colorŭ-lalţĭ scolarĭ, acésta pedépsă nu va fi maĭ lungă de câtŭ de la una óră pênĕ la doue şi nu se va întrebuinţa de câtŭ atuncĭ cândŭ maĭ multe notărĭ rele şi mustrărĭ nu vorŭ fi produsŭ nicĭ unŭ efectŭ.

d) Arestatŭ de la una oră pênă la treĭ.

Art. XLIV. Catalógele se vorŭ da revisoreluĭ respectivŭ la finitulŭ fiă-căruĭ trimestru.

TITLULŬ VII.

Deosebite dispositiunĭ.

Art. XLV. Scólele vorŭ fi închise Duminicele precumŭ şi Serbătorile următóre:

1. Cele 12 Serbătorĭ împĕrătescĭ.

2. St. Ioan Bătezătorulŭ, St Gheorge, St Constantin şi Elena, St. Ierarchĭ Basiliŭ, Grigoriŭ şi Ioan, St. Dimitrie, St. Archangelĭ Michail şi Gavrilŭ, St. Nicolae.

3. La nascerea Domnuluĭ (Crăciunulŭ) treĭ ţile adecă ajunulŭ, ţiua nascereĭ şi a doua-ţi.

4. La înviere (Pascele) Septămâna patimilorŭ şi Septămâna luminată.

5. De la ţiua annuluĭ noŭ pênĕ la St. Ioan Bătezătorulŭ înclusivŭ.

Art. XLVI. Dispositiunele relative la datoriile religióse nu sunt aplicabile de câtŭ la copiiĭ crestinĭ de legea greco-ortodosă, érŭ nu şi pentru copiĭ de alte culturĭ.

Direct. *G. Costa-Foru.*

ANESA No. 66.

Pré Inalţate Dómne!

Sciute sunt Inălţimeĭ Vóstre mĕsurile luate pen-înfiinţarea scólelorŭ sătescĭ, potrivitŭ cu tendinţa prevĕţută în § 16 alŭ învĕţămêntuluĭ scolarŭ; — După acele mĕsurĭ resulta ca preste unŭ annŭ, multŭ doĭ pre la unŭ insemnătoriŭ No. de sate monastirescĭ, vorŭ fi maĭ multe case gata pentru acestŭ scopŭ, dérŭ spre deschiderea lorŭ urmézŭ trebuinţa şi pregătirea de învĕţătorĭ.

Acestŭ departrmentŭ în acéstă îngrijire la 1854 Martie aŭ fostŭ datŭ încuviinţăreĭ statuluĭ unŭ projectŭ pentru înfiinţarea uneĭ scolĭ pregătiróre (école normale) spre formarea unorŭ asemenea profesorĭ, dérŭ projetulŭ aŭ remasŭ ne-pusŭ în lucrare.

In privire dérŭ că s'aŭ efectuatŭ spre înfiinţarea acesteĭ scóle normale de 48,000 leĭ, înainte de a aplica projectulŭ încuviinţatŭ aŭ observatŭ că elŭ are trebuinţă de óre-care modificaţiĭ ne apărate; de acea elaborândŭ din noŭ unŭ asemenea projectŭ, cutézŭ a'lŭ supune Inălţimeĭ Vóstre, rugându-vĕ să

www.digibuc.ro

consideraţi ca principiele ce 'lu îndémnă a propune modificaţiile arătate nu aŭ de basa de câtŭ statornica realisare a scólelorŭ ce se projectézĕ, prin urmare deosebirea dintre celŭ de maĭ nainte şi acestŭ de faţă nu este de câtŭ în asigurarea carierei unorŭ aşia ómenĭ, fără de care n'arŭ fi nădejde a se găsi şi a se forma învĕţătorii ce se cerŭ după lipsa de ómenĭ, simţită în care se găsesce ţérra.

Alŭ Inălţimeĭ Vóstre
pré plecatŭ servŭ

Şefulŭ secţieĭ, *G. Sion.*

185', Maiŭ. . .
Secţia I, din departamentulŭ Cultuluĭ şi Instrucţiunei peblice.

LEGIUIRE

Pentru scóla preparandală şi învĕţătoriĭ sătescĭ.

I, Urmându ca după § din aşeḑământulŭ scolilorŭ să se formeze învĕţătoriĭ scólelorŭ primarie, departamentuluĭ averilorŭ băsericescĭ şi alŭ învĕţăturilorŭ publice va lua grabnice mĕsurĭ a înfiinţa unŭ asemenea institutŭ în încăperile scolilorŭ din treĭ Ierarhiĭ.

II, O programă conformă cu prnicipiele asşeḑământuluĭ scolarŭ va determina cursulŭ învĕţăturelorŭ ce este să se predée în scóla citată.

III, Unŭ profesorŭ séŭ doĭ vorŭ fi numiţi cu unŭ onorariŭ potrivitŭ, cari pre lângă prelecţiile ce vor ţiné după programă, vorŭ aplica pre candidaţi la eserciţiulŭ didacticŭ în scólă primarie ce este în treĭ Ierarhĭ.

IV, In institutulŭ acesta se vorŭ pregăti comodităţi de ospitalitate acumŭ de o-dată pentru 30 persóne. Departamentulŭ va face disponibile de locuitŭ ódaile trebuitóre înḑóstrându-le cu crevaturĭ, şi încălḑindu le pentru tempulŭ de iérnă.

V, Se vorŭ priimi în acestŭ institutŭ numaĭ aceĭ ce se vorŭ propune cu plecare a se statornici pentru cariera de învĕţătorĭ sătescĭ. Asemenea candidaţi vorŭ da maĭ antĕiŭ înscrisŭ la departamentŭ ca, după ce vorŭ sĕvârşi cursulŭ, vorŭ merge ca învĕţătorĭ orĭ şi unde li se va recomanda, la din contra vorŭ întórce caseĭ scólelorŭ baniĭ ce s'arŭ cheltui cu internarea lorŭ.

VI, Pe lângă bine-facerea ospitalităţeĭ candidaţiĭ vorŭ avé pre tempulŭ câtŭ vorŭ fi în institutŭ unŭ ajutoriŭ de câte doĭ galbenĭ pe lună peutru închipuirea nutrireĭ lorŭ.

VII, Candidaţiĭ trebue se aibă vêrsta celŭ puţinŭ de 18 anĭ séŭ celŭ multŭ de 30 anĭ, să fiă de religia ortodosă şi înḑóstraţi cu cunoscinţele cerute în scolile primarie ţinutale.

VIII, Candidaţiĭ în acestŭ institutŭ se vorŭ supune disciplineĭ şi regulilorŭ scolastice, buna şi cuviinciósa purtare se va cere înainte de tóte de la eĭ, fără de acésta nu vorŭ puté căpĕta nicĭ dreptulŭ de candidaţĭ nicĭ dreptulŭ de învĕţătorĭ.

IX, La candidaţia învĕţătorilorŭ sătescĭ se priimescŭ fără deosebire ómenĭ de orĭ-ce trépтă, adecă şi mirenĭ şi slujitorĭ băsericesci, precumŭ preoţi, diaconi, şi dascăli.

X, Candidaţiĭ în urma esamenuluĭ ce vorŭ depune înaintea consiliuluĭ scolarŭ, vorŭ priimi decretŭ de numire din partea departamentuluĭ de unde aŭ a atêrna ca toţĭ profesoriĭ şi învĕţătoriĭ publicĭ.

XI, Invĕţătoriĭ sătescĭ vorŭ avé léfa de una mie leĭ pe annŭ; — Pênĕ cândŭ comunele sătesci vorŭ fi în îndemnare de a plăti asemenea leĭ, departamentulŭ le va da din casa scolilorŭ, érŭ la viitorele imposesuirĭ ale moşiilorŭ se va prevedé a se arunca asemenea îndatorire asupra posesorilorŭ.

XII, Invĕţătoriĭ vorŭ avé casa de şedere, lemne de încălḑitŭ şi unŭ argatŭ pentru trebuinţa scóleĭ.

XIII, Déca eĭ nu vorŭ fi localnicĭ din satulŭ în care se vorŭ rĕndui, vorŭ avé locŭ de hrană câtŭ arŭ avé unŭ preotŭ.

Déca eĭ vorŭ fi dintre birnicĭ, vorŭ fi scutiţi de capitaţie către satŭ.

XV, Pe lângă folósele acestea învĕţătoriĭ, cari se vorŭ purta cu vrednicie şi vorŭ aduce mulţămire ocârmuireĭ se vorŭ bucura de dreptulŭ pensieĭ ca toţĭ profesoriĭ publicĭ, adecă déca vorŭ cădé în pătimirĭ ce 'i arŭ aduce în neputinţa a maĭ servi séŭ în adûncĭ betrâneţe, atnncĭ pentru 12 annĭ de slujbă vorŭ avé a treia parte din léfă, pentru 18 annĭ, jumĕtate din léfă, pentrn 24 annĭ léfa întrégă.

ANESA No. 67.

CAIMACĂMIA PRINCIPATULUĬ MOLDOVEĬ.

Departamentulŭ cultuluĭ şi alŭ Instrucţiuniĭ publice.

Starea cea vrednică de tânguire în care se află

www.digibuc.ro

redusă moralitatea locuitorilorŭ sătescĭ, carĭ în miĵloculŭ lucrârilorŭ câmpene, lipsiţĭ de totŭ feliulŭ de îndeletniciriĭ mintale şi de pilde mântuitóre, petrecŭ în prejudeţe şi dese orĭ se abatŭ de la a lorŭ chiămare, aŭ ţintitŭ maĭ cu sémă aşa de aprópe luarea aminte. Convinsŭ că omulŭ nu este urzitŭ pentru statŭ, ci statulŭ pentru ómenĭ, de datorie este că Guvernulŭ să se îngrijască nu numaĭ de îmbunătăţirea materială, ci şi de moralitatea locuitorilorŭ, câcĭ principiele cele bune şi cunoscinţele positive nu se potŭ întemeia în o ţérră de câtŭ cândŭ prindŭ rădăcină în mésa poporuluĭ.

Spre acestŭ scopŭ se projectézĕ şi în Moldova scolĭ sătescĭ, dérŭ neaplicaţia lorŭ nu aŭ potutŭ produce încă resultatulŭ doritŭ. Recunoscêndŭ a césta instituţiă ca cea maĭ nemerită spre a întipări în fiĭ sătenilorŭ bune priucipiĭ şi cunoscinţe potrivite că starea lorŭ şi prin urmare că unŭ miĵlocŭ potenciosŭ de a restatornici virtuţile patriarchalĭ priu carĭ se deosebesce strămoşiĭ lorŭ, puue înaintea Departamentuluĭ de a lua mesurile cele maĭ cuvenite spre a deschide scólele comunale prin cele maĭ însemnate sate ale cleruluĭ; — Respândindŭ în ogorulŭ pregătitŭ semenţa bineluĭ, societatea nóstră va poté culege unŭ secerişŭ mântuitoriŭ şi mănosŭ pentru lauda luĭ Dumneĵeŭ şi obscésca fericire

P. Secretariulŭ statuluĭ *D. D. A. Fotino.*

No. 33.
Secţia a II-a din Secret. de Statŭ
1856 Octombre 12.

Resoluţia pusă pe Anesa la pag. 21.

M. I-iu Octombre 12

O asemenea mesură de patriotică îngrĵire a Ec. séle D. Caimacam se va scrie redacţieĭ a o publica în foile oficiale spre obscésca sciinţă, dérŭ pentru grabnica pŭnere în lucrare a celorŭ ordonate se va scrie tuturorŭ Administratorilorŭ că în celŭ maĭ scurtŭ timpŭ, se dée sciinţă décă pre la moşiile în posesiele acestuĭ departamentŭ s'aŭ gătitŭ de domnialorŭ posesoriĭ casele de scólă, precumŭ sunt obligaţĭ prin contracturile ce păstrézĕ după care să se pótă decreta numerarea profesorilorŭ.

Érŭ în cea ce privesce pentru onorarulŭ unorŭ asemenea precumŭ cu maĭ pucinŭ şi pentrŭ neapăratele cheltueliĭ trebuitóre la ţinere unorŭ asememea scolĭ, se va face anafore Ec. séle D-luĭ Caimacam spre a otări chipulŭ şi § de unde să se iée asemenea miĵlóce; adăugênduse că competinţa departamentuluĭ este pentru acoperîrea unorŭ asemenea cheltueliĭ în viitoriŭ, că la noua inposesiere a moşiilorŭ să se aibă în privire a se trece prin condiţiile contractelorŭ îndatoririle posesoruluĭ. Érŭ apoĭ spre a se da întru acesta unŭ ţelŭ ahotnicicilorŭ posesorĭ şi totŭ de o dată ca şi eĭ să-şĭ pótă trage cavintele avantagio dreptŭ despăgubire Departamentulŭ, avêndŭ în privire că înfiinţarea uneĭ ferme modele este singurulŭ obiectŭ la care cu de osebire trebue a se aduna şi a se adopta tóte miĵlócele spre a eĭ înfiinţare, aşa precumŭ o cere şi regulamentulŭ organicŭ prin Anesa lit..... Art..... Subscrisulŭ socote că miĵlócele cele maĭ nemerite şi maĭ economice în realisarea acestuĭ scopŭ arŭ fi ca tineriĭ ce se ţinŭ în internatulŭ preparandalŭ să fiă obligaţĭ a învĕţa în limba germană pentru care D-luĭ Directorŭ şi Profesoriĭ acestuĭ institutŭ Dr. Velini aŭ făgăduitŭ că fără o pretenţie de sporiŭ la onorariŭ se îndatorézĕ a învĕţa pre uniĭ elevĭ şi nemţesce, pentru că acestia înĵdestraţĭ cu cunoscinţa uneĭ asemenea limbĭ, se pótă urma la scólă fermă modelŭ spre a practiza..... şi eĭ după acésta trecêndŭ ca învĕţătorĭ..... ca una ce este maĭ apropiată de capitală, dintre tóte moşiile cleruluĭ şi înfaţoşézĕ ne luându miĵlócele şi tóte însuşirile trebuitóre, remaindŭ numaĭ ca de învĕţătoriŭ să se aducă unŭ bărbatŭ din străinătate cu cunoscinţe teoretice şi practice, sfêrşitŭ pentru care s'a şi credutŭ de trebuinţa ca eleviĭ numiteĭ scóle se fiă pregătiţĭ cu limba germană spre a poté înţelege esplicaţiile Profesorilorŭ, aşa precumŭ dintre Romănĭ nicĭ unulŭ nu este care se primésckă de a fi profesorŭ.

Dreptŭ acea, décă aceste mesurĭ s'arŭ încuviinţa atuncea s'arŭ poté regula din vreme tóte mĕsurile trebuitóre spre înfiinţarea aceĭ ferme modele şi cu atâta maĭ multŭ cu câtŭ, décă nu s'ar crede de avantagiosa arĕmané moşia căstigŭ întregŭ pentru acea fermă modelă, în câtŭ de la espirarea contractuluĭ de posesie ce are a fi peste doĭ anĭ nicĭ să se maĭ dée, apoĭ celŭ pucinŭ s'arŭ puté deosebi chatimea falcilorŭ chiar de acumŭ din acea moşie pentru trebuinţa disă, unde de îndată s'arŭ puté muta şi scóla preparandală prin care chipŭ se fă-

www.digibuc.ro

găduesce, neluându doritele resultate, şi o însemnătóre economie acelorŭ tineri.

(Subscrisŭ) *G. Asaki.*

ANESA No. 68.

RAPORTULŬ MINISTRULUÏ CULTELORŬ LA CAIMACAMŬ

Nō. 4670, 1858 Maiŭ 9.

Pentru întreţinerea scólelorŭ sătescĭ, a cărora înfiinţare pe moşiile cleruluĭ este prevedută prin §. 16 din legea scolară cu profesorii şi cheltuelele trebuitóre, sfatulŭ estra-ordinarŭ asupra referatuluĭ acestuĭ Ministeriŭ No. 6072 din contenitulŭ anŭ 1857 aŭ întrebuinţatŭ respunderea uuuĭ condeiŭ de 2700 leĭ pe annŭ de cătră posesoriĭ moşiilorŭ avêndŭ a se prevedé o aseminea condiţie la nouele imposesuirĭ. In privirea înse, că pe de o parte unŭ indestulătoriŭ numĕrŭ de case de scóle trebuescŭ a se găsi gata în véra curentă maĭ înainte maĭ susŭ, érŭ pe de alta trebuinţa respunde a se presenta ocasia nouelorŭ imposesiunĭ la care să se pótă pune în lucrare condiţia de maĭ susŭ, érŭ pe de alta trebuinţa respunderii învĕţătorilorŭ în clasele locuitorilorŭ plugarĭ, fiindŭ în destulŭ de simţită pentru a nu se maĭ puté amâna deschiderea scólelorŭ sătescĭ, subscrisulŭ cu căđutulŭ respectŭ supune Es. Vóstră să binevoiţĭ a încuviinţa, că pênĕ la împosesuirea a moşiilorŭ, cheltuelile scólelorŭ şi léfa profesorilorŭ trebuitorĭ să se respundă din casa centrale a cleruluĭ pentru ca scólele sătescĭ să pótă fi cu chipulŭ acesta deschise la 1 Septembre viitoriŭ annulŭ curentŭ. Éră deosebita otărâre rĕmâne la înalta înţelepciune a Esc. Vóstre.

ANESA No. 69.

JURNALŬ.

Fiindŭ în vedere:

1. Că în privirea scólelorŭ sătene să pune îndatorire prin §. 16, secţia I, cap. II, din aşeđământulŭ scolarŭ, ca departamentulŭ averilorŭ cleruluĭ şi alŭ Instrucţiuneĭ publice să aibă îngrijire după vreme şi după închipuirea miđlócelorŭ séle a îmmulţi asemenea scolĭ, începêndŭ înfiinţarea lorŭ pe moşiile mŏnastirescĭ, ca unele ce înfăcişéză maĭ multe înlesniriĭ.

2. Că prin acelaşŭ art. ocărmuirea se angajéză a nu încuviinţa înfiinţarea de târgurĭ pe nicĭ o moşiă, nicĭ să slobóđă chrisóve în acésta pênĕ a nu se încredinţa maĭântêiŭ ca proprietarulŭ, care cere asemenea dreptŭ, a înfiinţatŭ o scólă elementară în loculŭ ce voiesce a se declara de târgŭ.

3. Fiindŭ în vedere, ca încâtŭ se atinge de casulŭ 1, departamentulŭ a coprinsŭ în contractele de posesiă a moşiilorŭ cleruluĭ îndatorire peutru posesorĭ, ca cu a lorŭ chiăltuiélă să facă case de scóle dupe unŭ planŭ înadinsŭ dintre care pênĕ acum se şi găsescŭ gata unŭ numĕrŭ. Érŭ încâtŭ se atinge de casulŭ alŭ 2-lea nu este ânchĕ sciinţă décă proprietariĭ, ce aŭ cerutŭ înfiinţarea de târgurĭ aŭ urmatŭ îndatorireiĭ lorŭ prin statornicirea scólelorŭ sătene.

4. Ca nevoiă de asemenea scóle fiindŭ neapărată, înfiinţarea lorŭ nu se maĭ póte amâna şi că de la 1 Septembre annulŭ curentŭ 1858 trebue numaĭ decâtŭ să se încépă a funcţiona. Spre dobândirea unuĭ asemeuea resultatŭ se otărăscŭ următórele:

a) Peutru înfiinţarea acum de o-dată a numĕruluĭ de optŭ scóle pe moşiile cleruluĭ pentru care sunt casele gata osebitŭ de acele ce aŭ a se găti neapăratŭ pênĕ la 1 Septembre, fiindŭ ca numĕrulŭ de preparanđi aflătorĭ astăđĭ în institutulŭ din treĭ Ierarhĭ nu este în de ajunsŭ ca să acopere trebuinţa de învĕţătorĭ apoĭ pe lângă acestia şi osebitŭ de uniĭ din preoţĭ şi diaconĭ, ce s'aŭ arétatŭ cu cerere a fi priimiţĭ la învĕţătorĭ la aseminea scóle, că uniĭ ce păstréză atestatele seminarieĭ. Pentru numĕrulŭ ce arŭ maĭ trebui se va publica prin foĭ spre sciinţa unorŭ asemenea de a se înfăcişa la departamentŭ cu atestatele, ce arŭ fi păstrândŭ pênĕ la ântêiŭ Augustŭ annulŭ curentŭ.

b) Onorariulŭ unorŭ asemenea profesorĭ fiindŭ statornicitŭ dupe încuviinţarea sfatuluĭ asupra referatuluĭ depart. No. 6072 din Octombre annulŭ trecutŭ 1857, în sŭma de 2400 leĭ pe annŭ şi osebitŭ 300 leĭ pentru chiăltuelile întreţinereĭ scóleĭ cu cernélă, chărtiă, cretă şi altele, prin anafora se va cere încuviinţarea şefuluĭ sfatuluĭ, ca pênĕ la viitórea imposesiune a acelorŭ moşiĭ, cândŭ are a se coprinde conformŭ citateĭ încuviinţărĭ, îndatorire prin contracte ca posesoriĭ să respundă asemenea

www.digibuc.ro

sumă, pênĕ ațunci, să se slobódă onorarile profesorilorŭ și chiăltuiéla întreținereĭ scólelorŭ din casa cleruluĭ.

c) Cursulŭ învĕțăturilorŭ în scólele acestea fiindŭ statornicitŭ pe timpŭ de 3 annĭ prin § 18 alŭ aședĕmêntulŭ scolarŭ, érŭ prin § 19 cerêndu-se compunerea unuĭ manualŭ pentru învĕțătura elementară din scólele acestea și după § 22 o programă specială, care să împartă învĕțătura pe annŭ și césurĭ, secția I va cere de îndată consiliuluĭ scolarŭ să se ocupe seriosŭ cu gătirea acestora pênĕ la 1 Sept. viitorŭ, érŭ a manualuluĭ cerutŭ de § 19 pênĕ la 15 Iuliu, urmândŭ a se tipări unŭ asemenea spre a luĭ împărțire pe la scóle'e sătene.

d) Secția II va pregăti și va înfăcișa îndată camereĭ lista moșiilorŭ, la care posesoriĭ sunt datorĭ după contractŭ ca să facă case de scólă cu arĕtare și a timpuluĭ în care trebue să dée gata nisce aseminea; érŭ secția I va da în sciință de scólele ce aŭ trebuitŭ să se facă pênĕ acum de proprietariĭ moșiilorŭ, ce aŭ cerutŭ înființare de târgurĭ spre a se lua în urmă mĕsurĭ pentru întocmaĭ îndeplinire din parte-le a îndatorireĭ ce însișĭ 'șĭ aŭ impusŭ prin declarațiile lorŭ către acestŭ departamentŭ.

(Semnatŭ): *Dimitrie A. Cantacuzino.*

Annulŭ 1858, Malŭ 30.

ANESA No. 70.

ONOR. MINISTERŬ ALŬ CULTELORŬ ȘI INSTRUCȚIUNEĬ PUBLICE.

Directorulŭ scóleĭ Preparandale Dr. Anton Velini

Raportŭ.

După oficia Or. Ministerŭ cu No. 4788, subscrisulŭ recomandă optŭ dintre tinerii preparandĭ, a cărorŭ nume și vêrsta sunt arătate în dosulŭ acestuia și care după cumŭ se va vedé și cu vêrsta și cu știința merită a fi învĕțătorĭ sătescĭ.

Sciințele ce aceștia posedézŭ sunt: a) învĕțăturile de plinŭ a patru clase primare și b) partea cea maĭ însemnată din metodŭ și pedagogiă. — Arŭ fi fostŭ póte de nevoiă de a maĭ remâné acestia în scólă încă unŭ semestru spre îndeplinirea lipsurilorŭ din iérna trecută; însă după lipsa, ce urmézŭ de profesorĭ pentru înființarea de scolĭ sătescĭ și care se vede și din aceea că Or. Ministerŭ este pusŭ în necesitate de a priimi cerere de orênduire a unorŭ asemenea tinerĭ fără cunoscințe de pedagogiă și metodică, lucrărĭ atâtŭ de importnnte pentru învĕțătură și educațiunea copiilorŭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ s'arŭ puté acestă încuviința acestorŭ recomandați maĭ susŭ și înprejma loculuĭ în care sunt născuțĭ.

Sub-scrisulŭ osebitŭ supune cu totŭ respectulŭ Or. Ministerŭ acea socotință ca scóla preparandale numaĭ întru atâta se va puté ține și complectă întru câtŭ, pe lângă cele-lalte mĕsurĭ luate, de nu se va încuviința pe viitorime nicĭ unuĭ tênĕrŭ dritulŭ de a fi profesorŭ pênĕ nu va face pe lângă cursulŭ învĕțătorilorŭ primarie și acela de metodica și Pedagogiă, fiă acésta în scóla preparandială, în institutulŭ în care aŭ învĕțatŭ cele-lalte sciințĭ, la din contra va trebui a apune scóla preparandală.

(Semnatŭ): *Dr. [illegible]. Velini*

Nr. 33. 25 luniŭ,

Resoluțiunea,

Acestĭ tinerĭ vorŭ fi preferițĭ pentru cele d' âncêiŭ optŭ scóle sătescĭ care se vorŭ deschide în acestŭ annŭ, éră pentru restulŭ scólelorŭ, ce arŭ maĭ fi se va publica concursŭ pentru ocuparea lorŭ cu alțĭ aspiranțĭ, ce arŭ avé atestate de sevêrșirea învĕțăturilorŭ secundare și acésta numaĭ pentru astă dată, remêindŭ, ca pentru fiitoriŭ orĭ-cine arŭ voĭ a fi profesorŭ săténŭ să săvêrșéscă maĭ âncêiŭ cursulŭ preparandalŭ.

www.digibuc.ro

Lista preparanţilorŭ recomandaţi de profesorĭ, Ianuarie 23, 1858.

No.	*Numele şi Pronumele*	LOCULŬ NASCERIĬ	*Vêrsta*	Note din Metologiă şi Pedagogiă
		Târgulŭ-Ocneĭ		
1	Antoniu Ión	Ţinutulŭ Bacăŭ.	19 annĭ.	E
		Satulŭ Herstiescu		
2	Borcea Ión	Ţinutulŭ Némţuluĭ	19 annĭ	I
		Satulŭ Şioldânescu		
3	Bondescu Lupu. . . .	Ţinutulŭ Sucéva	20 annĭ.	E
4	Brădescu Pandele	Târgulŭ-Bêrladnluĭ	18 annĭ. . . .	I
		Satulŭ Onicenĭĭ		
5	Dăscălescu Demetru . .	Ţinutulŭ Sucevĭ	20 annĭ	E
		Târgulŭ-Mihăilenĭĭ		
6	Mardare George	Ţinutulŭ Dorohoiu	18 annĭ.	E
		Satulŭ Radomiresci		
7	Simionescu George. . .	Ţinutulŭ Bacăŭ.	20 annĭ	E
8	Scarlat Constandin . . .	Târgulŭ Romanuluĭ.	18 annĭ	I

(Semnat): *Dr. A. Velini.*

ANESA No. 71.

18. Iuniŭ, 1858.

Escelenţă!

Pentru întreţinerea scólelorŭ sătescĭ, a cărora înfiinţare pe moşiile cleruluĭ este prevĕdutŭ prin §. 16 din aşedămentulŭ scolarŭ cu profesoriĭ şi cheltuelele trebuitóre Sfatulŭ estra-ordinnrŭ asupra referatuluĭ acestui Ministeriŭ No. 6,072 din continentulŭ anŭ 1857 aŭ în-cuviinţatŭ respunderea unuĭ condeiu de 2,700 leĭ pe anŭ de cătră posesoriĭ moşiilorŭ, avêndŭ a se prevedé o oasemenea condiţie la nouele împosesuirĭ, în privire înse, ca pe de uă parte unŭ îndestulatorŭ numerŭ de case de scóle trebuescŭ a se găsi gata în véra corentă mai înainte de a se presenta ocasia nouelorŭ împosesuirĭ la care să se pótă pune în lucrare condiţia de maĭ susŭ, éră pe de altă trebuinţă respânderĭ învăţăturilorŭ în clasele locuitorilorŭ plugarĭ, fiindŭ în destulŭ de simţită pentru a nu se maĭ puté amăna deschiderea scólelorŭ sătesci subscrisulŭ cu căđutulŭ respectŭ supune Escelenţa Vóstră să bine-voiţĭ a încuviinţa, ca pênĕ la noua împosesuirea moşiilorŭ, cheltuelele scólelorŭ şi léfa profesorilorŭ trebuitorĭ să se respundă din cassa centrale a Cleruluĭ, peptru că scólele sătescĭ să pótă fi cu chipulŭ aceste deschise la 1 Septembre anulŭ curentŭ éră desăvêrşită hotărâre remâne la înaltă Înţelepţiune a Eccelenţeĭ Vóstre.

Alu Escelenţieĭ Vóstre
supus servŭ
Pr. Dimitrie A Cantacusino.

No, 4670
1858. Maiŭ 9.
Sect. I. din Minist. de Culte si Instrucţiune.

Resolutiune. Se încuviinţézĕ, 18 Iunie, 1859.
N. C. Vogoride.

Sect. I. Să va ordona cassieriel Cheruluĭ spre întocmai urmare.
Pr. Dimitrie A. Cantacuzino.

Spre a se avé în vedere la timpul cuvenitŭ.
Melidonŭ.

www.digibuc.ro

ANESA No. 72.

DEPARTAMENTULŬ CULTULUĬ, ŞI ALŬ INSTRUCŢIUNEĬ PUBLICE.

No 3466. intrata 22. Augustŭ, 1858.

Secţ. I. Se va scrie Tipografieĭ Buciumuluĭ român ca să pregătéscă două miĭ de essemplare de abecedarie pentru scólele începetóre spre a se trămite pe la tóte scólele sătescĭ din nou înfiinţate căte 100 essemplare, care vorŭ fi împărţite de profesoriĭ la copiĭ, avisându în urmă a primi plata de la părinţi. Éră pênĕ atunci costulŭ acestorŭ essemplare din cassa scólelorŭ, care va incăsui suma ce o va sloboḑi de pe la professori.

Sm. Pr. *Dimitrie A. Cantacuzino.*

ONORABILULUI MINISTRU DE CULTE ŞI INTSUCŢIUNE PUBLICĂ.

Consiliulŭ scolarŭ.

Raportŭ

Cosiliulŭ scólelorŭ, avêndŭ în vedere la facerea programuluĭ scólelorŭ sătesci, abecedariulŭ publicatŭ 1857. de cŏtră D-lorŭ T. Codreanu şi D. Gusti şi găsindu-'lŭ nemeritŭ pentru scólele începetóre, l'aŭ şi înscrisŭ în acestŭ programŭ; — Decĭ se trămite unŭ aşa essemplarŭ On. Ministerŭ, ca să bine-voiéscă a cumpara numerulŭ trebuitorŭ de asemenea essemplare de la D-lorŭ Codreanulŭ şi Gusti, care urméză a sluji ca manualŭ pentru scólele sătesci pe annulŭ acésta.

Inspectorulŭ generalŭ alŭ scólelorŭ.

Semnaţĭ: *T. Veisa, Z. Columeanu, Suciu, Dr. Apostoleanu, Barnutiŭ, G. I. Ionescu.*

No. 117.
1858 Aug. 22.

ANESA No. 72 (bis.)

ONORAB. MINISTRU ALU INSTRUCŢIUNEĬ PUBLICE ŞI ALU CULTELORU.

Consiliulu scóleloru.

Raportŭ.

Prin raportulŭ No. 117. Consiliulŭ scolarŭ supusese On. Ministeriŭ socotinţa sa, de a se adopta pentru scólele sătesci abecedarulŭ D-lorŭ Codreanu şi Gusti, astăḑĭ lucrătoriĭ în scólele primare. Luându-ne înse în privirea ca pentru aceste scoli sătesci trebue a se ţinti pe catŭ bunătatea pe atîtŭ şi la eftinătate cărţiloru întrebuinţate în dinsele, Consiliulŭ a chipzuitŭ compunerea uneĭ ediţini destinate spre acestŭ şfêrşitŭ din ediţiunea astăḑĭ lucrătóre cu lăsarea a fóră a paginilorŭ 31—40; 51—59 şi 62=74, putenduse păstra ediţiunea de faciă pentru scólele de prin târgurĭ. Acestea cu onorulŭ cuvenitŭ se aducŭ la cunoscinţă acéstă propuuere şi a regula cu D. Editorŭ cele de cuviinţă în acésta.

Inspectorulŭ Generalŭ alŭ scólelorŭ.

Semnatŭ: *I. Veisa, Dr. Apostoleanu, Bărnuţiu, Suciu, I. Columeanu.*

No. 148.
1858 Sept. 9.

ANESA No. 73.

ONORABILULUI MINISTERŬ ALŬ CULTULUĬ

Prof. scóleĭ elementare din satulŭ Hărmănesciĭ, ţinutulŭ Sucevei.

Raportŭ.

Potrivitŭ oficieĭ onor. Ministerŭ cu No. 6177 de datoria, mea însă este a arĕta cu totŭ respectulŭ onor. Ministerŭ că scóla s'a deschisŭ la 9 Sept. din causă că locuitoriĭ nu voiaŭ de o cam dată a'şĭ trămite copiiĭ la scólă; însă acuma prin sfaturile preoţilorŭ la tânguirile mele aŭ începutŭ a trămite câte unulŭ, érŭ numĕrulŭ elevilorŭ pênĕ acum sunt în numĕrŭ de 9 studenţi.

De asemenea rogŭ pe onor. Ministerŭ să binevoiéscă a porunci D-sea la posesorulŭ citateĭ moşiĭ ca să facă o comodidate care este necesariă pentru o asemenea scólă.

(Semnatŭ): *D. Dăscălescu.*

No. 5,
1858, Octombre 8.

ANESA No. 74.

ONOR. MINISTERŬ DE CULTE ŞI INSTRUCŢIUNE PUBLICĂ.

Raportŭ.

Luândŭ în seriósă deliberaţiune oficiurile onor. Miñisterŭ No. 3333, 3837, 3999 şi 4092 moti-

www.digibuc.ro

vate din raporturile unora dintre profesorii scólelorŭ sătescĭ pentru netrămiterea copiilorŭ la învĕţătură de către părinţiĭ lorŭ, consiliulŭ n'a pututŭ găsi altŭ miḑlocŭ maĭ nemeritŭ întru acésta decâtŭ ca prin organulŭ comitetelorŭ de inspecţiune onor. Ministerŭ să facă desceptare părinţilorŭ séŭ epitropilorŭ copiilorŭ, carĭ absentézĕ, cum că aŭ datoriă de a-şĭ trămite copiiĭ regulatŭ la scólă.

Pr. Preşedinte, *Sim. Barnuţiŭ,*
B. Alesandrescu.
N. Ionescu.
Sucĭu..
Dv. Apostolescu.
Ión Pangrati.
G. I. Icanomu

No. 61,
1859, Maiŭ 26.

Numerile de maĭ susŭ sunt alăturate la actele respective a scólelorŭ sătene.

ANESA No. 75.

Circularŭ la tóte Comitetele de inspecţie ale scólelorŭ din tóte judeţele (Moldova), No. 4534, Maiŭ 9, 1859.

In vederea raporturilorŭ ce s'aŭ primitŭ de pe la maĭ mulţĭ profesorĭ şi maĭ cu sémă de pe la aceia aĭ scólelorŭ sătescĭ, pentru netrămiterea copiilorŭ la învĕţătură de către părinţiĭ lorŭ, Ministerulŭ în conformitate cu socotinţa comisiuneĭ scolare, trămise prin raportulŭ No. 61 şi 65 pentru a pune capĕtŭ uneĭ asemenea stărĭ de lucrurĭ vătămĕtóre progresuluĭ învĕţăturel, socotŭ de cuviinţă a chiăma în acestŭ casŭ atâtŭ de importantŭ concursulŭ aceluĭ comitetŭ, scriindŭ ca să contribuéscă cu tótă a sea stăruinţă şi sfătuire pe lângă părinţiĭ séŭ epitropiĭ unorŭ asemenea elevĭ spre a'ĭ îndemna pentru a-şĭ trămite copiiĭ la scólă, stăruindŭ totŭ d'o-dată şi pe lângă administraţia ţinutuluĭ pentru esecutarea ordinuluĭ ce i s'a datŭ ca, prin sub-prefecţiĭ respectivĭ să se facă cuvenita desceptare şi locuitorilorŭ sătenĭ întru a se trămite regulatŭ copiiĭ la învĕţătură. Totŭ d'o dată se trămite aceluĭ comitetŭ Monitorulŭ Oficialŭ No. 61 şi 62; totŭ acuma se trămite Monitorulŭ Oficialŭ No. 63 şi 64.

Listă de tóte objectele trebuitóre scólelorŭ sătescĭ.

1. Facerea în totŭ annulŭ a reparaţiilorŭ trebuitóre la incăperile scólelorŭ.

2. Numirea unuĭ argatŭ, carele să fiă îndatoratŭ a priveghia să nu se strice acaretele, va mătura de doue orĭ pe ḑi clasulŭ, va face focurĭ în timpurĭ de ĭérnă şi va căra apă trebuitóre pentru îndestularea scólelorŭ, unŭ asemenea argatŭ va sta sub ascultarea profesorilorŭ.

3 Aprovisionarea scóleĭ cu lemnele trebuitóre pentru încălḑirea claselorŭ a încăperiĭ profesoruluĭ şi a cuhniĭ, unde urmézĕ a şedé şi argatulŭ.

4. Stergerea ogeagurilorŭ în timpulŭ de ĭérnă pentru a nu se întêmpla aprinderĭ nenorocite.

5. Facerea recuisitelorŭ trebuitóre scóleĭ precum: o putină cu capacŭ pentru depositulŭ apeĭ de bĕutŭ pentru elevĭ, doue cofe de căratŭ apă; o cădăţue de apă pentru paza foculuĭ, o scară de suitŭ pe casă în casurĭ de trebuinţă şi fringhiile trebuitóre la boldurile caselorŭ.

6. Facerea mobilelorŭ din lăuntru, precum băncĭ, table, scaune, masă într'o cătime îndestulătóre şi în stare bună.

7. Aprovisionarea scóleĭ cu cretă şi buretele trebuitorŭ.

8. Cumpărarea unuĭ ceasornicŭ şi a unuĭ clopoţelŭ.

9. Cumpărarea călimărilorŭ trebuitóre şi a unuĭ dulapŭ pentru ţinerea archiveĭ scóleĭ.

ANESA No. 76.

ON. MINISTERIŬ DE CULTE ŞI DE INSTRUCŢIUNE PUBLICĂ.

Inspectia Generale a scóleĭ.

Raportŭ

Observându-se că sub regimele guvernementelorŭ provisoriĭ din anniĭ din urmă s'aŭ călcatŭ maĭ multŭ de câtŭ o dată dispositiile statuluĭ scolarŭ, relative la numirea institutorilorŭ şi a profesorilorŭ în tóte gradurile de învĕţătură şi că din acésta causă multe din numirile făcute maĭ cu sémă la ssólele din noŭ înfiinţate nu s'aŭ nemeritŭ bune luându apoĭ aminte că cu înfrângerea dispositiunilorŭ formale la Arţ. 141, 143 şi 145 din statutulŭ scolarŭ, numirile de învĕţătorĭ tinerĭ şi ne-

www.digibuc.ro

destulŭ de preparaţĭ pentru înalta lorŭ chiămare opresce într'unŭ modŭ simţitoriŭ naturala desvoltare şi întindere a învĕţăturei de gradulŭ ântêiŭ în genere şi în speciă a învĕţăturei elementare; subscrisulŭ are onóre de a propune On. Ministeriŭ că o mĕsură repărătore a stării de lucruri mai susŭ arĕtată următórele:

În cursulŭ vacanţiei, ce étă s'aŭ apropiatŭ, să se chieme institutorii primarĭ ceĭ mai tineri, mai repreparaţi, mai fără esperienţa cumŭ şi din supleanţii şi adjunţii din scólele primare aceĭ care arŭ avé mai multe dispositiŭ de a'şĭ face în câtŭ cu putinţă şi de a'şĭ perfecţiona educaţia lorŭ pedagogică şi scientifică şi să se pue sub magistriĭ esperţi aleşĭ din Gimnasiŭ şi sub de aprópe priveghiare şi pentru reînceperea annuluĭ viitoriŭ scolarŭ sĕ se pótă întórce la posturile lorŭ înavuţiţi cu noue cunoscinţe cu sănitóse ideĭ de pedagogiă. Aseminea mĕsură n'aru costa pre On. Ministeriŭ de câtŭ sumele ce s'arŭ asemăna pentru indemnitatea drumuluĭ institutorilorŭ chiamaţi la institutulŭ normalŭ din Capitale cum şi remunerarea ce s'ar da profesorilorŭ însărcinaţi în curgere de 2 lunĭ de a dirige şi numaĭ îndeletnicirile studióse ale junilorŭ institutorĭ cariĭ sub tóte privirile meritä solicitudinea guvernuluĭ.

Subscrisulŭ se măgulesce a crede, că On. Ministeriŭ va apreţui binele intelectualŭ şi moralŭ ce arŭ resulta din acéstă mesură

. Terminândŭ adauge numaĭ a face observarea ca numĕrulŭ de 20 pênĕ la 30 arŭ încapé în localulŭ internatuluĭ pedagogicŭ din Treĭ Ierarchi şi ca plata întreţinerii acestorŭ tineri magistri n'arŭ costa maĭ nimicŭ în cursŭ de 2 lunĭ pe lângă folósele neprețuite ce s'arŭ reversa după aceea asupra întreguluĭ corpŭ alŭ învĕţătorilorŭ primarĭ.

Inspectorŭ Generalŭ *N. Ionescu.*

No. 3.
1859 Iunie 23.

ANESA No. 76 (bis).

ON. MINISTERIŬ DE CULTE ŞI INSTRUCŢIUNE PUBLICĂ.

Inspectorulŭ Generale.

Raportŭ

Prin oficia sa sub No. 5897 On. Ministeriŭ cere de la subscrisulŭ că, „consultândŭ lista nominativa a magistrilorŭ comunalĭ instituiţĭ în annulŭ contenitŭ, facĭă cu catalógele respective pŏstrate la consiliulŭ scolarŭ, sĕ emită parerea sa carĕ dintre acestĭ învĕţătorĭ sĕ se chiame la Iaşĭ spre perfecţionare;' subscrisulŭ are onóre de a respunde 1-iu că în archiva consiliuluĭ scolariŭ n'aŭ găsitŭ colecţiunea complectă a catalógeloriŭ scólelorŭ sătescĭ şi încă maĭ pucinŭ acta numirilorŭ învĕţătorilorŭ sătescĭ în fiinţă; şi alŭ 2-lea ca cancelaria scólelorŭ neorganisată ce aŭ fostŭ pênĕ acumŭ n'aŭ priimitŭ măcarŭ în copia rapórtele comitetelorŭ de inspecţie din districte asupra esameneloru din urmă de finitulŭ anuluĭ şi déră din aceste cause subscrisulŭ au venitŭ la socotinţa ca, pentru că On. Ministeriŭ să ajungă în scurtulŭ timpŭ, ce aŭ rĕmasŭ pênĕ la începerea anuluĭ scolarŭ, la scopulŭ chiămareĭ spre pertecţionare a magistrilorŭ comunalĭ, este urgenţă de a se face de îndată acéstă chiămare prin telegrafŭ tuturoru acestorŭ funcţionarĭ alŭ cărora numeru este de doue-decĭ şi patru, ce e dreptu, chiămându astŭ-feliŭ pe toţi acestĭ magistri comunalĭ, cândŭ s'arŭ fi potutŭ chiăma şi dintre învĕţătoriĭ elementarĭ pe uniĭ ce astădĭ cu titlulŭ de supleanţĭ şi adjuncţĭ de profesorĭ primarĭ nu suntŭ póte maĭ cualificaţĭ de câtŭ învĕţătoriĭ sătescĭ mesura se aplică esclusivŭ la scólele comunale; însă acésta după părerea subscrisului nu este de locŭ o deviare, ci maĭ vîrtosŭ o manţinere prudentă consiliată şi de strîmtorirea timpuluĭ, în marginile stricte ale dispositiunilorŭ luate.

Decĭ subscrisulu aduce la cunoscinţa On. Ministeriŭ că dintre ceĭ doue-decĭ şi patru magistriĭ comunalĭ şepte se şi afla adunaţĭ în Capitale şi asteptândŭ după îndemnulŭ ce sub-scrisulŭ le-a făcut în înţelegere cu Domnulŭ Directorŭ alŭ Ministeriuluĭ, ca se véḑă punerea în lucrare a dispositiilorŭ aretate de guvernŭ. Écă pe anume acestĭ şepte magistrii comunalĭ, D.D. Simionescu din Geraiestĭ, Antonŭ din Răchiteni, Dascalescu din Hermarescĭ; Hincu din Tirestĭ; Bobescu din Păltinişiŭ, Mardari din Condarem; Ne'elcu din Bogdănescĭ. Totŭ o data subscrisulu da în s ire On. Ministeriŭ ca patru din preparanḑiĭ de magistriĭ comunalĭ, ce în ăstŭ annŭ aŭ sĕvêrşitŭ cursulŭ şi anume D.D. Baluşescu, Mironescu, Ripanŭ şi Cusenu aŭ manifestatŭ verbalŭ dorinţa de a fi numeraţĭ între ceĭ chiamaţi spre perfecţionare. Asemenea unŭ aspirantŭ

www.digibuc.ro

magistru dej a numitŭ provisoriŭ la Cotnarĭ D-lŭ Atanasiŭ, aŭ declaratŭ subscrisului că fără a cere vr'o îndămănare voiesce a fi înscrisŭ între cei chiamaţĭ. In sfêrşitŭ D-lŭ Dobrea adjunctŭ în scóla din Odobescĭ, aseminea a manifestatŭ dorinţa de a se ocupa în vacanţiele curente în perfecţionarea pedagogică. Intru tóte aceste casurĭ subscrisulŭ, dându motivŭ On. Ministeriu la lucrarea definitivelorŭ mĕsurĭ pentru începerea cursuluĭ de perfecţionare iea libertatea de a recomanda ca însărcinaţĭ cu materia acestuĭ cursŭ pe D. Cobolcescu pentru ramura sciinţelorŭ şi pe D-lŭ Hâjdĕŭ pentru aceea a literilorŭ Décă s'arŭ puté însărcina cineva încă cu unŭ micŭ cursŭ de desemnŭ, s'arŭ completa câtŭ cu putinţă acestŭ cursŭ de repetiţiunĭ pedagogice, conformŭ cu totalulŭ programuluĭ în vigóre pentru scólele comunale

Inspectorulŭ Generalŭ *N. Ionescu.*

Rasoluţiunea.

Grabnicŭ se vorŭ înainta următórele lucrărĭ:

a) Prin depeşa cŏtră Prefecţĭ se vorŭ chiama în Capitală învĕţătoriĭ sătescĭ, arĕtaţĭ prin acestŭ raportŭ cu arĕtare că de cheltuelele drumuluĭ vorŭ fi desdaunaţĭ şi că aicea vorŭ remâné pe o lună de ţile.

b) Se vorŭ face decretele cuvenite pentru D.D. Coboclescu şi Petriceĭcu Hâjdĕu aşa în câtŭ cu începutulŭ luniĭ cursurile sĕ se încépă.

c) Prin Directorele internatuluĭ Basilianu şi, în lipsă, unulŭ dintre învĕţătorĭ, alesŭ de ceĭlalţĭ, se va da de fiă-care învĕţătoriŭ câte 2 leĭ pe ţi cheltuiéla menagiuluĭ din § întreţinerii internatuluĭ.

V. Aless. Urechiă.

ANESA No. 77.

Lista Lămuritóre asupra deschidereĭ si renduitrei profesoriloru la scólele săte cĭ.

1. La moşia Costuleniĭ casa de scólă aŭ fostŭ gata în anulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. sub No. 4424 Iuniŭ 3; Prefesoru s'aŭ numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decretulu No. 6170 Ionŭ Borcea, unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregatitóre.

2 Paltiniş. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în anulŭ 1858 după comunicaţiunea făcută de secţ. II. sub No. 4424 Iuniŭ 3; Profesorŭ s'aŭ numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decreţulŭ No. 6171 George Botescu, unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre.

3. Boróea. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în anulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. sub. No. 4424 Iuniŭ 3. Prof. s'aŭ numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decretulŭ No. 6173 Lupu Bondescu, unulŭ din prepraranţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre.

4. Ruşii. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1848 după comunicaţia făcută de secţ. II. sub No. 4424 Iuniu 3 Prof. s'a numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decretulu No 6172 Scarlatŭ Constantin, unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre.

5. Stălinescĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. No. 4424 Iuniŭ 3 Prof. s'a numitŭ la 12 Iuliu 1858 cu decretulŭ No. 6174 Pandele Brădescu, unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitór .

6. Cordareniĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. No. 4424 Iuniŭ 3 Prof. s'a numitŭ la 12 Iuliu 1858 cu decretulŭ No 6175 George Mardarie unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre

7. Hărmănescĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţiunea făcută de secţ II, No. 4424 Iuniŭ 3. Prof. s'a numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decretulŭ No. 6177 Dumitrie Dascalescu unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregatitóre.

8. Geräiescĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţiunea secţ. II. No. 4424. Iuniŭ 3. Prof s'a numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decretulŭ No. 7178 Georgie Simionescu, unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre.

9. Rachitaniĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţiunea secţ. II. No. 5649 Iuniŭ 30. Prof. s'a numitŭ la 12 Iuliŭ 1858 cu decretulŭ No. 6176 Ioan Antoniu, unulu din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre.

10 Ivănescĭ Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia secţ. II. No. 6329 Iuliŭ 14; Prof s'a numitŭ la 13 Septembre 1858 cu decretulŭ No. 9520 Ioan Mega, unulŭ din preparanţiĭ absoluţĭ aĭ scóleĭ pregătitóre

11 Sinotoştiĭ. Casa de scólă nu este inca gata; dupa comunicaţiunea secţ. II. No. 7573 din 5 Augustŭ; scóla se ţine in casele de posesoriă. Prof. s'a numitu la 8 Augustŭ 1858 cu decretulŭ No 7594

www.digibuc.ro

Alesandru Hâncu, unulŭ din preparandii absoluţi ai scóleĭ pregătitóre.

12. Măcărescĭ. Casa de scólă iérăşi nu este gata după comunicaţiunea posesoruluĭ D-luĭ Vor. N. Docanu cu data din 1 Ianuariŭ 1858; scóla se ţine în casele de posesiă; Prof. s'a numitŭ la 8 Augustu 1858 prin decretulŭ cu No. 7601 Ierodiaconulŭ Ioan Patron care aŭ absolvitŭ cursulŭ de 4 annĭ în seminariulŭ Socoleĭ.

13. Rădăşenĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858, după încredinţarea luată de la chiar profes. sf. sa iereulŭ George Laţişŭ prin înscrisulŭ din 16 Augustŭ 1858. Acesta s'a numitŭ cu decretulŭ No. 8296 din 23 Aug. 1858 pe temeiulŭ certificatuluĭ comitetuluĭ de Inspecţiune al scóleĭ din Fôlticenĭ, doveditoriŭ că a sevêrşitŭ 3 clase primarie

14. Ţipescĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. No. 7831 Aug. 11, 1858 Prof. s'a numitŭ la 23 Aug 1858 cu decretulŭ No 8306 Nicolau Petcu unulŭ din preparandiĭ absoluţi aĭ scóleĭ pregătitóre.

15. Bogdănescĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. No. 8023. 1858 Augustŭ 11. Prof. s'a numitŭ la 13 Sept. cu decretulu No. 9519 George Nedelcu, care aŭ studiatŭ în seminariulŭ din So ola întregŭ cursulŭ de josŭ de 4 annĭ şi 1 annŭ în clasele înalte.

16. Bogdana. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II. No. 8545 Aug. 28, 1858. Prof. s'a numitŭ la 13 Sept. 1858 cu decretulŭ No. 9517 Antou Antoniu, care aŭ săverşitŭ la seminariulŭ din Socola cursulŭ de gradulŭ I de 4 annĭ

17. Bicasulŭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ II. No. 9208 din 6 Sept. 1858. Prof. s'a numitŭ la 13 Sept. 1858 cu decretulŭ No. 9513 Ioan Florescu. unulŭ din preparandiĭ abs. aĭ scóleĭ pregătitóre.

18. Preutescĭ. Casa de scólă aŭ fostŭ gata în annulŭ 1858 după comunicaţia făcută de secţ. II No. 9381 Sept. 11, 1858 Prof. s'a numitŭ la 13 Sept 1858 cu decretulŭ No. 9515 Constantin Istrate, unulŭ din preparandii absoluţi aĭ scóleĭ pregătitóre.

19. Văleniĭ. Casă de scólă nu este, ne fiindŭ prevedută în contractŭ, însă scóla se ţine după declaraţia D-séle posesorulŭi din 17 Mart. 1857 în o casă locuitorescă din satu, déiŭ pe care acumŭ nu voiesce a o mai da. Prof. s'a numitŭ la 6 Noembre 1857 cu decretulŭ No. 11961 Ioan Gorescu care aŭ săverşitŭ, cursulu de 4 annĭ la seminariulŭ din Huşi.

20 Creţescĭ. Casa de scolă au fostŭ gata în annulu 1859, după comunicaţia făcută de secţ. II. No. 2536 din 20 Marte 1858. Prof. s'a numitŭ la 28 Marte 1859 cu decretulŭ No. 2822 pe temeiulŭ atestatului ce a înfăcişatŭ despre săverşirea cursuluĭ de 4 annĭ la seminariulŭ din Huşĭ şi pe temeiulŭ raportuluĭ Consiliuluĭ scol. No. 40.

21. Luncaniĭ Scóla se ţine într'o casă de obscea acestuĭ satŭ potrivitŭ declaraţieĭ din 5 Sept. 1858. Prof. s'a numitŭ la 21 Oct. 1858 sub No. 11394 Ioan Dăscălescu, unulŭ din preparandiĭ absoluţĭ.

22. Vrancea. Scola s'a ţinutŭ pênĕ la 15 Noem. 1858 în alte încăperĭ particulare, însă de atuncĭ în cóce s'a mutatŭ în propriele eĭ case zidite cu cheltuiéla obsceĭ Vrâncenĭ. Prof. sunt D lŭ Vasile Udrea, care a săverşitŭ cursulŭ de gradulŭ I la seminariulŭ din Socola şi care s'a numitŭ la 13 Sept. 1858 cu decretulŭ No. 9518 şi D-lŭ Aureliŭ Cota care aŭ fostŭ recomandatŭ prin raportulŭ Consiliuluĭ scolarŭ No. 140 din 1858 şi care este cunoscutŭ ca alŭ doilea profesorŭ.

23. Ezereniĭ, proprietate a epitropieĭ seminariuluĭ Socoleĭ. Casa de scólă s'a gătitŭ în annulŭ curentŭ după încredinţarea cuprinsă în raportulŭ Comitetuluĭ seminariuluĭ Socoleĭ din 2 Aprile 1859. Prof. s'a numitŭ la 16 Iuniŭ 1859 cu decretulŭ No 4760 preotulŭ Nicolaŭ Negrescu, care aŭ sevêrşitŭ cursulŭ de gradulŭ I în seminariulŭ Socoleĭ şi care s'a aprobatŭ şi de Consiliulŭ scolarŭ prin raportulŭ No. 58.

24. Bercu şi Gusmaniĭ. Casa de scólă s'a gătitŭ în annulŭ curentŭ după comunicaţia făcută de secţ. II No. 2864, Marte 30 din 1859, éră prof., care este preotulŭ G. Ionescu, s'a numitŭ la 21 Oct. 1858 cu decretulŭ No. 11293; numitulŭ a săverşitŭ cursulŭ graduluĭ I şi parte din alŭ II-lea la seminariulŭ din Socola.

Semnatŭ *Melidonu.*

Dosaru 1279 din 1858
pag. 323

www.digibuc.ro

ANESA No. 78.

JURNALŬ

Considerându ca § 26, lit. C din regulamentulŭ scolarŭ vede în scólele de fete mezlocŭlŭ de a se forma din tinerile Patrieĭ soţii şi mume bune în care răţimă fericirea casnică a familieĭ şi basea pentru crescerea cetaţenilorŭ.

Considerându că vitalitatea naţională reşede totŭ déuna în masa poporuluĭ şi că singurulŭ mezlocŭ de regenerare naţionale este regenerarea poporuluĭ.

Considerându că scolĭ pentru sesulŭ bărbătescŭ aŭ începutŭ a se face prin sate.

Considerându că ecuilibrarea de înteleginţă între ambele sexe este o garanţiă a buneĭ armoniĭ şi a moralităţiĭ familieĭ.

Considerându că educaţiunea sesuluĭ femeescŭ este cea dântêiŭ necesitate în regenerarea poporuluĭ, fiindŭ că ele sunt menite a face din fiă ce familiă câte o scólă, unde pe lângă educaţiunea sufletéscă sĕ pótă da copiilorŭ lor şi priimile noţiuni desvoltătóre inteleginţeĭ

Ministeriulŭ simte viŭ trebuinţa de a se începe infiinţarea grabnică de asemenea scolĭ şi pe la sate.

Considerându ênsă strîmtorirea de mezlóce în care se află budgetulŭ Instrucţiuneĭ publice.

Considerându şi necesitatea de a se uniformiza câtŭ maĭ multŭ învĕţătura elementare pentru ambele sese, spre a nu rumpe ecuilibrulŭ lorŭ de inteligînţă, care sĕ provóce desarmonia şi nefericirea în familiă.

Considerându că scolariĭ satenı de partea bărbătéscă atâtŭ după regulamentŭ câtŭ şi in esperienţa anilorŭ, din urmă se vĕdŭ a nu puté frecuenta scolile sătescĭ, decâtŭ în timpu de iérnă cândŭ nu sunt chiămaţi la lucrulŭ câmpuluĭ.

Considerându, că cea maĭ mare parte a anuluĭ scóla remâne disponibile.

Considerându că fetele sătenilerŭ mai puţinŭ sunt ocupate cu agricultura, maĭ vêrtosŭ în vêrsta de la şése annĭ pênĕ la 10—12.

Considerându că chiarŭ este de datoria guvernuluĭ a conlucra la stavilarea sexuluĭ femeescŭ de la muncĭ ne potrivite cu slabele séle puterĭ fisice şi prin urmare dăunătóre sănătăţeĭ publice.

Ministeriulŭ crede, că lipsa de scoli de fete pe la sate se póte cu puţină cheltuélă şi maĭ lesne alătura decretându-se ca celŭ puţinŭ totŭ timpulŭ, în care scólă sătéscă arŭ trebui se sté închisă pentru băeţi din causa lucrăreĭ pământuluĭ, ea se fiă deschisă pentru copilele sătenilorŭ de la vêrsta de 6—12 annĭ, pe lângă care şi iérna s'arŭ puté asemenea câte-va ore în doue çile pe sĕptămână în care beneficiulŭ scoleĭ sĕ fiă érăşĭ acordatŭ numaĭ fetelor.

Secţia va comunica jurnalulŭ de facia Consiliuluĭ scolarŭ, cerêndui socotinţa în asemenea casŭ şi findŭ-ea conformă cu aceea a Ministeruluĭ, consiliulŭ odată cu comunicarea observărilorŭ séle se chipzuéscă grabnicŭ statutele şi programulŭ, ce ar crede maĭ uemerite pentru instrucţiunea elementariă a copilelorŭ sătenilorŭ românĭ.

D. M. *B. Alesandrescu Urechiă.*

ANESA No. 79.

CONSILIULŬ SCOLARŬ

Nr. 79, 17 Iuniu 1859

Raportŭ

La officiulŭ Or Ministerui No 4658. pe lângă care comunică copia de pe jurnalulŭ încheiatŭ subdata 12 Iuniŭ curentŭ, în objectulŭ participăreĭ copilelorŭ sătene la învĕţătura publică, cu onóre se respunde, că consiliulŭ cu viŭ mulţămire şi în unanimitate aprobă mĕsură Ministeriale şi otărésce ca pentru asemenea scólă sĕ se aplice programa şi statutele în vigóre astă-çĭ pe la scólele filiale din Iaşĭ iéră în câtŭ pentru lucrulŭ de mână, consiliulŭ lasă la dispositia On. Ministerŭ spre a chipzui după mĕsurele pecuniare, de care póte dispune.

Inspector general alŭ scólelor *N. Ionescu*
Dr. Apostolescu.
Z. Columbu.
G. I. Iconomu.
Miclea.
Suciu

1859 Iunie 18.
Secţia I

Resoluţiune.

Se va face referatu la consiliulŭ Ministrilorŭ prin care sĕ se aréte considerantele de pe jurnalulŭ încheiatŭ de sub-scrisulŭ, câtŭ şi modulu cum aceste scolĭ de fete se potŭ întreţiné, cerêndu-'i se învoire de a se prevedé în contractele viitóre de imposesiere de moşii micului sporiu pênĕ la 3000

www.digibuc.ro

leĭ pe annŭ pentru profesorĭ spre desdaunare pentru nóua sarcină, ce li se va da de a avé clase şi pentru fetele sătenilorŭ. éră pênĕ ce asemenea sporiŭ se va regula în aşa modŭ prin contractele pentru moşiile deja imposesiate, sĕ se învoiéscă Ministeriuluĭ a-lŭ sloboçli din economiile caseĭ cleruluĭ.

V. A. Urechiă

ANESA No. 80.

PRINCIPATELE-UNITE.

REFERATŬ LA CONSILIULŬ MINISTRILORŬ.

Ministeriulŭ Cultului şi alŭ Instrucţiunii publice. Secţia I. No. 4937. 1859. Iuniu 24.

Considerându că §. 26 lit. C· din regulamentulŭ scolarŭ vede în scólele de fete mezloculŭ de a se forma din tinerile Patrieĭ soţii şi mame bune, în care rézimă fericirea casnică a familieĭ şi basea pentru crescera cetăţienilorŭ.

Considerându, că vitalitatea naţionale reşede totu déuna în mésa poporuluĭ şi ca singurulŭ mezlocŭ de regenerarea naţionale este regenerarea poporuluĭ.

Considerându că numaĭ prin estinderea învĕţătureĭ şi a moralităţiĭ prin scolĭ se póte ajunge la acestŭ scopu.

Considerându că scolĭ pentru sexulŭ bărbătescŭ aŭ începutŭ a se face prin sate

Considerĕndŭ că ecuilibrarea de întelligenţă între ambele sexe este o garanţă a buneĭ armoniĭ şi moralităţiĭ familieĭ;

Considerându că educaţiunea sexuluĭ femeescŭ este cea d'ântêiu necesitate în regenerarea poporului, fiindŭ că ele suntŭ menite a face din fiă ce familiă câte uă scólă, unde pe lêngă educaţiunea sufletéscă să pótă da copiilorŭ şi primele noţiunĭ desvoltătóre înteligenţiĭ;

Ministeriulŭ simte viu trebuinţa de a se începe înfiinţarea grabnică de asemenea scolĭ şi pe la sate

Considerându însă strimtórea de mezlóce, în care se află budgetulŭ instrucţiuneĭ publice;

Ministerulŭ în unire cu Consiliulŭ scolarŭ aŭ chipzuitŭ că învăţătura fetelorŭ pentru sate sĕ se facă în aceleaşĭ şcolĭ înfiinţate şi pentru băeţĭ, regulându-se pentru acésta óre şi çile osebite în privire maĭ alesŭ că scolariĭ sătenĭ de partea bărbătéscă atâtŭ după regulamentŭ, câtŭ şi din esperienţa anilorŭ din urmă se vedŭ a nu puté frecuenta scólele sătesci de câtŭ în timpu de iérnă, cândŭ nu sunt chiămaţĭ la lucrulŭ pâmêntuluĭ, în câtŭ cea maĭ mare parte a anuluĭ ramâne disponibilă.

Acéstă mesura de cea d'ântêiu urgenţă pentru ţérră, pe lângă că asiguréză o largă parte de luminare întellectuală pentru mésa naţieĭ fŏră a îngreuna statulŭ cu cheltueli împovĕrătóre, apoĭ maĭ este fórte favorabile uniformisarea câtŭ maĭ multŭ pentru ambele sexe.

Subscrisulu are onóre a o comunica apreţiatieĭ On. Consiliu, poftindu-'lŭ totŭ odată ca în privirea sporiuluĭ de muncă, ce va necesita pentru profesoriĭ sătesci o aseminea îndouită sarcină şi în privirea slabuluĭ salariu de 2,600 leĭ pe anŭ, ce le este asignuite acumŭ, sĕ bine voiéscă a încuviinţa sporirea a cestuĭ salariu până la suma de 3000 leĭ pe anŭ, care sporiu pentru moşiele ce aŭ a se înposesa în viitorŭ sĕ se prevédă prin contracte în sarcina posesorilorŭ după pilda urmată şi pênĕ acum, éră pentru acele ce se găsescŭ acum imposesuite sĕ se plătéscă şi acest sporiu totŭ din clasa Cleruluĭ cu începere de la 1. Sept. an. cor. cândŭ urméză a se deschide învĕţătura pentru fete precumŭ se urméză şi pênĕ acum cu lefile profesorilorŭ de pe la moşiile, unde nu aŭ urmatŭ nicĭ o nouă imposesuire spre a se prevedé în contractŭ.

ANESA No. 80.

Consiliulŭ scolarŭ cŏtre onor. Ministerŭ de Culte şi Instrucţiune publică, 1860, Ianuariŭ 18, No. 10.

In urma oficiuluĭ onor. Ministerŭ No. 7116 din anulŭ contenitŭ 1859, atingĕtorŭ de reorganisarea scólelorŭ sătescĭ în chipŭ de a puté fi frecuentate şi de fete, însărcinându pe D-lŭ doctor Velini spre a studia şi presenta unŭ projectŭ de cele maĭ susŭ arĕtate, de la D-luĭ s'a priimitŭ referatulŭ cu data din 13 Decembre anulŭ contenitŭ prin care opinéză că băeţiĭ sĕ înveţe numaĭ în lunile de iérnă, érŭ în lunile de véră să înveţe fetele; — consiliulŭ ênsă este de părere ca sĕ se lase în chipzuinţa profesoruluĭ, ca adecă sĕ înveţe băeţiĭ înainte de mésă érŭ dupe mésă să înveţe fetele; érŭ

www.digibuc.ro

de cum-vă D-lu profesorŭ arŭ socoti că arŭ fi mai potrivitŭ, atuncĭ póte ca fetele sĕ învețe împreună cu băeții în aceléșĭ óre, punêndu-se însă înaintea D lorŭ profesorĭ ca, numaĭ aceĭ însurațĭ să urmeze a învĕța și pe fete de la vêrsta de 10 annĭ înainte, érŭ aceĭ neinsurațĭ numaĭ pênĕ la cea de dece annĭ.

Președintele Consiliului: *B. Alesandrescu Urechiă.*
Z. Columbu.
Miklea.
G. I Iconomu.

Resoluțiune.

Se aprobă dispositiunile prevĕdute de consiliŭ, pentru care se va face cunoscutŭ profesorilorŭ sătenĭ a începe cursurile pentru fete dupe dispositiunile, ce însișĭ arŭ chipzui de maĭ potrivite cu împrejurările locale; érŭ sporirea de salariŭ prevĕdută pentru asemenea mĕsură nu li se va sloboți decâtŭ de la data, cândŭ în catalógele ce vorŭ presenta, se va găsi coprinsŭ numĕrulŭ celŭ pucinŭ de 10—15 eleve.

B. Alesandrescu Urechiă.

ANESA No. 80 (bis.)

Circularŭ la toțĭ profesoriĭ sătenĭ, No. 764, annulŭ 1860, Ianuariŭ 29.

PRINCIPATELE-UNITE

MOLDOVA ȘI ȚĔRRA ROMÂNĔSCĂ

MINISTERULŬ MOLDOVEI

DEPARTAMENTULŬ DE CULTE ȘI INSTRUCȚIUNE PUBLICĂ.

Către profesorulŭ scóleĭ publice elementare din satulŭ..... districtulŭ.....

Considerândŭ că § 26, lit C, din regulamentulŭ scolarŭ vede în scólele de fete miḑilócele de a se forma din tinerile patrieĭ soțiĭ și mume bune, în care rézimă fericirea casnică a familieĭ și basa pentru crescerea cetățenilorŭ;

Considerândŭ că vitalitatea națională reșĕde totŭd'auna în mésa poporuluĭ și ca singurul mezilocŭ de regenerare națională este regenerarea poporuluĭ;

Considerândŭ că numaĭ prin respânderea învĕțăturieĭ și a moralităței se póte ajunge la acestŭ scopŭ;

Considerândŭ că scolĭ pentru sexulŭ bărbătescŭ aŭ începutŭ a se face prin sate;

Considerândŭ că equilibrarea de inteligință între ambele sexe este o garanțiă a buneĭ armoniĭ și a moralităței familieĭ;

Considerândŭ că educațiunea sexuluĭ femeescŭ este cea âncêiŭ necesitate în regenerarea poporuluĭ, fiindŭ-că ele sunt menite a face din fiă-ce familiă câte o scólă, unde pe lângă educațiunea sufletéscă se póte da copiilorŭ și primele noțiunĭ desvoltătóre de inteligință;

Ministerulŭ simte viue trebuință de a se începe înființarea grabnică de asemenea scolĭ și pe la sate;

Considerândŭ însă strîmtorarea de miḑilóce în care se află budgetulŭ instrucțiuneĭ publice;

Ministerulŭ, în unire cu consiliulŭ scolarŭ, aŭ chipzuitŭ ca învețătura fetelorŭ pentru sate, sĕ se facă în aceléșĭ scolĭ înființate și pentru băeții regulându se pentru acésta ore și ḑile otărîte.

Esecutarea acesteĭ mĕsurĭ de cea maĭ âncêiŭ urgență pentru țérră, sub-scrisulŭ o încredințéză deosebitei D-téle chipzuințl domnule profesorŭ, pentru a o pune de îndată în lucrare, țiindŭ la scóla pusă sub a D téle conducere și unŭ clasŭ pentru fete, în care sĕ li se predée învĕțăturile prevĕḑute de programŭ în orele și ḑilele ce veți găsi maĭ potrivite, așa spre esemplu, băeții potŭ învĕța înainte și fetele dupe ameaḑĭ séŭ vice-versa séŭ și ambiĭ în aceléșĭ ore, décă póte fi potrivitŭ; cu acésta însă ca, profesoriĭ neînsurațĭ nu vorŭ priimi în clasu decâtŭ fete pênĕ la vêrsta de 10 annĭ.

Érŭ pentru încuragiarea D téle și pentru sporulŭ de îngrijire, ce póte necesita acéstă nouĕ regulare, nu maĭ pucinŭ și pentru speranțele ce sub-scrisulŭ are că veĭ sci rĕspunde cu deplinătate la misiunea ce se încredințéză, sub-scrisulŭ vĕ face cunoscutŭ că salariulŭ D-téle va fi sporitŭ la suma de 3000 leĭ pe annŭ, cu începere de la ḑiua cândŭ în catalógele scóleĭ D-téle se va vedé figurându celŭ pucinŭ cifra de 10—15 eleve, pênĕ cândŭ subscrisulŭ speră că veți raporta și de punerea în lucrare a oficiulnĭ de faciă.

Ministru Secretaru de Statŭ la Minist. de Culte și Instrucțiune Publică ad-interim
B. Alesandrescu Urechiă.

Seețiunea I.
No. . . .
Iassy, 1860, Ianuariu.

www.digibuc.ro

ANESA No. 81.

REFERATŬ.

Conformŭ prescriereĭ comunicate, subscrisulŭ are onóre a presenta resumatulŭ resultatelorŭ presentate de esamele finale a anuluĭ scolasticŭ $185^{5}/_{9}$ după raporturile delegaţiunilorŭ asistente, câte s'aŭ primitŭ până acum.

Alăturarea sub lit. A. coprinde scólele elementare sătescĭ publice la care aŭ fostŭ delegaţĭ protoiereiĭ de ţinutŭ, după circularulŭ No 4678.

Lit. B coprinde scólele primare publice din capitale şi districte şi acele secundare din districte.

Lit. C scólele primare private, la care aŭ asistatŭ profesoriĭ delegaţĭ cu Circulara No. 4676.

Pentru scólele superióre din capitală, subscrisulŭ are onóre a presenta copiă de pe raporturile membriloră comisieĭ esaminatóre estraordinare delegate conformŭ §. din aşeḑemîntulŭ scólelorŭ.

Melidonŭ.

10 Augustŭ 1859

Resoluţiune: 1859 August, 15.

Sect. I Se va publica în doue părţĭ:

Partea I.

a) Unŭ micŭ *Compte-rendu* lămuritorŭ motivuluĭ organisăriĭ *comisiuneĭ estra-ordinare*. În acésta se va areta grăbirea şi zelulŭ deosebitŭ cu care DD. Dr Fĕtulŭ, Negură, Octaviu Theodorŭ, şi I. Fĕtulŭ aŭ respunsŭ la apelulŭ Ministeriuluĭ. cu delăsarea proprielorŭ domnielorŭ séle interese ocupându-se maĭ multe óre dearêndulŭ cu arida sarcină de esaminatorĭ. Pentru scólele de la sate se va observa că s'aŭ delegatŭ protoereĭ pentru a se angaja maĭ eficacemiute locuitoriĭ de aşĭ trămite copiiĭ la scólă. Se va areta mulţămirea Ministeriuluĭ pentru grabuicia, cu care cu toţiĭ s'aŭ pusŭ în dispunerea Ministeriuluĭ séŭ mai bine a ḑice în înteresulŭ luminăreĭ poporuluĭ românŭ

În privirea esamenelorŭ făcute de Comitetulŭ scolasticŭ se va areta părerea de reŭ a Ministeruluĭ pentru pucina îngrijire, ce aŭ pusŭ unele din ele la chestiunile privitóre la scolĭ. Se vorŭ cita acelea, care după raporturĭ s'aŭ descoperitŭ a fi indiferente pentru scolĭ. Se vorŭ lăuda acele ce 'şĭ aŭ împlinitŭ datoria.

b) După unŭ asemenea *Compte-rendu* se vorŭ publica:

I. Raporturile comisarilorŭ estra ordinarĭ.

II Estractele pentru scólele primarĭ şi pensionate.

III. Acele privitóre la scólele sătescĭ.

c) Se observă că Ministerulŭ dă în cunoscinţă publică pe câtŭ lăudabilele progrese ale scolilorŭ pe atâtŭ şi defectele loru. convinsŭ că din o francă mărturisire a lipselorŭ şi a reului va puté maĭ cu înlesnire a se găsi léculŭ vindecătorŭ; lécu pre care elŭ se şi ocupă alŭ apleca în puterea mezlócelorŭ séle şi 'n unire cu Consiliulŭ scolarŭ, ale căruia luminĭ sunt de deosebitŭ preţŭ în totŭ ceea ce privesce cestiunea.

Partea II. va coprinde:

a) Compte-rendu a serbăriĭ premilorŭ, după programulŭ serbăriĭ şi raportulŭ Înspect generalŭ.

b) lista premiaţilorŭ şi a lăureaţilorŭ din gimnasiĭ şi scólele prepărandale.

c) lista de tóte feţele, care au datŭ premie şi aŭ incuragiatŭ învĕţătura publică. Acestorŭ persóne Ministerulŭ le mulţămesce Totŭ cu acésta ocasiune Ministerulŭ mulţămesce întreguluĭ corpŭ profesorale pentru simţimentele, de care este însuflatŭ, activitatea şi abnegarea, de care dă dovédă în grelele timpurĭ ale reorganisăreĭ scólelorŭ şi a ţĕreĭ întregĭ.

B. Alesandrescu Urechiă.

ANESA No. 81 (bĭs.)

Litera A).

Resultatulŭ esamenelorŭ de capŭ de annŭ pentru scólele elementare sătescĭ publice.

La Vălenĭ din 19 copiĭ trecuţĭ în catalogŭ aŭ fostŭ numaĭ 11 faciă la esamen; asemenea la Greţescĭ din 17 numaĭ 14; la Stănilescĭ din 29 numaĭ 17 şi la Ivănescĭ din 22 numaĭ 8, căci părinţiĭ luaseră pe copiiĭ absenţĭ la lucrulŭ câmpuluĭ. Respunsulŭ copiilorŭ aŭ datŭ multŭ a spera pentru scolĭ. Raportulŭ delegat. protoiereŭ Ión Răşcanu No. 163.

Pentru scólele din Ţipescĭ delegatulŭ protoiereŭ Z. Roducolatu prin rap. No. 275 esprimă mulţămirea ce aŭ avut vĕḑênd pentru ântêia datŭ citindŭ şi scriindŭ pe copiiĭ sătenilorŭ şi numĕrândŭ destulŭ de bine în modesta lorŭ scólă, esprimându şĭ

www.digibuc.ro

dorința că asemenea scóle se fiă îmmulțite și ținute în bună stare.

Pentru scólele din Geräescĭ, Ruşiĭ şi Răchiteniĭ, districtulŭ Romanŭ, resultatulŭ esamenelorŭ aŭ fostŭ mulțămitorŭ, scóla din Răchitenĭ are numai 6 elevĭ diu causă că locuitoriĭ fiindŭ catolicĭ nu vorŭ a-şĭ trămite copiiĭ. Rap. delegat. protoiereŭ No. 64.

La scólele din Bicazŭ, districtulŭ Neamțului pe lângă delegatulŭ protoiereŭ G. Vasiliu aŭ asistatŭ şi D-lŭ Homiceanu prof. primarŭ din Pétra; posesorulŭ moşieĭ D-lŭ Comis. Vasiliu Zaharia aŭ harazitŭ premie, cărți scolare și 4 stinjiniĭ lemne de focŭ pentru scó'a primară din Pétra.

Pentru scólele din Preutescĭ, Bogdănescĭ, Boróia, Hărmănescĭ şi Radotescĭ, districtulŭ Suceava aŭ asistatŭ pe lângă protoierulŭ delegatŭ şi D-lorŭ N. Verdénu prof. primarŭ şi C. Cocea adjuntulŭ din Fălticeniĭ. Resultatulŭ învețăturei aŭ fostŭ mulțămitorŭ şi respunde la scopulŭ înființăreĭ scóleloru; rap. comit. No. 40.

La scóla din Harmănescĭ, maĭ alesŭ delegatulŭ protoiereu G. Florescu prin rap. No. 158. arétă că mare parte din părinții copiilorŭ aŭ asistatŭ cu multă bucuriă dându maĭ multe urărĭ guvernului şi că la îndemnarea ce li s'aŭ făcutŭ a trămite copiiĭ la scólă regulatŭ pentru folosulŭ ce potŭ avé locuitoriĭ aŭ întâmpinatŭ că de şi aŭ îndestulă plăcere, dérŭ nu potŭ o asemenea sântă datoriă a împlini, din causă că sunt destulŭ de împoveraţi cu lucrulŭ câmpuluĭ şi altele, în câtŭ de 'şĭ vorŭ da copiiĭ la învețătură le lipsesce totŭ ajutorulŭ.

Melidon.

ANESA No. 82.

PRESCRIPTŬ VERBALE

SECTIUNEA SCÓLELORŬ.

Pe temeiulŭ votuluĭ adunăreĭ din şedința din .....; se decide:

I. De la 1. Septembre se vorŭ deschide *patru scolĭ preparandale* în polițiile: Botoşaniĭ. Bacăŭ, Tecuciŭ şi Ismailŭ;

II. La aceste scolĭ vorŭ fi chiămați toțĭ dascălii de pe la băsericĭ din districtele împrejurătóre;

III. De fiă-care dascălŭ, se va da din cutiile sătescĭ câte treĭ-decĭ leĭ pe lună pentru vieţuire în têmpulă ocupăreĭ luĭ la scólă;

IV. Têmpulŭ învețăreĭ va fi, în annulŭ curentŭ, de treĭ lunĭ;

V. Programulŭ învețăreĭ va fi acelŭ alŭ annuluĭ ântêiŭ primarŭ şi practicŭ pedagogica.

VI. Fiă-care dascălŭ, ce va fi petrecutŭ cursulŭ de la scóla preparandală, otărâtŭ la art. IV, pentru annulŭ curentŭ, va puté fi autorisatŭ a deschide orĭ-unde arŭ voi *scólă* însă numaĭ pentru clasa I primară.

VIII. In annulŭ următorŭ, *scólele preparandale* acum înființate vorŭ preda materiile annuluĭ alŭ 2-lea primarŭ, şi aşa treptatŭ, pe fiă ce annŭ (în têmpulŭ ce prin speciale şi annuale regulamentŭ se va determina de către Ministerŭ), se vorŭ complecta scólele cu tóte clasele primare, şi acea pedagogică, pentru ca după unŭ spaciu de patru annĭ sĕ aibă țérra unŭ numĕrŭ câtŭ se póte maĭ mare de învețători elementarĭ, putêndu-se guvernulŭ chiarŭ şi pênĕ atuncĭ folosi de cunoscințele annuale dobêndite de înscrişi ascultanți la maĭ susŭ numite si din noŭ înființate scolĭ normalĭ. Acestŭ procesŭ-verbale se va aduce la cunoscința consiliuluĭ Ministrilorŭ cu anume referatu.

Ministru, *Cogălnicénu.*

No. 39,
1860, Augustŭ 12.

ANESA No. 83.

JURNALŬ.

Închiăiatu în ş dința 83 din 26 Augustŭ, 1860.

Consiliulŭ Ministrilorŭ.

Luândŭ în privire referatulu Domnuluĭ Ministru ad-interim la Culte din 22 Augustŭ No. 9327 în alăturare cu copia de pe procesulŭ-verbale ce aŭ închiăiatŭ, relativŭ la înființarea încă a patru scolĭ preparandalĭ menite a pregăti unŭ numĕrŭ pe câtŭ se póte maĭ mare de învețătorĭ elementarĭ;

Vĕdêndŭ deslegarea ce se cere în privirea art. III din acelŭ procesŭ-verbale, prin care se coprinde, ca de fiă care dascălŭ de pe la băsericĭ să se dée din cutiile sătescĭ, câte *treĭ-decĭ* leĭ pe lună, pentru vieţuirea în tempulŭ ocupăreĭ luĭ la scólă:

Considerândŭ trebuința înființăreĭ acestorŭ scolĭ;

Încuviințézĕ:

www.digibuc.ro

A se da de fiă-care dascălŭ câte *treĭ-decĭ* leĭ pe lună din cutiile sătescĭ pentru viețuirea în timpulŭ ocupăreĭ luĭ la scólă;

Domnulŭ Ministru ad interimŭ la Culte, este însărcinatŭ cu esecutarea acestuĭ jurnalŭ, în înțelegere cu Ministrulŭ interiórelorŭ, după ce se va dobandi Domnésca încuviințare.

Cogălnicénu
etc

ANESA No. 83 bis.

PRINCIPATELE-UNITE

MOLDOVA ŞI ȚÉRRA ROMANÉSCA

REFERATŬ DE LA

Ministerulŭ Cultelorŭ şi alŭ Instrucțiuneĭ Publice în Moldova.

SECȚIUNEA SCÓLELORŬ

Pe temeiulŭ votuluĭ Adunăreĭ Elective, datŭ cu ocasiunea votăreĭ budgetuluĭ Ministeriuluĭ pe annulŭ curentŭ 1860. Subscrisulŭ închiăindŭ prescriptulŭ verbale, aicea alăturatŭ în copiă, pentru înființarea încă a 4 scolĭ preparandale menite a pregăti unŭ numĕrŭ pe câtŭ se póte maĭ mare de învețătorĭ elementarĭ, are onóre a pofti pre onor. Consiliŭ ca întru câtŭ 'lŭ privesce să bine-voiéscă a da cuvenita deslegare.

Ministru Cultelorŭ şi alŭ Instrucțiuneĭ Publice
ad-interim *Cogălniceanu*

No. 9327,
Iaşĭ, 1860, Augustŭ 22.

ANESA No. 84.

Pré Înălțate Dómne

Lipsa de profesorĭ este una din cele maĭ simțite neajunsurĭ pentru grabnica respândire a învețăturеĭ pe o cale maĭ întinsă în sinulŭ națiuneĭ.

Imulțirea aședămintelorŭ publice de învețătură şi maĭ cu sémă a scólelorŭ sătescĭ, de care țérra are atâtea trebuințe, este în mare parte împiedicată prin lipse de profesorĭ şi adesea chiar în scólele pênĕ acum de maĭ nainte înființate, învețătura sufere din causă că nu se potŭ găsĭ la îndemână persóne înzŏstrate cu cunoscinți speciale în artea pedagogică, căcĭ pentru unŭ numĕrŭ indestulŭ de însemnătoriŭ de scolĭ elementare şi primare, abia se găsesce pênĕ acum creată o scóla pregătitóre pentru profesorĭ în institutulu Vasilian din Iaşĭ

In vederea acestuĭ neajunsŭ, sub-scrisulŭ aŭ cerutŭ şi aŭ căpĕtatŭ de la Cameră cu ocasiunea votăreĭ budgetuluĭ, împuternicire a înființa din annulŭ curentŭ, patru (4) nouĭ scolĭ pregătitóre de profesorĭ elementarĭ în Botoşanĭ, Bacăŭ, Tecuciŭ şi Ismail, după alăturatulŭ proiectŭ, la care să fiă chiămațĭ şi toțĭ dascalii de pe la băserici din districtele împrejurătóre, dându-li-se de adjutóriŭ la viețuire în cursulŭ petrecereĭ lorŭ la scólă câte 30 leĭ pe lună din cutiile sătescĭ.

Asemenea dispositiĭ pentru adjutorulŭ viețuireĭ dascălilor la învețătură, subscrisulŭ aŭ presentatŭ şi deliberăreĭ Consiliuluĭ Ministrilorŭ, care prin jurnalulŭ din 26 Augustŭ contenitŭ, aŭ încuviințatŭ darea acelorŭ 30 de leĭ pe lună din cutiile sătescĭ.

Sub-scrisul decĭ, cu căđutul respectŭ, referă Măriеĭ Téle aceste mĕsurĭ projectate pentru deschiderea scólelorŭ pregătitóre, rugând-o să bine voiéscă a le da Domuésca încuviințare.

Secțiunea scólelorŭ din Minist. de Culte şi Instrucțiune Publică.

Alŭ Inălțimeĭ Vóstre plecatŭ servitoriŭ.
Cogălniceanu

No. 11,326
1860 Septembre 19

ANESA No. 84 (bis.)

NOĬ ALECSANDRU IOAN I

Cu mila luĭ Dumneđeŭ şi voința Națională

DOMNU
PRINCIPATELORŬ-UNITE
MOLDOVA ŞI ȚÈRRA ROMÂNÈSCĂ

La toțĭ de față şi viitorĭ sănĕtate

Asupra raportuluĭ presentatŭ de D. Ministrulŭ nostru Secretarŭ de Statŭ la departamentulŭ Cultelorŭ şi Instrucțiuneĭ Publice.

Pe temeiulŭ votuluĭ adunăreĭ pentru înființarea de patru scolĭ normale menite a pregăti unŭ nu-

www.digibuc.ro

merŭ pre câtŭ se póte maĭ mare de învĕţătorĭ elementarĭ.

Amŭ decretatŭ şi decretămŭ:

Art. I. Scólele normale se vorŭ înfiinţa în tocmaĭ după regulamentulŭ alăturatŭ pe lângă maĭ susŭ citatulŭ raportŭ aprobatŭ de consiliulŭ Ministrilorŭ prin jurnalulŭ din 26 Augustŭ contenitŭ.

Art II. Se va da din cutiile sătescĭ câte 30 leĭ pe lună adjutorŭ de fiă care dascălŭ de pe la băsericile districtelorŭ, de unde vorŭ fi chiămaţĭ la frecuentarea scólolorŭ normalĭ.

Art. III. Şi de pe urmă D-lŭ Ministru nostru Secretariŭ de Statŭ la Departamentulŭ Cultelorŭ şi alŭ Instrucţiuneĭ Publice din Moldova, este autorisatŭ a pune în lucrare ordonanţa de faţă.

Datu-saŭ în Domnésca nóstră reşedinţă. ..... luna Septembriŭ în.....ţile, anulŭ mântuireĭ una miie optŭ sute şeĭ-ţecĭ, érŭ alŭ Domnieĭ nóstre alŭ doilea în Principatele Unite.

Alecsandru Ioan

Contra-Semnatŭ Minist. Cult. Instr. Publice
ad-interim *Cogălniceanu*

ANESA No. 85.

PRESCRIPTŬ VERBALE

SECŢIUNEA SCÓLELORŬ

In vederea projectuluĭ pentru înfiinţarea scólelor normalĭ, sancţionatŭ cu Domnésca ordonanţă No....

Se decide:

Scólele normalĭ prevĕţute de citatulŭ projectu se vorŭ deschide în cursulŭ luneĭ Octombre viitor în locŭlŭ scólelorŭ primarie de băeţĭ prin îngrijirea şi sub privighierea comitetuluĭ de inspecţia respectivă, cărora se va comunica întocmaĭ copiă după elŭ.

Pentru annulŭ acesta clasele normalĭ se vorŭ ţiné în órele libere a programuluĭ primariu şi marginirea lecţiunelorŭ se lasă cu totulŭ la dispositiunea profesorilorŭ respectivĭ, cu acésta numaĭ că programulŭ annuluĭ I-iŭ primarŭ să fiă trecutŭ în terminulŭ prescrisŭ de projectŭ.

Pentru lecţiunile claseĭ normale, se va face invitare a se însărcina profesoriĭ primarĭ din Bacăŭ şi Botoşanĭ, urmăndŭ a li se plăti jumĕtate din salarele destinate şi carĭ va fi de treĭ miĭ leĭ pentru annulŭ ântêiŭ

Pentru Ismailŭ se va face invitare D. I Smeu.

Pentru Tecuciu se va publica concursu pênĕ la 10 Octombre.

Prefecturele respective vorŭ fi invitate a publica projectulu scólelorŭ normalĭ prin tóte satele, îndemnândŭ ca măcarŭ câte unulŭ din dascălĭ de pe la băsericĭ, să se înscrié pentru cursulu normale, la care urmézĕ a se bucura de înlesnirele prevĕţute de projectŭ, şi prin carĭ 'şĭ vorŭ puté asecura viitorulŭ lorŭ avêndu, a fi întrebuinţaţĭ ca profesorĭ satescĭ cu tóte beneficiile prevĕţute pentru acésta

Dir. Minist. *Alesandrescu Urechiă.*

No. 102.
1860 Septembriu 25

ANESA Nr. 86.

Pré Inălţate Dómne!

Prin Domnésca Vóstră ordonanţă No. 11,327 aţĭ bine voitŭ a încuviinţa înfiinţarea de 4 scolĭ normale pentru pregătirea de învĕţătorĭ sătescĭ după projectulŭ ce sub-scrisulu a avutŭ onóre a ve presenta pe temeiulŭ voturilorŭ ad-hoc a camereĭ elective. Prin citatulŭ projectŭ una din aceste scolĭ se statornicesce pentru Ismailŭ. In privire însă că de acolo s'a primitŭ sciinţa că înfiinţarea scólei normale va întempina maĭ multe greutăţĭ şi întêrdiere, atâtu din lipsa de profesore câtu şi din aceea, că pucinĭ dascălĭ sateschĭ se găsescu în acele părţi, carĭ să priimésca a se înscrie la asemenea scólĭ.

Sub-scrisulu propune Măriei-Téle, cu cădutulŭ respectŭ să bine-voiţĭ a autorisa stĭ mutarea acesteĭ scolĭ normale de la Ismailŭ la Pétra, unde se potŭ avé înlesnirĭ pentru grabnica eĭ înfiinţare.

Divisiunea scólelorŭ din Ministrulu Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ Publice.

Alŭ Inălţimeĭ Vóstre plecatŭ servŭ.
Cogălnicénu

Capulŭ Secţiuneĭ: *Melidon.*

No. 13, 697.
1860, Octombre 22.

---

www.digibuc.ro

ANESA No. 86 (bis.)

NOI ALECSANDRU IOAN I.

Cu mila luĭ Dumnneḑeŭ şi voinţa Naţionale

DOMNŬ

PRINCIPATELORŬ-UNITE

MOLDOVA ŞI ŢĖRRA ROMÂNEASCĂ

La toţi de faciă şi viitorĭ sănĕtate

Asupra raportuluĭ cu No. 13,697, presentatŭ de Domnulŭ Ministru Nostru, secretarŭ de statŭ la departamentulŭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice.

Amu decretatŭ şi decretămŭ:

Art. I. Încuviinţămŭ Stremutarea Scóleĭ normale din Ismailu în politia Pétra.

Art. II. şi celŭ de pe urmă Domnulŭ Ministrulŭ nostru Secretarŭ de statŭ ad-interim la Departamentulŭ Cultelorŭ şi alŭ Instrucţiuneĭ publice din Moldova este autorisatŭ pentru aplicarea ordonanţeĭ de facia.

Datu-s'aŭ în Domnésca Nóstra reşedinţă Iaşiĭ în anulu mântuireĭ una miie optŭ snte şese-ḑecĭ, luna Noembriu în 5 ḑile; éră alŭ Domnieĭ Nóstre alŭ doilea în Principatele-Unite.

Alecsandru Ioan.

Contra semnatu Ministru Secretarŭ de statŭ adinterim la Departamentulŭ Cultelorŭ şi alŭ Instrucţiuneĭ Publice.

No. 13608. *Cogălniceanu.*

Onorabile Ministerŭ de Culte şi Instrucţiă.

La scóla normală de aicea, nu s'aŭ presentatŭ maĭ multŭ de unulŭ, din satulŭ Iliescĭ acestu ţinutŭ, numitŭ Costache fiulŭ Dascăluluĭ Pavel de acolo.

Primirea luĭ a fostŭ la 3 Noembriŭ. Se crede, că publicaţia prin Monitorŭ n'a fostŭ destulă·

Onorabilulu Ministerŭ bine-voéscă a o repeta, décă va găsi de cuviinţă.

C. Platon.

No. 116. Bacau 15 Noembriu 1860.

ANESA No. 87.

Domnule Ministru!

Sub-semnatulŭ, profesore primariŭ alŭ scóleĭ publice din târgulŭ Pétra, conformŭ oficiuluĭ No 14,844, prin care i s'a pusŭ însărcinarea a preda objectele regulate pentru scóla de adulţi ce s'aŭ înfiinţatŭ în acestŭ districtŭ; pregătindŭ programa de objecte şi împărţirea órelorŭ pentru Cl. I. ce urméḑă a se începe de la 1 Decembre viitorŭ, o-dată cu acésta o presentezŭ în copiă Domnieĭ Vóstre, cu adăugire că pênĕ astăḑĭ s'aŭ inscrisŭ în liste deschise de Comitetŭ, conformŭ oficiuluĭ No. 14,844, individiĭ arĕtaţĭ pe contra pagină, cu carĭ şi procedezŭ către începerea cursuluĭ.

Primiţĭ, Domnule Ministru, încredinţieri despre devotamentulŭ şi respectulŭ ce vĕ conservŭ.

Profesorŭ Primarŭ *N. Vicol.*

Numele şi prenumele dascălilorŭ înscrişĭ.

1) George Grigoriŭ înscrisŭ la 28 Noembre, dascălŭ din Suburbia Precista t. Pétra.

2) Constantin Gosanu înscrisŭ la 28 Noembre Dascălŭ la băserica Catedrală din Pétra.

3) Ioan Bonceacu diaconŭ, înscrisŭ la 29 Noembre. Cântăreţŭ la băserica din Satulŭ Dómna.

No. 163
Pétra, 30 Noembre 1860.

ANESA No. 87 (bis.)

Sciinţele:

Ce se propunŭ la clasa I, de adulţĭ în treĭ lunĭ a annuluĭ curentŭ, începătóre de la 1, Decembre 1860 şi espirate la finitulŭ luneĭ Februariu 1861.

a) Din limba română cunóscerea literelorŭ, împărţirea lorŭ, silabirea, citirea, cunoscinţĭ practice din gramatica română, şi maĭ cu sémă din Ortografiă.

b) Din limba latină cunóscerea literelorŭ, silabirea şi citirea.

c) Din aritmetică: Numĕrarea şi cele patru specie a numerelorŭ întregĭ, cu diferite probleme aplicate, la viéţa practică.

d) Din istoria Naturalĕ: împărţirea funcţiilorŭ naturalĭ.

e) Din geografiă: Cunosciute practice despre ţerrile Dacieĭ, şi maĭ multŭ despre principatele-unite ale Românilorŭ, şi împărţirea lorŭ în districte.

f) Din religiune: Citirea Evangelieĭ.

www.digibuc.ro

Programă pentru împărţirea orelorŭ pe ţilele Săplămâniĭ

Orele de diminéţă			*Orele după ameaţă*	
Luniĭ	11—12	Caligrafia	4—5	Aritmetica
Marţĭ	11—12	Citirea la Monitorŭ etc. . .	4—5	Limba Română
Miercurĭ . . .	11—12	Caligrafia	4—5	Aritmetica
Joĭ	11—12	Citirea la Evangeliă	4—5	Limba Română
Vineri	11—12	Caligrafia	4—5	Limba Latină
Sâmbătă . . .	11 12	Citirea la diverse cărţĭ scolare.	4—5	Geografia
Dumnică . . .	11—12	Limba română cu Ist. Naturale.	4—5	

ANESA No. 88.

Domnule Ministru!

La classa de adulţĭ pe lângă indivíduĭ însemnaţĭ prin Raportŭ No. 163 din 30 Noembre trecutŭ s'aŭ înscrisŭ încă pênĕ astăţĭ în lista pregătită pentru esamen, şi numiţĭ pe contra pagină, care frecuentase regulatŭ, clasa dându-li-se şi cărţile necesarie.

Primiţĭ, Domnule Ministru, încredinţarea despre devotamentulŭ şi respectulŭ ce conservŭ.

Profesorŭ Primar, *N. Vicol.*

No. 168.
Pétra, 1860 Decembre 12.

ANESA No. 89.

ON. DEPARTAMENTŬ DE CULTE ŞI INSTRUCŢIUNE PUBLICĂ.

Iconomulŭ Constandin Buţuirénu.

Raportŭ

Subscrisulŭ primindŭ oficia On. Ministeriŭ No. 4678 prin care i s'aŭ pusŭ însărcinarea de a asista ca delegatŭ din parteĭ la esamenele publice pentru semestrulŭ II-lea a scólelorŭ sătescĭ din acestŭ districtŭ Dorohoĭ. In conformitate întruninduse cu Domniĭ membriĭ aĭ Inspecţieĭ, după înţelegerea avută prin jurnalulŭ închiăţatŭ s'aŭ ficsatŭ ţilele de esamene în următorulŭ modŭ adecă: ţiua de 6 Iulie pentru scóla din satulŭ Cordareniĭ şi ţiua din 8 Iulie pentru aceea din satulŭ Păltinişuluĭ după care la numitele ţile paşindŭ la faţa loculuĭ, s'aŭ şi ţinutŭ esamenele; însă la Cordareni n'aŭ fostŭ nimenea altulŭ a fară de subscrisulŭ şi D-lŭ Profesorŭ; — éră la Paltinişŭ aŭ asistatŭ atâtŭ D-lŭ Profesorŭ câtŭ şi sânţia sa Protoiereulŭ despărţireĭ a doua, precum şi câte-va persóne particulare întêmplătoriŭ venite acolo. Aşa dar starea materială şi morală, în care se găsescŭ aceste scolĭ este în următoriulŭ modŭ:

Pentru scóla din Cordareni

A. *Starea materială.* Incăperile acesteĭ scolĭ sunt nisce case próste acoperite cu paie, dintre a căriea odăĭ una se ocupă de scólă şi una de D-lŭ profesorŭ; éră celelalte, care suntŭ totŭ sub unŭ acoperemêntŭ şi totŭ într'o sală sunt ocupate de bucătăriă D-luĭ Profesorŭ, slugĭ şi paseri în câtŭ chiarŭ în timpulŭ ţinereĭ esamenuluĭ se auţiaŭ cele maĭ marĭ vuete ca între slugĭ şi paseri. In lăuntru însă mobilisaţia scóleĭ se cuprinde din doue băncĭ, care arŭ trebui sporite măcarŭ la şése, o tabelă cu piciórele eĭ fără lustru, în câtŭ cu greŭ, se póte vedé ce se scrie pe dênsa şi o simplă masă fără catedră, care din preună cu unŭ clopoţelŭ (décă nu şi unŭ ornicŭ de părete) se socotŭ de neapĕrat.

B. *Starea morală.* La acésta avêndŭ în privire tempulŭ, pe cândŭ s'aŭ înfiinţatŭ, grelele împregiurărĭ în care se găsesce şi neregulata urmare a scolarilorŭ la clasŭ din causa nevoilorŭ părinţilorŭ lorŭ subscrisulŭ e silitŭ de a ţice din parteĭ că pentru sine este încântătóre şi a nume: D-lŭ Profesorŭ aŭ dovedităŭ că posedéză o metodă din cele maĭ nimerite pentru a preda învĕţăturele pentru începĕtorĭ, carĭ abĭa erĭ aŭ părăsităŭ plugulŭ cu tóte

www.digibuc.ro

celelalte brutalităţi. De asemenea ca şi a cele nevinovate mlădiţe sunt de preţuitŭ şi de admiratŭ ale vedé arţêndŭ cu dorulŭ spre lumină, a ţinti cu celŭ mai viŭ interesŭ la cele ce li se spune, dovéda la acésta se presentézŭ în originalŭ Catalogulŭ şi programulŭ semestralŭ avisatŭ celŭ întêiŭ de D-lŭ Profesorŭ şi de subscrisulŭ, din care On. Ministeriŭ bine-voindŭ a observa notele a şése dintre scolariĭ înscrişĭ în elŭ şi a nume: a luĭ Apostotuilŭ Constantin, Pavelesculŭ Constantinŭ, Sĕrbulŭ Dimitrie, Sĕrbulŭ Theodorŭ, Sĕrbulŭ Nicolae şi Cristenul George, credŭ că se va încredinţa de adevĕrŭ, pentru că şése scólarĭ buni într'o scólă numaĭ daŭ o speranţă măgulitóre pentru naţie şi Guvernŭ şi prin urmare va bine-voi a regula tipărirea şi trămeterea cărţilorŭ prescrise de regulamentŭ. de care urméză neapărată trebuinţă.

II.

Pentru scóla din Păltinişŭ.

A. *Starea materială.* Aicea subscrisulŭ aŭ avutŭ prilegiulŭ a se încredinţa că, după proverbulŭ nostru „sângele în apă nu se preface;" pentru că D-nulŭ profesorŭ, fiindŭ românŭ, s'aŭ pututŭ ascepta acésta. Aşa dérŭ casele ce sunt de zidŭ pe temeliă de pétră făcute din noŭ lêngă bĕserică, acoperite cu şindrile tencuite, văruite şi podite pe josŭ cu scânduri, avêndŭ patru odăĭ cu sălitiă, se póte socoti mulţămitóre, décă însă lipsurile ce la ea se găsescŭ se vorŭ împlini şi anume: o tabelă lustruită negru cu picióre ei, o cadedră, unŭ clopoţelŭ şi vr'o doue bance pe lêngă acele patru ce sunt pênĕ în grăditura ogrăđiĭ şi unŭ bordeiŭ pentru bucătăriă (décă nu şi unŭ ornicŭ de părete) din care pe unele tot D-lŭ Prof. aŭ arĕtatŭ dorinţa de a le înfiinţa.

B. *Starea morale.* Acésta s'aŭ găsitŭ totŭ ca la cea din Cordareni şi totŭ cu împregiurările descrise acolo, după cum iérăşĭ se va încredinţa On. Ministeriŭ bine-voindŭ a observa Catalogulŭ avisatŭ de D-lŭ Profesorŭ şi de subscrisulŭ, care odată şi cu programulŭ materiilorŭ paradasite cu supunere se presentézŭ şi cu adăugire că cinci dintre scolariĭ înscrişĭ în elŭ şi a nume: Popescu Stefan, Costin Vasiliu, Copzanu Theodor, Constantinescu George şi Marcanu Visarion dovedescŭ atâtŭ meritulŭ D-luĭ Profesorŭ, câtŭ şi nezădarnicia întreprinderĕĭ acestia, ĕră maĭ cu sémă Costinu Vasiliu aŭ desvĕlitŭ adevĕrulŭ, că cele maĭ strălucite talente staŭ.....lipseĭ de lumină, respunđendŭ la întrebărĭ ca de gradulŭ normeĭ 1-iŭ şi pe care subscrisulŭ nu-lŭ póte da uitării. — In scurtŭ, ca să descriŭ maĭ acuratŭ şi maĭ lămuritoriŭ starea moralĕ a acestorŭ scolĭ mĕ voiŭ mărgini a ruga pe On. Ministeriu, ca să bine-voiéscă a înriuri după cum va socoti maĭ nimeritŭ spre a se înlătura tóte lipsele şi tóte pedecile vĕđute şi neprevĕđute, înfiinţându se şi susţinêndu-se scólele sătescĭ, sigurulŭ međlocŭ prin care naţia şi Guvernulŭ va puté avé în viitoriŭ bărbaţiĭ progresuluĭ în orĭ care secţiă din întréga mésă a poporuluĭ, căcĭ celŭ maĭ neiertatŭ pĕcatŭ arŭ fi ca frumósa tulpină a Romĭnieĭ să rĕmâiă ca pênĕ acum neajutată în desvĕlirea, crescerea şi rodirea mlădiţelorŭ eĭ a celorŭ de josŭ ca a celorŭ din međlocŭ şi vĕrfŭ, cândŭ ea de o potrivă şi cu unulŭ şi acelaşiŭ sucŭ le hrăuesce. Stérgăse dérŭ odată acele propunerĭ, prin care uniĭ din ómenĭ (nu din Românĭ) se silescŭ a susţiné în întunereculŭ celŭ maĭ din a fórâ pe cea maĭ mare parte a Naţieĭ, că adecă tineriĭ ceĭ ce învĕţa câtŭ de pucină carte aspiréză numaĭ şi numaĭ la serviciurĭ Guvernamentalĭ şi nu s'ar întórce la agricultura pământuluĭ principale a bogăţieĭ ţĕreĭ, câcĭ după esperienţa făcută. desvălindule, ca dignitatea orĭ căruĭ patriotŭ se chiamă la timpŭ şi după brazda pluguluĭ ca şi din palatulŭ magnatuluĭ pe vinovaţiĭ copiĭ aĭ acestorŭ doue scolĭ aŭ doveditŭ, că eĭ înzestréză numaĭ de lumină érŭ la acelŭ feliŭ de visurĭ nicĭ gândescŭ pênĕ acumŭ.

Totŭ spre deplinirea susŭ citateĭ oficiĭ prin care suntu obligatŭ a supune socotinţele, ce aşu desveli de cuviinţă în scopulŭ lătireĭ şi îmbunătăţireĭ međilócelorŭ de învĕtătură sătéscă, Onoratulŭ Ministeriŭ este rogatŭ a considera şi următórele: Aicea libertatea timpuluĭ, ca şi a persónеĭ se socóte principala condiţiă; după aceea religia, care este sufletulŭ naţiilorŭ şi pe care poporulŭ de josŭ dintre tóte credinţele séle o are cea maĭ principale în aceste scolĭ sătescĭ, unde este de combătutŭ cele maĭ multe superstiţiĭ să se predé de cătră unŭ catechetŭ, faţă bĕsericéscă, carele fiindŭ şi preotŭ de parochiă, ce nu va puté face? Câtŭ de nimeritŭ şi progresivŭ ar fi de aseminea. cândŭ acéstă mĕsură va fi aplicată şi pe la scólele primarĭ, do prin poliţiele, la care esistă!

www.digibuc.ro

Pe lângă acestea fórte folositóriu arŭ fi de a se visita acestea scolĭ mai desŭ de cŏtră óre carĭ delegaţĭ aĭ Onor. Ministeriŭ, carĭ pĕtrunşi de sântenia acestuĭ principŭ atâtŭ de mântuitorŭ (de scopulŭ scólelor sătescĭ), prin ale lorŭ suaturĭ să-ĭ încuragieze atâtŭ spre învĕţătură câtŭ şi spre îmbrăcişarea de orĭ ce condiţiă onestă a vieţuirei în sinulŭ naţiei şi a patriei lorŭ, feriudu'ĭ de ambiţiunile funcţiilorŭ la care trebue să rĕmâiă a fi chiămaţĭ numaĭ de mérite şi trebuinţe în timpulŭ cuvenitŭ, éră nu a dispera pentru ele. Totŭ neînlăturată necesitate se socóte şi aceea că în viitoriŭ premiele să fiă reversate şi pe la acele scolĭ de şi nu în nisce marĭ costurĭ, dĕră totuşĭ sĕ se véḑă de cŏtră scolarĭ că Guvernulŭ preţuesce şi resplătesce meritele şi în crepăturile munţilorŭ de arŭ fi. De aseminea ca să se pĕtrunḑă eĭ (scolariĭ) despre adevĕrulŭ dignităţii muncitoruluĭ onestu, ca şi de a orĭ căruĭ cetăţénŭ. Incăperile scólelorŭ să fiă încungiurate de câte o grădină pe câtŭ se va puté maĭ întinsă, în carea orele de recreaţiă sĕ le întrebuinţeze ca în distracţia fisică, sĕmĕnândŭ nisce floricele din acele maĭ de folosŭ sănităţiĭ omuluĭ, nisce verdeţurĭ de acele pentru mâncare şi din cereale câte ceva pentru că odată cu cultura intelectuale să simtă şi gustulŭ agriculturei şi prin urmare sĕ le pótă disvĕli câtŭ de pucinŭ cunoscinţa culturei în cercululŭ viitoreĭ lorŭ indeletniciriĭ, pentru că cu câtă uşurinţă nu învéţă unŭ copilŭ ascultândŭ povestile? de aseminea cu aceeaşĭ vorŭ puté deprinde atâtŭ regulele semĕnăturelorŭ câtŭ şi a cultivireĭ lorŭ La acésta subscrisulŭ şi aŭ memorisatŭ, că unŭ mediocŭ înl snitoriŭ arŭ fi ca arĕndaşulŭ, ce s'arŭ otărî de cŏtre On. Ministeriŭ spre ţinerea a curăţeniei şi a altorŭ necesităţi a scoleĭ sĕ fiă alesŭ dintre ceĭ maĭ cu sciinţă de grădinărie casnică, pentru ca D-lŭ Profesorŭ esplicândŭ, câte ceva despre natura plantelorŭ, în chipulŭ unorŭ istorisiriĭ acelŭ rĕndaşŭ să le aréte: cândŭ se sémănă cutare semĕnţă, cândŭ se resădesce cutare plantă, cândŭ se privesce, cum trebue să se răréscă etc. Şi aşa odată cu propăşirea în învĕţătură nu numaĭ nu se instreinéză dela agricultură pentru ca în urmă să o socótă de dejositóre, dĕrŭ încă mergêndŭ acasă nu li se pare străină agricultură părinţilorŭ lorŭ şi prin urmare cu dorinţa de a emula sĕ ĭ aducă a lucra vrĕndŭ sĕ aréte că eĭ sciu maĭ bine. Pentru că tineriĭ fiĭ aĭ Romănilorŭ sĕ nu rĕmâie fără cunoscinţă topografică a ţerriĭ lorŭ subscrisulŭ socóte de neapăratŭ a se trămite pe la fiă care scólă sătéscă şi câte o chartă speciale a ţerilorŭ unite, pentru că, cândŭ D-lŭ Profesorŭ să le aréte câte unŭ târgŭ séŭ satŭ, istorisindule despre vitejiile strămoşilorŭ nostri sevĕrşite pe la acele punturĭ. — In stĕrşitŭ subscrisulŭ espunêndŭ a séle cunoscinţe în chipulŭ maĭ susŭ descrisŭ vine a ruga pe Onoratulŭ Ministeriŭ de a-ĭ ierta, dĕcă o umbră de protecţiă a sa este arangiată in acestŭ modŭ disformatŭ, căcĭ principiulŭ seŭ a fostŭ numaĭ de a corespunde după putinţă şi dorinţă la îndatorirea ce i s'aŭ pusŭ, şi pe care cu cea maĭ viă mulţămire s'aŭ priimitŭ, socotinduse fericitŭ, că va fi priimită ca fileriulŭ vĕduveĭ aruncatŭ în vistieria patrieĭ séle.

No. 2 0
1859 Augustŭ 9.
Dorohoiu

ANESA No. 90.

INSTRUCŢIUNI RELATIVE

LA

PREDAREA DIFERITELOR OBIECTE

despre

PROGRAMUL SCÓLELOR PRIMARE ŞI SĂTESCĬ.

§ I.

Instrucţia morală şi religiósă.

Instrucţiunea morală resultă din totulŭ ideelorŭ care preşedĭ la direcţiunea uneĭ scolĭ, din sfătuirile şi esemplele magistruluĭ, maĭ multŭ de câtŭ din lecţiunĭ speciale. Cumŭ e magistrulŭ aşa e şi scóla, ḑice unŭ adagiŭ francesŭ, înţelegândŭ că spre a face sĕ se desvăléscă simţimêntulŭ datorieĭ în scóle, să se purifice şi să se înalţe instinctele trebue maĭ âutêiŭ ca acestea tóte ce fie realisate în însuşĭ magistrulŭ.

Instrucţiunea morală este strânsŭ legată de instrucţiunea religiósă. Dĕcă cea d'âutêiu formézĕ pre omŭ, cea de a doua formézĕ pre creştinŭ, şi de la înfiinţarea creştinismuluĭ pre lume, nescine nu este omŭ dupre puterea cuvêntuluĭ de câtŭ cu condiţiunea de a fi creştinŭ. De acea şi legea pentru instrucţiunea publică, la cap. II, secţ. I, lit. A,

www.digibuc.ro

ţice în § 14, că scopulŭ scólelorŭ elementare este de a forma „pe lângă gospodarĭ buni şi ómenĭ cu frica luĭ Dumnezeŭ“ de aceea la § 14. se pune religia în fruntea tuturorŭ învĕţaturilorŭ. Trebueşce déră ca toţĭ scolariĭ şi de ori ce vêrstă, sĕ asculte învĕţăturile religióse, fiindu acésta unulŭ din obiectele ne-înlăturatŭ obligătoriĭ ale programului. Numaĭ singurĭ scolariĭ din satele catolice nu vorŭ fi obligaţĭ de acésta la orele în care s'arŭ preda religia ortodosă; totuşĭ, de la aceştia magistrulŭ va trebui se céră adeverinţi doveditóre că 'şĭ facŭ catehismulŭ la preotulŭ însărcinatŭ cu păstoria sufletéscă a comuneĭ catolice.

In predarea religieĭ, magistrulŭ nu va întrebuinţa alte cărţĭ de câtŭ acele autorisate de guvernŭ La învĕţarea rugăciunelorŭ în clasa I, va avé în privire de a nu lăsa nici o vorbă grea saŭ nouă pentru scolarĭ fără de esplicare, de asemenea va opri recitarea lorŭ cu tonŭ cântătoriŭ.

La predarea testamentuluĭ vechiŭ prescurtŭ în clasa II magistrulŭ trebue sĕ aibă în vedere de a o face pururea sub forma de istorisire. O istorisire bine făcută este maĭ potrivită de câtŭ cetirea uneĭ cărţi; ea aţâţă curiositatea şi naşce întrebărĭ carĭ ţinu copiĭ deştepţĭ. Magistrulŭ va lua, una dupre alta, de obiectu istorisirilorŭ séle epocele cele marĭ ale istorieĭ sânte, rusumate acestea în óre-care numĕrŭ de personage principale: Adamŭ şi Eva, Noe, Avramŭ, Isacu, Iacovŭ, Iosefŭ, etc. Ast-feliŭ de nume permitŭ de a implé mintea copiilorŭ cu faptele cele maĭ însemnate şi maĭ înduioşitóre şi de a se trage din fiă-care din acestea fapte învĕţăturĭ potrivite cu scolariĭ. Ca re marele evenimente ale poporuluĭ luĭ Dumneḑeŭ se alipescŭ trăsurile însemnate a le acelora a popórelorŭ vecine; magistrulŭ însă să se feréscă de amenunţimĭ cu care s'arŭ încărca zadarnicu mintea scolarilorŭ Istoria ce trebue sĕ le presenteze. să nu fiă dedată, de cuvinte şi de nomenclaturĭ! ce istoria viă şi simţita pre carc copilulŭ o vede, aşa ḑicêndŭ, âmblândŭ din'aintea ochilorŭ minţiĭ séle. In clasa III, magistrulŭ are de a preda catehismulŭ micŭ şi testamentulŭ noŭ.

In privirea catehismuluĭ se observă că magistrul trebue sĕ se feréscă de a intra în desvĕliri dogmatice ce n'arŭ puté fi înţelese de scolarĭ, ba chiar póte adese arŭ aduce maĭ mare nedumerire şi în doiélă în juna lorŭ minte. Catehismulŭ este şi unesercițiŭ alŭ memorieĭ. Observaţiile morale şi sociale ce arŭ puté decurge din dogme, magistrulŭ le va esplica cu esemple reale, ferinduse însă pururea de a întrebuinţa în esemple pentru morală vre'o fapta séu vre'o vorbă de a le părinţilorŭ scolarilorŭ, afóra numaĭ cândŭ acestea arŭ fi de laudă.

La predarea testamentuluĭ noŭ magistrulŭ va întrebuinţa ierăşĭ istorisirea, pre lângă citirea fapteĭ în însăşĭ Evangeliă. Acéstă metódă va naşce diferite întrebărĭ şi respunsurĭ între magistru şi scolarĭ cari voru ficsa învĕţătura maĭ adâncŭ în mintea acelorŭ din urmă. Maĭ cu sémă magistrul va pregăti în cursulŭ septĕmâneĭ pre scolarĭ ca să scie bine citi Evangelia Domineceĭ aceleĭ septĕmânĭ, căcĭ astŭ-felŭ învĕţătura are o imediată aplicare, ce satisface pre părinţĭ şi pre scolarĭ.

§ II.

Citirea.

Silabirea nu este cea maĭ lesniciósă lecţiune a unuĭ bunŭ învĕţătorŭ. De la metóda ce întrebuesce în cele âmtêiŭ lecţiunĭ, spêndură progresulŭ scolarilorŭ şi deşceptarea interesuluĭ lorŭ către învĕţătură.

Sunt obicinuite doue metóde de silabire:

1) Metóda prin care cuvêntulŭ se împarte în silabire: în-vĕ-ţă-tu-ră;

2) Metoda silabireĭ literare. In sistema asta de pe urmă cuvêntulŭ nu se desparte în silabe, ci se înşiră fiă-care consona cu sunete ne-articulate: î, nn, vv, ă, ţţ, ă, tt, u, rr, ă.

Ministeriulŭ nu crede necesariŭ a cere pentru acumŭ aplicarea uneia séŭ a alteia metóde, lăsând'o în chipzuirea învĕţătoriloriŭ.

Se va evita de orĭ-ce învĕţătorŭ, ca de o dată cu învĕţatura cunóscereĭ literelorŭ, să se cérà de la scolarĭ şi cunóscerea consónelorŭ, a vocalelorŭ, a împărţirilorŭ de prisosŭ şi ne înţelese de minţele fragete ale copiilorŭ, ce se daŭ literilorŭ numindule: labiale, dintale, guturale, etc.

Una din cele maĭ de căpetenie îngrijirĭ a învĕţătoriului va fi de a ţiné pururea escitată curiositatea scolarilorŭ şi dorinţa de a mergo maĭ departe. Spre aceştŭ scopŭ Ministeriulŭ aŭ găsitŭ de cuviinţă a face pentru cercurĭ, tablóne închise, care să cuprindă alfabetulŭ şi esercițiele de silabire,

www.digibuc.ro

însă ast-felŭ în câtŭ desfăşiurându-se numaĭ câtŭ pre o lecţiune s'arŭ necesita, ce nasce în mintea scolarilorŭ curiositatea de a sci ce cuprinde tablo-ulu maĭ în întru. Atêrnă deci de la abilitatea şi menagearea învĕţătorului manţinerea curiosităţeĭ e-levilorŭ. Acéstă curiositate, bine condusă, va fi sor_ gintea unuĭ repede progresŭ; se va feri însă în. veţătorulŭ de a o pré satisface şi iérăşĭ prin o pré mare escitare a o schimba în impacienţă A-césta în curêndŭ arŭ ucide profitabila curiositate.

După ce scolarulŭ începe a citi cu lesnire, în-veţătorulŭ va avé în de aprópe privire doue lu-cruri:

a) De a deprinde pre scolarĭ a citi în tonulŭ conversăciuneĭ, corigindŭ acelŭ tonŭ monotonŭ şi bazâitorŭ, care se aude din nenorocire acumŭ în tóte scólele,

b) De a deprinde pre scolarĭ să-'şĭ dée lămurită socotélă de tóte cuvintele şi de tóte cugetările.

Pentru acésta, după ce se va fi cititŭ o pagină, magistrulŭ să o recitéscă şi elŭ cu pronunciarea, tonuluĭ şi inflesiunilorŭ de voce cuvenite; apoĭ va adresa întrebărĭ asupra înţelesuluĭ cutăreia vorbe, asupra cutăreia séŭ cutăreia vorbe, asupra cută-reia espresiunĭ; va da desvĕlirile necesare la cutare şi cutare ideiă particularminte interesêndă. Eserci-ţiulŭ citireĭ va puté da ocasiunile cele maĭ favo rabile pentru desvĕlirea sentimentelorŭ moralĭ, re-ligióse şi înţeleptuale ale elevilorŭ.

Citirea română va trebui să se facă cu totŭ soiulŭ de caractere cirile séŭ şi latine, câtŭ şi pe facsimile de manu-scrise vechĭ şi noue.

Citirea latină se va face pururea după pronun-ţăciunea Italiană şi pururea se va atrage pre câtŭ maĭ multŭ atenţiunea scolarilorŭ asupra aseménă-rilorŭ celorŭ maĭ lesnicióse ale limbeĭ cu acea română.

§ III.

Scrierea.

Metoda recomandată pentru citire se va adopta cu puţină modificare şi pentru scriere. Cele d'âmtêiŭ lecţiunĭ de scrisóre obicinuitŭ se iéŭ pe nisipŭ; a-céstă metodă însă nu este fórte de recomendatŭ; noĭ preferămŭ usulŭ placelorŭ de pétră.

Trebue ca magistrulŭ să se feréscă de a da pen-tru modelŭ litere de o înălţime cu totulŭ în dis-proporţiune cu micşorătatea degetelorŭ lorŭ, Acés-tă manie are inconvenientulŭ. pe lângă alte multe, de a deprinde pe scolarĭ să apese asupra condeiu-luĭ, şi să dée prin urmare scrisóreĭ unŭ caracterŭ de greutate de care cu reŭ se potŭ desvĕţa. Se va începe cu modele de scrisóre de miḑilocŭ, de cincĭ milimetre, apoĭ de scrisóre mare de unŭ cen-timetru şi se va coborî treptatŭ pênĕ la scrisórea cea fină de douĕ milimetre. Pururea însă scolariĭ vorŭ fi esercitaţi alternativŭ la scrisórea cea mare din preună cu cea fină

Magistriĭ trebue să înveţe pe scolarĭ o scrisóre curentă, lesniciósă şi lămurită Scopulŭ lorŭ nu este de a face profesorĭ de caligrafie. ci buniĭ scri-itorĭ curenţĭ. De aceea nu trebue se pérdă tem-pulŭ scolarilorŭ punêndu-i să se lupte cu trăsăturĭ bizare, cu dificultăţĭ caligrafice afară numaĭ décă arŭ descoperi vre'unŭ deosebitŭ talentŭ şi plecare a unuĭ scolarŭ către acéstă artă.

Se va maĭ observa încă că magistriĭ în mode-lurile de caligrafie, ce daŭ scolarîlorŭ, trebue să dee cuget rĭ utile. sentenţiĭ din Sf Scriptură spre a contribui şi la acéstă ocasiune la educaţienea morală. După ce scolariĭ scriŭ cu lesnire, e bine de a'ĭ depriude să copieze contracte, petiţiunĭ, me-moriale, facturĭ, spre aĭ deprinde cu dênsele. Niş-ce asemene esercitiĭ vorŭ face sĕ înţelégă părinţiĭ copiilorŭ, utilitatea nemeḑilocită şi practică a în-veţăturei.

In interesulŭ progresuluĭ în scrisóre, atenţiunea magistrilorŭ nu trebue sĕ lipséscă şi asupra caete-lorŭ scolarilorŭ. Caetele jócă unŭ rolŭ importantŭ în economia scóleĭ. Chipulŭ cu care suntŭ păstrate este, ḑice D. Randu, o dovédă de starea morală a uneĭ clase. De veĭ vedé foĭ mângite de negrélă pagine ne terminate séŭ rupte, fiĭ sigurŭ că aĭ a face cu scolarĭ reĭ şi cu unŭ magistru fără de pri-vigiere şi de zelŭ.

Mărimea caetelorŭ contribue multŭ la a lorŭ ţi-nere. Cele pré gróse e cu neputinţă sĕ le ţină scolarulŭ cutare câte treĭ séŭ patru luniĭ de ḑile. Cele pré lungĭ totŭ strica sănĕtăţiĭ scolarilorŭ, ne-voindu'ĭ să se plece multŭ asupra meseĭ, şi să iéie prin urmare o puseciune împedecătóre organelorŭ respiráciuneĭ lorŭ şi ale mistuireĭ. Pe lêngă acestea scolarulŭ, obositŭ înainte de a fi scrisŭ jumĕtate din faţa caetuluĭ celuĭ mare, pururea scrie maĭ cu pucină îngrigire şi folosŭ remăşiţa paginеĭ, în câtŭ

www.digibuc.ro

pe câtŭ câştigase în cele d'antêiŭ liniĭ a le eĭ, pe atâta perde în cele de pe urmă.

Uniformitatea caetelorŭ este una din condiţiile buneĭ lorŭ ţinerĭ. Ministerulŭ aŭ regulatŭ facerea de caete liniate, ecsacte şi tăiate, care vorŭ face pe scolarĭ şi magistrii să câştige în timpŭ şi eftinătate.

Fiă-care scolarŭ trebue să-şĭ aibă în caetulŭ sĕŭ hartie sugĕtóre, fiindŭ cu totulŭ oprită întrebuinţarea de năsipŭ, cenuşe ş a.

O dată cu scrisórea cu litere, scolariĭ vorŭ fi deprinşĭ cu slove.

§ IV.

Limba Română.

Studiulŭ limbeĭ este necontestabilŭ din cele maĭ însemnate. Dĕră nu trebue către nişce scolarĭ începĕtorĭ a se face paradă de şciinţă filologică şi a'i împovĕra cu definiţiunĭ metafisice şi regule abstracte, căcĭ acestea sĕŭ numaĭ se vorŭ învĕţa pe derostŭ şi fără folosŭ sĕŭ îĭ vorŭ face de a uri asemenea studiŭ.

Totŭ copilulŭ aduce cu sine în scólă educaţiunea practică a principielorŭ limbeĭ. Magistrulŭ nu are decĭ altă obligăciune, de câtŭ de a-lŭ face să-şĭ dee séma rațională, de aceea ce acesta şcie din deprindere şi repetéză machinălmentre.

Se va pune decĭ scolarulŭ începĕtorŭ să citéscă o frasă lămurită, simplă, esprimêndŭ o idee sĕŭ o faptă. După ce aŭ cititŭ frasa, magistrulŭ se va consulta de aŭ înţelesŭ scolarulŭ sensulŭ şi valórea cuvintelorŭ ce o compunŭ; apoĭ i se va esplica rolulŭ ce fiă-care din aceste cuvinte jócă în construcţiune. După aceea scolarulŭ va copia frasa: ast-felŭ va fi făcutŭ de o dată unŭ eserciţiŭ de logică practică şi unulŭ de ortografie: magistrul nu l'aŭ învĕţatŭ *ex oficio* gramatica, dĕrŭ aŭ întrodusŭ în mintea scolarilorŭ unŭ şirŭ de noţiunĭ utile făcêndŭ *analisulŭ* celŭ maĭ deşteptătorŭ inteligenţeĭ, fără de a o încărca cu formule abstracte. Invăţarea gramaticeĭ pe derostŭ, este cu totulŭ defectnósă.

Esplicaţiunile magistruluĭ trebue să fie pentru scolarĭ cea maĭ bună gramatică, peutru cunoşcinţa priucipalelorŭ regule şi a modestelorŭ noţiunĭ de sintasă, care vorŭ pune pe elevŭ în stare de a compune corectŭ o frasă. Dictările graduate cu intelegenţa, analisate în puntulŭ de vedere alŭ ideilorŭ, alŭ înţelesuluĭ cuvintelorŭ, alŭ ortografieĭ; dictelele avêndŭ de obiectŭ o faptă de istorie naţională, deschiderea uneĭ descoperirĭ industriale. o scrisóre de familie, unŭ contractŭ cu adeverinţă: Acesta este fundamentulŭ învĕţăturеĭ uneĭ limbĭ în scólele primare şi sătescĭ. Acéstă învĕţătură merge alăturca cu acea a citireĭ şi a scrieriĭ. O dată cu citirea, magistrulŭ esercită mintea scolarilorŭ sub tóte formele şi o deprinde, esplicândŭ cuvintele cu tóte resursele gramaticeĭ. Invĕţândŭ pre scolarĭ scrierea, magistrulŭ are ocasiune de a'ĭ arĕta tóte deficultăţile ortografice In orĭ-ce scólă bine dirésă citirea şi studiulŭ limbeĭ începŭ simultaneŭ, se complectă şi se ajută reciprocŭ.

Copiĭ trebue se fiă deprinşĭ a'şĭ da socotélă lămurită de regulele, care în usulŭ ḑilnicŭ le vorŭ fi învĕţatŭ, ca apoĭ singurĭ să scrie acele regule într'unŭ caetŭ specialŭ. Ast-felŭ, sub controlulŭ şi îndreptările magistruluĭ, scolariĭ 'şĭ vorŭ forma cu plăcere gramatica lorŭ şi nu vorŭ uita în viitorime preceptele a cărora formulă eĭ înşiĭ aŭ aflat-o.

Potrivirile cele maĭ elementare între dechinăciunile, conjugăciunele, limbeĭ române cu latina, maĭ alesŭ în câtŭ privesce temeiulŭ scriereĭ cu litere latine, pe câtŭ maĭ practicŭ se vorŭ arĕta scolariĭ în clasele maĭ de susŭ.

§ V.

Aritmetica

Numerarea, antêiulŭ principŭ alŭ socotelelorŭ este aceea care trebue maĭ cu deoscbire să atragă sêrguinţa magistruluĭ. Nu-e de agiunsŭ, ca scolarul să scie scrie mecanicŭ cifre 6, 9..., trebue încă să aibă o idee lămurită despre formarea numerelor. Acésta cu lesnire se va puté face prin esplicările ce se potŭ da cu unŭ *boulier-compteur*. Trebue a se insista asupra principuluĭ fundamentalŭ alŭ numerăreĭ; a se insista asupra multiplicăciuneĭ şi a divisiuneĭ prin schimbarea virguleĭ, a se arĕta lămuritŭ modulŭ cum se formézĕ fracţiunile ḑecimale; a nu lăsa ne înţelegere asupra principuluĭ logicŭ alŭ fiă-căria din acele patru regule, şi pentru acésta magistrulŭ se va servi cu numere fórte micĭ, chiamândŭ de a pururea simţirile în ajutorul

www.digibuc.ro

inteligenței. Étă puntulŭ asupra căruia trebue să se concerteze tóte anevoințele perserverate a le magistruluĭ.

Așa, basa fiindŭ pusă, remășița va fi fórte lesniciósă de înțelesŭ pentru scolarĭ.

In esercițiile de calculŭ și maĭ alesŭ de calcule orale, care trebue să se repeteze adesea, de și nu în pré multŭ tempŭ, magistrulŭ va trebui să nu se aréte nicĭ o-dată supăratŭ de greșélele séŭ nedumeririle scolaruluĭ O mișcare de mănie, unŭ zimbetŭ séŭ o observare ironică, potŭ să discurageze pe unŭ copilŭ orĭ cu câtŭ de bună voință.

Pururea în predarea aritmeticeĭ magistrulŭ va găsi unŭ mediocŭ seriosŭ de educațiune; subiectele problemelorŭ le va alege din tóte împrejurările vieței: fapte de economiă domestică, rurală și industrială, cestiunĭ relative la igiena și morala practică.

Unŭ celebru Institutorŭ, *Girardŭ*, dice: că prin mediloculŭ unuĭ șirŭ de probleme bine alese, Aritmetica póte devini pentru locuitorĭ, o adevĕrată scólă de logică populară și de bunŭ simțŭ practicŭ, aplicată la tóte trebuințele, la tóte datorințele, la tóte relațiunile esistenței lorŭ. Punêndŭ în iviélă raporturile cele maĭ multŭ séŭ maĭ pucinŭ aparente, maĭ multŭ séŭ maĭ pucinŭ îndepărtate, care légă unele efecte cŏtră causele lorŭ primitive, ea póte servi de o parte la restatornicirea și rĕspândirea adevĕrurilorŭ și a practicilorŭ utile, déră negligiate saŭ necunoscute pênĕ acum; de altă parte pentru de a combate, prin evidența faptelorŭ și a cifrelorŭ care se rostescŭ, rătăcirile și prejudețele populare cele maĭ dăunătóre și maĭ respândite.

Magistrulŭ pururea în problemele ce dă se va sili nu numaĭ de a le alege potrivite cu condițiile vieței dilnice, ci încă cifrele care enunță: cătimĭ, calităților, prețŭ de objecte, ce înfățișézĕ câtŭ se póte maĭ multŭ valorĭ reale. Décă d. e. chila de grâŭ se vinde cu treĭ galbinĭ, magistrulŭ în problemele ce dă să nu o pună cu altŭ prețŭ.

O dupe urmă și fórte importantă observare ce ministerulŭ are de făcutŭ în privirea studiuluĭ aritmeticeĭ, este relativă la sistemulŭ metricŭ. In ajunulŭ promulgăreĭ uneĭ legĭ care să introducă și în principate acestŭ sistemŭ raționalŭ, ministerulŭ n'arŭ sci îndestulŭ recomanda D-nilor magistrilĭ cea maĭ mare serguință pentru desvĕlirea câtŭ maĭ multŭ a părței din aritmetică relativă la acestŭ sistemŭ. Se vorŭ trămite de fiă-ce scólă modele de diferitele ponderĭ și mĕsurĭ, pentru ca magistrilĭ să nu se mărginéscă numaĭ în teoretică esplicare a decimalelorŭ, ci maĭ alesŭ se insiste la necontenita lorŭ aplicare către aceste mĕsurĭ și greutățĭ.

Ca o urmare a studiuluĭ aritmeticeĭ programele scólelorŭ elementare și primare admitŭ predarea desemnuluĭ cu mână liberă și liniarŭ, esecutatŭ prin problemele geometrieĭ aplicate.

Desemnulŭ liniarŭ este unŭ mediocŭ nemeritŭ de desvĕlire a facultățeĭ pricepereĭ și unŭ ajutorŭ neapăratŭ alŭ maĭ multorŭ ramurĭ de învățătură. Se va începe cu simple linĭ geometrice, apoĭ treptatŭ se va păși la obiectele usuale, la machinĭ, la unelte, hărțĭ, mapamunde etc. Ceea ce s'a dișŭ despre studiulŭ caligrafieĭ se va dice și aicĭ: magistru nu aspire a face artiștĭ în scólele elementare și primare, ci să'și mărginéscă învățătura desemnuluĭ la aceea ce este utilŭ în esersiciulŭ profesiunelorŭ manuale precum și în perspectiva introducereĭ în scólele sătescĭ a învățăturei arpântagiuluĭ, atâtŭ de necesară fiă-căruĭ locuitorŭ.

§. VI.

Geografia.

In predarea Geografieĭ ca și în aceea a orĭ-căreia sciințĭ, trebue a merge de la cunoscutŭ. Eleviĭ dérŭ vorŭ începe prin dispositia planuluĭ scóleĭ, alŭ curțeĭ eĭ, observândŭ dimensiunele proporționale și distanța respectivă a obiectelorŭ; în așa modŭ eĭ vorŭ fi făcutŭ o chartă.

De la charta scóleĭ se vorŭ conduce la acea a satuluĭ, a plaseĭ, a districtuluĭ, a țereĭ întregĭ. Atuncĭ este momentulŭ de a presenta chărțĭ generale și mapemunde, în care eĭ, îndŏstrațĭ de cunoscințĭ preliminare și purcedêndŭ de la satulŭ séŭ politia lorŭ ca de la unŭ centru comunŭ, vorŭ face călĕtoriĭ interesante și fructóse.

Ministeriulŭ își propune, treptatŭ cu mediócele, a acoperi părețiĭ scólelorŭ de chârțĭ, carĭ vorŭ facilita multŭ predarea geografieĭ.

Tóte esplicăciunele relative la meridianŭ, la longitudine și la latitudine, la forma pămêntuluĭ și mișcarea sa înprejurulŭ sóreluĭ, găsescŭ în acestŭ sistemŭ loculuĭ lorŭ naturalŭ; ele nu constituă o învățătură abstractă și numaĭ speculativa, ci unŭ șirŭ de noțiunĭ a cărora aplecare constantă vorŭ da necontenite dovedĭ de utilitate.

www.digibuc.ro

Magistrulŭ nu va greşi décă va esercita pre scolariĭ din clasele unde se predă desemnulŭ la formarea pe de rostŭ de chărţĭ.

§. VII.

Istoria.

Istoria trebue se mérgă pururea în paralelă cu Geografia. In acestŭ studiŭ magistrulŭ nu are de de a învĕţa pre scolarĭ o deşértă cronologiă séŭ o înşirare de fapte neînsemnate, de amĕnunţimĭ fără de valóre. Nicăirea maĭ cu prisosinţă nu se înfăţoşézĕ magistruluĭ ocasiunea de a descepta în tenĕra generăciune ce 'ĭ este încredinţată, sentimentele cele maĭ nobile, patriotismulŭ celŭ maĭ entusiastŭ şi maĭ desînteresatŭ

Spre a adgiunge la acestŭ scopŭ, magistrulŭ va evita de a face digresiunĭ în istoriile popórelorŭ vecine Românilorŭ, mărginindule numaĭ la cătŭ se cere din ele pentru inteligenţa Istorieĭ Române, în contactŭ cu acele popóre Singurulŭ meḑilocŭ de a captiva atenţiunea scolarilorŭ este de a aduna faptele împregiurulŭ unuĭ óre-care numĕrŭ de persóne celebre, făcêndŭ óre cum epocă în istoria naţională. De aceea în scólele sătescĭ şi în clasa a III primară programele cerŭ predarea nu de Istorie, ci de biografiĭ românescĭ şi numaĭ în clasa a IV primară, spre o uşóră coplectare a lacunelorŭ lăsate de Biografiĭ, se pune Istoria pre scurtŭ a Românilorŭ.

In orĭ-care clasă magistrulŭ va face Istoria în tonŭ nărativŭ, oprindŭ cu cea maĭ mare insistenţă recitarea după testulŭ cărţeĭ. După ce magistrulŭ va fi presentatŭ tablonulŭ uneĭ epoce séŭ biografia unuĭ principe, va da scolarilorŭ de redesŭ punturile cele maĭ importante ale lecţiuneĭ. Cu acestŭ modŭ scolariulŭ face unŭ duplu esercitiŭ, de Istorie şi de stilŭ.

Cu ocasiunea învĕţăreĭ Geografieĭ, magistrulŭ, pentru fiă-ce politie şi locu-memorabilŭ, fără de a întra în multe detăiărĭ, póte, cu avantagiŭ, veni să coroboreze lecţiunele de Istorie.

§. VIII.

Istoria naturală

Sub acestŭ titlu programulŭ scólelorŭ sătescĭ şi primare n'aŭ înţelesŭ nicĭ de cătŭ a încărca şi înspăimenta memoria tinerilorŭ scolarĭ cu teoriĭ nesfêrşite, relative la acéstă sciinţă Scopulŭ introducereĭ în scolĭ a acesteĭ sciinţĭ este cu totulŭ practicŭ, este spre a se face ca o armă în contra superstiţiunelorŭ, din nenorocire aşa de respândite în clasele neculte, pre cătŭ şi spre a desvĕli, în interesulŭ buneĭ stărĭ a fiă-căreĭ familiĭ, într'unŭ modŭ practicŭ, tóte folosinţele ce se potŭ trage de la nenumĕratele şi atâtŭ de comune objecte naturale, ce sunt sub mâna fiă-căruia sătenŭ.

In vederea unuĭ aşa scopŭ, cea maĭ bună metodă pentru predare va fi aceea de a se pune sub ochiĭ scolarilorŭ pre cătŭ maĭ multŭ, animalele, plantele şi minerale ce se dĕscriŭ şi a nu face din acéstă descriere numaĭ o deşartă clasificare, ci maĭ alesŭ de a arĕta în chipulŭ celŭ maĭ evidentŭ şi maĭ interesantŭ, cum acestea se potŭ cresce înmulţi séŭ stirpi, după trebuinţă, cum şi în ce modŭ sunt utile şi potŭ deveni şi maĭ utile etc.

Cu ocasiunea acestuĭ studiŭ, magistriĭ potŭ cu mare avantagiŭ, învĕţa multe probleme practice de agricúltură, şi din tecnologia chimică. Ministeriulŭ doresce multŭ să védă pe magistriĭ sătescĭ a se deda la acestŭ importantŭ ramŭ de comerţŭ alŭ ţerreĭ, nu însă în interesŭ de comerţŭ, ci spre a face în modŭ practicŭ tóte espermintele agricole pe care le arŭ recomenda scolarilorŭ lorŭ.

In clasa IV primară programulŭ prevede predarea de eleminte de fisică populară, probleme de tecnologiă chimică şi mecanică. Nicĭ pentru clasa acésta programulŭ nu are pretenţiunea de a cere de la magistri să facă unŭ cursŭ de fisică, în care teoria şi demonstraţiunile matematice să fiă óré cum ţelulŭ cursuluĭ. Programulŭ cere sub acestŭ titlu raţionala derîmare a prejudiţiilorŭ şi a superstiţiunelorŭ, elementara esplicare a fenomenelorŭ celorŭ maĭ însemnate, aplicarea practică a problemelorŭ celorŭ maĭ elementare de mecanică şi chimie la trebuinţele casnice. Pururea în o asemine învĕţătură va cuprinde atenţiunea scolarilorŭ prin esperiminte, astŭ-feliŭ în cătŭ difinitiunele şi pucina teorie ce arŭ simţi magistru de nevoe a se sci de cătră scolarĭ, să fiă óre cum maĭ de'nainte în mintea acestora şi să fiă ca o conchidere la care înşiĭ vinŭ, mulţămită esperimentelorŭ.

P. Ministru Cultelorŭ şi alŭ Instrucţiuneĭ Publice
V. A. Urechiă.

www.digibuc.ro

ANESA No. 91.

MEMOARU

PENTRU

STAREA ÎNVĂȚĂTUREÏ PUBLICE ÎN MOLDOVA

Estractŭ.

Administraţia învĕţămêntuluï şi a scólelorŭ se pornesce în privinţa morală dupe coprinsulŭ învĕţămêntuluï scolarŭ promulgatŭ în annulŭ 1851, érŭ în privirea materiale dupe voturile comuneï pentru budgetele respective.

Aşeḑiămintele de învĕţătură publică naţională ce se găsescŭ astă-ḑï funcţionândŭ în ţérră sunt în No. de 85 cu unŭ totalŭ de..... elevï şi 140 profesorï precum se póte vidé din alăturatulŭ tabloŭ estrasŭ dupe cele maï din urmă relaţiï statistice.

Aceste aşezeminte sunt următórele:

I. Învĕţătură primară.

1) 25 scolï sătescï deschise cu începere de la 1 Septembre annulŭ contenitŭ 1858, pe la osebite moşiï ale cleruluï pământénŭ. Aşeḑămintele de învĕţătură pentru sate sunt de cea maï neapărată trebuinţă pentru o dréptă şi temeinică răspândire a învĕţăturei publice, înfiinţarea lorŭ este anume cerută de § 16 din aşeḑământulŭ scolarŭ în conformitate cu care se şi găsescŭ înaintite osebite mĕsurï şi dispositiï încă de la 1853, în privire însă că deschiderea lorŭ s'a statornicitŭ a se face numaï după zidirea caselorŭ de scólă de către posesorii moşiilorŭ, din acésta a urmatŭ că, moşiile înposesându se succesivŭ dupe lungï intervale, nu a potutu fi gata pênĕ acumŭ decâtŭ casele de scólă enumerate maï susŭ, în care s'aŭ şi deschisŭ învĕţătura dupe programulŭ alăturatŭ sub lit. a.

Intreţinerea materială a acestorŭ scolï, cu luminarea, încălḑirea, argatŭ şi alte cheltuelï mărunte, precumu şi salariarea profesorilorŭ este a se face de cătră posesorï în conta câştiuluï conformŭ încheiăreï sfatuluï administrativŭ asupra réferatuluï No. 6072 din annulŭ 1857, pênĕ cândŭ însă o asemenea condiţie se va puté prevedé la noua înposesuire a moşiilorŭ, asemenea chiăltuelï se slobodŭ din casa cleruluï, conformŭ încuviinţăreï urmate asupra raportuluï No. 4670 din annulŭ 1858. Scólele sătescï începute pênĕ acum suferŭ o lipsă de scolarï maï de totŭ absolută. Raporturile profesorilorŭ sunt unanime arĕtândŭ îngreuiărea ce sătenïï aŭ de aşŭ trămite copiïï la scólă, lucrulŭ pênĕ acum cu totulŭ noŭ pentru eï şi care'ï lipsesce de ajutorulŭ copiilorŭ în ale munceï şi a gospodărieï. Ministerulŭ pentru a'ï stimula a cerutŭ ajutorulŭ sfătuirilorŭ cleruluï şi îndemnările autotorităţilorŭ administrative, însă acestea avură puţină înrîurire. Pentru a se da o grabnică şi întinsă desvĕlire învĕţăturei sătenilorŭ, arŭ trebui ca înfiinţarea scólelorŭ sătene sĕ nu fiă supusĕ condiţiei zidirilorŭ de casă de scólă şi trămiterea copiilorŭ la scólă să fiă statornicită prin o anume lege, precum în Prusia de esemplu, unde copiïï nu aŭ voiă a'şï face sânta împărtăşire fără a înfăcişa înscrierea la scólă. Scólele sătescï costă pe annŭ câte 2700 leï fiă-care.

2) 30 scolï primare de băeţï din care cincï în capitală şi câte una prin fiă-care din cele-l'ante politiï, complectate maï tóte cu câte patru clase, afóră de patru din capitală, care aŭ numaï câte treï, avêndŭ unŭ alŭ patrulea clasŭ generalŭ la scóla Vasiliénă din Treï-Erarchï şi afóră de acele din Besarabia, care pênĕ acum aŭ numaï câte doue clase. Scóla primară centrală Basiliénă din Treï-Irarchï are şi unŭ cursŭ suplementarŭ de doï annï pentru pregătirea de profesorï sătenï, cu unŭ internatŭ de 40 elevï gratuiţï câte duoï din fiă-care scólă primară. Aceştï elevï la primirea în internatŭ sunt datorï a înfăciăşa garanţiă că la finitulŭ cursuluï vorŭ servi ca profesorï sătescï orï unde vorŭ fi trămişï. Asemenea 14 scolï primare de fete din care 2 în capitală, care aceste împreună şi cu acele din Bârlad, Tecuciŭ şi Odobescï, fiindŭ maï vechï se găsescŭ complectate câte cu trei clase, érŭ cele l'alte sunt deschise numaï cu începere de la 1 Septembre annulŭ contenitŭ 1858, învĕţătura în tóte scólele primare se urméză dupe programele alăturate sub lit. b şi c. Profesoriï sunt toţï plătiţï de casa scólelorŭ. Scóla Vasiliénă din Iaşï şi acele primare de băeţï din Vasluï, Huşï, Bârlad, Tecucï, Galaţï, Focşanï, Ocna, Bacăŭ, Târgu-Frumosŭ, Pétra, Romanŭ, Mihăilenï, Panciu şi Odobescï. îşï aŭ case proprietate a lorŭ. Tóte cele l'alte scolï primare sunt aşeḑate în case cu chirie, lucru ce adesea căşiunéză cele maï supărăcióse neîndemânărï şi întrerumperï în meḑiloculŭ cursuluï. Inchiriărea caselorŭ, luminarea şi încălḑirea, argatulŭ, reparaţiï şi

www.digibuc.ro

alte cheltueli mărunte se îngrijescu, couformu legiuirei cuprinse la capitolulu alu III-lé Anesa lit N, art. XVIII lit. Z din regulamentulu organicu, de către comunităţile politiilorŭ pe acolo unde ele sunt representate prin o Eforiă, şi de către casa scóle lorŭ pe acolo unde nu sunt Eforiĭ, precum lu Vasluĭ şi Mihăilenĭ. Singură comunitatea din capitală de şi are o Eforiă face escepţie, necontribuindu cu nimicu la întreţinerea celorŭ şése scolĭ suburbiale de băeţĭ şi fete ce funcţionéză în folosulu eĭ, cheltuelele scóleĭ intră în budgetulu annualu alu fiă-căria Eforiĭ. Privigherea morală şi materială asupra scólelorŭ ţinutale o aŭ comitetele de inspecţie compuse în fiă-care politie din prefectulu, presidentulu Eforieĭ şi presidentulu tribunaluluĭ judecătorescu, conformu cu rostirea § 105 din aşedamêntulu scolarŭ, pe lângă carĭ ministerulu mai numesce câteva persóne private; cu tóte aceste scólele ţinutale sunt mai totu-d'auna lipsite de tóte cele de trebuinţă, érŭ mai cu sémă de reparaţiĭ precum dovedescu nenumératele raporturĭ tânguitóre. Acésta provine din aceea că Eforiile, aflându-se sub directa atêrnare a Ministeruluĭ din lăuntru, care singurŭ întăresce budgetele Eforicescĭ, medilocirile Ministeruluĭ de instrucţie aŭ asupra lorŭ o fórte puţină înrîurire, ce afară de alte împrejurărĭ provine şi numaĭ din prelungita corespondinţă cerută de o asemenea stăruinţă prin o altă instanţă. Afară de aceste scólele primare suferŭ şi d. o simţitóre lipsă de elevĭ, căci din 120—180, carĭ se vĕdŭ frecuentându clasa I şi a IV, se vĕdŭ reduşi la 14—20. Causa e că ceĭ mai mulţĭ, îndată ce aŭ învĕţatŭ câtu de puţinu a citi şi a scrie, părăsescu scóla spre a imple cancelariele instanţiloru ţinutale şi sătescĭ unde sunt primiţi fără atestate O lege coprinsă în § 418 din regulamentulu organicu şi § 9 din aşedământulu scolarŭ prescrie posedarea de atestate pentru primirea în orĭ ce serviciu publicu. Acéstă lege însă s'aŭ găsitu pênĕ acum pururea neobservată, cu tóte desceptările ce s'aŭ făcutu prin publicaţiĭ oficiale şi altele. Invĕţătura primară este de cea mai simţită trebuinţă pentru starea de cultură a societăţeĭ nóstre şi sórta eĭ arŭ trebui a fi cea mai întêiu îmbunătăţită. Pentru asemenea sfêrşitu arŭ trebui mai neaperatu: a) ca fiă-care scólă sĕ şi aibă casa proprietate a sea, b) ca fiă-care comunitate fără escepţie se fiă îndatorită prin o lege specială esplicită a îndestula în chipulu celu mai largu trebuinţele materiale ale scóleĭ, c) ca pentru asemenea îndestulare comunităţile sĕ stee sub nemedilocita ascultare a administraţieĭ scólelorŭ publice, d) ca trămiterea tutulorŭ copiilorŭ la scólele publice sĕ fiă stipulate prin o înadinsă legiuire. Întreţinerea tutulorŭ acestorŭ scolĭ primare costă pe annŭ..... leĭ.

ANESA No. 92.

Cătră profesoriĭ scólelorŭ mai jos însemnate.

Cu raportulu D-le No.....s'aŭ primitu cu deslusirile ce daĭ D-ta asupra băgărilorŭ de sémă, făcute pe lunele Septembre şi Octombre precum şi catalogulu pe Noembre şi Decembre, câtu pentru cărţile ce neapăratu trebue să aibă scolariĭ carĭ vinŭ fără cărţi în scólă nu numaĭ c'şĭ pierdŭ vremea în zădarŭ, ci prindŭ şi locuru altorŭ scolarĭ séŭ vremea de îngrijire a profesorilerŭ ce arŭ puté adăoga la aceĭ scolarĭ; ce vinŭ cu tóte cele trebuincióse în scólĭ. Copiĭ nu se primescŭ în scolĭ numaĭ ca sĕ le fiă Profesorul *Doică* ci ca să învece carte, apoĭ fără cărţi ce învĕţătură le-arŭ puté da? negreşitu că arŭ fi numaĭ o ostenélă zadarnică. De aceea D-ta veĭ îngriji ca de acum înnaiute, cându va veni vre-unu copilu să se scrie între scolarĭ să nu-lŭ primescĭ mai nainte de a vedé că are cărţile trebuincióse la clasulu unde va fi să-şĭ urmeze învĕţătura. Asemenea şi pentru aceia ce se află acum în scólă să se pue unu sorocu scurtu spre aş-ĭ cumpera cărţile ce le lipsescu şi cine încă la acelu sorocu nu va urma astu-felu, sĕ se depărteze din scólă. Pentru că de la scólă se cere sporu la învĕţătură şi cându va vedé cineva scolari rĕmaşi cu totulu înderătu nu vorŭ atrebui neînnaintarea lorŭ la neaverea celorŭ trebuincióse, şi mai multu va socoti acésta ca unu efectu al neîngrijireĭ profesorilorŭ şi aşa pe nedreptate şi cinstea învĕţătoruluĭ va pătimi şi încrederea în scólele publice să va perde. Cărţile ce trebue să aibă fără osebire toţĭ scolariĭ din cl. II. şi III. sunt acestea ce mai jos sĕ însemnéză cu preţulu fiăcăreĭ-a bucăţĭ adecă:

pen. Cl. II.	Calig. cea nouă ce are preciu de leĭ	3	
	Deprinderea de Popŭ	2	10
	Istoria sfântă Dêtaronŭ	3	
		8	10

www.digibuc.ro

Scolarii Cl. II voru învěţa pe din afară din gramatică numai declinările şi conjugările, după foiţe ce le va scrie fiă-care scolarŭ, acesti-a voru învěţa pe din afară şi Tabla luĭ Pitagora.

pen. Cl. III.	Caligrafia.	3	
	Geografia cea mică.	2	10
	Gramatica de D. Popŭ. . . .	3	
	Catechismulŭ.	2	10
	Evangelia.	9	
	Aritmetica	2	10
		21	30

Pe lângă acestea D-ta veĭ îngriji ca scolariĭ ce trecŭ în Cl. III-ea să'şĭ sĕvârşéscă într'unŭ anŭ cursulŭ învěţăturelorŭ ce suntŭ hotărâte pentru acestŭ clasŭ, ca eşindŭ pe totŭ anulŭ scolarĭ dintr'acestŭ clasŭ, să pótă rĕmâné locŭ slobodŭ pentru aceia carĭ suntŭ să se sue de la Cl. a doua; Iar câţĭ din scolariĭ Cl. treia vorŭ voi să rĕmâie maĭ multă vreme în scólă ca să urmeze şi alte învěţăturĭ acei-a se vorŭ învoi cu D-ta ca să le daĭ lecţiĭ în alte césurĭ, afară de acelea carĭ suntŭ hotărâte pentru scóla publică.

La Buzeŭ No. 618.
La Ploescĭ No. 619.
La Târgovĕşte No. 611. cu deosebită.
La Brăila No. 612. idem.
La Slatina No. 613. idem.
La Piteştĭ No. 614. idem.
La Rômniculŭ-Vâlciĭ No. 43 1838 Ian. 14.
La Giurgiu No. 13. 1838 Ian. 24.
La Caracala No. 72. idem.
La Călăraşi No. 74. idem.

ANESA No. 93.

CIRCULARĂ CĂTRE PROFESORIĬ DE PRIN JUDEŢE.

Dupe harta ţerreĭ românescĭ, facênduse aicĭ câte o hartă deosebită de fieşce care judeţŭ în marim împătrită, se trămite D-tale harta aceluĭ judeţŭ ... ca, acumŭ maĭ nainte de a se întórce candidaţiĭ pe la satele lorŭ, să daĭ sciinţă dela dênşi de numirea cea adevărată a satelorŭ, de posiţia séŭ depărtarea lorŭ unulŭ de altulŭ, de direcţia rîurilorŭ şi a drumurilorŭ celorŭ mari; să îndreptezĭ pe acésta hartă greşelele ce veĭ gâsi. Asemenea însciinţându-te şi de ocolulŭ plăşilorŭ şi alŭ judeţuluĭ ce acumŭ le aĭ; pe urmă să védi hotărîtŭ, să însemnezĭ pe acésta hartă cu ecsactitate. Să adaugĭ încă numele satelorŭ ce vorŭ fi maĭ lipsind întrînsa şi scoţîndŭ copiĭ dupe acéstă hartă îndreptată, să trămiţĭ şi la Eforie una celŭ maĭ târdiu pênĕ la sfêrşitulŭ luĭ Octomvrie viitorŭ, cândŭ atuncĭ are a se face cu aceste harte o lucrare trebuincióssă şi în privinţa scólelorŭ Communale.

No. 658 Craiova.	No. 667 Ploeşcĭ.
No. 659 Cerneţĭ.	No. 668 Călăraşŭ.
No. 660 Târgu-Jiuluĭ.	No. 669 Vâl-.de-Munte
No. 661 Caracalŭ.	No. 670 Ruşi de Vede
No. 662 Rômn.-Vêlceĭ.	No. 671 Târgoveştea.
No. 663 Slatina.	No. 672 Buzĕu.
No. 664 Piteşcĭ.	No. 673 Brăila.
No. 665 Giurgiŭ.	No. 674 Focşanĭ.
No. 666 Câmpu-Lungŭ	

1839. Iuniŭ 5.

ANESA No. 94.

Dămŭ aci ca ultimă anesă următórea circulară relativă la primirea în scóle a ţiganilorŭ.

CIRCULARŬ CĂTRE PROFESORIĬ SCÓLELORŬ DE PRIN JUDEŢE.

Câţĭ-va din Domnia-vóstră profesoriĭ aŭ făcutŭ întrebare Eforieĭ décă trebue să se priméscă la învěţătură în scólele publice şi ţiganiĭ şi décă trebue să se îndatoreze şi eĭ la contribuirea întocmireĭ scólelorŭ comunale. Eforia socotesce de cuviinţă ca printr'acéstă circulară sĕ facă cunoscutŭ şi domnieĭ-téle că nicĭ o legiuire din regulamentulŭ organicŭ nu opresce pe ţiganĭ de a se bucura şi eĭ de dreptulŭ ce aŭ toţĭ locuitoriĭ acesteĭ ţĕrrĭ, să înveţe carte şi sĕ se lumineze ca să împlinéscă maĭ bine datoriile lorŭ de crestinĭ şi de ómenĭ în societate, de a lăsa toţĭ copiiĭ de ţiganĭ ce se vorŭ trămite la scóle să fiă primiţĭ de o potrivă cu ceĭ l'alţĭ, şi prin urmare tóte familiile de ţiganĭ, ce vorŭ fi cu locuinţa pe la sate, aŭ sa plătéscă aceĭ doĭ leĭ ce s'au hotărâtŭ a da pentru învěţătoriĭ satuluĭ, fia-care enoriaşŭ fără deosebire de tréptă.

No. 47 Craiova.	
No. 48 Târgu-Jiuluĭ.	No. 56 Ruşiĭ-de-Vede.
No. 49 Caracalŭ.	No 57 Văl.-de-Munte.
No. 50 Rômn.-Vâlceĭ.	No. 58 Călăraşĭ.
No 51 Slatina.	No. 59 Buzĕŭ.
No. 52 Pitescĭ.	No. 60 Brăila.
No. 53 Ploescĭ.	No. 61 Focşanĭ.
No. 54 Târgoveştea.	No. 62 Giurgiu.
55 Câmpu-Lungŭ .	No. 63 Cerneţĭ.
No. 64 Colegiulŭ Sf. Sava cl I şi II începĕtóre.	

1840, Ianuarie...

www.digibuc.ro

www.digibuc.ro